

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT JA ORGANITELT

KONTROLLIKODA

Kooskõlas EÜ asutamislepingu artikli 248 lõigetega 1 ja 4, nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, viimati muudetud nõukogu 17. detsembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1525/2007) artiklitega 129 ja 143 ning nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust) artiklitega 139 ja 156

võttis Euroopa Ühenduste Kontrollikoda 24. septembri 2009. aasta istungil vastu

AASTAARUANDED

eelarveaasta 2008 kohta.

Aruanded koos institutsioonide vastustega kontrollikoja tähelepanekutele edastati eelarve täitmisele heakskiitu andvatele asutustele ja teistele institutsioonidele.

Kontrollikoja liikmed on:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (president), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, Máire GEOGHEGAN-QUINN, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Július MOLNÁR, Vojko Anton ANTONČIČ, Gejza HALÁSZ, Jacek UCZKIEWICZ, Josef BONNICI, Irena PETRUŠKEVIČIENĖ, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO MASSANET, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN.

AASTAARUANNE EELARVE TÄITMISE KOHTA

(2009/C 269/01)

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
Üldine sissejuhatus	7
1. peatükk — Kontrollikoja kinnitav avaldus ja selle aluseks olev teave	9
2. peatükk — Komisjoni sisekontrollisüsteem	37
3. peatükk — Eelarve haldamine	63
4. peatükk — Tulud	71
5. peatükk — Põllumajandus ja loodusvarad	87
6. peatükk — Ühtekuuluvus	121
7. peatükk — Teadusuuringud, energeetika ja transport	139
8. peatükk — Välisabi, arengukoostöö ja laienemine	157
9. peatükk — Haridus ja kodakondsus	175
10. peatükk — Majandus- ja rahandusküsimused	193
11. peatükk — Haldus- ja muud kulud	213
I lisa — Finantsteave üldeelarve kohta	231
II lisa — Pärast viimast aastaaruannet kontrollikoja poolt vastu võetud eriaruannete loetelu	255

ÜLDINE SISSEJUHATUS

0.1. Euroopa Kontrollikoda on asutamislepingu alusel loodud ELi institutsioon, mille ülesandeks on teha ELi rahaliste vahendite audit. ELi välisaudiitorina aitab kontrollikoda parandada ELi finantsjuhtimist ja on liidu kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsja. Lisateavet kontrollikoja kohta on võimalik leida kontrollikoja aasta tegevusaruandest, mis koos konkreetseid teemasid käsitlevate eriaruannete ja arvamustega uute või muudetud õigusaktide kohta on kättesaadav kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu

0.2. Käesolev dokument käsitleb 2008. eelarveaastat ja sisaldab kontrollikoja 32. aastaaruannet Euroopa Liidu üldeelarve täitmise kohta. Aruandele on lisatud komisjoni või muude ELi institutsioonide ja asutuste vastused. Euroopa Arengufonde käsitletakse eraldi aastaaruandes.

0.3. ELi üldeelarve määravad igal aastal kindlaks nõukogu ja Euroopa Parlament. Kontrollikoja aastaaruanne on alus eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele, millega pannakse punkt iga-aastasele eelarveprotsessile. Aruande keskseks osaks on kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

0.4. Komisjoni eelarvejao kulud on jagatud 23 jaotiseks, mis hõlmavad erinevaid poliitikavaldkondi. Euroopa Liidu tegevust kavandatakse ja dokumenteeritakse poliitikavaldkondade alusel ning iga valdkonna eest vastutajad peavad oma valdkonnale eraldatud rahaliste vahendite juhtimise kohta aru andma. ELi kulutusi planeeritakse seitsmeaastaste tsüklite (finantsraamistike) kaupa vastavalt kuuete rubriigile. Iga poliitikavaldkond vastab üldjuhul ühele rubriigile, kuigi mõned sisalduvad ka mitmes rubriigis. Kontrollikoja aruanne on koostatud poliitikavaldkondade rühmade kaupa, nagu näidatud **tabelis 1.2** (23 kulujaotist, üks tulujaotis ja 9 halduskulude jagu). Rühmad vastavad üsna täpselt, kuigi mitte täielikult, perioodi 2007–2013 finantsraamistiku rubriikidele.

0.5. Aruande 1. peatükk sisaldab kinnitavat avaldust ja selle aluseks olevat teavet. 2. peatükis käsitletakse komisjoni sisekontrollisüsteemi ja 3. peatükis 2008. aasta eelarve haldamist komisjoni poolt. Ülejäänud peatükkides (4–11) esitatakse üksikasjalikud auditileiud erihinnangutena ühenduse tulude ja erinevate kuluvaldkondade kohta.

0.6. Erihinnangud põhinevad peamiselt tehingute korrektsuse kontrollikojapoolse kontrolli tulemustel ning vastavate tulude või kulude tähtsaimate järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõju hindamisel. Mainitud töö on kinnitava avalduse koostamise aluseks.

1. PEATÜKK

Kontrollikoja kinnitav avaldus ja selle aluseks olev teave

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa Parlamendile ja nõukogule	I–XIII
Järeldusotsus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta	VII–VIII
Järeldusotsus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta	IX–XIII
Kinnitava avalduse aluseks olev teave	1.1–1.49
Sissejuhatus	1.1–1.3
Raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsus	1.4–1.19
Üldine taustateave	1.4–1.5
Auditi lähenemisviis ja ulatus	1.6
Tekkepõhise arvestussüsteemi tõhustamiseks võetud meetmed	1.7–1.11
Konsolideeritud finantsaruanded seisuga 31. detsember 2008	1.12–1.15
Muud küsimused	1.16–1.18
Järeldus	1.19
Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsus	1.20–1.49
Kinnitava avalduse erihinnangute ülesehitus	1.20
Kinnitava avalduse lähenemisviisi ja tulemuste selgitus	1.21–1.31
2008. aasta audititulemuste üldine ülevaade	1.32–1.38
Kuidas puudused lahendada	1.39–1.49

KONTROLLIKOJA KINNITAV AVALDUS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

I. Vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 248 sätetele auditeeris kontrollikoda:

- a) Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruannet, mis koosneb konsolideeritud finantsaruannetest ⁽¹⁾ ja konsolideeritud eelarve täitmise aruandest ⁽²⁾ 31. detsembril 2008. aastal lõppenud eelarveaasta kohta;
- b) raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust.

Juhtkonna kohustused

II. Vastavalt asutamislepingu artiklitele 268–280 ja finantsmäärusele vastutab juhtkond ⁽³⁾ Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest ning aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest.

- a) Juhtkonna kohustused seoses Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruandega hõlmavad finantsaruannete koostamise ja õiglase esitamisega seonduva sisekontrolli kavandamist, rakendamist ja käigushoidmist, et finantsaruannetes ei esineks pettuse või vigade tõttu olulisi väärkajastamisi; komisjoni peaarvepidaja ⁽⁴⁾ poolt vastu võetud arvestuseeskirjade põhjal asjakohaste arvestuspõhimõtete valimist ja rakendamist ning arvestushinnangute koostamist, mis on asjaolusid arvestades mõistlikud. Vastavalt finantsmääruse artiklile 129 kiidab komisjon heaks Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande pärast seda, kui komisjoni peaarvepidaja on selle konsolideerinud teiste institutsioonide ⁽⁵⁾ ja asutuste ⁽⁶⁾ poolt esitatud teabe põhjal ja koostanud konsolideeritud aruande juurde teatise, teatades muuhulgas, et tal on piisav kindlus, et raamatupidamise aastaaruanne annab Euroopa ühenduste finantsolukorra kohta kõikides olulistes aspektides õige ja õiglase ülevaate.
- b) See, kuidas juhtkond tagab raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse, sõltub eelarve täitmise viisist. Otsese tsentraliseeritud halduse puhul viivad täitmisülesandeid ellu komisjoni talitused. Jagatud halduse puhul täidavad eelarve täitmisega seotud ülesandeid liikmesriigid, detsentraliseeritud halduse puhul kolmandad riigid ja kaudse tsentraliseeritud halduse puhul muud asutused. Ühise halduse korral jagatakse täitmisülesanded komisjoni ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel (finantsmääruse artiklid 53–57). Täitmisülesandeid ellu viies tuleb järgida usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet, mille kohaselt tuleb kavandada, rakendada ja käigus hoida tõhusat ja mõjusat sisekontrolli, sealhulgas asjakohast järelevalvet ning eeskirjade eiramisi ja pettuste ennetamise meetmeid, ning vajadusel algatada kohtumenetlusi valesi makstud või kasutatud vahendite tagasinõudmiseks. Sõltumata eelarve täitmise viisist on komisjonil lõplik vastutus Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest (asutamislepingu artikkel 274).

⁽¹⁾ Finantsaruanded sisaldavad bilanssi, tulemiaruanne, rahavoogude aruannet, netovara muutuste aruannet, tähtsamate arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat teavet (sealhulgas segmendiaruandlust).

⁽²⁾ Konsolideeritud eelarve täitmise aruanne sisaldab lisaks aruandele eelarvepõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat teavet.

⁽³⁾ Euroopa institutsioonide ja asutuste tasandil hõlmab juhtkond institutsioonide liikmeid, ametite direktoreid, eelarvevahendite volitatud ja edasivolitatud käsutajaid, peaarvepidajaid ning finants-, auditi- ja kontrolliüksuste juhtivtöötajaid. Liikmes- ja abisaajariikide tasandil hõlmab juhtkond eelarvevahendite käsutajaid, peaarvepidajaid ning makseasutuste, akrediteerimisasutuste ja rakendusasutuste juhtivtöötajaid.

⁽⁴⁾ Komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjade koostamisel lähtuti Rahvusvahelise Audiitorite Föderatsiooni välja antud rahvusvahelistest avaliku sektori arvestusstandarditest (IPSAS) või nende puudumisel Rahvusvahelise Raamatupidamise Standardite Nõukogu välja antud rahvusvahelistest arvestusstandarditest (IAS)/rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest (IFRS). Vastavalt 2005. aastast kehtivale praktikale ja kooskõlas finantsmäärusega koostati 2008. eelarveaasta konsolideeritud finantsaruanded komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjade alusel, milles kohandatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtted ühendustele omase keskkonnaga, eelarve täitmise konsolideeritud aruanded aga põhinevad jätkuvalt eelkõige raha liikumisel.

⁽⁵⁾ Enne, kui institutsioonid raamatupidamise aastaaruanded vastu võtavad, allkirjastatakse need peaarvepidajate poolt, kes seeläbi tõendavad, et neil on piisav kindlus selle kohta, et aruanded annavad institutsiooni finantsolukorrast õige ja õiglase ülevaate (finantsmääruse artikkel 61).

⁽⁶⁾ Raamatupidamise aastaaruanded koostatakse asjakohaste direktorite poolt ja saadetakse komisjoni peaarvepidajale koos haldusnõukogu otsusega. Lisaks allkirjastatakse need peaarvepidajate poolt, kes seeläbi tõendavad, et neil on piisav kindlus selle kohta, et aruanded annavad asutuse finantsolukorrast õige ja õiglase ülevaate (finantsmääruse artikkel 61).

Audiitori kohustused

III. Kontrollikoja ülesanne on esitada oma auditi põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule avaldus, mis kinnitab raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust. Kontrollikoda viis auditi läbi kooskõlas IFACi rahvusvaheliste auditistandardite ja eetikanormidega ning INTOSAI kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standarditega sel määral, kui võrd neid on võimalik ühenduse kontekstis rakendada. Nende standardite kohaselt peab kontrollikoda auditi kavandama ja läbi viima selleks, et saada piisav kindlus selle kohta, et Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed.

IV. Auditi käigus viiakse läbi menetlusi auditi tõendusmaterjali kogumiseks konsolideeritud aruandes esitatud summade ja andmete ning aruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Valitud menetlused sõltuvad audiitori otsustusest, mis hõlmab ka konsolideeritud aruandes esineva võimaliku pettusest või vigadest tingitud olulise väärkajastamise riski hindamist, samuti alustehingute Euroopa ühenduste õigusraamistiku nõuetele mittevastavuse riski hindamist. Asjakohaste auditimenetluste kavandamiseks võtab audiitor riskihinnangu tegemisel arvesse konsolideeritud aruande koostamise ja õiglase esitamisega seotud sisekontrollisüsteemi, samuti alustehingute seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks rakendatud järelevalve- ja kontrollisüsteeme. Auditis antakse ka hinnang kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasusele ja tehtud arvestushinnangute põhjendatusele, samuti konsolideeritud aruande ja aasta tegevusaruannete üldisele esituslaadile.

V. Tulude valdkonnas lähtub kontrollikoda käibemaksul ja rahvamajanduse kogutulul põhinevate omavahendite auditeerimisel makromajanduslikest agregeeritud andmetest, mis saadetakse liikmesriikide poolt komisjonile. Seejärel hindab kontrollikoda komisjoni andmetöötlussüsteemi kuni andmete kandmiseni lõpparuandesse ja liikmesriikide maksete laekumiseni. Traditsiooniliste omavahendite auditeerimisel kontrollib kontrollikoda tolliasutuste arvepidamist ja analüüsib tollijärelevalve maksuvoogu, kuni summad on raamatupidamise aastaaruandes kirjeldatud ja komisjonile laekunud.

VI. Kontrollikoja hinnangul on kogutud auditi tõendusmaterjal piisav ja asjakohane kinnitava avalduse esitamiseks.

Järeldusotsus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta

VII. Kontrollikoja hinnangul annab Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes aspektides õiglase pildi ühenduste finantsolukorrast 31. detsembri 2008. aasta seisuga ning nende tehingutest ja rahavoogudest lõppenud aastal, vastavalt finantsmääruse sätetele ja komisjoni peaarvepidaja vastu võetud arvestuseeskirjadele.

VIII. Ilma punktis VII väljendatud hinnangut kahtluse alla seadmata märgib kontrollikoda, et puudused arvestussüsteemides, mis on osaliselt tekkinud keeruka õigus- ja finantsraamistiku tõttu, kujutavad ohtu finantsteabe kvaliteedile seoses komisjoni mõningate peadirektoraatidega (eriti mis puudutab ettemakseid, sellega seonduvat tulude ja kulude perioodiseerimist ja arveid/kulude hüvitamise taotlusi) ning Euroopa satelliidiprogrammi Galileo põhivaraga.

Järeldusotsus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta

IX. Kontrollikoja hinnangul on „Tulud“, kõigi poliitikavaldkondade rühmade kulukohustused ja 31. detsembril 2008 lõppenud raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed seoses poliitikavaldkondade rühmadega „Haridus ja koda-kondsus“ ning „Haldus- ja muud kulud“ kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed.

X. Kontrollikoja hinnangul on

- a) 31. detsembril 2008 lõppenud raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed seoses poliitikavaldkondade rühmaga „Põllumajandus ja loodusvarad” (välja arvatud maaelu areng) on kõigis olulistest aspektides seaduslikud ja korrektsed. Mainitud rühma puhul toimib ühtne haldus- ja kontrollisüsteem jätkuvalt üldiselt mõjusalt. Mõnes valdkonnas, eelkõige seoses maaelu arenguga, tuleb põhjendamatute kulutuste riski vähendamiseks mõningad puudused kõrvaldada;
- b) 31. detsembril 2008 lõppenud raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed seoses poliitikavaldkondade rühmaga „Majandus- ja rahandusküsimused” on kõigis olulistest aspektides seaduslikud ja korrektsed, kui teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi kulutused välja arvata. Mainitud rühmas on ettevõtluse valdkonna järelevalve- ja kontrollisüsteemid vigade ärahoidmiseks või avastamiseks ja parandamiseks osaliselt mõjusad, mis peamiselt tuleneb kuuenda raamprogrammiga seotud vigadest.

XI. Kontrollikoja hinnangul on 31. detsembril 2008 lõppenud raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed seoses poliitikavaldkondade rühmadega „Ühtekuuluvus”, „Teadusuuringud, energeetika ja transport” oluliselt vigadest mõjutatud, ehkki erineval määral. Eelmainitud rühmade (välja arvatud „Ühtekuuluvus”) järelevalve- ja kontrollisüsteemid on tegelikult suuremana näidatud või abikõlbmatute kulude hüvitamise ärahoidmiseks või avastamiseks ja parandamiseks osaliselt mõjusad. Poliitika- valdkondade rühmas „Ühtekuuluvus” on liikmesriikide süsteemid riiklike kontrollidega avastatud vigade parandamiseks enamikul juhtudel vähemalt osaliselt mõjusad.

XII. Kontrollikoda kordab, et keerulised või ebaselged õiguslikud nõuded (nagu abikõlblikkuseeskirjad) avaldavad olulist mõju kulutuste aluseks olevate tehingute seaduslikkusele ja korrektsusele järgmistes poliitikavaldkondade rühmades: „Põllumajandus ja loodusvarad” (eriti maaelu areng), „Ühtekuuluvus”, „Teadusuuringud, energeetika ja transport” ja „Majandus- ja rahandusküsimused” (eriti kuuenda raamprogrammi kulutused).

XIII. Kontrollikoda tunnustab komisjoni edusamme järelevalve- ja kontrollisüsteemide arendamisel, eriti mis puudutab peadirektorite avaldustes esitatud kindluse kohta tehtud reservatsioonide mõju ja nende avalduste suuremat koostööd kontrollikoja leidudega. Siiski märgib kontrollikoda, et komisjon ei ole veel suutnud tõestada, et selle järelevalve- ja kontrollisüsteemide tugevdamiseks võetud meetmed on olnud punktides X ja XI mainitud poliitikavaldkondade rühmade ja tegevuste veariski maandamisel mõjusad.

24. september 2009

president

Vítor Manuel da Silva Caldeira

Euroopa Kontrollikoda

12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

KINNITAVA AVALDUSE ALUSEKS OLEV TEAVE

Sissejuhatus

1.1. Vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 248 esitab kontrollikoda Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust. Asutamislepingu kohaselt on kontrollikojal samuti õigus lisada kõnealusele avaldusele konkreetne hinnang ELi iga suurema tegevusvaldkonna kohta.

1.2. Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsuse kontrollimise eesmärk on saada piisavaid asjakohaseid tõendeid, mis võimaldavad teha järeldusi selle kohta, millises ulatuses on tulud, kulud, varad ja kohustused nõuete kohaselt kajastatud ning kas raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõikides olulistes aspektides täpselt finantsolukorda 31. detsembri 2008. aasta seisuga ning tehingute tulemusi ja rahavooge lõppenud eelarveaastal (vt punktid 1.4–1.18).

1.3. 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse⁽⁷⁾ auditeerimise eesmärk on koguda piisavaid ja asjakohaseid tõendeid, mille põhjal otsustada, kas tehingud on kooskõlas kehtivate eeskirjade või lepinguliste sätetega ning õigesti arvutatud. Üldküsimuste kohta vt käesoleva peatüki punktid 1.20–1.49 ning erihinnangutena esitatud üksikasjade kohta peatükid 2 ja 4–11.

⁽⁷⁾ Kokkuvõtlikkuse huvides kasutatakse käesolevas aruandes väljendi „alustehingute seaduslikkus ja korrektsus” asemel läbivalt lühendatud vormi „tehingute korrektsus”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsus**Üldine taustateave**

1.4. Kontrollikoja tähelepanekud käsitlevad 2008. eelarveaasta raamatupidamise aastaaruannet, mille on koostanud komisjoni peaarvepidaja ning komisjon heaks kiitnud kooskõlas 25. juuni 2002. aasta finantsmääruse artikliga 129 ⁽⁸⁾ ning mille kontrollikoda sai kätte 29. juulil 2009. Raamatupidamise aastaaruanne sisaldab konsolideeritud finantsaruandeid – viimased hõlmavad bilanssi, kus kajastatakse varasid ja kohustusi eelarveaasta lõpus, ja tulemiaruanne – ning konsolideeritud eelarve täitmist kajastavaid aruandeid, mis käsitlevad eelarveaasta tulusid ja kulusid.

1.5. Komisjoni peaarvepidaja esitas kontrollikojale juhtkonna seisukohti väljendava kirja, milles kinnitatakse, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on täielik ja usaldusväärne (vt siiski punkt 1.9) ning suurem osa komisjoni kohalikest süsteemidest heaks kiidetud (vt siiski punkt 1.10).

Auditi lähenemisviis ja ulatus

1.6. 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande auditeerimisel keskendus kontrollikoda järgnevale:

- selle hindamine, kas teatavate peadirektoraatide ⁽⁹⁾ ja detsentraliseeritud asutuste arvestussüsteemides avastatud puuduste kõrvaldamiseks võetud meetmed on aidanud tõsta aruande usaldusvärsust;
- 2008. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsuse ja eriti nende osade kontrollimine, millele kontrollikoda juhtis tähelepanu oma järeldusotsuses 2007. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta ⁽¹⁰⁾ (ettemaksed, nende perioodiseerimine, arved/väljamaksetaotlused ja Euroopa Kosmosesagentuuri valduses olevad varad, mis on seotud programiga Galileo ⁽¹¹⁾).

⁽⁸⁾ Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1), viimati muudetud 17. detsembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1525/2007 (ELT L 343, 27.12.2007, lk 9), näeb ette, et lõplik raamatupidamise aastaaruanne saadetakse hiljemalt järgneva eelarveaasta 31. juulil.

⁽⁹⁾ Vt kontrollikoja 2007. eelarveaasta kinnitava avalduse punkt VIII.

⁽¹⁰⁾ Vt kontrollikoja 2007. eelarveaasta kinnitava avalduse punkt VIII.

⁽¹¹⁾ Programmi Galileo eesmärk on ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemi väljatöötamine ja käitamine.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tekkepõhise arvestussüsteemi tõhustamiseks võetud meetmed

1.7. Komisjoni peaarvepidaja poolt 2007. aastal peadirektoraatide raamatupidamisarvestuse kontrollikeskkonna parandamiseks esitatud meetmed⁽¹²⁾ avaldasid mõju ka 2008. aastal ning on aidanud tõhustada finantsaruandluse raamistikku ja arvestussüsteeme. Vaatamata sellele esineb siiski veel teatavaid puudusi, mis tuleb kõrvaldada, et tagada arvestusandmete kvaliteet (vt punktid 1.10 ja 1.11).

1.8. **Tabelis 1.1** esitatakse kokkuvõtlikult komisjoni vastused kontrollikoja tähelepanekutele 2007. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta ning muudele kontrollikoja esitatud märkustele.

Juhtkonna seisukohti väljendavas kirjas esitatud piirang seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

1.9. Komisjoni peaarvepidaja rõhutas juhtkonna seisukohti väljendavas kirjas, et vähem kui pool institutsioonidest ja ametitest olid enda juhtkonna seisukohti väljendavas kirjas esitanud teavet arvestussüsteemide heakskiitmise kohta.

1.7. Komisjon tervitab kontrollikoja tunnustust saavutatud edule ja nõustub, et ikka veel on vaja teha mõningaid parandusi. Seetõttu jätkab raamatupidamistalitus tõstatatud küsimuste lahendamist ja peadirektoraatide raamatupidamisarvestuse seiret, et suurendada raamatupidamislike algandmete täpsust näiteks selliste algatuste abil nagu käimasolev raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt.

⁽¹²⁾ Vt 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 1.10.

Tabel 1.1. — 2007. eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande usaldusvärsust käsitlevas kinnitavas avalduses esitatud tähelepanekute ning muude 2007. eelarveaasta aastaaruandes tehtud tähelepanekute järelkontroll

2007. eelarveaasta kinnitavas avalduses esitatud tähelepanekud	Komisjoni vastused, mis esitati aastaaruandes 2007. eelarveaasta kohta	Olukorra areng 2008. aastal	Komisjoni vastused
Tehtud parandustest hoolimata esineb arvestussüsteemides puudusi, mis tulenevad osaliselt keerukast õigus- ja finantsraamistikust ning mis ohustavad jätkuvalt komisjoni teatavate peadirektoarite finantsteabe kvaliteeti. See puudutab eelkõige ettemakseid, sellega seonduvate kulude ja tulude perioodiseerimist, arveid/kuluaruandeid ja Euroopa Kosmoseagentuuri valduses olevaid varasid, mis on seotud programmiga Galileo. Selle tulemusel tehti pärast esialgse raamatupidamise aastaaruande esitamist mitmeid korrigeerimisi.	Komisjoni peaarvepidaja hinnangul olid arvestusandmed lõpliku raamatupidamise aastaaruande jaoks piisavalt täpsed. Euroopa Kosmoseagentuuri valduses olevate varade Euroopa ühendustele üleandmise suhtes valitseb teatav ebakindlus ja üleandmisel esineb viivitusi. Varad on kavas arvele võtta, kui üleandmisega seotud probleemid on lahendatud.	Komisjoni teatavate peadirektoarite arvestussüsteemide puudused ohustavad jätkuvalt finantsteabe kvaliteeti, eriti seoses ettemaksetega, sellega seonduvate kulude ja tulude perioodiseerimisega ja arvetega/kuluaruannetega. Seetõttu tuli pärast esialgse raamatupidamise aastaaruande esitamist teha piiratud arvul korrigeerimisi. Euroopa Kosmoseagentuuri valduses olevate varadega seoses võib märkida, et programmi loetakse endiselt uurimisfaasis olevaks, seega ei ole varasid siiani arvele võetud. Sellest hoolimata peaks komisjon hankima inventarimise koostamiseks vajalikku teavet, kontrollima arvele võtmise kriteeriume ja hindama varade maksumuse määramist.	Raamatupidamistalitused jätkavad tõstatatud probleemidega tegelemist ja seiravad peadirektoarite raamatupidamist, et suurendada raamatupidamislike algandmete täpsust. Komisjon teeb koostööd Euroopa Kosmoseagentuuriga, et tagada Galileo programmi asjaomaste varade üleandmine komisjonile ning nende asjakohane ja õigeaegne kontodele kirjendamine. Galileo programmi varade üleandmine Euroopa Kosmoseagentuurilt komisjonile algab kavakohaselt kõige varem 2010. aasta lõpus.
Muud 2007. eelarveaasta aastaaruandes tehtud tähelepanekud			
Komisjoni peaarvepidajal polnud endiselt võimalik kaht kohalikku süsteemi heaks kiita ja kolmandat süsteemi ilma reservatsioonideta heaks kiita. Sarnaselt eelmistele aastatele liigitati horisontaalsed ja muud lahendamata probleemid olulisteks.	Töö kahe süsteemi heakskiitmiseks on pooleli. Kolmandat süsteemi käsitlev reservatsioon tühistati 2008. aastal.	Komisjoni peaarvepidajal polnud endiselt võimalik heaks kiita ühte kahest kohalikust süsteemist, samuti üht teist süsteemi, mis tuli 2008. aastal heaks kiita. Ehkki paljudele probleemidele on lahendus leitud, kujutab lahendamata horisontaalsete probleemide iseloom ja olulisus endiselt riski raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele.	
Arvestussüsteemis ettemaksete ja arvete/kuluaruannetena registreeritud summades leiti vigu. Ehkki nende bilansikirjete veamäära finantsmõju on väike, viitab vigade esinemissagedus siiski vajadusele parandada peamiste arvestusandmete täpsust operatiivküsimustega tegelevates peadirektoariates.		Kontrollikoja hinnangul on nende bilansikirjete veamäära finantsmõju väike. Vigade esinemissagedus viitab siiski taas vajadusele parandada peamiste arvestusandmete täpsust valdkonnapõhistes peadirektoariates.	Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohaga ja jätkab raamatupidamistalituse tõstatatud küsimuste lahendamist ja peadirektoarite raamatupidamisarvestuse seiret, et suurendada raamatupidamislike algandmete täpsust näiteks selliste algatuste abil nagu käimasolev raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt.

2007. eelarveaasta kinnitavas avalduses esitatud tähelepanekud	Komisjoni vastused, mis esitati aastaaruandes 2007. eelarveaasta kohta	Olukorra areng 2008. aastal	Komisjoni vastused
Vaatamata märgitud edusammudele on edasised meetmed vajalikud, et tagada arvestusandmete ja selgitustes esitatud teabe täielikkus ja usaldusväärsus seoses liikmesriikide tehtud finantskorrektsioonide ja järgnevatest maksetest mahaarvamistega.	Vastavalt struktuurifondide tegevuskavadele teeb komisjon jõupingutusi, et suurendada liikmesriikidelt saadud teabe usaldusväärsust ja täielikkust, tehes muu hulgas liikmesriikides kohapealseid auditeid. 2008. aasta jooksul on arvestussüsteemi kohandatud nii, et on võimalik tuvastada ja selgitada kõiki järgnevast maksest mahaarvamise kaudu saadud tagasimakseid.	Komisjoni jõupingutustest hoolimata ei sisalda finantsaruannete lisad endiselt täielikke ja usaldusväärsed arvestusandmeid liikmesriikide tehtud finantskorrektsioonide kohta, eriti seoses struktuurimeetmete valdkonnaga.	<i>Komisjon jätkab jõupingutusi aruandluse täiustamiseks, et kõik liikmesriigid saaksid esitada aruannetes täielikke ja usaldusväärsed andmeid.</i>

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kohalike finantsjuhtimissüsteemide heakskiitmine

1.10. Paljud peadirektoraadid kasutavad finantsjuhtimises ja liidese kaudu keskraamatupidamissüsteemi (ABAC) saadetatavate tehingute tegemisel oma kohalikke IT-süsteeme. Suurema osa süsteemidest on komisjoni peaarvepidaja heaks kiitnud⁽¹³⁾. Oma soovitusel toob komisjoni peaarvepidaja siiski välja mitmeid probleeme, mis hõlmavad erinevaid valdkondi⁽¹⁴⁾. Probleemide iseloom ja olulisus tähendab võimalikku riski raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele⁽¹⁵⁾.

Kulude ja tulude periodiseerimise menetluste tõhustamine

1.11. Kulude ja tulude periodiseerimise menetluse abil otsustatakse, millisesse eelarveaastasse tehing paigutada. Komisjoni talitused peavad menetlust rakendama kõigi kumuleerunud kulude puhul (üle 100 miljardi euro). Kõigis kümnes kontrollitud peadirektoraadis,⁽¹⁶⁾ mille kulud moodustavad kulude kogusummast üle 90 %, on kontrollikoda viimase kolme aastaga täheldanud edasiminekut. Tuleb siiski märkida, et mõned talitused kasutavad kulude ja tulude periodiseerimist sulgemismenetluse käigus vigu sisaldavate kontode korrigeerimiseks selle asemel, et parandada vigaseid arvestuskirjeid (nt valede summade kirjendamine, kahekordne kajastamine või kirje puudumine) eraldi. See võib aasta jooksul põhjustada arvestusandmete ebatäpsust (vt punktid 1.13–1.15).

1.10. Peaarvepidaja teenistused võtavad koos peadirektoraatidega pidevalt järelmeetmeid tuvastatud probleemidele lahenduste leidmiseks. Nii said nad 2008. aastal tänu teenistuste edukale tööle kuulutada lõpetatuks pooled kontrollikoja soovitusel käsitletud juhtumid. Samasugused järelmeetmed jätkuvad ka 2009. aastal, et kuulutada lõpetatuks täiendavaid lahendamata juhtumeid. See peaks aitama üldist olukorda parandada ja vähendada seega veelgi veaohu raamatupidamises.

1.11. Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohaga ja jätkab raamatupidamistalituse tõstatatud küsimuste lahendamist ja peadirektoraatide raamatupidamisarvestuse seiret, et suurendada raamatupidamislislike algandmete täpsust näiteks selliste algatuste abil nagu käimasolev raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt.

⁽¹³⁾ 2008. aasta lõpuks olid heaks kiitmata välissuhete peadirektoraadi ning õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi kohalikud süsteemid.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni peaarvepidaja jagab lahendamata probleemid vastavalt tähtsusele nelja kategooriasse: otsustava tähtsusega – väga tähtis – tähtis – soovitatav. Aastate 2005–2007 heakskiiduaruannetes sisaldunud lahendamata probleemide arv vähenes 2008. aasta jooksul märgatavalt: 161-lt 81-le. Neist 81 probleemist on aga viis kategoorias „otsustava tähtsusega” ja 23 kategoorias „väga tähtis”.

⁽¹⁵⁾ Eelkõige üldküsimused, mis puudutavad kulude ja tulude periodiseerimise menetlusi, ettemaksete tasaarveldamist ja registreerimist, tehingute õigeaegset kirjendamist, ABACi lepinguid, varade haldamist, talituste erinevaid teadmisi tekkepõhise arvestuse põhimõtetest ning andmete järjepidevust kohalike süsteemide ja ABACi vahel.

⁽¹⁶⁾ Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, infoühiskonna ja meedia peadirektoraat, teadusuuringute peadirektoraat, energeetika ja transpordi peadirektoraat, tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat, regionaalpoliitika peadirektoraat, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat, koostöötalitus EuropeAid, laienemise peadirektoraat ning hariduse ja kultuuri peadirektoraat.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Konsolideeritud finantsaruanded seisuga 31. detsember 2008

1.12. Kontrollikoja auditiga ei ilmnud konsolideeritud finantsaruannetes olulisi väärkajastamisi. Teatud valdkondades tuvastati siiski probleeme, mis vajavad lahendamist, nagu järgnevalt kirjeldatakse.

*Konsolideeritud bilanss seisuga 31. detsember 2008***Ettemakset**

1.13. Arvestussüsteemis registreeritud ettemaksetest moodustati 80 ettemakset sisaldav statistiliselt esinduslik valim, mille auditeerimise tulemusel leidis kontrollikoda, et selle bilansikirje veamäära finantsmõju on väike. Vigade sagedus viitab siiski vajadusele parandada peamiste arvestusandmete täpsust valdkonnapõhistes peadirektoraatides. Kõige tüüpilisemad vead olid järgmised:

- tehingute puuduv või vale kirjendamine või kahekordne kajastamine, mida tavaliselt korrigeeritakse kulude ja tulude periodiseerimisega;
- tehingu kirjendamine pearaamatu valel kontol.

1.14. Tehtud ettemaksete tasaarveldamine ei toimu alati korrektselt. Paljudel juhtudel tasaarveldamist ei toimunud või kirjendati valed summad;

- tehtud ettemaksete tasaarveldamine ei toimu alati korrektselt. Paljudel juhtudel tasaarveldamist ei toimunud või kirjendati valed summad;
- peadirektoraadid kasutavad ettemaksete tasaarveldamiseks erinevaid meetodeid. Enamik peadirektoraate tasaarveldab ettemakse pärast vastava väljamaksetaotluse või arve saamist ja abikõlblikkuse kontrollimist, teised aga ootavad kuni programmi lõpuni või koguni lõpliku auditaruande kättesaamiseni ⁽¹⁷⁾. Ettemaksete tasaarveldamise erinevad ja ebasobivad meetodid vähendavad aasta lõpus kulude ja tulude periodiseerimise arvutuste täpsust.

1.13. Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohtadega ja jätkab raamatupidamistalituse tõstatatud küsimuste lahendamist ja peadirektoraatide raamatupidamisarvestuse seiret, et suurendada raamatupidamislike algandmete täpsust näiteks selliste algatuste abil nagu käimasolev raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt.

⁽¹⁷⁾ Eelkõige teadusuuringute peadirektoraat teadusuuringute valdkonnas.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Võlad

1.15. Kontrollikoda valis arvestussüsteemis registreeritud võlgade üldkogumist 80 arvet/kuluaruannet ja moodustas neist statistiliselt esindusliku valimi, mille auditeerimisel leiti, et selle bilansikirje veamäära finantsmõju on väike. Arvestusvõlgade esinemissagedus viitab siiski vajadusele parandada peamiste arvestusandmete usaldusväärsust valdkonnapõhistes peadirektoraatides. Enamik vigu tuleneb valede summade kirjendamisest arvete kättesaamisel (enne abikõlblikkuse kontrollimist) ja valede kirjetate korrigeerimisest kulude ja tulude perioodiseerimisega.

Muud küsimused

Alusetult makstud summade tagasinõudmine

1.16. Pärast kontrollikoja soovitusi on finantsaruannete lisades hakatud esitama rohkem teavet alusetult makstud summade tagasinõudmise kohta. Kontrollikoja audit näitas, et komisjon esitab finantskorrektsioonide kohta usaldusväärset teavet, kui teave põhineb komisjoni enda audititel. Liikmesriigid aga ei esita komisjonile alati täielikku ja usaldusväärset teavet liikmesriikide endi tehtud finantskorrektsioonide kohta (vt punkt 6.30). Kontrollikoja aastaaruannetes on korduvalt viidatud abikõlbmatute kulude suurele osale, mistõttu on kontrollikoda seisukohal, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades tuleks struktuurimeetmete valdkonnas esitada täielikud ja usaldusväärsed arvestusandmed mainitud liikmesriikide finantskorrektsioonide kohta.

1.17. Sertifitseerimisasutuste töö läbivaatamise ja komisjoni sellekohase analüüsi alusel kordab kontrollikoda oma kahtlusi seoses liikmesriikide nõuete usaldusväärsusega põllumajanduse valdkonnas (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi võlgnike register) ⁽¹⁸⁾. Komisjon on rõhutanud igas neljandas makseasutuses esinevaid võlgnike registriga seotud puudusi ⁽¹⁹⁾ ning teinud ettepanekuid finantskorrektsioonideks ⁽²⁰⁾ ligikaudu 25,3 miljoni euro väärtuses. Korrektsioonid moodustavad ca 1,95 % 1 295 miljoni euro suurusest summast, mis kuulub 2008. eelarveaasta lõpu seisuga tagasimaksmisele. Ehkki korrektsioonid jäävad veidi alla 2 % olulisuse läve, viitavad need sellele, et Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi võlgnike registri üldisel tasemel on olemas oluliste vigade risk (vt punkt 5.56).

1.15. Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohtadega ja jätkab raamatupidamistalituse tõstatatud küsimuste lahendamist ja peadirektoraatide raamatupidamisarvestuse seiret, et suurendada raamatupidamislike algandmete täpsust näiteks selliste algatuste abil nagu käimasolev raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt.

1.16. Liikmesriikide endi tehtud finantskorrektsioone käsitleva teabe suhtes on komisjon teinud ühtse sisekontrolli raamistiku loomise tegevuskava raames märkimisväärsed jõupingutusi oma järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmetes, et parandada liikmesriikide esitatavate andmete kvaliteeti, ning jätkab jõupingutusi aruandluskorra täiustamiseks, et kõik liikmesriigid saaksid esitada täielikke ja usaldusväärsed andmeid. Vt ka komisjoni vastus punktile 6.30.

1.17. Komisjon sai võlgnike kohta piisavalt teavet raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks. Ühelgi juhul ei tuvastatud olulist finantsmõju kogu raamatupidamisarvestuse tasandil (ja seega ka otsuse suhtes).

Ettepaneku finantskorrektsioonide tegemiseks 25,3 miljoni euro suuruses tegi komisjon, kes hindas eelnevalt akrediteerimisasutuste aruannetes sisalduvat teavet ja arvutas välja konkreetsete makseasutuste võlgnike registriga seotud tõenäolisemad vigade määrad (ja summad). Võlgnevusi käsitletakse samamoodi nagu fondide kulude üksikasjalikul kontrollimisel avastatud vigu (ja nende võimalikke korrektsioone).

Rahastamisega seotud vead korrigeeritakse raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise tavapärase menetluse raames.

⁽¹⁸⁾ Vt 2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.61 ja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.44.

⁽¹⁹⁾ Komisjoni määruse (EÜ) nr 885/2006 (ELT L 171, 23.6.2006, lk 90) artikli 10 kohaselt teatab komisjon asjaomasele liikmesriigile tema esitatud teabe kontrollimise tulemused.

⁽²⁰⁾ Määruse (EÜ) nr 885/2006 artikli 11 kohased finantskorrektsioonid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Laenud

1.18. Seoses makromajandusliku finantsabi, maksebilansi ja Euratomi laenudega laenavad ühendused kapitaliturgudelt rahalisi vahendeid ja teevad need kompensatsioonilaenuna abisaajatele kättesaadavaks. Rahvusvahelised arvestusstandardid ja EÜ arvestuseeskiri nr 11 näevad ette, et raamatupidamisarvestuses tuleb kajastada pakutud intressi ja turuintressi määrade erinevust. Seda aga tehtud ei ole. Standarditest kõrvalekaldumise põhjuste ja tagajärgi ei ole ühenduste finantsaruannete selgitavates lisades piisavalt käsitletud.

1.18. Pärast seda, kui nõukogu on koostanud määrused, mis käsitlevad makromajanduslikku finantsabi, maksebilanssi ja Euratomi laene, laenavad ühendused kapitaliturgult laenuks võetud raha välja nii liikmesriikidele kui ka abi saavatele kolmandatele riikidele sama intressimääraga. Selle tegevuse eesmärk on võimaldada abisaajatel kasutada EÜ krediitvõimet. Seetõttu ei ole turu intressimäär kõnealuste kompensatsioonitehingute puhul oluline ja EÜ raamatupidamiseeskirjas 11 ettenähtud tegeliku intressimäära meetodit ei kohaldata. Praegu kasutusel olev raamatupidamistava peegeldab paremini laenuandmis- ja -võtmistehingute spetsiifilist olemust ja sisu (põhimõte, mille kohaselt peetakse sisu vormist tähtsamaks).

Komisjon avaldab vastavalt kontrollikoja soovitusel EÜ raamatupidamise aastaaruannete lisades selgemat teavet ja kaalub raamatupidamiseeskirja 11 selgemaks muutmist, et peegeldada paremini kõnealuste tehingute üksikasju.

Järeldus

1.19. Kontrollikoda on seisukohal, et esitatud tähelepanded ei avalda raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele olulist mõju.

Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrigeerimine**Kinnitava avalduse erihinnangute ülesehitus**

1.20. 5–11. peatükis on toodud kontrollikoja erihinnangud tegevuspõhisel eelarvestamisel põhinevate poliitikavaldkondade rühmade kohta (vt **tabel 1.2** 4. peatükis käsitletakse tuluseid). Igas erihinnangus esitatakse asjaomase poliitikavaldkondade rühma ülevaade, tehingute korrigeerimist ja süsteemide mõjusust puudutavad leiud ja järeldused ning varasemate tähelepannete järelkontroll.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kinnitava avalduse lähenemisviisi ja tulemuste selgitus

1.21. Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse auditeerimisel toetub kontrollikoda **kahele peamisele allikale**: tehingute vahetu kontrollimine, et teha otsus nende korrektsuse kohta; ning järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamine otsustamaks, kui mõjusad on süsteemid korrektsuse tagamise seisukohast. Lisaks sellele saadakse töendusmaterjali teiste audiitorite asjakohastest töötulemustest (juhul, kui need on kättesaadavad) ja analüüsitakse juhtkonna avaldusi ⁽²¹⁾.

Kuidas kontrollikoda tehinguid kontrollib

1.22. Tehingute kontrollimine põhineb **statistiliselt esinduslikul valimil**, mis moodustatakse üldkogumi (tavaliselt poliitikavaldkondade rühma) laekumistest või maksetest. Kontrolli põhjal saab anda statistilise hinnangu vastava kogumi tehingute korrektsuse kohta.

1.23. Valimi suuruse määramiseks kasutab kontrollikoda auditi **kindluse tagamise mudelit**. Selle abil hinnatakse, kui kõrge on tehingute loomupärane vearisk ning kui kõrge on risk, et järelevalve- ja kontrollisüsteemidega vigu ei ennetata, avastata ega parandata (kontrollirisk). Enamikul juhtudel peab kontrollikoda toetuma vahetu kontrolli tulemustele, kuna süsteemid ei anna tehingute korrektsuse kohta piisavat kindlust.

1.24. Kontrollimine hõlmab valitud tehingute **üksikasjalikku läbivaatamist**, et välja selgitada, kas maksetaotlus või makse oli õigesti arvutatud ning on kooskõlas asjakohaste kulusid reguleerivate eeskirjade ja määrustega. Tehing sisaldab **viga**, kui ta on valesti arvutatud või ei vasta õiguslikule nõudele või lepingulistele sätetele. Eelarvekontodele kirjendatud arvestustehingute valimi põhjal analüüsib kontrollikoda makset kuni lõpliku abisaajani (põllumajandustootja, koolituskursuse korraldaja, arenguabi projekti elluviija) ja kontrollib igal tasemel makse vastavust nõutavatele tingimustele.

⁽²¹⁾ Aasta tegevusaruanded ning komisjoni peadirektorite avaldused ja nende koondaruanne.

Tabel 1.2. — Kulutuste jagunemine 2008. aastal aastaaruande peatükkide kaupa

(miljonit eurot)

Jaod (J) ja jaotised (JT) ⁽¹⁾ vastavad 2008. aasta eelarve liigendusele ja on rühmitatud kontrollikoja aastaaruande peatükkide kaupa	2008. aastal tehtud maksed ⁽²⁾
Aastaaruande peatükid	
Tulud	53,7 ⁽³⁾
Maksukorraldus ja tolliliit (JT.14)	
Põllumajandus ja loodusvarad	55 114,9
Põllumajandus ja maaelu areng (JT.05) Keskond (JT.07) Kalandus ja merendus (JT.11) Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)	
Ühtekuuluvus	36 596,9
Tööhõive ja sotsiaalküsimused (JT.04) Regionaalpoliitika (JT.13)	
Teadusuuringud, energeetika ja transport	7 516,7
Teadusuuringud (JT.08) Energeetika ja transport (JT.06) Infoühiskond ja meedia (JT.09) Otsene teadustegevus (JT.10)	
Välisabi, areng ja laienemine	6 323,1
Välissuhted (JT.19) Areng ja suhted AKV riikidega (JT.21) Laienemine (JT.22) Humanitaarabi (JT.23)	
Haridus ja kodakondsus	1 734,9
Haridus ja kultuur (JT.15) Teabevahetus (JT.16) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala (JT.18)	
Majandus- ja rahandusvaldkond	621,4
Majandus- ja rahandusvaldkond (JT.01) Ettevõtlus (JT.02) Konkurents (JT.03) Siseturg (JT.12) Kaubandus (JT.20)	
Haldus- ja muud kulud	8 582,9
Parlament (J. I) Nõukogu (J. II) Komisjon (J. III) Euroopa Kohus (J. IV) Kontrollikoda (J. V) Majandus- ja Sotsiaalkomitee (J. VI) Regioonide Komitee (J. VII) Euroopa ombudsman (J. VIII) Euroopa andmekaitseinspektor (J. IX)	
Kokku	116 544,5

⁽¹⁾ Üldeelarve III jao eelarvejaotisi 24–31, mis on peamiselt seotud halduskuludega, käsitletakse 11. peatüki Euroopa Komisjoni puudutavas osas.⁽²⁾ Halduskulusid ei näidata koos asjaomase poliitikavaldkondade rühmaga, vaid käsitletakse eraldi pealkirja all. See põhjustab erinevusi 4.–10. peatükis toodud summadest.⁽³⁾ Summa vastab „tegevuskuludele”, mitte „tulude” väärtusele.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kuidas kontrollikoda tehingute kontrollimise tulemusi hindab ja esitab

1.25. Vead võivad tehingutes esineda mitmetel põhjustel ja erineval kujul, olenevalt rikkumise iseloomust ja eeskirjast või lepingulisest nõudest, mida eirati. Vead võivad seonduda maksetingimuste või muude vastavusküsimustega.

1.26. Kontrollikoda liigitab vigu järgmiselt:

- a) *kvantifitseeritavad ja mittekvantifitseeritavad* vead, olenevalt sellest, kas on võimalik välja selgitada ELi eelarvest ebakorrektselt välja makstud summa suurus;
- b) *vastavalt vea iseloomule: abikõlblikkusvead* (makse ei vasta abikõlblikkuseeskirjadele), *tõendamisvead* (selliste kulude väljamaksmine, mille tekkimist ei ole tõestatud), *täpsusvead* (makse on valesti arvatud või selle õigsust ei ole tõestatud), *muud vastavusvead* (vead, mis ei sea kahtluse alla makse abikõlblikkust).

1.27. Kontrollikoda väljendab vigade esinemise **sagedust** nende tehingute osakaalu kaudu valimis, mis on vigadest (nii kvantifitseeritavad kui mittekvantifitseeritavad) mõjutatud. See näitab, kui tõenäoline on vigade esinemine antud poliitikavaldkondade rühmas tervikuna (vt erinevate peatükkide 1. lisa 1. osa alajaotust 1.3).

1.28. Kontrollikoda hindab vigade finantsmõju **veamäära** alusel. Veamäär arvutatakse ainult kvantifitseeritavate vigade põhjal. Kontrollikoda võrdleb hinnangulist veamäära 2 % olulisuse lävega, et selle ja muude tõendite põhjal otsustada, kas kuluvaldkonna maksetes ei esine olulisi vigu (märkusteta järeldusotsus) või on maksed olulisel määral vigadest mõjutatud (eitav järeldusotsus) ⁽²²⁾. Tulemuste esitamise huvides on veamäär jagatud kolme suurusjärku:

⁽²²⁾ Lisaks võib kontrollikoda esitada märkustega järeldusotsuse, kui olulised vead mõjutavad ainult väikest osa kogumist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- a) alla 2 %;
- b) 2–5 %;
- c) üle 5 %.

Asjakohane teave esitatakse 4.–11. peatüki 1. lisa ja võetakse kokku **tabelis 1.3**.

Kuidas kontrollikoda süsteeme hindab ja tulemustest teavitab

1.29. **Järelevalve- ja kontrollisüsteemid** loob komisjon (ja koostöös liikmesriikidega toimuva või detsentraliseeritud halduse puhul liikmes- või abisaajariik), et hallata eelarvega seonduvaid riske, sealhulgas tehingute korrektsust. Keskse tähtsusega auditimenetluseks on süsteemide mõjususe hindamine korrektsuse tagamise seisukohast. Menetlus on eriti kasulik parandusettepanekute esitamiseks.

1.30. Iga poliitikavaldkondade rühma reguleerivad paljud erinevad süsteemid, millest igaühe kontrollimiseks ja hindamiseks kulub palju aega. Seetõttu moodustab kontrollikoda tavaliselt igal aastal süsteemidest valimi, mida analüüsida. **Süsteemide hindamise** tulemused esitatakse tabelis pealkirjaga „Hinnang valitud järelevalve- ja kontrollisüsteemidele”, mis on esitatud 4.–11. peatüki 1. lisa 2. osas. Süsteemidele antakse olenevalt nende suutlikkusest maandada tehingutes esinevate vigade riski kas hinnang „mõjus”, „osaliselt mõjus” (süsteemi mõjusat toimimist nõrgendavad mõned puudused) või „ei ole mõjus” (puudused on ulatuslikud ja takistavad seetõttu täiel määral süsteemi mõjusat toimimist).

1.31. Lisaks esitab kontrollikoda järelevalve- ja kontrollisüsteemide **üldhinnangu** (mis on samuti esitatud 4.–11. peatüki 1. lisa 2. osas), kus võetakse arvesse nii hinnangut valitud süsteemidele kui tehingute kontrollimise tulemusi.

2008. aasta audititulemuste üldine ülevaade

1.32. Tulude ning haldus- ja muude kulude poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid on tervikuna mõjusad (vt punktid 4.29–4.30 ja 11.20–11.21) ja kontrollikoja hinnangul on vigade finantsmõju alla 2 % kogusumma-dest (vt **tabel 1.3**). Lisaks kinnitas kontrollikojapoolne peadirektorite ja eelarvevahendite volitatud käsutajate avalduste hindamine, et reservatsioonid ei olnud vaja esitada (vt punktid 2.3, 2.4 ja 2.9 ning **tabel 2.1**).

Tabel 1.3. — 2008. aasta kinnitava avalduse auditi tulemuste kokkuvõte alustehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta

2008. aasta kinnitava avalduse aastaaruande erihinnangud	Aastaaruande punktid	Järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimine	Vigade osakaal
Tulud ⁽¹⁾	4.29–4.30		
Põllumajandus ja loodusvarad	5.62–5.67	⁽²⁾	⁽³⁾
Ühtekuuluvus	6.35–6.36	⁽⁴⁾	
Teadusuuringud, energeetika ja transport	7.40–7.41		
Välisabi, areng ja laienemine	8.33–8.34		
Haridus ja kodakondsus	9.31–9.32		
Majandus- ja rahandusvaldkond	10.27–10.28	⁽⁵⁾	⁽⁶⁾
Haldus- ja muud kulud	11.20–11.21		

Tabelis esitatakse peatükkide kaupa järelevalve- ja kontrollisüsteemide üldhinnangute kokkuvõte ja antakse kontrollikoja substantiivse kontrollimise tulemuste ülevaade. Tabelis esitatakse põhielemendid, aga ei esitata kõiki asjakohaseid üksikasju (eelkõige järelevalve- ja kontrollisüsteemide puudusi ja vigade liike). Üksikasjadega saab tutvuda aruande osas, kus käsitletakse kontrollikoja auditi lähenemisviisi aluseks olevat meetodikat (vt punktid 1.5–1.15).

Selgitus:

Järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimine

	Mõjus
	Osaliselt mõjus ⁽⁷⁾
	Ei ole mõjus

Veaprotsent ⁽⁸⁾

	Alla 2 % (allpool olulisuse läve)
	Vahemikus 2–5 %
	Üle 5 %

⁽¹⁾ Auditi ulatuse piiratuse kohta vt punktid 4.4 ja 4.7.

⁽²⁾ Kontrollikoda järeltab tehingute testimise veamäära ja süsteemide hindamise põhjal, et sarnaselt varasematele aastatele on ühtne haldus- ja kontrollisüsteem üldiselt mõjus süsteem vigade ja põhjendamatute kulutuste riski maandamisel (vt punkt 5.64).

⁽³⁾ Maaelu arengu kulutuste hinnanguline veamäär on üle 2 % (vt punktid 1.33 ja 5.62).

⁽⁴⁾ 2007. aastal hindas kontrollikoda liikmesriikide kontrollisüsteemid osaliselt mõjusaks. 2008. aastal ei tehtud õiguslikus raamistikus suuri muudatusi, mis oleksid mõjutanud liikmesriikide kontrollisüsteeme (vt punkt 6.23). Programmiperiood 2000–2006 hakkab lõpule jõudma, mistõttu ei pidanud kontrollikoda liikmesriikide perioodi 2000–2006 kontrollisüsteemide täiendavat hindamist otstarbekaks. Kuna seoses perioodiga 2007–2013 ei ole tehtud peaaegu ühtegi vahemakset, keskendus kontrollikoja hindamine liikmesriikide süsteemide sellele osale, mis on ette nähtud riiklike kontrollidega leitud vigade registreerimiseks ja parandamiseks ning finants-korrektsoonidest komisjonile teatamiseks (vt punktid 6.21 ja 6.36).

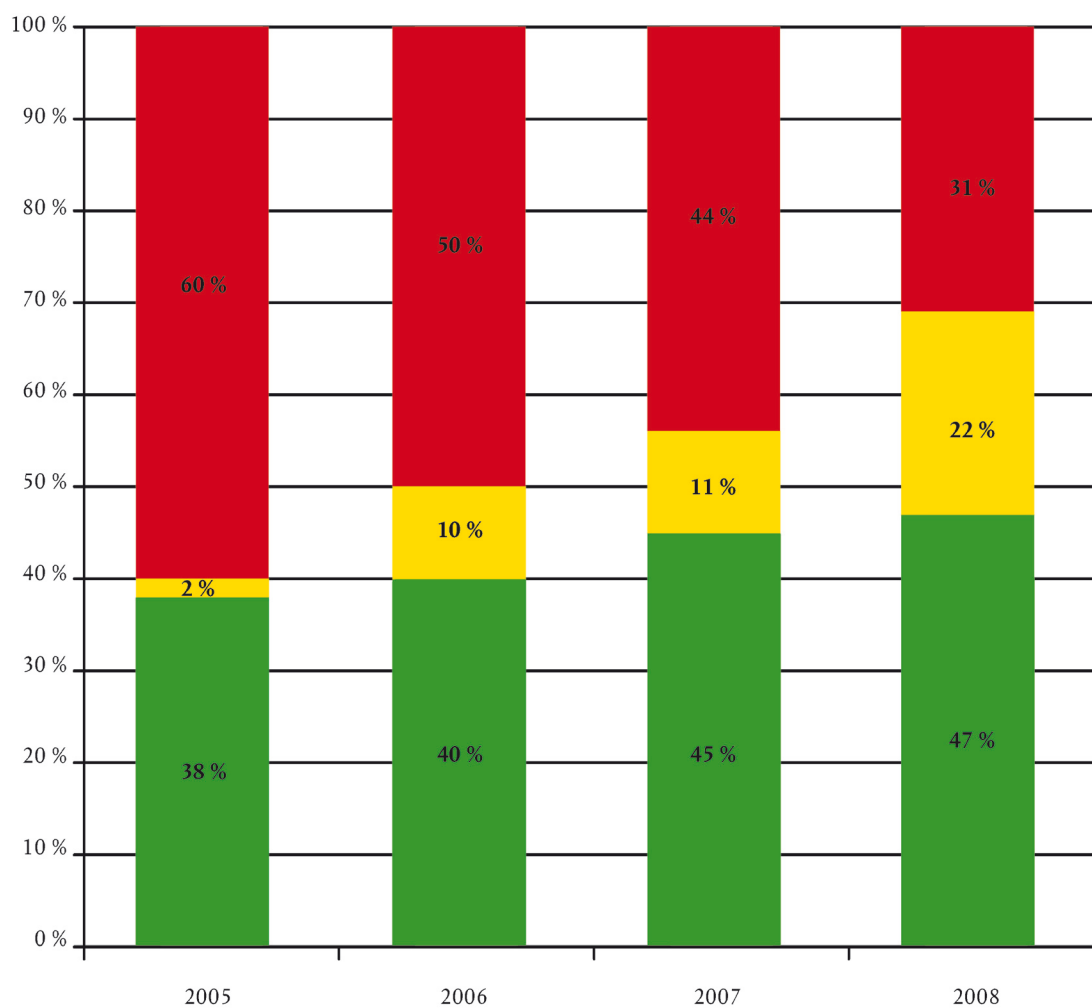
⁽⁵⁾ See ei ole hinnang poliitikavaldkondade rühma süsteemidele tervikuna. Hinnang puudutab mõningaid läbivaadatud süsteeme ja kajastab peamiselt teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse kuuenda raamprogrammi järelevalve- ja kontrollisüsteemides tuvastatud puudusi (vt punkt 10.28).

⁽⁶⁾ Kuuenda raamprogrammi veamäär moodustab üldisest veamäärast ebaproportsionaalselt suure osa (vt punkt 10.27).

⁽⁷⁾ Süsteemid on „osaliselt mõjusad“, kui osa kontrollitoimingutest hinnatakse asjakohasteks, teised aga mitte. Seega ei pruugi süsteemid kokkuvõttes vähendada alustehingute vigu vastuvõetava tasemeni.

⁽⁸⁾ Kontrollikoda otsustas jagada veamäära kolme suurusjärku (vt punkt 1.28). Neid veaprotsente ei saa tõlgendada usaldusvahemikuna (statistilises mõttes).

Graafik 1.1. — Võrdlus aastate lõikes (*)

(*) Osakaal eelarvest vastavalt eri poliitikavaldkondade rühmade asjakohasele veamäärale: ■ < 2 % ■ 2-5 % ■ > 5 %. „Põllumajanduse ja loodusvarade” puhul eristatakse selle olulisi koostisosi (maaelu areng ja muud kulutused 2007. ja 2008. aastal; varasematel aastatel kulutused ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi raames ja väljaspool seda).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.33. Põllumajanduse ja loodusvarade, hariduse ja kodakondsuse ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühmade vigade üldine finantsmõju on kontrollikoja hinnangul alla 2 % iga asjaomase rühma kogukulutustest. Siiski leidis kontrollikoda, et põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühmas mõjutas maaelu arengu kulutusi veamäär, mis ületas 2 % (vt punkt 5.62), ja kontrollikoja kontrollid näitavad, et hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma vahe- ja lõppmakseid mõjutasid olulised vead (vt punkt 9.31). Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma veamäär on kontrollikoja hinnangul veidi üle 2 % rühma kogukulutustest. Kontrollikoda leidis siiski, et ebaproportsionaalselt suur osa mainitud üldisest veamäärast on seotud teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi maksetega (vt punktid 10.12 ja 10.13).

1.34. Kontrollikoja järelduse kohaselt on põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad (vt punkt 5.63). Kontrollikoda kordab oma seisukohta, et ühtne haldus- ja kontrollisüsteem on üldiselt mõjus kontrollisüsteem vigade ja põhjendamatute kulutuste riski vähendamiseks (vt punkt 5.64). Siiski leidis kontrollikoda SPSi ja SAPSi kavades (vt punkt 5.65) ning maaelu arengu valdkonnas (vt punkt 5.66) probleeme, mis vajavad lahendamist. Hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid on kontrollikoja hinnangul osaliselt mõjusad (vt punkt 9.32) ⁽²³⁾. Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma puhul vaatas kontrollikoda läbi kolm järelevalve- ja kontrollisüsteemi. Kaks neist hinnati maksete seaduslikkuse ja korrektsuse tagamisel mõjusaks, üks aga ainult osaliselt mõjusaks ⁽²⁴⁾ (vt punkt 10.28).

KOMISJONI VASTUSED

1.33. Komisjon tervitab neile poliitikavaldkondadele antud positiivset üldhinnangut. Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohaga, et maaelu arengu kulused ohustab vigade suurem esinemissagedus, kuid märgib seejuures rahuldusega, et vigade osakaal kõnealuses valdkonnas väheneb.

Komisjon võtab teadmiseks, et kontrollikoda tuvastas hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondades kvantifitseeritavaid vigu 21 kontrollitud vahe- ja lõppmaksest nelja puhul. Vt ka vastus punktile 9.31.

Kuna kuuenda raamprogrammi arvele langeb vaid 8 % maksetest, on komisjon seisukohal, et majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkonnas olulisi vigu ei esinenud. Kõik käesolevas peatükis esitatud kontrollikoja järeldused kuuenda raamprogrammi kohaste maksete kohta on sarnased 7. peatükis esitatutega. Vt ka vastused punktidele 10.12 ja 10.13.

1.34. Aastatepikkune areng näitab, et põllumajanduse ja loodusvarade valdkonna järelevalve- ja kontrollisüsteemid on täiustunud ning on nüüd tõhusad, ehkki maaelu arendamise valdkonnas on veel arenguruumi. Komisjon on seisukohal, et mõnede probleemide lahendamine, millega kontrollikoda soovib seoses ühtse otsemaksete kava ja ühtse pindalatoetuse kavaga tegeleda, viiks täiendavate keerukate eeskirjade kehtestamiseni, mille rakendamisel tekiks äärmiselt keerukas kontrollisüsteem, mille kasutamine oleks kulukas ja vastuolus komisjoni lihtsustamispüüetega. Peale selle tooks see sisuliselt tagasi maksete sidumise toodanguga (vt komisjoni vastus punkti 5.65 alapunktile b).

2008. aastal kehtestati hariduse ja kultuuri peadirektoraadi jaoks 2007.–2013. aastaks järelevalve- ja kontrollisüsteem, mis tagab usaldusväärse raamistiku. Märkimisväärseid edusamme tehti järelevalve- ja kontrollisüsteemi rakendamisel, analüüsides järelevalvet ja tihendades kontrollikülastusi ja auditeid.

Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkonnas on kontrollikoja leiud ja järeldused kuuenda raamprogrammi kohta samalaadsed 7. peatüki omadega, samal ajal kui muude kulude puhul olulisi vigu ei esinenud. Komisjon on seisukohal, et olemasolevad järelevalve- ja kontrollisüsteemid on tervikuna hinnatõhusad, proportsionaalsed ja piisavad (vt vastused punktidele 10.19 ja 10.28).

⁽²³⁾ Kontrollikoda märgib, et riiklikele büroodele antud juhised on hästi välja töötatud menetluste käsiraamatuna kasutamiseks (vt punkt 9.33), kuid järelevalve- ja kontrollisüsteemi praegune rakendamine ei anna veel rahuldavat kindlust korrektsusega seotud vigade avastamise ja parandamise kohta (vt punktid 9.33 ja 9.34).

⁽²⁴⁾ See tuleneb peamiselt teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi järelevalve- ja kontrollisüsteemidest.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.35. Ühtekuuluvuse,⁽²⁵⁾ teadusuuringute, energeetika ja transpordi, välisabi, arengukoostöö ja laienemise ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühmade järelvalve- ja kontrollisüsteemid on kontrollikoja hinnangul osaliselt mõjusad (vt punktid 6.21, 6.23, 6.36, 7.41, 8.34 ja 10.28 ning **tabel 1.3** Kui teadusuuringute, energeetika ja transpordi, välisabi, arengukoostöö ja laienemise ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma puhul on veamäär kontrollikoja hinnangul 2–5 % kulude kogusummast, siis ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma hinnanguline veamäär on üle 5 % (vt punktid 6.17, 6.35, 7.40 ja 8.33 ning **tabel 1.3** Kontrollikoja hinnangul oleks ühtekuuluvuse ning välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühmade puhul pidanud peadirektore ja eelarvevahendite volitatud käsutajate avaldustes esitatud reservatsioonide ulatus olema laiem, et kajastada nendes kuluvaldkondades endiselt esinevaid märkimisväärsed puudusi, mida kirjeldatakse kontrollikoja auditileidudes (vt punktid 2.6–2.7 ja 2.10–2.11 ning **tabel 2.1** Ühtekuuluvus on endiselt kõige problemaatilisem valdkond ja selle hinnanguline veamäär on teiste poliitikavaldkondade rühmade omast tunduvalt kõrgem.

KOMISJONI VASTUSED

1.35. Ühtekuuluvuse valdkonnas oli 2008. aastal mõningate programmide haldus- ja kontrollisüsteemide rakendamine märkimisväärselt parem. 545 rakenduskava süsteemide toimimise tulemuslikkuse hinnang regionaalpoliitika ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruannetes näitavad, et 78 % programmidest toimib hästi või on neis esinevad puudused mõõduka määraga (2007. aastal 57 %). Samal ajal, kui vigade määr on endiselt liiga suur, on vigade sagedus vähenenud: vigu oli 43 % projektidest kontrollikoja valimis võrreldes 2007. aasta näitajaga 54 %. Komisjon juhib tähelepanu sellele, et auditi leidude aluseks olnud valim hõlmab ainult programmiperioodi 2000–2006, sest programmiperioodi 2007–2013 eest ei tehtud peaaegu ühtegi väljamakset. Vt ka komisjoni vastused punktidele 6.23, 6.35 ja 6.36.

On tehtud märkimisväärsed jõupingutusi, et parandada teadusuuringute poliitika haldamist kohaldatava õigusliku ja finantsraamistiku piires. Komisjon jätkab kontrollide ranget rakendamist ka tulevikus. Komisjon jätkab tööd vigade määra vähendamiseks selles poliitikavaldkonnas.

Peadirektoraatide aasta tegevusaruannetes antakse piisav kinnitus tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kui peadirektoraat saab võtta oma piisava kinnituse aluseks olulisuse tasemest madalama hinnangulise vigademäära, nagu näiteks laienemise peadirektoraadi puhul, mida kontrollikoda käsitles välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkonnas, ei ole vaja teha mingeid reservatsioone.

Komisjon on korraldanud välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkonna kontrolli selliselt, et see kataks tema mitmeaastaste projektide kogu elutsükli nii, et ta saaks vältida või tuvastada ja parandada enamiku finantsvigu tavakontrollide käigus. Komisjoni kontrollisüsteemis ettenähtud kohustuslikud finantsauditid peaksid võimaldama komisjonil tuvastada ja parandada eelfinantseerimise vigu hilisemal raamatupidamisaastal – enne lõppmaksete tegemist. Komisjoni järelkontrollid kinnitavad jääkvigade madalat taset.

Vt ka vastus punktile 8.34.

⁽²⁵⁾ Vt **tabeli 1.3** 4. joonealune märkus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

1.36. Võrreldes eelnevate aastatega täheldati järgmisi muutusi: põllumajanduse ja loodusvarade ⁽²⁶⁾ ning teadusuuringute, energeetika ja transpordi ⁽²⁷⁾ poliitikavaldkondade rühmade hinnangulise veamäär langemine. Kontrollikoja hinnangul on põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma üldine veamäär veidi alla 2 % (vt punkt 5.13), teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitikavaldkondade rühma puhul aga endiselt üle 2 % (vt punkt 7.40). Hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma vigade finantsmõju on kontrollikoja hinnangul alla 2 %. Kontrollikoda eeldab, et see on põhjustatud peamiselt ettemaksete suurest osast, mis on suhteliselt vähem vigadest mõjutatud kui vahe- ja lõppmaksed (vt punktid 9.6–9.7 ja 9.31). Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma puhul on 2008. eelarveaasta hinnanguline üldine veamäär veidi üle 2 % (2007. aastal veidi alla 2 %) kuuenda raamprogrammi kuludes tuvastatud vigade tõttu, mis siiski moodustavad ainult 8 % kogu poliitikavaldkondade rühma kulutustest (vt punkt 10.27).

1.36. Komisjon tervitab kontrollikoja hinnangu üldist positiivsust, mis näitab märgatavat edu võrreldes eelmise aastaga.

⁽²⁶⁾ Veamäär alanes põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma kulude puhul tervikuna ja kitsamalt maaelu arengu kulude puhul. Viimast mõjutab siiski kõrgem veamäär kui Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (vt punkt 5.62). Kontrollikoda järeldeb tehingute kontrollimise veamäär ja süsteemide hindamise põhjal, et sarnaselt varasematele aastatele on ühtne haldus- ja kontrollisüsteem üldiselt mõjus süsteem vigade ja põhjendamatute kulutuste riski maandamisel (vt punkt 5.64).

⁽²⁷⁾ Varasemat sisepoliitika valdkonda hõlmavad nüüd järgmised poliitikavaldkondade rühmad: „teadusuuringud, energeetika ja transport”, „haridus ja kodakondsus” ning „majandus- ja rahandusküsimused” (vt tabel 2.1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.37. Kontrollikoda rõhutab, et auditid põllumajanduse ja loodusvarade, ühtekuuluvuse, teadusuuringute, energeetika ja transpordi, välisabi, arengukoostöö ja laienemise ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühmades näitavad, et keerulised või ebaselged abikõlblikkuskriteeriumid või muud keerukad õiguslikud nõuded suurendavad oluliselt vigade riski (vt punktid 5.17–5.26, 5.34–5.52, 6.18–6.20, 7.12–7.15 ning 10.11–10.14).

1.38. Välisabi, arengukoostöö ja laienemise ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühmade puhul haldab komisjon ELi kulutusi ühiselt rahvusvaheliste organisatsioonidega⁽²⁸⁾ lepingute alusel, millega tagatakse ka kontrollikoja auditeerimisõigused. Sellest hoolimata takistati osaliselt või täielikult kontrollikoja juurdepääsu ÜRO koostatud auditiaruannetele ja tõendavatele dokumentidele ning kontrollikülastuste läbiviimist seoses 2008. aasta kinnitava avaldusega (vt punktid 8.13 ja 10.10).

KOMISJONI VASTUSED

1.37. Eeskirjade ja abikõlblikkuse kriteeriumide teatav keerukus on vältimatu, sest need on sageli kehtestatud soovitud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks, mis on keeruka õigusloomemenetluse tulemus, kus seadusandjale jääb viimane sõna.

Sellel põhjal teeb komisjon seadusandjale ettepanekuid edasiseks lihtsustamiseks, kus see on võimalik. Ta kaalub abikõlblikkuseeskirjade täiendava lihtsustamise võimalusi oma 2010. aasta finantsmääruse muutmiseettepanekus, mida tehakse iga kolme aasta järel. Samuti uurib komisjon valdkondlike õigusaktide täiendava lihtsustamise põhimõtteid järgmise vooru põhiõigusaktide jaoks, mis jõustuvad 2014. aastal.

Põllumajanduse ja loodusvarade valdkonna tulemused on paranenud tänu pidevatele jõupingutustele õigusnormide/abikõlblikkuse kriteeriumide lihtsustamiseks ühise põllumajanduspoliitika mõlema tugisamba raames. Vt ka vastused punktidele 5.17–5.26 ja 5.34–5.52.

Ühtekuuluvuse valdkonnas on muudetud ajavahemiku 2007–2013 käsitlevaid määraseid, lihtsustades neid vastavalt komisjoni ja liikmesriikide ühise ekspertrühma ettepanekute kohaselt. Komisjon avaldas 2009. aasta alguses abikõlblikkuse eeskirjade kokkuvõtet. Vt komisjoni vastused punktidele 1.41–1.42 ja punkti 6.37 alapunktile a.

Seitsmes raamprogramm on olnud samm edasi lihtsustamise teel. Programmi rakendamisel saadud kogemuste alusel võib komisjon, kui see on asjakohane, teha ettepanekuid raamprogrammi õigusliku aluse muutmiseks.

1.38. Komisjon toetab täielikult kontrollikoja taotlust anda teavet ja dokumentidele juurdepääsu. Standardne toetusleping rahvusvaheliste organisatsioonidega sisaldab viidet kontrollikoja juurdepääsule.

Vt ka vastus punktile 8.13.

⁽²⁸⁾ Selline ELi eelarve täitmise viis on sätestatud finantsmääruse artiklis 53.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kuidas puudused lahendada

1.39. Kontrollikoda märkis eelmisel aastal, et hoolimata komisjoni sisekontrolliraamistiku paranemisest mõjutab suurt osa ELi raamatupidamise aastaaruande aluseks olevatest tehingutest endiselt oluline veamäär (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 1.42). Lisaks tuvastati kontrollikoja kinnitava avalduse aluseks oleva auditi käigus, et eeskirjade eiramise liigis, sageduses ja tasemes on (mõnikord märkimisväärseid) erinevusi nii eri poliitikavaldkondade rühmade vahel kui rühmade siseselt. Järgnevates punktides esitatakse täiendavaid seisukohti selle kohta, kuidas suurendada ühenduse sisekontrolliraamistiku mõjust (29).

1.40. Ehkki ELil on üks üldelarve, on raha kasutamises suuri erinevusi. Erinevused on eelkõige järgmistes valdkondades: eelarve haldamise viis; abisaajate liigid, abi perioodilisus; väljamaksetaotluste esitamine ning kontrolli- ja tagasimakseteemid. Erinevused tulenevad iga eelarvevaldkonna eripäradest ja abi eesmärkidest ning kajastavad süsteemide haldamise ja kontrollimise kulukust ja keerukust.

Vajadus lihtsustamise järele

1.41. Raha kasutamist reguleerivate eeskirjade otstarve on tagada, et abi andmisega saavutatakse ettenähtud poliitilised eesmärgid, see tähendab, et vahendeid kasutatakse õigel ajal õigetest eesmärkidest. Mõned eeskirjad on kõigile maksetele ühised, teised aga sõltuvad kululiigist. Eeskirjade liik ja keerukusaste võib seega tuleneda poliitiliste eesmärkide keerukusest.

1.42. Mida nõudlikumad ja keerulisemad on eeskirjad, seda kõrgem on risk, et neid ei täideta, mis omakorda suurendab riski, et tehingutes võib esineda vigu ja poliitilisi eesmärke ei saavutata. Samas toob liiga üksikasjalike programmieesmärkide koostamine kaasa lisakulusid, kuna eesmärkide täitmist tuleb kontrollida. Teisisõnu: hästi koostatud eeskirjad ja määrad, mida on lihtne tõlgendada ja rakendada, vähendavad veariski (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 1.45).

1.41 ja 1.42. Komisjon nõustub kontrollikoja analüüsiga, kuid rõhutab, et eeskirjade kehtestamise eesmärk on luua sobiv tasakaal sageli spetsiifiliste poliitiliste eesmärkide saavutamise ja liigse keerukuse vältimise vahel. Ehkki komisjoni roll on teha õigusloomeetpanekuid, võivad õigusaktid keeruliseks muutuda nende kaalumisel seadusandvas organis, kellel on viimase sõna õigus.

Komisjon on võtnud endale kohustuseks kaasata tulevikus igasse asjaomasesse õigusloomeetpanekusse asjakohase kontrollikorra kirjeldus.

Lihtsustamine on komisjoni parema õigusloome kava põhielement. Liikmesriikidelt nõutakse samuti abikõlblikkuse kriteeriumide lihtsustamist oma riiklikes programmides. Teatav keerukus on siiski vältimatu ja seda tuleks arvesse võtta tulevikus peetavatel aruteludel vastuvõetava riskitaseme üle.

Vt ka vastus punkti 2.35 alapunktile b.

(29) 2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 1.43–1.51.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

1.43. Seetõttu tuleks lihtsustamisel rakendada teatavat ettevaatust. Eeskirjade lihtsustamine ainult selleks, et vähendada eeskirjade eiramise riski, võib kaasa tuua ebasoovitavaid tagajärgi, juhul kui üldisemate eeskirjade alusel väheneb kulude täpsem suunitlus. Lisaks võib lihtsustamine mõnes valdkonnas (vt nt punktid 9.6–9.7) tähendada ettemaksete tingimuste lihtsustumist ja ettemaksete summade suurenemist. Lihtsustamisprotsessi tuleks toetada mõjusate süsteemidega, sest vastasel juhul tulevad põhjendamatud kulud ilmsiks alles siis, kui programm on osaliselt või täielikult ellu viidud, mis toimub protsessi hilisemas etapis. Nendele märkustele vaatamata peaks lihtsustamine olema üheks esmatahtsaks eesmärgiks.

Ühtekuuluvuse valdkonnas anti juba ajavahemiku 2007–2013 käsitlevas Euroopa Sotsiaalfondi määruses võimalus deklareerida kaudsed kulud ühtse määra alusel. Võimalus kasutada 2007.–2013. aasta programmide puhul ühtseid määrasid, kindlaid summasid ja kindlasummalisi ühikukulude astmestikke muudeti nii Euroopa Regionaalarengu Fondi kui ka Euroopa Sotsiaalfondi puhul üldiseks, muutes 2009. aasta mais neid fonde käsitlevaid määrasid. Muud lihtsustused võeti vastu 2008. aasta detsembris ja 2009. aasta mais. 2009. aasta juulis esitas komisjon ettepanekuid rakendusmääruse nr 1828/2006 ja üldmääruse nr 1083/2006 edasiseks lihtsustamiseks.

Programmi rakendamisel saadud kogemuste alusel võib komisjon, kui see on asjakohane, teha ettepanekuid raamprogrammi õigusliku aluse muutmiseks.

1.43. Komisjon tunnistab, et lihtsustamine on tasakaal riiklike vahendite hea juhtimise vajaduse ja sageli väga spetsiifiliste poliitiliste eesmärkide saavutamise vahel. Sellele tasakaalule lähenetakse igas poliitikavaldkonnas erinevalt, mis tekitab erinevate, eri tasandi osaliste seotuse tõttu erinevaid haldusviise ja -sätteid. Komisjon võtab meetmeid kontrollisüsteemide võimalikult suure tõhususe tagamiseks, võttes täiel määral arvesse paljude programmide mitmeaastast iseloomu ning vajadust tõhusa ja tulemusliku kontrollisüsteemi järele, et sooritada õigel ajal õigeid kontrolle.

2007.–2013. aasta uute programmide ülesehitus lihtsustas eeskirju hariduse ja kultuuri poliitikavaldkonnas, kasutades ulatuslikult kindlasummalist rahastamist. See peaks koos riiklike haldus- ja kontrollisüsteemide range heakskiitmismenetlusega vähendama lõppmaksetega seotud riske.

Vt ka vastus punktile 9.7.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Vajalikud meetmed

1.44. Tuleb meeles pidada, et ELi eelarve haldamine on arenenud aja jooksul samm-sammult vastavalt aja jooksul kasutusele võetud kuluprogrammide liikidele. Nii kulusid reguleerivates eeskirjades kui haldusmeetodites tuleb arvestada eelarveliste erinevate eesmärkide spetsiifikat. Eesmärgid ei tohiks aga olla liiga üksikasjalikud, sest see toob kaasa halduskoorma põhjendamatu suurenemise ja raskesti täidetavad määrused. Seetõttu peaks komisjon põhjalikult üle vaatama iga kuluprogrammi aluseks oleva õigusliku raamistiku ja haldusstruktuuri.

1.45. Õeldu taustal on esmatähtis tagada usaldusväärse ja ülevaatliku teabe kogumine, mis võimaldab praeguseid kontrollikulusid realistlikult hinnata ⁽³⁰⁾.

1.46. Sama oluline on üksikasjalikult analüüsida, kas praeguste kontrollikuludega on saavutatud maksimaalne kasu. Kui see nii ei ole, tuleks esmajärjekorras eesmärgiks võtta kontrollikuludeks juba rakendatavate rahasummade ja ressursside maksimaalne ärakasutamine ⁽³¹⁾.

1.44. Komisjon rõhutab, et eeskirjade kehtestamine kuulub seadusandja pädevusse. Komisjon on hiljuti teinud mitmeid lihtsustamisetepanekuid (ja struktuurifondide jaoks on ka otsustatud teatavaid lihtsustusi teha) ja jätkab nende tegemist juhtudel, kui see on proportsionaalne spetsiifiliste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.

Seoses sellega tuleb arvesse võtta komisjoni tööd lubatava veaohu kallal, sest see edendab selget ettekujutust ohust, mida saab juhtida abikõlblikkuse tingimuste ja kontrollikeskkonnaga, ning seega ka ohust, mille juhtimine ei ole kulutõhus. Komisjon teeb eelarvepädevatele institutsioonidele 2010. aastal konkreetseid ettepanekuid lubatava ohu kohta teadusuuringute, energia ja transpordi, maaelu arendamise, välisabi ja halduskulude valdkonnas.

Vt ka vastused punktidele 1.41–1.42.

1.45. Komisjon kogub osana oma lubatavat ohtu käsitlevatest ettepanekutest teavet kontrollikulude kohta, alustades 2010. aastal teadusuuringute, energia ja transpordi, maaelu arendamise, välisabi ja halduskulude valdkonnast.

1.46. Komisjon on pidevalt täiustanud oma sisekontrollisüsteeme (nagu on leidnud tunnustamist punktis 1.39) ja jätkab innukalt seda tegevust. Need kontrollisüsteemid, põhinedes erinevate kontrolliliikide sobival tasakaalul (õiged kontrollid õigel ajal), on loodud pakkumaks piisavat kindlust. Näiteks eelkontrolli abil saab tuvastada teatavat liiki vigu, kuid teisi mitte, ja kõikide projektide kontrollimine kohapeal ei oleks kulutõhus.

⁽³⁰⁾ Komisjon märgib teatise, mis käsitleb vea aktsepteeritava riskimäära määramist (KOM(2008) 866 lõplik), 8. ja 10. leheküljel, et on siiani kogunud ainult piiratud arvul andmeid.

⁽³¹⁾ Komisjon tõdeb teatise KOM(2008) 866, lõplik, 7. leheküljel, et struktuurifondide veamäära saaks ilma (või oluliste) lisakuludeta vähendada 2–3 % võrra, parandades olemasolevaid eelkontrolle.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

1.47. Lisaks süsteemide mõjususe tagamiseks vajalikele meetmetele tuleb eesmärgiks seada asjakohase tasakaalu saavutamise kontrollide maksumuse ja nendest saadava kasu vahel (vt kontrollikoja 2007. eelarveaasta aastaaruande punktis 1.52 esitatud soovitus).

1.48. Kuluprogrammi heakskiitmise üle otsustamisel tuleks alati määratleda programmiga seonduvad riskid ja nende kulu- tõhusale tasemele viimiseks vajalikud haldus- ja kontrollikulud. Nii saaksid nõukogu ja parlament asjakohaseid otsuseid teha informeeritumalt, võttes arvesse seonduvaid riske ja kulusid.

1.49. Kontrollikoda rõhutab, et on oluline nii eeskirjade lihtsustamist kui kontrollide maksumust ja nendest saadavat kasu põhjalikult kaaluda. Seda tuleks teha õigeaegselt, enne uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekute väljatöötamist ⁽³²⁾.

Struktuurifondide järelevalve parandamise tegevustava tulemusena on komisjon juba võtnud eelkontrollimeetmeid kontrollisüsteemide täiustamiseks. Samuti juhib komisjon tähelepanu, et veamäära vähendamine 2–3 % tulemuslikuma eelkontrolli abil (millele viidatakse lubatava ohu teatistes (KOM(2008) 866) esitatud Euroopa Regionaalarengu Fondi käsitlevas illustratiivses juhtumiuuringus) tuleneb nende vigade hindamisest, mille kontrollikoda tuvastas 2005. aasta kinnitavas avalduses, ja on pigem kontrolliriski (riski, et teatav kontroll ei ole mõningatel juhtudel tulemuslik) meede.

1.47. Tulemusliku ja tõhusa sisekontrolli mõiste on sätestatud finantsmääruses (artikkel 28a). Kooskõlas sellega peab komisjoni iga talitus esitama oma iga-aastases tegevusaruandes sisekontrolli tulemused, et anda aru selle tulemuslikkusest ja võtta meetmeid avastatud puuduste kõrvaldamiseks. Seetõttu on komisjon seisukohal, et kuna kontrolliaparaadi täiustamine ja menetluste lihtsustamine on pidev protsess, peaksid sellealased jõupingutused olema püsivad.

Ettepanekute koostamisel lubatava ohu kohta uurib komisjon 2010. aastal kooskõlas kontrollikoja soovitusega täiendavalt tasakaalu kontrollikulude ja sellest saadava kasu vahel, alustades teadusuuringute, energia ja transpordi, maaelu arendamise, välisabi ja halduskulude valdkonnast.

1.48. Komisjon võttis teatistes „Ühisreisikoha väljatöötamine aktsepteeritava vigade esinemise riski küsimuses“ (KOM(2008) 866) kohustuse kaasata tulevikus igasse asjaomasesse õigusloomeet- tepanekusse asjakohase kontrollikorra kirjeldus.

1.49. Komisjon nõustub, et oluline on otsida sobivat tasakaalu kontrollikulude ja tehtavate lihtsustuste taseme vahel, ning kaalub, kuidas seda uutes finantsperspektiivides edasi arendada.

Vt ka vastus punktile 1.37.

⁽³²⁾ Vt kontrollikoja vastus komisjoni teatisele „Muutuv Euroopa vajab eelarvereformi“ (<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/1481518.PDF>).

2. PEATÜKK

Komisjoni sisekontrollisüsteem

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	2.1–2.2
Komisjoni juhtkonna esitatud teave	2.3–2.22
Iga-aastased tegevusaruanded ja peadirektorite avaldused	2.3–2.11
Komisjoni koondaruanne	2.12–2.17
Iga-aastastest kokkuvõtetest saadav kindlus	2.18–2.22
Komisjoni sisekontrollistandardid	2.23–2.25
Sissejuhatus	2.23–2.24
Mõjus	2.25
Tegevuskava	2.26–2.28
Üldhinnang rakendusele	2.26–2.27
Tegevuskava mõju	2.28
Üldjärelused ja soovitused	2.29–2.36
Järelused	2.29–2.33
Soovitused	2.34–2.36

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

2.1. Käesolevas peatükis uuritakse komisjoni 2008. aasta edusamme oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide puuduste käsitlemisel, selleks et tagada ELi eelarvest finantseeritavate tehingute seaduslikkus ja korrektsus. Eelkõige analüüsitakse, mil määral on:

- a) peadirektorite iga-aastastes tegevusaruannetes ja avaldustes ning komisjoni koondaruandes sisalduv juhtkonna esitatud teave usaldusväärne (punktid 2.3–2.11);
- b) komisjon teinud edusamme seoses uuesti läbi vaadatud sisekontrollistandardite toimimise ja mõjususega ning ühtse sisekontrolliraamistiku loomisega ja suutnud näidata nende meetmete positiivset mõju 2008. aasta kulutustele (punktid 2.23–2.25).

2.2. Samuti uuris kontrollikoda struktuurimeetmete ja Euroopa Kalandusfondi ning põllumajandusvaldkonna iga-aastaseid kokkuvõtteid,⁽¹⁾ et hinnata nendega loodud lisaväärtust, ja kuidas komisjoni talitused seda kasutasid (2.18–2.22).

2.1. Komisjon on arvamusel, et toimivad sisekontrollisüsteemid pakuvad vaatamata 2008. aasta tegevusaruannetes kirjeldatud puudustele piisavat kindlust selle kohta, et nende tegevuseks eraldatud vahendeid on kasutatud selleks ettenähtud eesmärgil ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega. Komisjon on ka arvamusel, et kasutusele võetud kontrollimenetlused tagavad piisavas ulatuses nende tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse, mille eest komisjon võtab üldvastutuse vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 274.

Komisjon võtab meetmeid, et oma sisekontrollisüsteemi saadud kogemustele tuginedes veelgi parandada ja audiitorite järeldusi arvesse võtta. 2008. aastal rakendatud meetmed hõlmasid sisekontrolli tõhusa juhtimise läbivaadatud standardite jõustumist alates 1. jaanuarist 2008, ühtse sisekontrolli raamistiku loomise tegevuskava rakendamisetapi lõpuleviimist ja iga-aastaste tegevusaruannete selguse ja järjepidevuse parandamist.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEAVE

Iga-aastased tegevusaruanded ja peadirektorite avaldused

2.3. Kõigi peadirektorite väitel on nad saanud piisava kindluse selle kohta, et neile eraldatud ressursse kasutati selleks ettenähtud eesmärkidel ning nende kehtestatud sisekontrollid tagasid raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute korrektsuse, kuigi 12 juhul reservatsioonidega.

⁽¹⁾ Muudetud finantsmääruse artikli 53b lõikega 3 nähakse ette, et „liikmesriigid koostavad iga-aastaselt kokkuvõtte olemasolevatest audititest ja kinnitustest vastava riigi tasandil”. (Nõukogu 13. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1995/2006, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (ELT L 390, 30.12.2006, lk 1)).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

2.4. 2008. aastal avalduse esitanud 41 peamisest peadirektoraadist ja talitusest oli 12 ühe või enama reservatsiooniga, millest enamiku puhul viidatakse peamiselt raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seonduvatele puudustele. Reservatsioonide koguarv langes 17-lt (2007) 15-le (2008). Kõige olulisemad raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud reservatsioonid on toodud **tabelis 2.1**.

2.5. Põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma puhul tühistas põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektor pikaajalise reservatsiooni (kuus aastat), mis oli seotud ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi ebapiisava rakendamisega Kreekas, kuna asjaomased ametiasutused on kehtestanud uue maatükkide identifitseerimise süsteemi ja maaelu arenguga seonduv reservatsioon on määratletud üksikasjalikumalt, järgides liikmesriikide sertifitseerimisasutuste kontrollistatistika kontrollimist ja kinnitamist. Peadirektor ei anna siiski kinnitust selle kohta, et Kreeka koostatud ja rakendatud tegevuskava oli mõjus 2007. aasta väljamaksetaotluste menetlemisel. Lisaks on kontrollikoda arvamusel, et komisjoni ja liikmesriikide sertifitseerimisasutuste poolne kontrollistatistika kinnitamine nimetatud liikmesriigis ei anna nõutavat kõrge tasemega kindlust.

KOMISJONI VASTUSED

2.4. Komisjon juhib tähelepanu, et 15 reservatsioonist 8 aluseks olid finantskohustused ning ülejäänud 7 tuginesid küsimustele, mis võivad mõjutada vastava talituse või komisjoni mainet ning mille finantsmõju oli pigem materiaalne kui rahaline.

Lisaks sellele tühistati 2008. aastal kolm pikaajalist reservatsiooni (reservatsioon põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi suhtes, mis käsitleb ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (edaspidi „IACS“) rakendamist Kreekas, reservatsioon teabevahetuse peadirektoraadi suhtes, mis käsitleb järelkontrollisüsteemi puudumist, ning reservatsioon ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi suhtes, mis käsitleb Euroopa standardiasutuste rahastamist).

Muudes poliitikavaldkondades nagu ühtekuuluvuspoliitika, on reservatsioonide ulatust vähendatud, võttes arvesse liikmesriikide juba rakendatud parandusmeetmeid.

2.5. IACSi ebapiisavat rakendamist Kreekas käsitleva reservatsiooni aluseks olid asjaolud, mis võivad kahjustada ühenduse institutsioonide mainet. Kõnealused asjaolud tulenevad Kreekas esilekerkinud puuduste püsimisest, mitte Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi ohustavast finantsriskist, sest fond oli alati piisavalt kaetud Kreekale vastavuskontrolli abil määratud finantskorrektsioonidega. 2009. aasta veebruarini toimunud kontrollkäigud Kreekasse näitasid, et Kreeka ametiasutused on kooskõlas oma 2006. aasta tegevuskavaga loonud 31. detsembriks 2008 uue toimiva maatükkide identifitseerimissüsteemi ja geograafilise informatsiooni süsteemi, mis hõlmab kogu Kreekat. Seega olid 2008. aasta tegevusaruande allkirjastamise hetkeks peadirektori poolt kõik IACSi osad juba kasutusele võetud ning eespool osutatud püsivatest puudustest tulenev oht komisjoni mainele oli kadunud. Ülejäänud finantsrisk on siiski kokkuvõttes väiksem kui oluline veamäär ning see on kaetud nõudeaastate 2006–2008 vastavuskontrolliga. Seetõttu on võimalik see reservatsioon tühistada.

Tabel 2.1 — Komisjoni peadirektoraatide aasta tegevusaruannete tõendusmaterjali areng kontrollikoja kinnitava avalduse jaoks

Poliitikavaldkondade rühm	Kõige tähtsamad peadirektorite poolt esitatud reservatsioonid (sisalduvad avaldustes)	2007	2008	Mõju, mida tähtsaimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad ⁽¹⁾		Muud kontrollikoja ja/või komisjoni auditis tuvastatud olulised puudused (ei sisaldu avaldustes)	2007	2008	Aasta tegevusaruandes sisalduv kontrollikoja auditijäreldusi toetav tõendusmaterjal ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Põllumajandus ja loodusvarad	Ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi ebapiisav rakendamine Kreekas	X		B	B	Puuduvad veel põhjendatud näitajad selle kohta, et Kreeka ametiasutuste koostatud ja rakendatud tegevuskava on täielikult mõjus.		X	B	B
	Maaelu arengu kulutused	X	X (2. telg „keskkonna parandamine ja paikkonna säilitamine“)							
	Liikmesriikide kulutuste katteks välja makstud abikõlblikud kulud ühise kalanduspoliitika kontrolli ja õiguskaitse valdkonnas		X							
	SAPARDi juhtimis- ja kontrollisüsteemid Bulgaarias ja Rumeenias		X			Kalavarude kontrolli-, inspekteerimis- ja sanktsionisüsteemid: püügiandmed ei ole täielikud ega usaldusväärsed, inspekteerimissüsteemid ei anna kindlust	X			

Politiikavaldkondade rühm	Kõige tähtsamad peadirektorite poolt esitatud reservatsioonid (sisalduvad avaldustes)	2007	2008	Mõju, mida tähtsaimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad ⁽¹⁾		Muud kontrollikoja ja/või komisjoni auditis tuvastatud olulised puudused (ei sisaldu avaldustes)	2007	2008	Aasta tegevusaruandes sisalduv kontrollikoja auditijäreldusi toetav tõendusmaterjal ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Ühtekuuluvus	Euroopa Sotsiaalfond (ESF): juhtimis- ja kontrollisüsteemid (2000/2006)	X Hispaania, Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Itaalia, Slovakkia, Portugal, Belgia, Luksemburg	X Hispaania, Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Itaalia, Belgia, Luksemburg, Saksamaa	B	B	Puuduvad veel põhjendatud näitajad selle kohta, et kõik 2008. aastal võetud parandusmeetmed on olnud täielikult mõjusad ⁽³⁾ .			B	B
	Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF): juhtimis- ja kontrollisüsteemid (2000/2006)	X Tšehhi Vabariik, Soome, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Poola, Slovakkia, Hispaania	X Belgia, Saksamaa, Itaalia, Hispaania.							
	INTERREG: juhtimis- ja kontrollisüsteemid (2000/2006)	X Kokku 51 programmist	X Kokku 21 programmist							
	Ühtekuuluvusfond: juhtimis- ja kontrollisüsteemid (2000/2006)	X Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Slovakkia, Ungari, Poola	X Bulgaaria							

Politikavaldkondade rühm	Kõige tähtsamad peadirektorite poolt esitatud reservatsioonid (sisalduvad avaldustes)	2007	2008	Mõju, mida tähtsaimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad ⁽¹⁾		Muud kontrollikoja ja/või komisjoni auditis tuvastatud olulised puudused (ei sisaldu avaldustes)	2007	2008	Aasta tegevusaruandes sisalduv kontrollikoja auditijäreldusi toetav tõendusmaterjal ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Teadusuuringud, energeetika ja transport	Väljamaksetaotlustega seotud jääkvigade määr	X Kuues raamprogramm	X Kuues raamprogramm	B	B	Puuduvad veel põhjendatud näitajad mõju kohta finants-korreksioonide ja tagasinõuetega seonduvatele süsteemidele või millal nimetatud süsteemid avaldavad mõju veamääradele kuuenda raamprogrammi juhtimistsükliks ⁽³⁾ .		X	B	B
Välisabi arengukoostöö ja laienemine	Phare: võimalik eeskirjade eiramine Phare vahendite haldamisel mõningate rakendusasutuste poolt Bulgaarias	X	X	A	A	Raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse järelevalve- ja kontrollisüsteeme tuleb rakendusasutuste tasandil täiustada, et muuta need täielikult toimivaks	X	X	B	B

Poliitikavaldkondade rühm	Kõige tähtsamad peadirektore poolt esitatud reservatsioonid (sisalduvad avaldustes)	2007	2008	Mõju, mida tähtsaimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad ⁽¹⁾		Muud kontrollikoja ja/või komisjoni auditis tuvastatud olulised puudused (ei sisaldu avaldustes)	2007	2008	Aasta tegevusaruandes sisalduv kontrollikoja auditijäreldusi toetav tõendusmaterjal ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Haridus ja kodakondsus	Struktureeritud järelkontrollistüsteem ning nii peadirektoraadis kui esindustes kohapeal tehtavad kontrollid puudusid suuremal osal aastast – 12 kuust 10-l	X		B	B	Järelkontrollid ei näita auditeeritud lepingutes tegelikku veamäära.	X	X	B	B
	Suur vigade arv toetuste ja lepingutega seotud tehingutes		X							
	Puudused Euroopa Pagulafondi juhtimis- ja kontrollistüsteemis Itaalias programmiperioodidel 2000–2004 ja 2005–2007	X								
	Ebapiisav kindlus seoses 14 liikmesriigi II Euroopa Pagulafondi (2005–2007) raames teostatud raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega	X								

Politiikavaldkondade rühm	Kõige tähtsamad peadirektorite poolt esitatud reservatsioonid (sisalduvad avaldustes)	2007	2008	Mõju, mida tähtsaimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad ⁽¹⁾		Muud kontrollikoja ja/või komisjoni auditis tuvastatud olulised puudused (ei sisaldu avaldustes)	2007	2008	Aasta tegevusaruandes sisalduv kontrollikoja auditijäreldusi toetav tõendusmaterjal ⁽²⁾	
				2007	2008				2007	2008
Majandus- ja rahandusküsimused	On võimalik, et uued järelkontrolli aruande tulemuste põhjal rakendatud riski vähendamise kontrollimeetmed ei ole täielikult mõjusad.	X	X	B	B				A	A
	Kuuenda teadusuuringute raamprogrammi väljamaksetaotluste täpsusega seotud jääkvigade määr	X	X							
	Euroopa standardite kehtestamise ebarahuldav rahastamine	X								
Halduskulud	—	—	—	A	A				A	A

Selgitus.

⁽¹⁾ Mõju, mida olulisimad reservatsioonid kontrollikoja hinnangul peadirektori kinnitusele avaldavad:

A: piisav kindlus selle kohta, et sisekontrollisüsteemid tagavad raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse märkusteta või ebaoluliste märkustega.

B: piisav kindlus, kuid esitatakse märkusi sisekontrollisüsteemis avastatud puuduste kohta.

C: kindlus puudub.

⁽²⁾ Aasta tegevusaruandes esitatud tõendusmaterjal kontrollikoja auditijärelduste jaoks:

A: piisavad tõendid kontrollikoja kinnitava avalduse järelduste tegemiseks (selged ja ühesed).

B: täiendavad tõendid kontrollikoja kinnitava avalduse järelduste tegemiseks pärast andmete korrigeerimist.

C: tõendusmaterjal kontrollikoja kinnitava avalduse järelduste tegemiseks puudub.

„+/-“: juhul kui puudub piisav tõendusmaterjal hindamise reitingu muutuse põhjendamiseks, kuid sellest hoolimata on kontrollikoda täheldanud olulist paranemist või halvenemist, siis lisatakse esialgsele reitingule „+“ või „-“.

⁽³⁾ Kuigi sisaldub aasta tegevusaruandes.

Allikas: Kontrollikoda.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

2.6. Ühtekuuluvuspoliitika valdkondade rühma puhul säilitasid regionaalpoliitika ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadid reservatsioonid, mille aluseks olid puudused juhtimis- ja kontrollisüsteemides ajavahemikul 2000–2006, kuigi asjaomaste liikmesriikide ja rakenduskavade arv ning ka reservatsioonide rahaline mõju oluliselt vähenes. 2008. aastal mõjutasid reservatsioonid 99 rakenduskava, võrreldes 185 rakenduskavaga 2007. aastal. Peadirektoraadid kvantifitseerisid nimetatud reservatsioonide mõju 201 miljoni euro ulatuses (2007. aastal 726 miljonit eurot) ⁽²⁾.

2.7. Teadusuuringute, energeetika ja transpordi ning majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade peadirektoraatide reservatsioonid on kooskõlas kontrollikoja leidudega selles suhtes, et jääkvigade määr kuuenda raamprogrammi väljamaksetaotlustes (pärast tasaarveldust ja korrektsioone) ületab jätkuvalt olulisuse künnist.

2.8. Hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma puhul esitas teabeedastuse peadirektoraadi peadirektor eduaruande kontrollisüsteemide tõhustamise kohta, kuid tõstis siiski esile, et vead mõjutasid 9,4 % kontrollitud tehingutest, kuigi vigade mõju oli vähenenud.

2.9. Kontrollikoja analüüs **tabeli 2.1** paremas veerus näitab, et iga-aastased tegevusaruanded ühtivad kontrollikoja kinnitava avalduse järeldustega ainult halduskulude ning majandus- ja rahandusküsimuste puhul. See tähendab, et kontrollikoja või komisjoni auditite käigus ei avastatud nimetatud poliitikavaldkondades olulisi puudusi, mida ei oleks hõlmatud peadirektori avaldustega. Põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkonnas on põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi peadirektori iga-aastane tegevusaruanne asjakohase kinnitavat avaldust puudutava hinnangu järeldustega paremini kooskõlas kui eelmistel aastatel.

2.6. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et nii regionaalpoliitika kui ka tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi iga-aastastes tegevusaruannetesse lisatud reservatsioonide aluseks oli iga rakenduskava üksikasjalik analüüs. Finantsmõju arvutati kindla määraga korrektsioonide põhjal, mida kohaldataks tuvatatud süsteemipuuduste suhtes, ning arvesse võeti asjaomaste rakenduskavade mõjutatud osade eest tehtud makseid.

Reservatsioonide finantsmõju vähendamine on lahti seletatud vastavas iga-aastases tegevusaruandes ning see kinnitab, et komisjon täitis võetud kohustused tugevdada järelevalvet. Mõõdetav mõju tuleneb komisjoni märkimisväärsustest jõupingutustest seoses kõigi 2008. aasta rakenduskavadega, sealhulgas ka kõik 2007. aasta tegevusaruande reservatsioonide järelemeetmed, 14 riikliku parandusmeetmete tegevuskava lõpuleviimine ja rohkem kui 1,5 miljardi euro ulatuses paranduste tegemine, mille tulemusena mitmed reservatsioonid tühistati.

Vt ka vastus punktile 2.17.

2.7. Komisjon rakendab kontrollistrateegiat, mille eesmärk on tagada maksete seaduslikkus ja korrektsus mitme aasta lõikes. Kuuenda raamprogrammi puhul on strateegia eesmärk vähendada programmi neljanda rakendusaasta (2010) lõpuks allesjäänud vigade määra. Tuvastatud vigade liiki, sagedust ja hulka ning kulude-tulude kaalutlusi arvestades vaadatakse see sihteesmärk iga aastal uuesti läbi.

Vt ka vastus punktile 7.17.

2.8. Rakendatud on teabevahetuse peadirektoraadis tehingute kvaliteedi parandamise tegevuskava ja praegu on käimas eelkõige koolitused.

2.9. Komisjon tervitab märgitud uuendusi ning kinnitab oma pühendumust teha kõnealuses valdkonnas jätkuvaid edusamme. Komisjon hindab praegu tegureid, mis mõjutavad iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteeti, ning edendab meetmete võtmist, et veelgi parandada nende kvaliteeti.

⁽²⁾ Põhineb hinnangulisel 5- või 10-protsendilisel ühtse määraga finantskorrektsioonil.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

2.10. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonna puhul märgib kontrollikoda, et nagu 2007. aastalgi, rõhutati reservatsioonide ulatuse ja katvuse puhul ebapiisavalt eeskirjade eiramisest tulenevaid tõsiseid probleeme nimetatud valdkonna eelarves (vt punkt 6.35).

2.11. Välisabi, arengukoostööd ja laienemist hõlmava poliitikavaldkondade rühma puhul leidis kontrollikoda olulise veamäära (vt punkt 8.39) ja et järelevalve- ja kontrollisüsteemid on maksete korrektsuse tagamisel ainult osaliselt mõjusad (vt punkt 8.44). Peadirektorid ei kajasta neid leide oma avaldustes piisavalt. Kontrollikoda on esitanud sellise konkreetse tähelepaneku juba neljandat aasta järjest ⁽³⁾.

Komisjoni koondaruanne

2.12. Koondaruande vastuvõtmisega võtab komisjon poliitilise vastutuse peadirektorite poolt teostatava eelarve täitmise rakendamise eest ⁽⁴⁾. Seoses komisjoni mandaadi peatse lõppemisega antakse aruandes tagasiulatuv hinnang kogu komisjoni volituste kehtivusajal toimunud finantsjuhtimisele.

⁽³⁾ Eelarveaasta 2007 aastaaruande punkt 2.14 ja tabel 2.1, eelarveaasta 2006 aastaaruande tabel 2.1 ja eelarveaasta 2005 aastaaruande tabel 2.1. Välisabi, arengukoostööd ja laienemist hõlmavat poliitikavaldkondade rühma nimetati varem välistegevuse poliitikavaldkonnaks.

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale „Komisjoni 2008. aasta haldustegevuse koondaruanne”, KOM(2009) 256, lõplik, 8.6.2009.

KOMISJONI VASTUSED

2.10. Komisjon on seisukohal, et 2008. aasta tegevusaruannetes peadirektorite tehtud reservatsioonid on kooskõlas kehtestatud olulisuse kriteeriumidega ning kohaldatud metoodikaga. Kontrollikoja järeldused näitavad, et veamäär on keskendunud programmidele, mille suhtes komisjon 2008. aastal juba võttis meetmeid (vt vastus punktile 6.17). Programmide kohta, mis iga-aastastes aruannetes on klassifitseeritud kui tõhusalt või osaliselt tõhusalt toimivateks, on komisjonil auditi tõendusmaterjali, et risk on madalam. Lisaks sellele hõlmas komisjoni 2008. aasta tegevuskava meetmeid, millega algatatakse lõpetamismenetlus, et tagada ülejäänud vigade kõrvalejätmine komisjoni lõppmaksest.

Komisjon tagab asjakohaste järel- ja parandusmeetmete võtmise kõigi kontrollikoja tuvastatud juhtumite puhul, nagu ta on seda teinud ka varasematel aastatel.

2.11. Kontrollikoja poolt välisabi, arengukoostöö ja laienemise valdkonnas tuvastatud vead kujutavad endast peamiselt ettemaksete vormis kulutusi, mida on teinud organisatsioonid, kes viivad ellu projekte komisjoni tehtud ettemaksete abil. Komisjoni kontrollisüsteemi kohaselt enne lõppmaksete tegemist ettenähtud kohustuslikud finantsauditid peaksid võimaldama komisjonil enne lõppmaksete tegemist selliseid vigu tuvastada ja parandada. Vt ka vastused punktidele 8.18 ja 8.34.

Osana käimasolevast üldise sisekontrollisüsteemi parandamise meetmetest ning kooskõlas komisjoni tööga, mis käsitleb vea aktsepteeritavat riskimäära, algatab koostöötalitus EuropeAid 2010. aastal oma kontrollstrateegia läbivaatamise.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

2.13. Komisjon on arvamisel, et „kasutusele võetud kontrollimenetlused tagavad vajaliku raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse, mille eest võtab komisjon üldvastutuse vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 274.”

2.14. Komisjon viitab 2009. aastal läbi viidud vastastikuse eksperdihinnangu tulemustele, mis näitavad, et saab veelgi parandada iga-aastaste tegevusaruannete kui ühe kõige olulisema tähtsusega valitsemisvahendi kvaliteeti. Komisjon eeldab nimetatud täiustuste kajastumist nii 2009. eelarveaasta kui ka järgnevat eelarveaastate tegevusaruannetes.

2.15. Koondaruandes esitatakse mõned selgitused komisjoni reservatsioonide käsitleva lähenemisviisi kohta. Komisjon väidab, et oluliste puuduste korral tehakse reservatsioonid süstemaatiliselt, kui puudub usaldusväärne audititõend selle kohta, et on olemas toimiv tegevusplaan. Kontrollikoda leiab siiski, et komisjon peaks pöörama suuremat tähelepanu vajadusele saada põhjalikumad näitajad selle kohta, et tegevusplaanis sisalduvad parandusmeetmed on olnud või on tõenäoliselt mõjusad ja et mitmel juhul peaks reservatsioonide ulatus olema laiem (vt näiteid, mille üle on arutletud punktides 2.5, 2.10 ja 2.11, ja **tabelit 2.1**).

2.16. Kontrollikoda märgib, et komisjon tunnustab täiendavate meetmete vajadust muudes valdkondades tuvastatud probleemide lahendamiseks. Nimetatud meetmetega tuleb käsitleda muu hulgas järgmiseid probleeme:

a) sisekontrollide mõjususe hindamine;

2.14. Komisjon teostab iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteeti mõjutavate tegurite hindamise ning edendab meetmeid, et enne 2009. aasta tegevusaruande koostamist nende kvaliteeti veelgi parandada. Iga-aastaste tegevusaruannete kehtivaid juhiseid praegu ühtlustatakse ning muudetakse kasutajasõbralikumaks. Kõnealuses valdkonnas tehakse erikoolituste korraldamiseks suuri jõupingutusi, koolitused on suunatud 2009. aasta lõpus iga-aastaseid tegevusaruandeid koostavatele töötajatele.

2.15. Komisjon lähtub seisukohast, et reservatsiooni ei peaks kehtestama, kui on olemas tõhus riske maandav kontroll või kui on olemas auditi tõendmaterjal, mis näitab, et parandusmeetmete kava on tõhusalt rakendatud.

Kui peadirektorid kehtestavad reservatsiooni, peavad nad koostama tegevuskava, millega kõrvaldada tuvastatud puudused. Võetud meetmete kohta esitatakse seejärel aruanne ning järgmises iga-aastases aruandes antakse neile hinnang. Kui meetmete mõõdetava mõju kohta puudustele on piisavalt tõendeid, võib reservatsioonid tühistada. Otsused reservatsioonide kehtestamise või tühistamise kohta on üks eksperdihinnangute põhiteema, kuigi lõpliku otsuse teeb vastutav volitatud eelarvevahendite käsutaja.

IACSi juhtumi kohta Kreekas vt vastus punktidele 2.5.

Ühtekuuluvuspoliitika juhtumi kohta vt vastus punktidele 2.6.

Komisjon viitab ka vastustele, mille ta andis punktidele 2.10 ja 2.11.

2.16.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- b) ressursside koondamine olemasoleva kontrollisüsteemi parandamisele finantsraamistiku 2007–2013 kulude haldamisel ja eelmise finantsraamistikuga seotud puuduste kõrvaldamisele;
- c) täielik ja usaldusväärne aruandlus vigade parandamise kohta, eelkõige liikmesriikide tasandil.

KOMISJONI VASTUSED

- b) Komisjon on tegevuskavas, millega parandatakse struktuurimeetmetes komisjoni järelevalverolli, keskendanud oma tegevuse ajavahemikul 2007–2013 võetavatele ennetavatele meetmetele ning ajavahemikku 2000–2006 hõlmanud programmide lõpetamise ettevalmistamisele.
- c) Liikmesriikide endi tehtud finantskorrektiive käsitlev teave on lisatud lõpparuandele.

Komisjon on arvamusel, et tema võetud meetmete tulemusena on mitmeaastaste parandusmehhanismide tõhusa toimimise kohta usaldusväärsete andmete saamine paranenud. Komisjon jätkab jõupingutusi, et liikmesriikide esitatavate andmete täielikkust ja kvaliteeti veelgi parandada.

Ajavahemikuks 2007–2013 liikmesriikide poolt komisjonile finantskorrektsioonidest teatamiseks loodud süsteemi on muudetud märkimisväärselt selgemaks ja tõhusamaks, määrates vastutava asutuse ja sätestades aruandlusvormid (määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikkel 61 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikkel 20).

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 6.30.

2.17. Komisjoni ühtekuuluvuspoliitika aruandes väidetakse, et vahemaksete peatamiseks oli vaja teha rohkem formaalseid otsuseid (kümme otsust 2008. aastal, võrreldes ühega 2007. aastal) ja et komisjon tegi finantskorrektsioone palju suurema summa ulatuses (1 587 miljonit eurot 2008. aastal, võrreldes 396 miljoni euroga 2007. aastal). Seoses tegevuskavaga tugevdada komisjoni järelevalvefunktsiooni ühtekuuluvuspoliitika valdkonna ühisel juhtimisel, tunnistab komisjon siiski, et „on vaja täiendavalt aega, enne kui veamäär hakkab meetmete mõjul vähenema”.

2.17. Komisjon näitab oma teatises „Rakendusaruanne: tegevuskava komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel” (KOM(2009) 42), et 2008. aastal saavutati häid tulemusi kõigis 10 tegevusvaldkonnas. See hõlmas ka finantskorrektsioonide menetluste senisest kiiremat algatamist ja 2008. aastal saavutatud finantskorrektsioonide taset. Komisjon nõustub, et tegevuskava mõju ajavahemikul 2000–2006 ei ole veel võimalik täielikult hinnata ning kavatses esitada ülevaate tegevuskava esialgselt mõjust 2010. aasta veebruaris.

Üldisemal tasandil on komisjon kehtestanud mitmeaastase kontrollisüsteemi, mille aluseks on vigade ärahoidmine või tuvastamine ja korrektsioonid. Komisjoni täpne hinnang 2008. aastal otsustatud finantskorrektsioonide ja tagasinõudmiste kohta kõigi valdkondade puhul ulatus 2,967 miljardi euroni, mis tõendas seega kontrollisüsteemis tehtud erilisi jõupingutusi vigade tuvastamisel ja korrektsioonide tegemisel (vt 2008. aasta raamatupidamisaruande lisa 6. peatükk „alusetult makstud summade tagasimaksmine”).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Iga-aastastest kokkuvõtetest saadav kindlus

2.18. Oma 2007. eelarveaasta aruandes leidis kontrollikoda, et iga-aastased kokkuvõtted ei andnud oma esimesel väljastamise aastal usaldusväärset hinnangut järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimise ja mõjususe kohta, ning soovitas komisjonil võtta samme edastatava teabe parandamiseks ⁽⁵⁾.

2.19. Kontrollikoda analüüsis 2008. aasta kokkuvõtteid, selleks et tuvastada, kas on järgitud finantsmääruse nõudeid ja liikmesriigid on esitanud täiendavat teavet.

2.20. Mitte kõik liikmesriigid ei järginud finantsmääruses sätestatud nõudeid ega komisjoni juhtnööre ⁽⁶⁾. Iga-aastastes kokkuvõtetes sisalduva analüüsi kvaliteet on eelmise aastaga võrreldes siiski paranenud.

2.18. Ühtekuuluvuse valdkonnaga seoses ei ole 2008. aastal komisjoni praeguses õiguslikus aluses (finantsmääruse artikli 53b lõige 3) sätestatud kinnitava avalduse ega üldise riikliku kinnitava avalduse vajadust. Sellegipoolest järgis komisjon Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja soovitusi ning kutsus liikmesriike üles analüüsima süsteemide toimivust, tuvastama probleeme ja nende lahendusi, kirjeldama häid tavasid ning esitama teavet süsteemide kindlustaseme kohta.

Põllumajanduse valdkonnas peavad kõik liikmesriigid, kellel on ainult üks makseasutus, esitama makseasutuse juhi kinnitava avalduse ja sertifitseerimisasutuse sertifikaadi, mis kujutab endast finantsmääruses ja institutsioonidevahelises kokkuleppes osutatud iga-aastast kokkuvõtet. Iga-aastased kokkuvõtteid, mida nimetatakse ka koondaruanneteks, koostavad liikmesriigid, kellel on rohkem kui üks makseasutus.

2.20. Regionaalpoliitika peadirektoraat ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat märkisid oma 2008. aasta tegevusaruandes, et enamik liikmesriike täidavad või täidavad osaliselt miinimumnõudeid. Komisjon on võtnud asjakohaseid meetmeid, et teostada kõigi õigusnormide eiramise juhtumite järelkontroll. Mõlemad nimetatud peadirektoraadid kasutasid iga-aastastes kokkuvõtetes esitatud teavet oma 2008. aasta tegevusaruandes täiendava kinnitava allikana.

⁽⁵⁾ Vt eelarveaasta 2007 aastaaruande punktid 2.19 ja 2.41 b.

⁽⁶⁾ Seoses ühtekuuluvuspoliitikaga esitasid üheksa liikmesriiki teavet, mis oli vastavuses finantsmääruse nõuetega, 11 liikmesriiki esitasid teavet, mis oli suurel määral vastavuses finantsmääruse nõuetega, välja arvatud väiksemad puudused seoses puudulike või ebatäpsete andmetega tabelites. Kolm liikmesriiki esitasid iga-aastased kokkuvõtted, mis ei olnud vastavuses finantsmääruse nõuetega, ja komisjon saatis need uuesti esitamiseks tagasi. Kolme liikmesriigi puhul ei olnud komisjon 28. veebruari 2009 seisuga analüüsi lõpetanud. Regionaalpoliitika peadirektoraadi peadirektor tegi suurel määral samalaadse järelduse ja vastav hinnang on esitatud asjakohastes iga-aastastes tegevusaruannetes. Kontrollikoda märgib ära komisjoni võetud järelmeetmed, juhul kui liikmesriikide esitatud teave ei olnud vastavuses finantsmääruse nõuetega.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Lisaväärtuse loomine

2.21. Iga-aastased kokkuvõtted on sisekontrolli element ja kontrollikoda on julgustanud komisjoni lisama protsessile väärtust, määrates kindlaks ühised probleemid, võimalikud lahendused või parimad tavad ning kasutades seda teavet oma järelevalvefunktsiooni täitmisel⁽⁷⁾. Komisjon on julgustanud ka liikmesriike niimoodi toimima.

2.22. Kontrollikoja audit näitas, et 2008. aastal esitasid mitmed liikmesriigid⁽⁸⁾ elemente või analüüse, millega lisati iga-aastaste kokkuvõtetele väärtust, püüdes tuvastada ja selgitada süsteemseid puudusi või valdkondadevahelisi küsimusi. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonna peadirektorid on kasutanud iga-aastaste kokkuvõtete andmeid oma hinnangute andmisel liikmesriikide süsteemidele.

Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat märkis oma 2008. aasta tegevusaruandes, et liikmesriigid täidavad oma õiguslikke kohustusi ning üldiselt järgivad komisjoni talituste kehtestatud suuniseid. Eelmise aastaga võrreldes on kõigile iga-aastaste kokkuvõtetele lisatud analüüsi kvaliteet paranenud, kuid mõnel juhul tuleks teatavate põhiosade hindamist veelgi parandada. Seetõttu on komisjon kõnealust küsimust liikmesriikidega arutanud ning ühe asjaomastest suunistest läbi vaadanud.

2.21. Komisjon on soovitanud liikmesriikidel järgida iga-aastaste kokkuvõtete hindamiskirjades parimaid tavasid. Komisjon jätkab liikmesriikide julgustamist esitada teavet, mis annab iga-aastaste kokkuvõtetele lisaväärtust, ajakohastades selleks oma suuniseid.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 2.18.

2.22. Komisjon viitab vastusele, mille ta andis punktile 2.20.

Ühtekuuluvuse valdkonnas lisasid seitse liikmesriiki iga-aastastes kokkuvõtetesse komisjoni suunistes soovitatud kinnitava avalduse. Komisjon analüüsib praeguseks esitatud avaldusi, et määrata kindlaks põhiosad, mis võivad iga-aastaste kokkuvõtetele lisaväärtust anda. Kõnealuse analüüsi tulemusi võetakse arvesse suuniste ajakohastamisel.

Põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas esitatakse kinnitus raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta makseasutuse juhi kinnitava avaldusega. Sertifitseerimisasutus teostab kõnealuse avalduse auditi ja esitab selle kohta arvamuse, suurendades seeläbi kindlust veelgi. Koondaruandega (mille koostavad liikmesriigid, kellel on rohkem kui üks makseasutus) tõstetakse lisaväärtust, võttes kindluse kokku riiklikul tasandil.

⁽⁷⁾ Arvamus nr 6/2007 liikmesriikide iga-aastaste kokkuvõtete, riiklike avalduste ja riiklike kontrolliasutuste ELi vahendite auditeerimise kohta (ELT C 216, 14.9.2007, lk 3).

⁽⁸⁾ 16 seoses struktuurimeetmete ja Euroopa Kalandusfondi ning 9 seoses põllumajanduspoliitikaga.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

KOMISJONI SISEKONTROLLISTANDARDID

Sissejuhatus

2.23. 2007. aasta oktoobris võttis komisjon vastu teatise sisekontrollistandardite ja nende aluseks oleva raamistiku uuesti läbivaatamiseks⁽⁹⁾. Selles on sätestatud 16 läbivaadatud mõjusa juhtimise sisekontrollistandardit endise 24 standardi asendamiseks alates 1. jaanuarist 2008.

2.24. Kontrollikoda kontrollis tehingute korrektsuse tagamisega seonduvaid sisekontrollistandardeid 16 peadirektoraadis ja tunnistas sarnaselt eelmiste aastatega nende rakendamise kõrget taset⁽¹⁰⁾.

Mõjus

2.25. Sisekontrollistandardite läbivaatamise käigus nõuti peadirektoritelt teatavate esmatahtsate standardite mõjusa rakendamise tõendamist⁽¹¹⁾. Enamik peadirektoreid valis 2008. aasta puhul nendeks sisekontrollistandardid 7–11, mis suurel määral hõlmavad valdkonda „Toimingud ja kontrollitegevused”⁽¹²⁾. Erinevalt eelnevast valisid väga vähesed peadirektoraadid valdkondadega „Planeerimine ja riskijuhtimise protsessid” seotud standardid (sisekontrollistandardid 5 ja 6),⁽¹³⁾ kuigi need on tähtsad. Komisjon ei suutnud siiski näidata, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid on piisavalt mõjusad veaohu vähendamisel järgmistes poliitikavaldkondades/rühmades: maaelu areng põllumajanduse ja loodusvarade puhul (punkt 5.63), ühtekuuluvuspoliitika (punkt 6.36), teadusuuringud, energeetika ja transport (punkt 7.41) ning välisabi, arengukoostöö ja laienemine (punkt 8.34).

2.24. Komisjonil on hea meel, et kontrollikoda tunnustas asjaolu, et komisjoni talitused on rakendanud sisekontrollistandardeid peaaegu täies ulatuses.

2.25. Komisjon märgib, et on oma sisekontrollisüsteeme tõhustanud ja see on mõjutanud veamäära, nagu selgub kontrollikoja kinnitava avalduse viimaste aastate positiivsest arengust (vt punkt 1.36).

Kolmteist peadirektoraati (üks kolmandik), millest osade kulud on väga suured, otsustasid esikohale tõsta ühe või mõlemad planeerimist ja riskijuhtimist käsitlevad standardid. Komisjoni arvates peegeldab see asjakohaselt, kui olulised nimetatud standardid peadirektoraatide jaoks on.

⁽⁹⁾ Komisjoni teatis „Sisekontrollistandardite ja nende aluseks oleva raamistiku läbivaatamine – kontrolli mõjususe tugevdamine”, SEK(2007) 1341. Kontrollikoda märkis positiivselt ära ülemineku, vt eelarveaasta 2007 aastaaruande punkti 2.27.

⁽¹⁰⁾ Vt eelarveaasta 2007 aastaaruande punkti 2.25. 2007. ja 2008. aastal arvutatakse rakendamise määraks üle 96 %.

⁽¹¹⁾ Teatis komisjonile „Sisekontrollistandardite ja nende aluseks oleva raamistiku läbivaatamine – kontrolli mõjususe tugevdamine”, SEK(2007) 1341, 16.10.2007. Nimetatud suunised võimaldavad peadirektoraatidel näidata nende teatavate sisekontrollistandardite mõjusust, mis olid eelnevalt välja valitud kui „eelistatud” peadirektoraatide eelmise aasta iga-aastastes halduskavades.

⁽¹²⁾ Komisjoni talitustel oli võimalus esmatahtsustada teatavaid standardeid, mis tuginevad talituste konkreetsetele meetmetele ja ohtudele, ning teavitada valikust oma 2008. aasta juhtimiskavas.

⁽¹³⁾ Samasugune jaotus kehtib ka 2009. aasta juhtimiskava kohta.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Põllumajanduse ja maaelu arendamise valdkonnas on üldise vigade määra hinnanguline väärtus veidi alla 2 protsendilise olulisusnivoo. Aastate jooksul on suundumus näidanud, et üldiselt on järelevalve- ja kontrollisüsteemid kõnealuses valdkonnas paranenud ja on nüüd tõhusamad kui varem, kuigi maaelu arengu valdkonnas tuleks neid veel parandada.

Komisjoni on rakendanud tegevuskorra, mis käsitleb tema järelevalverolli tugevdamist struktuurimeetmete juhtimisel, ning on teinud selle abil järelevalvesüsteemide tõhustamisel ja vigade riski vähendamisel märkimisväärsed edusamme. Komisjon on võtnud ka täiendavaid meetmeid, näiteks lihtsustanud kulude deklareerimise eeskirju ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas, võttes kasutusele kindlasummalsed maksed, ühekordsed maksed ja ühikukulude astmestikud, ning tõhustanud ajavahemikku 2007–2013 hõlmavat kontrollraamistikku. Komisjoni arvates saab nimetatud meetmete mõju veamäärale hinnata ainult pika ajavahemiku vältel ning esitab 2010. aasta alguses aruande esimeste mõjude kohta ajavahemikus 2007–2013 tehtud maksetele.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 2.17.

Juba on tehtud märkimisväärsed jõupingutusi, et parandada kohaldatava õigusliku ja finantsraamistiku piires teadusuuringute, energietika ja transpordi poliitika haldamist. Komisjon jätkab kontrollide ranget kohaldamist (vt ka vastus punktile 7.42).

Välisabi, arengukoostöö ja laienemise valdkonnas hõlmavad komisjoni kontrollid kõnealuse poliitikavaldkonna rühma mitmeaastaste projektide kogu elutsükli, et enamus finantsvigu oleks võimalik ennetada või tuvastada ja parandada tavalise kontrolli käigus. Komisjoni kontrollisüsteemi alusel ette nähtud kohustuslikud finantsauditid peaksid võimaldama komisjonil tuvastada ja parandada eelrahastamisega seotud vigu hiljem aruandeaasta jooksul enne lõppmaksete tegemist. Komisjoni järelkontrollid kinnitavad allesjäänud vigade määra madalat taset.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

TEGEVUSKAVA

Üldhinnang rakendamisele

2.26. 2006. aasta tegevuskavas püüti käsitleda konkreetseid lünki komisjoni sisekontrolliraamistikus⁽¹⁴⁾. Komisjoni 2009. aasta veebruari teatises⁽¹⁵⁾ esitatakse ajakohastatud hinnang näitajatel põhineva tegevuskava tulemuste kohta.

2.27. Kontrollikoja nimetatud teatise analüüs (vt **tabel 2.2**) näitab, et komisjon on rakendanud kõik kontrollikoja eelmises aastaaruandes tuvastatud 14 täitmata allmeedet⁽¹⁶⁾ ja on seega tegevuskava täitnud.

Tegevuskava mõju

2.28. Komisjon esitab tegevuskava mõju mõõtmiseks ja hindamiseks mitmed näitajad ja tunnused⁽¹⁷⁾. Kontrollikoja analüüs (vt **tabel 2.2**) näitab, et enamik neist mõõdab ainult väljundit ja komisjoni tegevust pigem (all)meetme kui mõju suuse seisukohalt. Kuigi faktiliselt on kõik täpne, ei ole nende põhjal võimalik kindlaks määrata, kas tegevuskaval oli mõõdetav mõju järelevalve- ja kontrollisüsteemidele ja lõpuks tehingute korrektsusele.

2.28. Komisjon tunnistab, et sageli on raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute puhul raske näidata üksikute meetmete mõju vea määrale. Komisjon järeltas siiski oma viimases mõjuaruandes (KOM(2009) 43), et praeguse komisjoni ajal on sisekontrollisüsteemide tõhustamisel tehtud üldiselt märkimisväärsed edusamme. Kuigi osa positiivsest mõjust tuleb panna enne 2005. aastat algatatud meetmete arvele, leidub kindlaid tõendeid selle kohta, et 2006. aasta alguses käivitatud tegevuskava on edasiminekut oluliselt kiirendanud.

Peale selle on komisjon arvamusel, et viimase paari aasta tegevuskavad on loonud liikmesriikide ametiasutuste või välisasutuste seas ühise arusaama meetmetest, mida oleks vaja võtta ELi programmides vigade vältimiseks. Tegemist on väga olulise mõjuga, mis on tulevaste meetmete ja koostöö aluseks.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile ja Euroopa Kontrollikoja ühtse sisekontrolliraamistiku loomiseks vajaliku tegevuskava kohta KOM(2006) 9 (lõplik), 17.1.2006.

⁽¹⁵⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Kontrollikoja ühtse sisekontrolliraamistiku loomiseks, KOM(2009) 43, 4.2.2009.

⁽¹⁶⁾ Vt eelarveaasta 2007 aastaaruande punkti 2.30.

⁽¹⁷⁾ See ei kehtinud komisjoni eelmise 2007. aasta koondaruande kohta. Vt eelarveaasta 2007 aastaaruande punkti 2.34.

Tabel 2.2 — Ülevaade komisjoni ühtse sisekontrolliraamistiku loomise tegevuskava rakendamises

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebuar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
Lihtsustamine ja ühised kontrollipõhimõtted (meetmed 1–4)			
1	Lihtsustada aastateks 2007–2013 kehtestatud reegleid, eelkõige seoses struktuurifondide ja teadusuuringute rakenduskavade kulude abikõlblikkusega (31.12.2006).	— Lihtsustatud menetluse alusel tehtud kulutuste osakaal eelarvest — Kontrollikoja tuvastatud väiksem veamäär tänu selgetele õigusaktidele ja üksikasjalikele suunistele	Lihtsustatud menetluse alusel tehtud kulutuste osakaal eelarvest suurenes. Kontrollikoja tuvastatud väiksema veamäära ja selgemate õigusaktide / põhjalike suuniste vahelise seose kohta on veel vähe tõendusmaterjali.
2	Teha ettepanek viia muudetud finantsmäärusse sisse sisekontrolli kehtestamine eelarvepõhimõttena, tuginedes institutsioonidevaheliste konsultatsioonide tulemustele (1.6.2006).	Peatatud	
3a	Kehtestada sisekontrolli mudelid, mis sisaldavad teatud kontrollikeskkonnas kasutatavaid kontrollielemente (31.5.2006).	— Iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteedi paranemine kontrollikoja hinnangul — Meetme 3N puhul vaata ka meetet 11N	Seoses iga-aastaste tegevusaruannete ühtsuse ja asjakohasusega on rakendatud (all)meetmeid ja märgatud paranemist, kuid veamääradele avalduv mõju ei ole siiski mõõdetav ⁽³⁾ .
3b	Näidata, kuidas peadirektoraadid saavad kindluse koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutuste ja sisepoliitika sisekontrollistruktuuride kohta, võttes arvesse komisjoni tasandil väljatöötatud mudeleid ja kontrollistrateegiaid (30.9.2006).		
3c	Viia läbi vastastikused eksperdihinnangud, et suurendada kontrollistrateegiate ühtsust ja järjepidevust peadirektoaatide gruppide kaupa (31.3.2007).		
3d	Näidata, kuidas peadirektoraadid saavad kindluse välispoliitika, halduskulude, ühinemiseelse abi ning EAFi ja omavahendite sisekontrollistruktuuride kohta, võttes arvesse komisjoni tasandil väljatöötatud mudeleid ja kontrollistrateegiaid (31.12.2007).		
3e	Viia läbi vastastikused eksperdihinnangud, et suurendada kontrollistrateegiate ühtsust ja järjepidevust peadirektoaatide gruppide kaupa (31.12.2007).		

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebruar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
3N	Alates 2006. aasta koondaruandest esitab komisjon selgesõnaliselt ja edastab eelarvepädevatele institutsioonidele reservatsioonid üldise kindluse kohta koos asjakohase teabega finants-korreksioonide või maksete peatamise kohta, eritledes reservatsioone vajaduse korral valdkondade või liikmesriikide kaupa (31.12.2007).		
4	Käivitada institutsioonidevaheline algatus aluspõhimõtete kehtestamiseks seoses alustehingute lubatavate riskidega ja ühiste võrdlusnäitajate määratlemisega nende riskide juhtimiseks (31.3.2006).	Peatatud	
Juhtkonna avaldused ja auditi kindlus (meetmed 5–8)			
5	Edendada juhtkonna avalduste kasutamist tegevustasandil läbirääkimistel perioodi 2007–2013 õigusaktide üle, mis käsitlevad kaudset tsentraliseeritud haldust, ja siseriiklike koordineerimisasutuste loomist, mis annaksid ülevaate saadavast kindlusest näiteks kokkuvõtte abil igas poliitikavaldkonnas esitatud avaldustest (30.6.2006)	— Saadud kokkuvõtete kvaliteet ja võetud parandusmeetmed — Eelkinnituse saamine hariduse ja kultuuri valdkonnas — Liikmesriikide omaalgatuslikud avaldused	Iga-aastased kokkuvõtted ja liikmesriikide avaldused on vajalikud põhielemendid ja soodustavad ELi kulutuste läbipaistvust. Keskpika aja jooksul võivad eelkõige liikmesriikide avaldused veamäära vähendada, tagades süsteemide mõjusama toimimise. Kontrollikoda tunnustab eelavalduste saamist ja nende kontrolli, kuid ei näe veel nende mõju veamääradele.
6a	Koostada suunised juhtkonna avalduste tõhustamiseks teadusuuringute ja muudes sisepoliitika valdkondades (30.9.2006).	Ühendatud meetmega 7	
6b	Laiendada suuniseid juhtkonna avalduste tõhustamiseks välispoliitika valdkonnas (31.12.2007).	Peatatud	

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebruar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
7a	Kehtestada kriteeriumid tõendavatele audititele teadusuuringute ja sisepoliitika valdkonnas, keskendudes „kokkulepitud menetluste” kasutamisele (31.12.2006).	— Välisauditite aruandluse paranemine — Meede 7b on peatatud.	Endiselt ei avastata järelkontrollidega vigu kontrollitõendiga kuluaruannetes.
7b	Analüüsida tõendavate auditite kriteeriumeid perioodi 2007–2013 koostöös liikmesriikidega hallatavas valdkonnas (kui neid ei ole juba kehtestatud), kaaludes ka „kokkulepitud menetluste” kasutamist (31.3.2007).		
7c	Laiendada tõendavate auditite kriteeriume vajaduse korral teistele haldamise viisidele, keskendudes „kokkulepitud menetluste” kasutamisele (31.12.2007).		
8	Analüüsida võimaliku lisakindluse saamist kõrgeimatelt kontrolliasutustelt ELi vahendite suhtes kohaldatava praktika kohta (31.12.2006).	— Komisjoniga dialoogi pidavate kõrgeimate kontrolliasutuste arv	Sellised algatused suurendavad teadlikkust, kuid ei avalda veamäärale otsest mõju.
8N	Meetme mõju suurendamiseks võtab komisjon ühendust kõrgeimate kontrolliasutustega, et teha kindlaks, kuidas nende töö abil saada kindlust komisjoni programmide läbiviimise kohta liikmesriikides. Samuti algatab komisjon juhtumiuuringu peamiste probleemide üle, millega kõrgeimad kontrolliasutused ELi kulutusi kontrollides kokku puutuvad (31.12.2007).		
Ühtse auditi lähenemisviis: tulemuste jagamine ja tasuvuse prioriteediks seadmine (meetmed 9–11)			
9a.1	Kaaluda võimalikke meetmeid auditi- ja kontrollitulemuste jagamise tõhustamiseks ja järelkontrolli dokumenteerimiseks sisepoliitika, sh teadusuuringute valdkonnas (31.12.2006).	— Auditeerimistarkvarara kasutamine ja audite parem kooskõlastamine	Kontrollikoda jagab komisjoni arvamust, et parem kooskõlastus ei vähenda otseselt veamäärasid, vaid suurendab pigem auditite tõhusust.
9a.1N	ABAC andmevahetuse algetappide järelevalveks kontrollib komisjon kuuenda raamprogrammi raames andmevahetust ja juhtkonnapoolset aruandlust, eesmärgiga määratleda peamised tegurid andmevahetuse edukamaks integreerimiseks üldisesse kontrolliprotsessi (31.12.2007).		

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebuar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
9a.2	Kaaluda võimalikke meetmeid auditi- ja kontrollitulemuste jagamise tõhustamiseks ja järelkontrolli dokumenteerimiseks perioodi 2007–2013 struktuurifondide valdkonnas (31.5.2007).		
9a.3	Kaaluda võimalikke meetmeid auditi- ja kontrollitulemuste jagamise tõhustamiseks ja järelkontrolli dokumenteerimiseks muudes poliitikavaldkondades (31.12.2007). (Vt allmeede 9b.)		
9b	Kasutada otsese halduse raamesse kuuluvate kulude puhul ABAC raamatupidamissüsteemiga seotud IT-rakendust kogu komisjoni hõlmavaks infovahetuseks kõigi juriidiliste isikute kontrollide ja kontrollikülastuste kohta (31.12.2007).		
9c	Korraldada hange kogu komisjoni hõlmava lepingulise raamistiku kehtestamiseks, et abistada peadirektoraate metodoloogilistes küsimustes, kontrollisüsteemi rakendamisel ja kontrollide tulemuslikkuse hindamisel (30.4.2007).		
10a.1	Hinnata koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutuste kontrollikulused: määratleda ühine metoodika (31.5.2006).	— Seisukohtade lähendamine aktsepteeritava veaohu küsimuses	Komisjon on avaldanud teatise aktsepteeritavat veaohu käsitleva ühise seisukoha kohta. Sellel ei ole vahetut mõju veamääradele.
10a.2	Hinnata koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutuste kontrollikulused: käivitada algatus andmete esitamiseks liikmesriikide poolt (30.9.2006).		
10a.3	Hinnata koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutuste kontrollikulused: andmete esitamine liikmesriikide poolt (28.2.2007).		
10a.4	Hinnata koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutuste kontrollikulused: saadud teabe analüüs (30.9.2007).		
10b	Teha otseselt hallatud kulutuste kontrollikulude esialgne kalkulatsioon (30.6.2007).		
10N	Kontrolli tasuvuse täpsemaks hindamiseks uurib komisjon programmitöö ülesehituse ja abikõlblikkusnõuete mõju kontrollikuludele, eesmärgiga üksikasjalikult analüüsida lubatavat riski praktilise kogemuse põhjal (31.12.2007).		

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebuar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
11	Viia läbi katseprojekt kontrolli kasulikkuse hindamiseks sisepoliitika valdkonnas (30.6.2007).		
11N	Tagasinõudmis- ja tasaarvestussüsteemide töö mõjususe hindamiseks määrab komisjon kindlaks 2005. ja 2006. aastal tagasi nõutud summad ja nende vastavuse kontrollimise käigus avastatud vigadele. Selle alusel koostab komisjon otsese haldusega seotud vigade tüpoloogia ja määratleb vigade suhte tagasinõudmist, finantskorrektsioonide ja maksete kohandustega. Seoses koostöös liikmesriikidega hallatavate kulutustega analüüsib komisjon siseriiklike järelevalve- ja aruandlussüsteemide usaldusväärsust (31.12.2007).	— Tagasinõudmist käsitleva teabe usaldusväärsus, ühtsus ja täielikkus — Tagasinõudmisprotsessi mõjus — Finantskorrektsioonide maht	Nimetatud allmeetmel ei ole vahetut mõju veamääradele, vaid see näitab, et võetakse tasa-kaalustavaid meetmeid ja on paranenud tagasinõudmist käsitlevate andmete kvaliteet.
Valdkonnapõhised lüngad (meetmed 12–16)			
12	Võtta meetmeid lünkade kõrvaldamiseks iga-aastaste juhtimiskavade abil ja anda iga-aastastes tegevusaruannetes teavet edusammude kohta (15.6.2007).	— Kontrollisüsteemide kvaliteet — Veamäärad kuuendas raamprogrammis	Energeetika ja transpordi, ettevõtluse ja tööstuse, teadusuuringute ning infoühiskonna ja meedia peadirektoraadid on avaldanud 2008. aasta kuuenda raamprogrammi puhul reservatsioonid, milles käsitletakse jääkvigade määra seoses väljamaksetaotluste täpsusega. Allmeetme mõju vigade tuvastamisel ja parandamisel ei ole veel mõõdetav.
12N	Et saada vajalikku täiendavat kinnitust, viib komisjon 2007. aastal 6. raamprogrammi raames läbi 300 auditit, 2006. aastal viidi läbi 45 auditit. Lisaks sellele, olles tegevuse 16b raames töötanud välja süstemaatilise lähenemisviisi 6. raamprogrammi abisaajate analüüsimiseks ja valimite koostamiseks, jätkab komisjon eelarvest kõige suuremat abi saavate abisaajatega seotud vigade otsimist ja parandamist. Selle põhjal saadakse 2007. aasta lõpus esinduslik ülevaade teadusuuringute kogueelarves esinevate eeskirjade eiramiste tasemest ja iseloomust (31.12.2007).		
13.1	Viia majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi palvel lõpule struktuurifondide valdkonnapõhise ja piirkondliku kontrollimise hetkeolukorra ning olemasolevate aruannete ja avalduste analüüs, võttes arvesse artikli 13 põhjal koostatavaid aastaaruandeid, mille tähtaeg oli juuni 2006, ja komisjoni auditite tulemusi (31.3.2007).	— Liikmesriikide süsteemide kvaliteet	Sellel ei ole otsest mõju veamääradele.
13.2	Ajakohastada iga-aastaste tegevusaruannete kontekstis andmeid selle kohta, kuidas peadirektoraadid saavad kindluse struktuurifondide ja põllumajandusvaldkonna sisekontrollstruktuuridest perioodil 2007–2013 (31.12.2007).		

Viide	Valdkond / (all)meetmed / tegevuskavas määratud tähtaeg	Komisjoni hinnang saavutatud mõju kohta (veebuar 2009) ⁽¹⁾ Komisjoni esitatud mõju näitajad	Kontrollikoja hinnang saavutatud mõju kohta seisuga 31.12.2008 ⁽²⁾
14a	Levitada esmatasandi kontrollide läbiviimise head tava, et ohjeldada vigade esinemise riski raamatupidamise aastaaruannete aluseks olevates tehingutes, ja soovitada liikmesriikidel tõhustada abisaajatele suunatud teabevahetust, hõlmates teavet kontrollide ja vahendite tühistamise riski kohta (30.6.2006).	— Liikmesriikide hindamine õigusaktidega kehtestatud nõuete alusel	Mõju ei ole mõõdetav
14b	Anda abisaajatele ja/või vahetasanditele perioodiks 2007–2013 suunised kontrollide ja vastutuse kohta kontrolliahelas struktuurifondide ja kaudse tsentraliseeritud halduse valdkonnas (31.12.2007).		
15	Sõlmida struktuurifondide valdkonnas kaheksa liikmesriigiga „usalduslepingud“ (kui on piisavalt vabatahtlikke), mis on kindlaks aluseks uute õigusaktide rakendamise ettevalmistamisel ja kehtivate õigusaktide alusel saadava kulutusi käsitleva kindluse suurendamisel (31.12.2007).	— Ühekordse audiitorkontrolli põhimõtte kasutamine usalduslepingute raames	Mõju ei ole mõõdetav
16a	Kehtestada kogemuste põhjal suunised välisaudiitorite akrediteerimise, väljaõppe ja järelevalve kohta teadusuuringute jt sisepoliitika valdkondades (30.6.2007).	— Kontrollialase teadlikkuse tase ja lähenemisviis struktuurifondide puhul	Mõju ei ole veel mõõdetav
16b	Välja töötada ühtne lähenemisviis riski- ja esinduslike valimite koostamiseks teadusuuringute jt sisepoliitika valdkondades, samuti välispoliitikate valdkonnas (31.12.2007).		
16c	Koordineerida auditistandardeid, aruandlust vigade määra jms kohta struktuurifondide valdkonnas (31.12.2007).		

⁽¹⁾ KOM(2009) 43.

⁽²⁾ Samuti märgib komisjon, et erinevate (all)meetmete mõju vigade vähenemisele või kindluse suurenemisele ilmneb pikemas perspektiivis, kui meetmed hakkavad vastavatele kontrollisüsteemidele mõju avaldama.

⁽³⁾ 2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 2.37 ja 2.29 ning käesoleva aruande punkt 2.29.

Allikas: kontrollikoda.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

ÜLDJÄRELDUSED JA SOOVITUSED

Järeldused

2.29. 2008. aasta puhul on kontrollikoda tuvastanud täiendavad edusammud komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemides, eelkõige peadirektorite avaldustes esitatud asjakohaste reservatsioonide mõju puhul kindlusele (punktid 2.5–2.8).

2.30. Kontrollikoja auditid näitasid siiski, et mõnes iga-aastases tegevusaruandes ja avalduses esines jätkuvalt puudusi reservatsioonide ulatuses ja katvuses ning järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamises ja toimimises (punktid 2.9–2.11).

2.31. Komisjon on teinud edusamme iga-aastaste kokkuvõtete esitamisel, nii et nendega antakse täiendav kindlus ja lisatakse väärtust peadirektorite esitatud avaldustele. Mitte kõik liikmesriigid ei järgi siiski täielikult finantsmäärust (punktid 2.20 ja 2.22).

2.32. Komisjon suudab näidata uuesti läbi vaadatud sisekontrollistandardite peaaegu täielikku rakendamist (vt punkt 2.24) ja rakendas ühtse sisekontrolliraamistiku loomise tegevuskava allmeetmeid (punkt 2.27).

2.33. Kontrollikoda märgib siiski, et komisjon ei suuda näidata, et järelevalve- ja kontrollisüsteemide parandamiseks ettenähtud meetmed on olnud mõjusad veaohu vähendamisel mõnes eelarvevaldkonnas (vt punkt 1.33).

2.29. Komisjon tervitab kontrollikoja hinnangut, mille kohaselt komisjoni üldist sisekontrollisüsteemi tõhustati 2008. aastal. 2008. aasta märkimisväärsimate saavutustena tuleb esile tösta kontrollistandardite tõhusat rakendamist ja liikmesriikide iga-aastaste aruannete ja kinnitavate avalduste kvaliteedi paranemist.

2.30. Ühtekuuluvuse valdkonnas on reservatsioonide kehtestamise metoodika aluseks riikliku/kohaliku tasandi järelevalve- ja kontrollisüsteemide üksikasjalik analüüs. Komisjon on arvamusel, et iga-aastases tegevusaruandes esitatud reservatsioonid annavad süsteemide puudustest hea ülevaate (vt ka vastus punktile 2.6).

Komisjon tervitab tabelis 2.1 märgitud uuendusi ning kinnitab oma pühendumust jätkata kõnealuses valdkonnas jõupingutusi. Komisjon hindab praegu tegureid, mis mõjutavad iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteeti ning edendab meetmete võtmist, mis veelgi parandaks aruannete kvaliteeti.

Vt ka vastused punktidele 2.9, 2.10 ja 2.11.

2.31. 2008. aastal lisasid seitse liikmesriiki iga-aastasesse kokkuvõttesse komisjoni suunistes soovitatud kinnitava avalduse. Komisjon jätkab oma suuniste väljatöötamist, et iga-aastaste kokkuvõtetele anda protsessile veelgi lisaväärtust.

Komisjon on võtnud asjakohaseid meetmeid, et teostada kõigi õigusnormide eiramise juhtumite järelkontroll, samuti on komisjonil võrreldes eelmise aastaga õnnestunud panna liikmesriigid andma oma iga-aastastele kokkuvõtetele rohkem lisaväärtust.

2.33. Komisjon märgib, et kontrollikoja kinnitavad avaldused on viimaste aastate jooksul muutunud järkjärgult positiivsemaks (kõik poliitikavaldkonnad kokku: 2003. aastal näidati ainult 6 protsendile kogukuludest rohelist tuld võrreldes tuvastatud veamääraga, 2008. aastal oli vastav näitaja tõusnud juba 56 protsendile). Komisjon peab seda selgelt sisekontrollisüsteemi parandamisel tehtud jõupingutuste ja rakendatud tegevuskavade tulemuseks, kuigi konkreetsete meetmete mõju veamääradele ei ole võimalik kõrvale jätta.

Komisjon viitab ka vastustele, mille ta andis punktidele 2.17 ja 2.25.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Soovitused

2.34. Järelevalve- ja kontrollisüsteemide parandamine peab olema pidev protsess, kuid läheb aega, enne kui asjaomased meetmed osutuvad mõjusaks. See tähendab, et kontrollikoja eelmiste aastate soovitused jäävad kehtima ⁽¹⁸⁾.

2.35. Erilist ja täiendavat tähelepanu on vaja pöörata eeskätt nendele kuluvaldkondadele, kus kontrollikoda jätkuvalt leiab suure veamäära. Eespool nimetatud peab sisaldama järgmist:

- a) hinnata poliitikavaldkondade kontrollide kulusid ja väärtust;
- b) soodustada lihtsustamist seoses tulevaste tegevuspõhimõtteid käsitlevate ettepanekutega;

2.34. Komisjon jätkab meetmete võtmist kontrollikoja varasemate soovituste rakendamiseks. Komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemide analüüs näitab, et võetud meetmetel on vigaderiski vähendamisele aja jooksul suurenev mõju. Võib õigustatult oodata, et kontrollistrateegia peaks tagama kontrollieesmärgi täitmise aja jooksul eelkõige mitmeaastaste programmide puhul, kuna programmiperioodi lõpus on raamatupidamisarvestuse lõplikuks kontrollimiseks ette nähtud täiendavad kontrollid, mis täiendavad programmide rakendamise ajal võetud parandusmeetmeid. Nii liikmesriikide kui ka komisjoni võetud parandusmeetmete analüüsis tuleks arvesse võtta mitmeaastalisust.

2.35

- a) Komisjon on pühendunud jätkama vea aktsepteeritavat riskimäära käsitlevaid algatusi, sealhulgas kontrollikulude hindamist. Komisjon alustab tööd, esitades konkreetseid ettepanekuid sellistes valdkondades nagu teadusuuringud, energia ja transport, maaelu areng, välisabi ja 2010. aasta halduskulud. Ülejäänud valdkondadega tegeletakse järgmistel aastatel.
- b) Eeskirjade ja abikõlblikkuskriteeriumide teatav keerukus on vältimatu, kuna need on sageli soovitud poliitikaeesmärkide saavutamiseks kindlaks määratud. Kõnealused eesmärgid sünnivad keeruka õigusmenetluse tulemusena ning seadusandjale kuulub selles viimane sõna. Sellegipoolest on komisjon võtnud kohustuse esitada seadusandjale võimalusel lihtsustavaid ettepanekuid. Komisjon kaalub abikõlblikkuseeskirjade täiendava lihtsustamise võimalust oma 2010. aasta finantsmääruse muutmissettepanekus, mida tehakse iga kolme aasta järel. Samuti uurib komisjon valdkondlike õigusaktide täiendava lihtsustamise põhimõtteid järgmise vooru põhiõigusaktide jaoks, mis jõustuvad 2014. aastal.

Komisjon osutab kontrollikoja enda järeldusele punktis 1.39, mille kohaselt võib lihtsustamisel ja selle kindlustamisel, et abi saavutab seatud poliitikaeesmärgi, tekkida probleeme. Sellega seoses märgib komisjon, et väga täpselt suunatud eesmärgid vajavad mõnikord keerukaid eeskirju, et tagada eesmärkide saavutamise.

⁽¹⁸⁾ Kontrollikoja eelarveaasta 2007 aastaaruande punktid 2.41 ja 2.42.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- c) jätkuvalt parandada esinenud vigade parandamiseks mõeldud finantskorrektsioonide, tühistatud toetuste või tagasinõuete mehhanismi ning võtta samme nende mõju näitamiseks praktikas.

2.36. Nendes poliitikavaldkondades, kus kehtivad liikmesriikide aastaaruannete esitamisel õigusnormid, peaks komisjon tagama, et aastaaruannete esitamisest saadakse maksimaalne kasu. Näiteks iga-aastased kokkuvõtted ja eelavaldused. Samuti tuleks pöörata piisavat tähelepanu liikmesriikide (liikmesriikide avalduste näol) või kõrgeimate kontrolliasutuste vabatahtlikele algatustele, et saada täiendavat teavet kõikide küsimuste kohta, mis võiksid olla ELi eelarve kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse tagamisel asjakohased.

KOMISJONI VASTUSED

Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas muudeti 2009. aasta mais ühtekuuluvusfondi reguleerivaid määruseid, et ajavahemiku 2007–2013 programmide jaoks oleks juba võimalik kasutada kindlasummalisi makseid, ühekordseid makseid ja ühikukulude astmestikke. Komisjon on tungivalt kutsunud liikmesriike üles kohaldama nimetatud lihtsustatud kuluvõimalusi. 2009. aasta juulis esitas komisjon uued 2007–2013 aasta õigusraamistiku lihtsustamissetepanekud.

- c) Tegevuskava komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuuri-meetmete ühisel juhtimisel käsitles nii kontrollikoja poolt struktuuri-meetmete kulutustes tuvastatud suure arvu vigade põhjuseid kui ka mõjusid. Komisjon on arvamusel, et finantskorrektsioonide mehhanismi on tõhustatud, mida tõestab finantskorrektsioonide ning peatamiste arv ja tase 2008. aastal. Lisaks sellele keskendub ajavahemikku 2000–2006 käsitlev komisjoni lõpetamisstrateegia allesjäänud veamäära vähendamist vastuvõetavale tasemele. Komisjon jätkab meetmete võtmist ning on palunud liikmesriikidel tõhustada 2009. aastal sissenõudmismenetlusi ja aruandlust. Komisjon on parandanud finantskorrektsioonide iga-aastase aruandluse õigusnorme ajavahemikuks 2007–2013.

Süsteematiliste vigade parandamine peaks teadusuuringute valdkonnas hoogustuma 2009. aastal.

2.36. Komisjon jätkab jõupingutusi kohustuslike iga-aastaste kokkuvõtete kvaliteedi parandamisel ja lisaväärtuse tekitamisel. Komisjon jätkab ka edaspidi positiivsete algatuste toetamist, nagu näiteks riikide vabatahtlike juhtimisdeklaratsioonide õigeaegne esitamine, millega kindlustatakse ELi kulude korrektsus. Komisjon tervitab ja toetab ka liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ühismeetmeid, mille eesmärk oli teadmiste ja kogemuste vahetamine. Siiski, nagu kontrollikoda märkis oma arvamuses 6/2007, mis käsitles iga-aastaseid kokkuvõtteid ja riiklike avaldusi, võib riiklikes avaldustes esitatud teavet usaldada ainult juhul, kui avaldus on oma sisult, lähenemisviisilt ja ajastuselt piisav ja võrreldav.

3. PEATÜKK

Eelarve haldamine

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	3.1
Tähelepanekud	3.2–3.12
Paranduseelarvete abil saavutatud eesmärgid	3.2–3.4
Programmide elluviimine	3.5–3.6
Ühtekuuluvuspoliitika kulutused	3.5–3.6
Euroopa majanduse taastamise kava	3.7–3.8
Täitmata eelarvelised kulukohustused	3.9–3.12
Järeldused ja soovitus	3.13–3.15

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

3.1. Käesolevas peatükis analüüsitakse ELi 2008. aasta üld-eelarve täitmise seonduvaid küsimusi. Eelkõige käsitletakse eelarve täitmise määra, ELi programmide elluviimist (eriti seoses ELi ühtekuuluvuspoliitika kulutustega), paranduseelarveid ja täitmata eelarveliste kulukohustuste taset.

TÄHELEPANEKUD

Paranduseelarvete abil saavutatud eesmärgid

3.2. 2008. aastaks vastu võetud eelarveassigneeringutest (vastuvõetud eelarve ja paranduseelarve, koos 2007. aastast ülekantud summaga) moodustasid kulukohustused kokku 132,3 miljardit eurot ja maksed 117 miljardit eurot, mis tähendas 2007. aasta lõpliku eelarvega võrreldes kasvu vastavalt 4,7 ja 1,7 % ⁽¹⁾. Kokku jäid aasta eelarveliste kulukohustuste assigneeringud 2,2 miljardi euro võrra finantsraamistikus sätestatud ülemmäärast allapoole, maksete assigneeringud jäid aga ülemmäärast 14,0 miljardi euro võrra allapoole (vt ***lisa I diagrammid III ja IV***).

3.3 Aasta jooksul vastu võetud kümne paranduseelarve tulemusel suurenesid kulukohustuste täitmise seotud assigneeringud kokku 1,4 miljardi euro võrra ja assigneeringud makseteks vähenesid 4,6 miljardi euro võrra. Vähenemine on eelkõige tingitud eeldatust madalamatest kulutustest ühtekuuluvuspoliitika (4,5 miljardit eurot) ning välissuhete (0,3 miljardit eurot) valdkondades. Makseteks määratud assigneeringute vähendamine paranduseelarvete abil näitab head finantsjuhtimist, sest nii on võimalik muudatustega kohaneda ja vähendada eelarveülejäaki ⁽²⁾ (mis võimaldab eelkõige omavahendid liikmesriikidele varem tagastada).

3.4. Komisjon koostab mitmeid dokumente, mis muu hulgas sisaldavad järgmist teavet Euroopa ühenduste eelarve täitmise kohta ⁽³⁾:

⁽¹⁾ Välja arvatud 2008. aasta sihtotstarbelised tulud. Need on muu hulgas ekslikult väljamakstud summade tagasinõuete alusel tehtud tagasimaksed, mis kantakse uuesti nende esialgsele eelarvereale; EFTA liikmete osamaksud, mis suurendavad asjakohaseid eelarveridu, ja kolmandatelt isikutelt laekuvad tulud lepingute puhul, mis näevad ette ELi tegevuse rahalist toetamist.

⁽²⁾ Eelarveülejäak (eelarve täitmine) on eelarve rakendamise tulemus. Ülejääk pole reserv, mida võib koguda ja järgmistel aastatel kulutuste finantseerimiseks kasutada. Kasutamata tulud, mida ülejääk kajastab, tasaarveldatakse järgmisel aastal kogutavate omavahenditega.

⁽³⁾ Üksikasjalikku teavet 2008. aasta eelarve täitmise kohta saab Euroopa ühenduste 2008. eelarveaasta aastaaruande II osast, Euroopa komisjoni eelarve peadirektoraadi dokumendist pealkirjaga „Eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruanne – eelarveaasta 2008” ning aruandest „Struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide 2008. aasta eelarve täitmise analüüs”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- eelarveülejääk 2008. aasta lõpus (1,8 miljardit eurot) oli ligikaudu sama suur kui 2007. aastal (1,5 miljardit eurot);
- 2008. aastal püüsid nii kulukohustuste kui maksete kasutusmäärad – vastavalt 99 % ja 97 % (pärast paranduseelarvete vastuvõtmist) – kõrgel tasemel sarnaselt 2007. aastaga (96 % ja 98 %), mis oli uue programmiperioodi esimene aasta;
- 2,1 miljardi euro väärtuses kasutamata maksete assigneeringuid (välja arvatud sihtotstarbelised tulud, vt 1. joonealune märkus) ei tühistatud, vaid kanti 2008. aastast üle 2009. aastasse. Tegemist on suurema summaga kui 2007. aastal (1,2 miljardit eurot);
- „ühtekuuluvuse”⁽⁴⁾ valdkonnas (jaotised 04, 05, 11 ja 13)⁽⁵⁾ vähendati maksete assigneeringuid 4,5 miljardi euro võrra, mille tulemusel oli lõplik kasutusmäär 99 %, (see oleks olnud 88 %, kui üheksandat paranduseelarvet ei oleks vastu võetud);
- liikmesriikide prognoosid aastatel 2000–2006 võetud kulukohustustel põhinevate maksete kohta on viimasel kolmel aastal täpsemaks muutunud. Üldine ülehindamine vähenes 33 protsendilt 2006. aastal 18 protsendini 2007. aastal ning 16 protsendini 2008. aastal. Praeguse programmiperioodi (2007–2013) raames võetud kulukohustuste makseid hinnati 2008. aastal 27 % võrra üle.

Programmide elluviimine**Ühtekuuluvuspoliitika kulutused**

3.5. Seoses perioodi 2000–2006 struktuurifondide rakenduskavadega kasutati 2008. aasta maksete assigneeringuid tunduvalt suuremas mahus kui eeldatud. Prognoositud 16,3 miljardi euro asemel tehti väljamakseid 24,0 miljardi euro väärtuses. Esialgne prognoos põhines oletusel, et maksetaotluste summad 2008. aastal vähenevad, kuna n+2 tähtaega⁽⁶⁾ ei kohaldatud ja pärast 2006. aastat ei võetud uusi kulukohustusi. Oodatud vähenemist aga ei toimunud.

⁽⁴⁾ Üht poliitikavaldkondade rühma (vt 6. peatükk) tähistav termin „ühtekuuluvus” võeti kasutusele programmiperioodil 2007–2013 ja see hõlmab struktuurifonde (Euroopa Regionaalarengu Fond ja Euroopa Sotsiaalfond) ja Ühtekuuluvusfondi. Enne seda (programmiperioodil 2000–2006) hõlmasid struktuurifondid Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Põllumajandusfondi arendusrahastut ja Kalanduse Arendusrahastut. Ühtekuuluvusfondi ei liigitatud struktuurifondiks erineva õigusliku aluse tõttu. Kuna käesolevas peatükis käsitletakse erinevaid programmiperioode, kasutatakse siin teadlikult kahte terminit – „ühtekuuluvusvaldkond” ja „struktuurifondid”.

⁽⁵⁾ Jaotised hõlmavad järgmisi poliitikavaldkondi: 04: tööhõive ja sotsiaalküsimused; 05: põllumajandus ja maaelu areng; 11: kalandus ja merendus; 13: regionaalpoliitika.

⁽⁶⁾ n+2 tähtaeg näeb ette automaatse kulukohustustest vabastamise kõigi vahendite puhul, mida ei ole ära kasutatud nende eraldamise aastast ülejäämise aasta lõpuks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.6. Vastavushinnangud on perioodi 2007–2013 ühtekuuluvusprogrammide raames tehtavate maksete eeltingimuseks, kuid liikmesriigid on need esitanud komisjonile heakskiidu saamiseks aeglaselt (vt punkt 6.26). Seetõttu kasutati maksete assigneeringuid eeldatust tunduvalt väiksemas mahu (12,6 miljardit eurot). Peaaegu kõik 2008. aastal seoses uue program-miperioodiga tehtud maksed olid ettemaksed.

Euroopa majanduse taastamise kava

3.7. 2008. aasta 26. novembril esitas komisjon Euroopa majanduse taastamise kava kui Euroopa ühise meetme praeguse finants- ja majanduskriisi leevendamiseks (7).

3.8. Ühe osana ELi meetmetest majanduse stimuleerimiseks tehti kavas ettepanek kiirendada väljamakseid struktuurifondidest. Pandi ette lihtsustada Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) ja Euroopa Sotsiaalfondist toetuse saamise kriteeriume, muuta rahastamiskavu ja teha ettemakseid alates 2009. aasta algusest senisest kiiremini. Nii anti liikmesriikidele senisest varem ligipääs Euroopa Sotsiaalfondi ettemaksetele kuni 1,8 miljardi euro väärtuses, mille abil tugevdada aktiivset tööturupoliitikat, suunata toetus kõige haavatavamatele ja tõhustada oskuste edendamise meetmeid. Ühtlasi kavandati teha ühtekuuluvuspoliitikale ettenähtud ERFi ettemakseid täiendavalt 4,5 miljardi euro väärtuses planeeritust varem kättesaadavaks. Komisjon kavatseb suunata 2009. ja 2010. aastal täiendavalt 5 miljardit eurot energiaühenduste ja lairiba-infrastruktuuri tõhustamiseks. Pakett sisaldab kokku 3,98 miljardit eurot investaeringuid süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks, avamere tuuleprojektideks ja energiaühendusteks ning 1,02 miljardit eurot Interneti kiirühenduse laiendamiseks ja ajakohastamiseks maapiirkondades, samuti uute väljakutsetega toimetulemiseks põllumajanduse keskkonna valdkonnas. Taastamiskava mõju eelarvele ei ilmne enne 2009. aastat.

KOMISJONI VASTUSED

3.6. Liikmesriikidel on vastavushinnangute esitamiseks aega 12 kuud alates programmide heakskiitmisest. Enamikul juhtudel ootasid liikmesriigid nimetatud dokumentide esitamisega tähtaja lõpuni ja mõnel juhul esitati dokumendid pärast tähtaega. Vastavushinnangute kättesaamise järel kiitis komisjon need ettenähtud tähtaja jooksul heaks.

Mõnel juhul ei esitanud liikmesriigid vahemaksete taotlusi isegi siis, kui vastavushinnangud olid juba heaks kiidetud. See tõendab, et mitme programmi kohapealne rakendamine on olnud aeglane.

(7) Komisjoni teatis Euroopa Ülemkogule – Euroopa majanduse taastamise kava (KOM(2008) 800 lõplik, 26.11.2008), muudetud ettepanekuga: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega muudetakse 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta seoses mitmeaastase finantsraamistikuga (KOM(2009) 171 lõplik, 8.4.2009).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Täitmata eelarvelised kulukohustused

3.9. Täitmata eelarvelised kulukohustused (kasutamata kulukohustused, mis kantakse üle tulevaste kulude katteks) suurenesid peamiselt mitmeaastaste programmide raames 16,4 miljardi euro (11,8 %) võrra, ulatudes 155,0 miljardi euroni. Ainult liigendatud assigneeringutega ⁽⁸⁾ rahastatavates poliitika- valdkondades oli täitmata kulukohustuste summa kokku 153,8 miljardit eurot, mis vastab 1,8 aasta kulukohustustele või 2,3 aasta maksetele, arvestades 2008. aasta kasutusmäära vastavates poliitikavaldkondades. Ligi 80 % täitmata kulukohustustest pärineb aga 2007. ja 2008. aastast ning on seetõttu seotud perioodi 2007–2013 finantsraamistikuga. Kogunenud täitmata kulukohustuste struktuur näitab, millist mõju on avaldanud püüded tasaarveldada täitmata kulukohustused maksetega enne struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi valdkonnale kehtiva automaatse kulukohustustest vabastamise reegli („n+2”-reegel/„n+3”-reegel) kohaldamist.

3.10. Täitmata eelarvelised kulukohustused on kulutuste liigendamise loogiline tulemus: kuluprogrammide lõpuleviimine kestab mitu aastat ja kulukohustused võetakse aastaid enne vastavate maksete tegemist. Kuna kulukohustused tasaarveldatakse maksetega, on pikemas perspektiivis maksete summat oluliselt ületavate kulukohustuste summa tagajärjeks täitmata kulukohustuste kuhjumine, mis kordub igal aastal.

3.9. *Täitmata kulukohustuste üldine määr vastab umbes kahe aasta kulukohustustele, mis on struktuurifondide puhul normaalne määr.*

⁽⁸⁾ Eelarves eristatakse kaht liiki assigneeringuid: liigendamata ja liigendatud assigneeringud. Liigendamata assigneeringuid kasutatakse konkreetse aasta tehingute (nt halduskulud) rahastamiseks. Liigendatud assigneeringud võeti kasutusele mitmeaastaste tehingute haldamiseks – asjakohaseid makseid võib teha nii kulukohustuse aastal kui järgmistel aastatel. Liigendatud assigneeringuid kasutatakse peamiselt struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi jaoks.

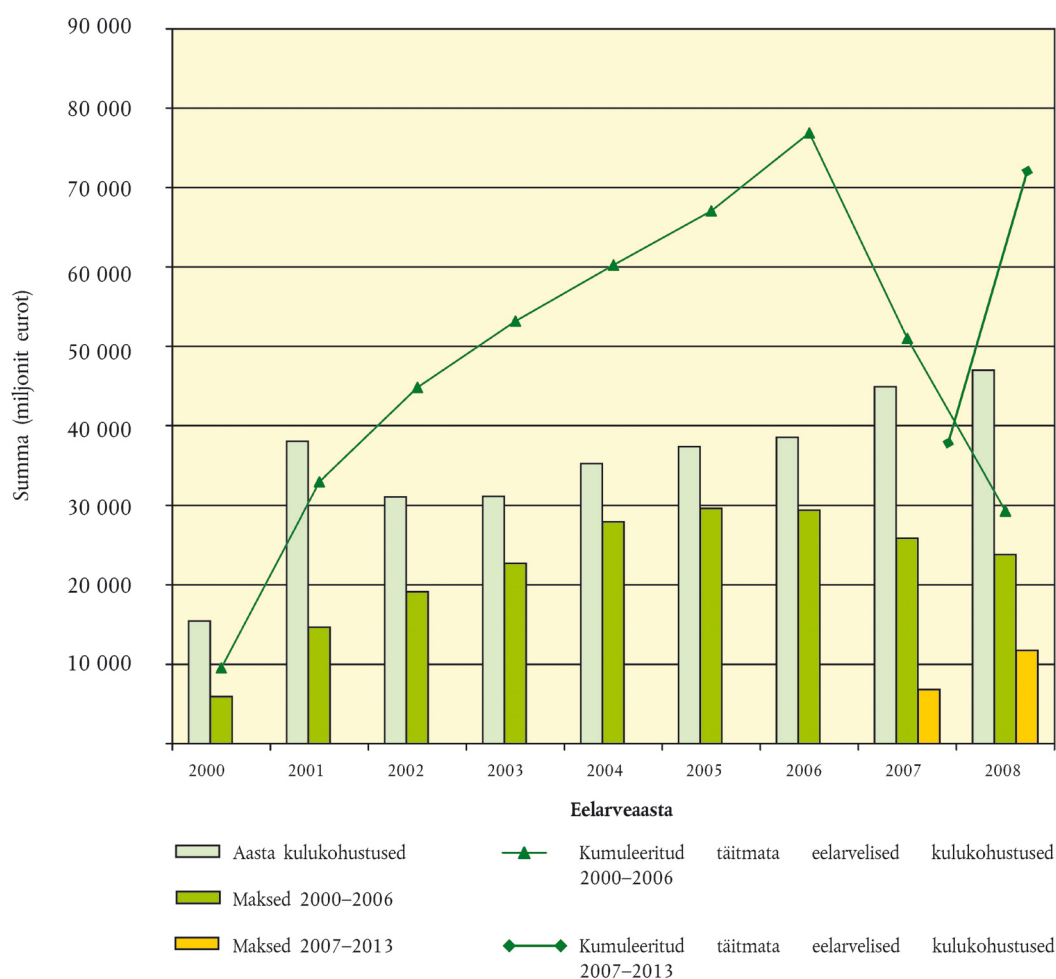
KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

3.11. Täitmata kulukohustuste suurim osa on seotud ühtekuuluvusvaldkonnaga (vt **graafik 3.1**). Selles valdkonnas oli täitmata kulukohustusi 103 miljardi euro väärtuses⁽⁹⁾ (ca 66 % täitmata kulukohustuste kogusummast), mis vastab 2,2 aasta kulukohustustele või 2,9 aasta maksetele 2008. aasta kasutusmäära juures. Lõviosa ühtekuuluvusvaldkonna täitmata kulukohustustest (73,8 miljardit eurot) on seotud praeguse perioodiga (2007–2013). Perioodi 2000–2006 finantsraamistikuga seotud täitmata kulukohustusi on 29,3 miljardi euro väärtuses.

3.11. Ühtekuuluvusvaldkonna täitmata kulukohustuste määr on võrreldav teiste liigendatud kulukohustusi kasutavate valdkondade (näiteks uuringud, üleeuroopalised võrgud või välistegevus) määraga. Nagu kontrollikoda punktis 3.9 selgitab, kaasneb mitme aasta jooksul toimuva ühtekuuluvuspoliitika rahastamisega süsteem, mille raames kantakse täitmata kulukohustused üle järgnevatesse aastatesse. Eelarvedistsipliin tagatakse kontrollikoja hinnangul automaatse kulukohustustest vabastamise reeglga ($n+2/n+3$ reegel). Distsipliini olemasolu tõendab asjaolu, et täitmata kulukohustused pärinevad põhiliselt 2007. ja 2008. aastast ning neile eelnevate aastate suhtes on eespool nimetatud reeglit juba kohaldatud.

Graafik 3.1. — Struktuurifondide (2000–2006) ja ühtekuuluvusvaldkonna (2007–2008⁽¹⁾) kumuleeritud täitmata kulukohustuste areng

⁽¹⁾ Alates programmiperioodi 2007–2013 algusest hõlmab ka Ühtekuuluvusfondi.

Allikas: Euroopa ühenduste esialgne raamatupidamise aastaaruanne, II osa: Euroopa ühenduste konsolideeritud eelarve täitmise aruanne.

⁽⁹⁾ Ühtekuuluvuse kohta vt „Eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruanne, 2008. eelarveaasta“, lk 41.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

3.12. Ligikaudu 13,4 % kasutamata kulukohustuste kogusumma (20,9 miljardit eurot) oli seotud Ühtekuuluvusfondiga, kuigi viimase osakaal 2008. aasta kõigist kinnitatud kulukohustuste assigneeringutest oli vaid ca 6,2 %. See tähendab 2,8 miljardi euro ehk ligikaudu 15,5 % suurust kasvu võrreldes 2007. aastaga. 2008. aasta kasutusmäära arvesse võttes vastab Ühtekuuluvusfondi täitmata eelarveliste kulukohustuste kõrge määr 1,4 aasta kulukohustustele või 4,9 aasta maksetele.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

3.13. Kasutusmäärad püsisid 2008. aastal kõrgel tasemel. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas vähendati paranduseelarvete abil esialgseid maksete assigneeringuid 4,5 miljardi euro võrra viivituste tõttu perioodi 2007–2013 uute rakenduskavade elluviimisel.

3.14. Liikmesriigid parandasid struktuurifondidega seotud kulutuste prognoosimist, vähendades ülehindamise määra.

3.15. Täitmata eelarvelised kulukohustused, mis on seotud liigendatud kulutustega, püsivad jätkuvalt väga kõrgel tasemel, ületades 2008. aasta eelarveliste kulukohustuste assigneeringute kogusumma. Suurem osa täitmata kulukohustustest pärineb aga 2007. ja 2008. aastast ning on seetõttu seotud praeguse finantsraamistikuga. Kontrollikoda soovib komisjonil julgustada liikmesriike edastama juhtimis- ja kontrollisüsteemide ülejäänud vastavushinnangud nii ruttu kui võimalik ja piisavalt heal tasemel, mis võimaldab ära hoida nii edasisi viivitusi seoses vahemaksetega kui täitmata eelarveliste kulukohustuste jätkuvat kasvu.

3.12. Ühtekuuluvusfondi 2000.–2006. aasta reguleeriva raamistiku kohaselt peatatakse maksed siis, kui täidetakse 80 % projekti eelarvest (mitte 95 % nagu muude struktuurifondide programmide puhul). Enamus nimetatud projektidest on selle ülemmäära juba täitnud ja seetõttu on täitmata kulukohustuste kõrge tase reguleerivate sätete loomulik tagajärg.

Erinevalt teistest struktuurifondidest ei vabastata ühtekuuluvusfondi 2000.–2006. aasta projekte ka automaatselt kulukohustustest.

2007.–2013. aastal kavandatakse ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi ühiselt ning mõlema fondi suhtes kohaldatakse automaatse kulukohustustest vabastamise reeglit. See vähendab ühtekuuluvusfondi täitmata kulukohustusi tulevikus.

3.13. Kontrollikoda märgib punktis 3.3, et makseteks määratud assigneeringute vähendamine paranduseelarvete abil näitab head finantsjuhtimist.

3.14. Ehkki prognoosimine 2000.–2006. aastal paranes, oli 2007.–2013. aasta ülehindamine (prognoosimise esimesel aastal) 27 %.

3.15. Suur osa 2008. aasta lõpu täitmata kulukohustustest koosnevad lihtsalt erinevusest uue programmiperioodi kulukohustuste ja tehtud ettemaksete vahel. Piiratud vahemaksete tulemusena on täitmata kulukohustused vastavalt suurenenud.

Komisjon on 2008. ja 2009. aastal astunud vajalikke samme, et saavutada edu vastavushinnangumenetlusel, saates meeldetuletuskirju, kontakteerudes ja kohtudes liikmesriikidega. Liikmesriikidele avaldavad survet ka reguleerivad sätted, mis seonduvad eelmaksete tagastamisega maksete taotluse puudumisel 24 kuu jooksul ning automaatse kulukohustustest vabastamise reegli kohaldamisega. Vaata ka vastust punktile 3.6.

30. juuni 2009. aasta seisuga moodustab saadud ja heakskiidetud aruannete kogumaht vastavalt 93 % ja 58 % 2007.–2013. aasta assigneeringutest.

4. PEATÜKK

Tulud

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	4.1–4.9
Auditi ulatus	4.3–4.9
Traditsioonilised omavahendid	4.4–4.6
Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu omavahendid	4.7–4.9
Tehingute korrektsus	4.10–4.12
Traditsioonilised omavahendid	4.10–4.11
Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu omavahendid	4.12
Süsteemide mõjus	4.13–4.28
Traditsioonilised omavahendid	4.13–4.16
Käibemaksul põhinevad omavahendid	4.17–4.21
Käibemaksudirektiivide kohaldamise järelevalve	4.18–4.19
Aruanne vastavalt nõukogu määruse (EMU, Euratom) nr 1553/89 artiklile 12	4.20–4.21
Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid	4.22–4.28
Iga-aastased rahvamajanduse kogutulu andmed	4.22
Rahvamajanduse arvepidamine liikmesriikides	4.23–4.24
Üldised ja erireservatsioonid	4.25–4.27
Rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimine liikmesriikides	4.28
Järeldused ja soovitused	4.29–4.36
Traditsioonilised omavahendid	4.31–4.32
Käibemaksupõhised omavahendid	4.33–4.34
Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid	4.35–4.36

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

4.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang tulude kohta. Euroopa Liidu eelarvetulud koosnevad omavahenditest ja muudest tuludest. Nagu näidatud **tabelis 4.1**, on omavahendid eelarveliste kulutuste ülekaalukalt suurimaks rahastamisallikaks (89,4 %).

Tabel 4.1 — 2008. eelarveaasta tulud

Eelarve- jaotis	Tululiik	Kirjeldus	2008. aasta tulud (miljonit eurot)	%
1	Traditsioonilised omavahendid	Põllumajandusmaksud (10. peatükk)	1 278	1,0
		Suhkru- ja isoglükoosimaksud (11. peatükk)	708	0,6
		Tollimaksud (12. peatükk)	15 297	12,6
1	Käibemaksupõhised omavahendid	Käibemaksupõhised omavahendid jooksva eelarveaastal (13. peatükk)	17 966	14,8
1	Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid	Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid jooksva eelarveaastal (14. peatükk)	73 015	60,1
1	Eelarvetasakaalu hälvete korrigeerimine	Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine (15. peatükk)	385	0,3
		OMAVAHENDID KOKKU	108 649	89,4
3		Ülejäägid, saldod ja kohandused	4 174	3,4
4		Ühenduse institutsioonide ja muude organitega seotud isikutelt laekuvad tulud	977	0,8
5		Institutsioonide haldustegevusest saadav tulu	353	0,3
6		Osamaksud ja tagasimaksud ühenduse kokkulepete ja programmide raames	5 564	4,6
7		Viivised ja trahvid	1 794	1,5
8		Laenutehingud	34	0,0
9		Mitmesugused tulud	39	0,0
		MUUD TULUD KOKKU	12 935	10,6
Aasta tulud kokku			121 584	100,0

Allikas: Esialgne raamatupidamise aastaaruanne 2008.

4.2. 26. jaanuaril 2009 võttis nõukogu vastu uued eeskirjad⁽¹⁾, millega rakendatakse Euroopa Ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev uus otsus (2007/436/EÜ, Euratom),⁽²⁾ mis jõustus 1. märtsil 2009 ja mida kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2007. Kuna ratifitseerimisprotsess ei olnud 2008. aasta lõpuks lõpule jõudnud, tehti liikmesriikide käibemaksul ja rahvamajanduse kogutulul põhinevate 2007. ja 2008. aasta osamaksete vajalikud ümberarvutused 2009. aastal.

⁽¹⁾ Nõukogu 26. jaanuari 2009. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 105/2009, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus 2000/597/EÜ, Euratom (ELT L 36, 5.2.2009, lk 1).

⁽²⁾ ELT L 163, 23.6.2007, lk 17.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Auditi ulatus

4.3. Kontrollikoda koostas statistiliselt esindusliku valimi 60 sissenõudekorraldusest, mis valiti kõigi komisjoni tulude laekumist tõendavate dokumentide hulgast, ning analüüsis komisjoni tehingute korrektsust (vt **lisa 4.1**). Audit sisaldas teatud varasemate leidude järelkontrolli (vt **lisa 4.2**). Kontrollikoja täiendavat audititööd kirjeldatakse punktides 4.4–4.8.

Traditsioonilised omavahendid

4.4. Kontrollikoja audit raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute kohta ei saa käsitleda deklareerimata importi või importi, mis ei ole läbinud tollijärelevat.

4.5. Kontrollikoda hindas kolme liikmesriigi ⁽³⁾ järelevalve- ja kontrollisüsteeme ja vaatas üle nende traditsiooniliste omavahendite arvestussüsteemid. Audiitorid kontrollisid kõigis kolmes mainitud liikmesriigis 30 impordideklaratsiooni juhuvalimit.

4.6. Kontrollikoda hindas komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteeme, sealhulgas komisjoni kontrollkäike liikmesriikidesse. Samuti vaatas kontrollikoda üle traditsiooniliste omavahendite raamatupidamise ja analüüsis maksuvoogu, et saada piisav kindlus kirjendatud summade täielikkuse ja korrektsuse kohta. Lisaks hinnati ACORi ⁽⁴⁾ nõuandvat rolli.

Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid

4.7. Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid on osamaksed, mis tulenevad ühtsete määrade kohaldamisest liikmesriikide ühtlustatud käibemaksu arvutabaasile või liikmesriikide rahvamajanduse kogutulule ning arvutatakse vastavalt ühenduse eeskirjadele. Need kaks omavahendite liiki põhinevad makromajanduslikul statistikal, mille alusandmeid ei saa otse auditeerida. Seetõttu võeti auditi lähtepunktiks komisjonile laekunud liikmesriikide arvestatud makromajanduslikud kogusummad ning hinnati komisjoni süsteeme andmete töötlemiseks kuni nende kandmiseni lõplikku raamatupidamise aastaaruandesse. Seega hõlmas audit aastaeelarve koostamist ja liikmesriikide osamaksete korrektsust.

⁽³⁾ Tšehhi Vabariik, Kreeka ja Madalmaad.

⁽⁴⁾ Advisory Committee on Own Resources ehk omavahendite nõuandekomitee: nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikkel 20 (EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.8. Auditis hinnati ka komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteeme, mille otstarve on anda kinnitus omavahendite arvutamise ja laekumise korrektsuse kohta, samuti ACORi ja rahvamajanduse kogutulu komitee⁽⁵⁾ ülesandeid. Lisaks analüüsis kontrollikoda nelja liikmesriigi⁽⁶⁾ riiklike statistikaametite rahvamajanduse arvepidamise järelevalve- ja kontrollisüsteeme.

4.9. Rahvamajanduse kogutulul põhinevaid omavahendeid kasutatakse eelarve tasakaalustamiseks. Mõne liikmesriigi rahvamajanduse kogutulu tegelikust väiksemana näitamise (kuigi see ei mõjuta rahvamajanduse kogutulu omavahendite üldist taset) korral tõusevad teiste liikmesriikide osamaksed senikaua, kuni probleem välja selgitatakse ja lahendatakse.

TEHINGUTE KORREKTSUS

Traditsioonilised omavahendid

4.10. Traditsiooniliste omavahendite arvutamise ja kogumise tegelevad liikmesriigid. Kolmveerand neist summadest makstakse ühendusele, ülejäänud veerand jääb kogumiskulude katteks liikmesriigile. Kõik liikmesriigid saadavad komisjonile igal kuul määratud maksude aruande (A konto aruanne) ja kord kvartalis aruande nende määratud maksude kohta, mida ei ole kantud A kontole (B konto aruanne)⁽⁷⁾.

4.11. Kontrollikoda leidis, et kokkuvõttes ei esinenud liikmesriikide poolt komisjonile esitatud aruannetes olulisi vigu.

Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid

4.12. Kontrollikoja auditis leiti, et liikmesriikide osamaksete arvutamisel ja maksmisel ei esinenud olulisi vigu.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

Traditsioonilised omavahendid

4.13. Kontrollikoja kohapealsed auditid kinnitasid, et tolli ja traditsiooniliste omavahendite arvestuse auditeeritud järelevalve- ja kontrollisüsteemid toimusid üldiselt hästi.

⁽⁵⁾ Nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 artikkel 4 (rahvamajanduse kogutulu määrus) (ELT L 181, 19.7.2003, lk 1).

⁽⁶⁾ Belgia, Itaalia, Luksemburg ja Poola.

⁽⁷⁾ Kui maks on maksmata ja tagatist ei ole esitatud, või kui maks on kaetud tagatistega, kuid on vaidlustatud, võivad liikmesriigid nimeetatud vahendite kättesaadavaks tegemise peatada, kirjendades need eraldi kontole (B konto).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.14. Siiski leidis kontrollikoja audit sarnaselt varasematele aastatele probleeme seoses B-kontodele kantud summadega, mis ei ole piisavalt olulised, et mõjutada üldist järelust, kuid mis tuleks siiski lahendada. Probleemid olid järgmised:

- maksude hilinevud määramine ja sissenõudmine, ehkki tolliasutustele⁽⁸⁾ oli võlguoleva summa suurus ja võlgnike isikud teada,
- siseriiklike juhiste puudumine⁽⁹⁾ ebatõenäoliselt laekuvate võlasummade hindamiseks.

4.15. Lisaks märkis kontrollikoda ühes varasemas aastaaruandes,⁽¹⁰⁾ et imporditud kaupade füüsiliste kontrollide sagedus on väga väike. Komisjon vastas sellele, et füüsiliste kontrollide vähesus kompenseeritakse hilisemate auditipõhiste kontrollidega. Kontrollikoda on aga kritiseerinud selliste tollivormistustsüsteemide kontrollidel põhinevate auditite vähesust mitmes liikmesriigis⁽¹¹⁾.

KOMISJONI VASTUSED

4.14. Arvestades, et paljusid B-kontosid haldavad kohapeal eri tolliasutused ja need hõlmavad tihti keerulisi juhtumeid seoses tollimaksude tollivormistustsüsteemi sissenõudmisega, oli B-kontode kontrollimine kõnealustes kontodes konkreetsete vigade leidmiseks ja nende parandamiseks komisjoni 2008. aasta kontrollide eesmärk ja üks eesmärkidest ka 2009. aastal. Aastate jooksul on B-kontode kontrollimine olnud alati komisjoni kontrollide üldeesmärk. Sellist kontrollimist tehti kõikides liikmesriikides. Lisaks sellele andis komisjon 2007. aastal liikmesriikidele konkreetseid suuniseid B-kontode kohta, et suurendada teadlikkust kõnealuste kontode nõuetekohase kasutamise kohta.

- Komisjon võtab koos asjaomaste liikmesriikidega kõnealuste järelduste suhtes järelemeetmeid. Juhul kui ELi eelarves omavahendite kättesaadavaks tegemine viibib, nõutakse viivist.
- Kontrollikoja soovitus suhtes kehtestada ametlik menetlus võetakse koos kahe asjaomase liikmesriigiga järelemeetmeid.

4.15. Ühenduse õigusliku raamistiku kohaselt vastutavad liikmesriigid ise oma kontrollistrateegiade määramise eest, et kaitsta traditsiooniliste omavahendite valdkonnas ELi finantshuve. Kõikide kontrollitoimingute puhul peaks tähelepanu pöörama eelkõige tegelikele riskidele, mis on kindlaks määratud nõuetekohast riskianalüüsimetodit kasutades. See hõlbustab parimate tulemuste saavutamist vahendite optimaalse kasutamise korral. Keskenduda tuleks kõrge riskiga ettevõtjatele ja tehingutele, kuid samal ajal tuleks pöörata piisavalt tähelepanu ka keskmise ja madala riskiga ettevõtjatele.

2009. aastaks on komisjon valinud oma kontrollide üldiseks eesmärgiks liikmesriikide kontrollistrateegiad traditsiooniliste omavahendite valdkonnas. Selle raames kontrollib komisjon kehtestatud kontrollistrateegiaid, riskianalüüsi kasutamist kontrolliprogrammide väljatöötamisel, kontrolliprogrammide rakendamist ja teostatud tollivormistustsüsteemide kontrollide kvaliteeti.

⁽⁸⁾ Tšehhi Vabariik, Kreeka ja Madalmaad.

⁽⁹⁾ Tšehhi Vabariik ja Kreeka.

⁽¹⁰⁾ Aastaaruanne 2006. eelarveaasta kohta, punkt 4.18 (21. joonealune märkus).

⁽¹¹⁾ 2004. eelarveaasta aastaaruande punkt 3.15, 2005. eelarveaasta aastaaruande punkt 4.22, 2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 4.18 (23. joonealune märkus) ja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 4.19.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.16. 2008. aastal avaldas ühe kõnealuse riigi kõrgeim kontrolliasutus aruande, ⁽¹²⁾ kus esitati kontrollikoja leidudega sarnased leiud ja kritiseeriti maksustatavate importkaupade kontrollisüsteemi antud liikmesriigis. Eelkõige toodi välja:

- asjaolu, et tolliasutus oli küll edukalt kaubavahetust lihtsustanud, kuid peab veel koguma dokumendikontrollide läbiviimiseks vajalikke teadmisi ja ressursse;
- tollivormistusjärgsetel kontrollidel põhinevate auditite arvu vähenemine ja ebaühtlane kvaliteet, ehkki nende abil leitud vigade arv suureneb;
- vajadus välja töötada eesmärgid ja standardid nimetatud auditite sageduse ja kvaliteedi suhtes, et tagada maksukontrolli ja -süsteemi terviklikkus.

Kontrollikoda märgib, et sellised riikide kõrgeimate kontrolliasutuste aruanded on ühenduse finantshuvide kaitsmise täienavaks vahendiks.

Käibemaksupõhised omavahendid

4.17 Reservatsioonide abil saab komisjon teha parandusi liikmesriikide edastatud käibemaksudeklaratsioonide kahtlusi tekitanud osadesse pärast õigusaktides sätestatud nelja-aastase tähtaja lõppu. 2008. aastal seati 41 ja tühistati 15 reservatsiooni, mis tõstis aasta lõpus kehtinud reservatsioonide arvu 163-ni (vt **tabel 4.2**). 34 reservatsiooni on seotud 2000. aastale eelnenud aastatega. 15-st 2008. aastal tühistatud reservatsioonist ei olnud ükski seotud kolme kõige varasema aastaga (1989, 1993 ja 1995). Komisjonil puuduvad endiselt efektiivsed vahendid tagamaks, et liikmesriigid esitaksid piisavat ja õigeaegset teavet, mis võimaldaks käibemaksupõhiste omavahendite suhtes kehtivad reservatsioonid tühistada.

KOMISJONI VASTUSED

4.16. Komisjon on juba teinud sarnaseid järeldusi asjaomase liikmesriigi kohta pärast kahte 2006. aasta kontrolli ja ühte 2008. aasta kontrolli ning järelmeetmete võtmist kõnealuste järelduste suhtes jätkatakse. Kõnealuse liikmesriigi kontrollistrateegia tervikuna vaadatakse läbi 2009. aasta kontrolli käigus. Kõnealuse kontrolli puhul võetakse arvesse kõrgeima kontrolliasutuse aruandes tehtud järeldusi ja kontrolli käigus analüüsitakse ka, kas kõnealuste järelduste tulemusel on võetud parandusmeetmeid.

Komisjon tervitab riiklike auditeerimisametuste tegevust, eelkõige traditsiooniliste omavahendite valdkonnas. Kontrollide jooksul tutvub komisjon võimaluse korral riiklike auditaruannetega, et täiendada oma hinnangut.

4.17. 2008. aastal käivitas komisjon uue algatuse, et parandada reservatsioonide ennetavat haldamist, mis tugineb mitmele objektiivsele kriteeriumile. Komisjoni ja liikmesriikide ühised haldamiskoosolekud, mida kõnealuses küsimuses korraldatakse, on osutunud tõhusaks vahendiks, mille abil vähendatakse oluliste, eelkõige rohkem kui viis aastat kehtinud reservatsioonide arvu ning parandatakse komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide teabevahetust. Saavutatud tulemused mõjutavad märkimisväärselt pikka aega kehtinud reservatsioonide arvu ja seepärast on õigustatud kõnealuse uue lähenemisviisi kasutamise jätkamine.

⁽¹²⁾ Ühendkuningriigi kõrgeim kontrolliasutus: HM Revenue and Customs: The Control and Facilitation of Imports, 7. november 2008.

(http://www.nao.org.uk/publications/0708/hmrc_import_control.aspx).

Tabel 4.2 — Käibemaksuga seotud reservatsioonid seisuga 31.12.2008

Liikmesriik	Kehtivate reservatsioonide arv seisuga 31.12.2007	2008. aastal seatud reservatsioonid	2008. aastal tühistatud reservatsioonid	Kehtivate reservatsioonide arv seisuga 31.12.2008	Kõige varasem aasta, mille kohta reservatsioonid kehtivad
Belgia	8	0	0	8	1989
Taani	0	0	0	0	
Saksamaa	18	0	0	18	1999
Kreeka	10	0	0	10	1998
Hispaania	6	1	4	3	2001
Prantsusmaa	4	0	0	4	1993
Iirimaa	12	5	1	16	1998
Itaalia	14	3	3	14	1995
Luksemburg	1	2	1	2	2004
Madalmaad	2	3	0	5	2002
Austria	8	3	0	11	1995
Portugal	7	2	0	9	1996
Soome	7	3	2	8	1995
Rootsi	9	0	0	9	1995
Ühendkuningriik	5	1	2	4	1998
Küpros	3	0	0	3	2004
Tšehhi Vabariik	1	8	1	8	2004
Eesti	0	9	1	8	2004
Läti	1	1	0	2	2004
Leedu	2	0	0	2	2004
Ungari	5	0	0	5	2004
Malta	6	0	0	6	2004
Poola	3	0	0	3	2004
Slovakkia	5	0	0	5	2004
Sloveenia	0	0	0	0	
Bulgaaria	0	0	0	0	
Rumeenia	0	0	0	0	
Kokku	137	41	15	163	
EL-15	111	23	13	121	
EL-10	26	18	2	42	

Allikas: Euroopa Komisjon.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Käibemaksudirektiivide kohaldamise järelevalve

4.18. Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat vastutab käibemaksudirektiivide korrektse kohaldamise tagamise eest ja peaks tegema järelevalvet direktiivide ülevõtmise ja liikmesriikide kehtestatud siseriiklike rakendusmeetmete vastavuse üle. 2008. aastal jõustus kaks käibemaksudirektiivi⁽¹³⁾. Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraat ei teinud aga järelevalvet kõigi siseriiklike ülevõtmismeetmete üle, mis seonduvad kahe nimetatud direktiiviga. Ebakorrektne või mittetäielik ülevõtmine võib mõjutada laekuva käibemaksu suurust ja seega ka omavahenditesse makstavat summat. Samuti võib see häirida ühtse turu toimimist.

4.19. Kui komisjon on arvamisel, et liikmesriik ei täida käibemaksudirektiivist tulenevaid kohustusi, võib komisjon anda asja Euroopa Kohtusse⁽¹⁴⁾. 2008. aastal oli kolm sellist kohtuasja,⁽¹⁵⁾ millest üks võib kaasa tuua käibemaksupõhiste omavahendite vähenemise. Nimetatud kohtuasjas kulus neli aastat juhtumi registreerimisest võimalike rikkumiste ühtses registris hetkeni, mil komisjon saatis 2008. aastal välja kirja pöördumisega Euroopa Kohtu poole. Kaebuse registreerimisest märgukirja saatmiseni kulus omakorda üle 20 kuu⁽¹⁶⁾.

4.18. Komisjon kontrollib korrapäraselt liikmesriikide käibemaksualaseid õigusakte ja võtab vastavalt vajadusele meetmeid.

2008. aastal jõustunud kahest käibemaksudirektiivist ühes⁽¹⁾ sätestatakse liikmesriikidele võimalus, mitte kohustus, võtta vastu käibemaksudirektiivis kehtestatud tavapärastest eeskirjadest erinevad riiklikud õigusaktid, et lahendada maksudest kõrvalehoidumisega seotud probleeme. Kõnealustest meetmetest tuleb teatada käibemaksukomiteele ja juhul, kui need vastu võetakse, on neil positiivne mõju käibemaksupõhiste omavahenditele. Teise direktiiviga⁽²⁾ ei tehta olemasolevasse õigusesse märkimisväärsed muudatusi. Sisulised muudatused on loetletud ammendavalt artiklis 412 ja asjaomased liikmesriigid on võtnud asjakohaseid järelemeetmeid.

4.19. Komisjon tunnistab, et kõnealuse juhtumi uurimisele on kulunud palju aega, kuid see on ka väga keeruline juhtum.

Õiguslik raamistik liikmesriikides on tihti üksikasjalik ja keeruline ning nõuab põhjalikku analüüsi. Komisjon pöörab erilist tähelepanu selliste juhtumite ettevalmistamisele, mis on seotud kaudseid makse käsitlevate õigusaktide tõlgendamisega.

Lisaks sellele muutis komisjon eelmisel aastal oma menetlusi, võimaldades otsuseid senisest sagedamini vastu võtta, et vähendada viivitusi juhul, kui liikmesriikide teated saabuvad vahetult enne järgmise sammu tegemist menetluses. See võimaldab teha juhtumites edusamme niipea, kui uue teabe analüüs on lõpule viidud. Kui on tuvastatud võimalik mõju traditsioonilistele omavahenditele, võtab komisjon reservatsioonide abil asjakohaseid meetmeid.

⁽¹³⁾ Nõukogu direktiiv 2006/69/EÜ (ELT L 221, 12.8.2006, lk 9) ja nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1) (käibemaksudirektiiv).

⁽¹⁴⁾ Pärast rikkumismenetlust (Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 226).

⁽¹⁵⁾ Kohtuasi nr 2004/4282 (Soome), mis võib viia käibemaksupõhiste omavahendite vähendamiseni; kohtuasi nr 2005/4756 (Ühendkuningriik) ja kohtuasi nr 2005/5051 (Prantsusmaa), mis mõju ei avalda. Vt ka 2007. aastast pärineva sarnase tähelepaneku järelkontrolli **tabelis 4.2**.

⁽¹⁶⁾ Komisjoni kehtestatud maksimumtähtaeg on 12 kuud (vt KOM(2002) 141).

⁽¹⁾ Nõukogu direktiiv 2006/69/EÜ (ELT L 221, 12.8.2006, lk 9).

⁽²⁾ Nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1) (käibemaksudirektiiv).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Aruanne vastavalt nõukogu määruse (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 artiklile 12

4.20. Komisjon esitas artikli 12 kohase kuuenda aruande⁽¹⁷⁾ novembris 2008, ehkki selle tähtaeg oli 2007. aasta lõpp. Aruande peamine otstarve on võimaldada komisjonil koos asjaomase liikmesriigiga kaaluda, kas oleks võimalik suurendada isikute maksukohuslasteks registreerimise ning käibemaksu määramise ja kogumise menetluste, samuti käibemaksu puudutavate kontrollisüsteemide mõjusust.

4.21. Kuuendas aruandes anti eelmistele aruannetele kriitiline hinnang. Selles tehti järeldus, et eelarvepädevad institutsioonid ei reageerinud ühelegi eelnevates aruannetes tõstatatud teemale ega algatanud neil teemadel arutelu ning et komisjon leidis vähe või mitte mingeid tõendeid selle kohta, et otseselt soovitude põhjal oleks liikmesriikides muudatusi tehtud. Liikmesriigi poolt käibemaksupõhistesse omavahenditesse maksitava summa arvutamise lähtekohaks on laekunud käibemaks.

Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid**Iga-aastased rahvamajanduse kogutulu andmed**

4.22. Pärast seda, kui liikmesriigid olid komisjonile teatanud 2008. aasta rahvamajanduse kogutulu andmed, otsustas rahvamajanduse kogutulu komitee kehtivaid reservatsioone⁽¹⁸⁾ arvesse võttes, et EL 15 liikmesriikide andmeid võib omavahendite eesmärgil kasutada. Rahvamajanduse kogutulu komiteel ei olnud võimalik teha otsust EL 12 liikmesriikide andmete kohta, mida võidakse veel muuta või mille suhtes on esitatud reservatsioonid, kuna nimistute⁽¹⁹⁾ analüüs on veel pooleli (vt punktid 4.25 ja 4.26).

⁽¹⁷⁾ Nõukogu 29. mai 1989. aasta määruse (EMÜ, Euratom) nr 1553/89, mis käsitleb käibemaksust laekuvate omavahendite kogumise kindlat ühtset korda (EÜT L 155, 7.6.1989, lk 9) artikli 12 alusel peab komisjon iga kolme aasta tagant esitama parlamendile ja nõukogule aruande liikmesriikides kohaldatavate menetluste kohta isikute maksukohuslasteks registreerimisel ning käibemaksu määramisel ja kogumisel, samuti käibemaksu puudutavate kontrollisüsteemide üksikasjade ja tulemuste kohta. Liikmesriigid on kohustatud esitama komisjonile vajaliku teabe kõnealuste menetluste kohta.

⁽¹⁸⁾ Nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 10 lõikes 7 sätestatakse, et pärast asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 30. septembrit ei võeta arvesse ühtegi kogurahvatulus tehtavat muudatust, välja arvatud muudatused punktides, millest komisjon või liikmesriik on teatanud enne kõnealust kuupäeva. Neid punkte tuntakse reservatsioonidena.

⁽¹⁹⁾ Vastavalt rahvamajanduse kogutulu määruse artiklile 3 esitavad liikmesriigid vastavalt ESA 95-le komisjonile (Eurostat) nimistu rahvamajanduse kogutulu ja selle komponentide arvutamiseks kasutatud menetlustest ja põhistatistikast.

4.20. Viivitus aruande koostamisel tulenes teatavate liikmesriikide andmete hilinemisest ja nende strateegilisest analüüsimisest.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Rahvamajanduse arvepidamine liikmesriikides

4.23. Kontrollikoda analüüsis neljas liikmesriigis järelevalve- ja kontrollisüsteemide põhielemente, mille alusel koostati 2008. aastal teatatud rahvamajanduse kogutulu andmed. Kontrollikoda leidis puudusi andmete koostamise dokumenteerimises: kontrolle statistika kvaliteedi üle ei dokumenteeritud järjepidevalt ja/või statistiliste andmete koostamise aluseks olevaid süsteeme ei vaadatud üle.

4.24. Kontrollikoda jääb oma varasema arvamuse juurde,⁽²⁰⁾ et erinevused riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteemides võivad nõrgendada rahvamajanduse arvepidamise võrreldavust, usaldusväärsust ja ammendavust.

4.23. Komisjon on arvesse võtnud kontrollikoja mainitud puudusi dokumenteerimises ja hindamises seoses nelja liikmesriigi järelevalve- ja kontrollisüsteemidega. Komisjon arvestab kõnealuseid märkuseid, kui ta kontrollib kõnealuste liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmeid.

4.24. Komisjon on arvamusel, et rahvamajanduse arvepidamise usaldusväärsus sõltub peamiselt konkreetsetest statistilistest allikatest ja kasutatud meetoditest ning keskendub rahvamajanduse kogutulu andmete hindamisel kõnealuste tegurite kontrollimisele ja parandamisele. Liikmesriikide statistikaametites kasutatavad nõuetekohaselt väljatöötatud järelevalve- ja kontrollisüsteemid võivad aidata kaasa tekkivate vigade ohu tuvastamisele ja vähendamisele.

Komisjon on võtnud arvesse kontrollikoja märkusi järelevalve- ja kontrollisüsteemide kohta. Rahvamajanduse kogutulu komitee on arutanud järelevalve- ja kontrollisüsteemidega seotud küsimusi alates 2006. aastast. Komisjoni ajakohastatud rahvamajanduse kogutulu nimistute hindamise küsimustikku lisati konkreetsed küsimused nr 3 ja 4 järelevalve- ja kontrollisüsteemide kirjelduse ja hindamise kohta (2007. aprilli GIAQ-dokument GNIC/081). Läbivaadatud rahvamajanduse kogutulu nimistute suunistes (GNIC/053 rev. 2) nõutakse liikmesriikide menetluste üksikasjalikumalt kirjeldust. Komisjon jätkab kõnealuses valdkonnas liikmesriikide vahel heade tavade jagamise edendamist, korraldades selleks 2009. aasta detsembris seminari.

Üldised ja erireservatsioonid

4.25. EL-15 liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmete suhtes kehtisid 2008. aasta lõpus üldised reservatsioonid⁽²¹⁾ ajavahemikule 2002–2004 kuni rahvamajanduse kogutulu ajakohastatud nimistute analüüsi tulemuste selgumiseni. EL 10 liikmesriikide suhtes seati üldised reservatsioonid 2008. aasta juunis rahvamajanduse kogutulu andmetele, mis hõlmavad aastaid 2004–2006.

4.26. 2008. aasta alguses kehtis ajavahemiku 1995–2001 suhtes 25 rahvamajanduse kogutulu erireservatsiooni⁽²²⁾. 2008. aasta jooksul tühistas komisjon neist 15, seega oli aasta lõpu seisuga jõus 10 erireservatsiooni⁽²³⁾.

4.26. 2009. aasta juulis tühistati kuus erireservatsiooni ja seega oli 10. juuli 2009. aasta seisuga jõus neli reservatsiooni.

⁽²⁰⁾ Vt 2004. eelarveaasta aastaaruande punktid 3.47–3.49 ja 2005. eelarveaasta aastaaruande punktid 4.23–4.25.

⁽²¹⁾ Üldine reservatsioon hõlmab liikmesriigi andmeid täies mahus.

⁽²²⁾ Erireservatsioon hõlmab rahvamajanduse kogutulu nimistu teatud osi.

⁽²³⁾ Reservatsioonid on seatud Kreekale ja Ühendkuningriigile ning puudutavad kas mõningate prognooside aluseks olnud aegunud allikaid või metoodikat ja koostamist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.27. Riiklike statistikaametite esitatud dokumentide kohapealsel kontrollimisel leidis kontrollikoda, et kahe komisjoni poolt 2008. aastal tühistatud reservatsiooni puhul ei olnud kättesaadav kogu teave, mille alusel muudeti rahvamajanduse kogutulul põhinevate omavahendite arvestust. Ühel juhul ei dokumenteeritud rahvamajanduse arvepidamise ühe osa arvutamiseks kasutatud eksperdihinnangut, teisel juhul ei toetanud statistilised alusandmed täiel määral komisjoni esitatud andmeid, mis takistas täieliku auditijälje saamist. Nagu ka 2007. aastal,⁽²⁴⁾ leidis kontrollikoda, et komisjoni tegevus, mille alusel reservatsioonid tühistati, ei hõlmanud ei dokumentikontrolle liikmesriikide edastatud teabe usaldusväärsuse tõendamiseks teiste allikatega võrdlemise abil ega kohapealseid kontrolle rahvamajanduse arvepidamise muudetud kogusummade õigsuse tõendamiseks.

Rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimine liikmesriikides

4.28. 2008. aasta lõpuks oli komisjon kätte saanud rahvamajanduse kogutulu ajakohastatud või uued nimistud⁽²⁵⁾ ja teinud kontrollikülastused 16 liikmesriiki. Kuul juhul kontrolliti rahvamajanduse kogutulu kogusummasid vahetult. Kuna aga sellise kontrollimeetodi rakendamise kohta puuduvad heakskiidetud sisesuunised (nt kontrollitavate rahvamajanduse kogutulu komponentide valikukriteeriumid), on olemas oht, et vahetut kontrollimist ei teostatud kõnealustes liikmesriikides järjepidevalt. Lisaks ei olnud komisjon veel hinnanud riiklike statistikaametite rahvamajanduse arvepidamise järelevalve- ja kontrollisüsteeme.

4.27. Komisjon on arvamusel, et 2008. aastal tehtud dokumentikontrollid andsid piisavalt teavet kõnealuse kahe erireservatsiooni tühistamiseks, arvestades ka asjaolu, et asjaomased summad ei ole märkimisväärsed. Ühe juhtumi puhul kasutati dokumendikontrollis eksperdiarvamust ja teise puhul vastavuse kontrolli. Tühistatud reservatsioonide puhul ei selgunud komisjoni dokumendikontrollidest vajadust korraldada kohapealseid kontrolle ega võrrelda andmeid muude allikate või aluseks oleva statistikaga. Komisjon jätkab oma jõupingutusi, et parandada veelgi kontrollide dokumenteerimist.

4.28. Komisjon hakkas vahetuid kontrolle kohaldama 2007. aastal. Selliste kontrollide ja komisjoni töötajate eriteadmiste põhjal koostati suuniste eelnõu, mis tehti töötajatele kättesaadavaks 2008. aasta septembris. Rahvamajanduse kogutulu komitee arutas kõnealuseid suuniseid ja kiitis need heaks 2009. aasta aprillis. Arvestades rahvamajanduse arvepidamise allikate ja kasutatud meetodite eripärasid eri liikmesriikides, saab vahetute kontrollide lähenemisviisi kohaldada ainult juhul, kui seda kohandatakse iga liikmesriigi olukorraga. Tuginedes komisjoni töötajate eriteadmistele kõnealuses valdkonnas, ei ole komisjon tuvastanud ühtegi ebakõla viisis, kuidas vahetu kontrollimise lähenemisviisi on kohaldatud. Komisjon jätkab liikmesriikide nende statistiliste allikate ja meetodite hindamist, millel komisjoni vahetu kontrollimise lähenemisviis põhineb. Komisjon hindab riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteeme viisil, mida on kirjeldatud vastuses punktile 4.24.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

4.29. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et:

- liikmesriikide traditsiooniliste omavahendite aruannetes ja maksetes,
- liikmesriikide saadetud käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu andmete põhjal tehtud komisjoni arvutustes liikmesriikide osamaksete kohta,
- muudes tululiikides

ei esinenud 31. detsembril 2008 lõppenud aastal olulisi vigu.

⁽²⁴⁾ 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 4.35.

⁽²⁵⁾ Välja arvatud Bulgaaria ja Rumeenia, kelle tähtaeg on 31.12.2009. Luksemburg ja Austria ei ole komponentide arvestustabeleid veel edastanud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.30. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid tulude korrektuse tagamisel mõjusad (vt **Lisa 4.1**). Kontrollikoda juhib siiski tähelepanu puudustele, mis ei oma olulist tähtsust süsteemide mõjususe seisukohalt tervikuna, kuid vajavad ometi käsitlemist, nagu järgnevalt kirjeldatud.

Traditsioonilised omavahendid

4.31. Kontrollikoja audititega tuvastatakse jätkuvalt probleeme seoses B kontode kasutamisega, mistõttu soovib kontrollikoda komisjonil jätkata jõupingutusi B kontode korrektse kasutamise tagamiseks ja järelevalvet maksude määramise ja sissenõudmise üle (punkt 4.14).

4.32. Arvestades eelmistes aastaaruannetes osutatud kontrollistrateegia puudusi, soovib kontrollikoda komisjonil liikmesriikidesse kontrollkäike tehes mainitud leide arvesse võtta. Elkõige peaks komisjon soodustama vajalikku tasakaalu impordi füüsilise kontrolli ja ettevõtjate tollivormistustjärgsete auditite vahel. Kontrollide tuleks läbi viia piisavalt sageli ja heal tasemel, et kaitsta ühenduse finantshuve (punktid 4.15–4.16).

Käibemaksupõhised omavahendid

4.33. Komisjonil puuduvad endiselt efektiivsed vahendid tagamaks, et liikmesriigid esitaksid piisavat ja õigeaegset teavet, mis võimaldaks käibemaksupõhiste omavahendite suhtes kehtivad reservatsioonid tühistada. Kontrollikoda soovib komisjonil jätkata jõupingutusi,⁽²⁶⁾ et jõuda koos asjassepuutuvate liikmesriikidega lahenduseni, mis võimaldaks reservatsioonide tühistamist nii ruttu kui võimalik ja vajalike paranduste tegemist liikmesriikide käibemaksubaasidesse (punkt 4.17).

4.31. B-kontod nõuavad pidevaid kontrole ja seepärast jätkab komisjon kontrollimist, et liikmesriigid haldaksid kõnealuseid kontosid nõuetekohaselt. Komisjon käsitleb kontrollikoja avastatud puudusi asjaomaste liikmesriikidega ja võtab vajadusel meetmeid, et nõuda tagasi omavahendite summasid või tasumisele kuuluvaid intresse.

4.32. Liikmesriikide tollikontrollistrateegiad vaadatakse tervikuna läbi 2009. aasta traditsiooniliste omavahendite kontrollide käigus, et saada kinnitus, et tolliasutuste kontrollid on tulemuslikud ja tõhusad ühenduse finantshuve kaitsmiseks.

4.33. Selleks et käsitleda eritähelepanu nõudvaid reservatsioone tõhusalt ja tulemuslikult, hakkas komisjon hiljuti korraldama haldamiskoosolekuid. Seni on peetud neli sellist koosolekut ja ülejäänud on kavandamisel. Nende tulemustel (15 tühistatud reservatsioon) on märkimisväärne mõju mitmete pikka aega kehtinud reservatsioonidele 2009. aastal ja sellele järgnevatel aastatel ning see õigustab sellise lähenemisviisi kasutamise jätkamist, millel on olnud positiivne kõrvalmõju liikmesriikide ja komisjoni teabevahetuse tõhustamisele.

⁽²⁶⁾ Oma soovitus 2007. eelarveaasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta kordas nõukogu komisjonile esitatud üleskutset jätkata koostöös liikmesriikidega jõupingutusi tagamaks, et reservatsioonid tühistatakse mõistliku aja jooksul.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.34. Seoses artikli 12 kohase aruandega soovib kontrollikoda komisjonil oma kontrollkülastuste raames kontrollida ka liikmesriikide esitatud andmete usaldusväärsust. Sel juhul aitaks aruanne tagada maksmisele kuuluva käibemaksu laekumise täies ulatuses. Liikmesriigi poolt käibemaksupõhistesse omavahenditesse makstava summa arvutamise lähtekohaks on laekunud käibemaks (punkt 4.21). Eelöeldu on veelgi olulisem, kui võtta arvesse kohtupraktikat seoses Euroopa Kohtu kohtuasjaga nr C 132/06 ⁽²⁷⁾.

Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid

4.35. 2008. aastal tühistas komisjon 15 erireservatsiooni, ilma et oleks teostanud dokumendikontrolli liikmesriikide saadetud teabe usaldusväärsuse tõendamiseks või kohapealseid kontrollkäike andmete vahetuks kontrollimiseks (punkt 4.27). Kontrollikoja hinnangul ei ole sellisel juhul alati võimalik tagada piisavat kindlust muudetud andmete õigsuse kohta.

4.36. Kontrollikoda soovib komisjonil koostada täpsed eeskirjad, mida rakendada rahvamajanduse kogutulu nimistute läbivaatamisel (punkt 4.28). Eeskirjades tuleks käsitleda vahetu kontrollimise kasutamist ja võtta arvesse rahvamajanduse arvepidamisega kaasnevaid riske. Samuti peaksid eeskirjad käsitleda riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamist ning tasuvuspõhimõtet.

4.34. Ühenduse õigusega ei anta seoses käibemaksupõhiste omavahenditega komisjonile õiguslikke volitusi määrata kindlaks käibemaksusummad, mis ei ole laekunud maksumaksjate maksudest kõrvalehoidumise tõttu. Komisjoni kontrollide eesmärk on tagada, et tegelikud käibemaksulaekumised konkreetset kalendriaastal on nõuetekohaselt deklareeritud ja et analüüsitakse liikmesriikide iga-aastastes käibemaksudeklaratsioonides esitatud muu teabe täpsust ja täielikkust. Komisjon jälgib mõju, mida suutmatus kohaldada ühenduse käibemaksudirektiivi võiks avaldada käibemaksupõhiste omavahenditele, võttes parandusmeetmeid, et tagada liikmesriikide käibemaksubaasi korrigeerimine saamata jäänud käibemaksusummade ja vajaduse korral intresside lisamisega.

4.35. Tühistatud reservatsioonide puhul ei selgunud 2008. aastal liikmesriikide edastatud teabe kontrollimise eesmärgil tehtud komisjoni dokumendikontrollidest vajadust korraldada täiendavaid hindamisi ega kohapealseid kontrolle vahetute kontrollide tegemiseks. Komisjon on arvamusel, et esitatud teave oli piisav, et tühistada reservatsioonid (vt ka vastus punktile 4.27). Komisjon jätkab oma jõupingutusi, et parandada veelgi kontrollide dokumenteerimist.

4.36. Komisjon on kehtestanud liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmete hindamise tervikraamistiku, mis põhineb peamiselt selliste andmete kogumisel kasutatavate allikate ja meetodite usaldusväärsuse ja asjakohasuse parandamisel ja kontrollimisel ning nende vastavuse kontrollimisel Euroopa arvepidamise süsteemiga, võttes arvesse riskianalüüsi. Komisjon on arvamusel, et selline lähenemisviis on oluline, et teha rahvamajanduse kogutulu määruse sätete (sealhulgas tasuvuspõhimõtte) alusel järeldusi rahvamajanduse kogutulu usaldusväärsuse, võrreldavuse ja täielikkuse kohta. Lisaks sellele hakkas komisjon alates 2007. aastast kohaldama vahetuid kontrolle (vt ka vastus punktile 4.28). Riiklike järelevalve- ja kontrollisüsteemide puhul on komisjon kontrollikoja märkusi arvesse võtnud ja soodustab eelkõige heade tavade arendamist ja jagamist punktile 4.24 antud vastuses kirjeldatud viisidel.

⁽²⁷⁾ Otsuses (punktid 37–39) on kirjas, et „kuuenda direktiivi artiklitest 2 ja 22 ning EÜ artiklist 10 nähtub, et iga liikmesriik on kohustatud võtma kõik meetmed seadusandluse ja halduse tasandil, et tagada oma territooriumil täies ulatuses käibemaksu kogumine. (...) Liikmesriikidel on selleks teatud kaalutlusruum, eriti selle üle otsustamisel, kuidas kasutada nende käsutuses olevaid vahendeid. Seda kaalutlusõigust piirab aga kohustus tagada ühenduse omavahendite tõhus kogumine ja kohustus mitte luua olulisi erinevusi maksukohuslaste kohtlemise viisides, olgu siis tegemist ühe liikmesriigiga või kõigi liikmesriikidega. (...) Liikmesriikide tegevuses, mis puudutab käibemaksu, peab seda põhimõtet järgima”.

LISA 4.1

KONTROLLIMISE TULEMUSED

1. OSA: VALIMIPÕHISE TEHINGUTE KONTROLLIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus (tulud komisjoni tasandil)

Aasta	Kontrollitud tehingute arv (*)
2008	60
2007	66

1.2 — Valimi ülesehitus (tulud komisjoni tasandil)

Kontrollitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008			
	Trad. omavahendid (*)	Käibemaks / rahvamaj. kogutulu	Muud	Kokku
Sissenõudekorraldused	10 %	78 %	12 %	100 %

(*) Tehtud töö sisaldas vastava liikmesriigi igakuiste aruannete ja arvestuskirjete koostamise kontrollimist. Lisaks auditeeriti kõigis kolmes külastatud liikmesriigis 30 impordideklaratsioonist koosnevat juhuvalimit (vt punkt 4.5).

2. OSA: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Tululiik	Peamised sisekontrolliliigid (komisjon)				Riikliku tollijärelevalve peamised sisekontrolliliigid / rahvamajanduse arvepidamine auditeeritud liikmesriikides	Üldine hinnang
	Komisjoni kontrollid liikmesriikides	Komisjoni dokumendi kontrollid	Tulude haldamine	Reservatsioonide haldamine		
Traditsioonilised omavahendid				E/K	(²)	
Käibemaksupõhised omavahendid					E/K	
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid				(¹)		

(¹) Komisjoni töö rahvamajanduse kogutulu reservatsioonide tühistamiseks ei ole alati piisav, et tagada vajalik kindlus muudetud andmete õigsuse kohta (punktid 4.27 ja 4.35).

(²) Traditsiooniliste omavahendite puhul on oht, et imporditud kaupade füüsilisi kontrollid tehakse liiga vähe ja seda ei kompenseerita tollivormistust järgsete audititega (punktid 4.15-4.16).

Üldine hinnang (*)	2008	2007

(*) Vt piiranguid auditi ulatusele punktides 4.4 ja 4.7 (2007. aasta kohta punktid 4.4 ja 4.9).

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata (auditeeritud maksete puhul nõuetele vastavuse kontrolli ei tehtud)

EELNEVATE KINNITAVA AVALDUSE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Traditsioonilised omavahendid: komisjoni ja Saksamaa vahel arutluse all olevad võimalikud maksud			
Kontrollikoda märkis 2004. eelarveaasta aastaaruande punktis 3.23, et 2003. aastal kõrvaldas Saksamaa oma B kontolt kandeid 40,1 miljoni euro suuruses kogusummas, andmata selle vähendamise kohta ammendavat selgitust. 2005. aastal märkis kontrollikoda, et komisjoni ja Saksamaa vahel on jätkuvalt arutluse all 22,7 miljoni euro väärtuses võimalikke makse.	22,7 miljoni euro suuruse saldo üle peeti 2007. ja 2008. aastal jätkuvalt kõnelusi. Komisjon on palunud Saksamaal näidata, millised B kontrol olevad võlad (nt 2005. ja 2006. aasta kohta) on tagatisega kaetud ja millised mitte, ning selle põhjal hinnata, kui suur on kõnealuste summade laekumise tõenäosus.	Sissenõutava lõppsumma suurus tuleks kiiresti kindlaks määrata, et oleks võimalik teema lõpetada.	Komisjoni aruannet 2007. aasta kontrolli kohta seoses kõnealuse keerulise küsimusega arutati 2008. aasta detsembris ühenduste omavahendite nõuandekomitee kohtumisel. Järeelmeetmena pidi komisjon taotlema siiski täiendavaid selgitusi üksikute asjaomaste tehingute kohta. Komisjon koostab lõplikud järeldused siis, kui laekuvad kõnealused selgitused.
Käibemaksupõhised omavahendid: rikkumismenetlusega seotud viivitused			
2007. eelarveaasta aastaaruandes märkis kontrollikoda, et aastatest 2003–2005 pärinevast kolmest vaidlusest (millest üks avaldab mõju omavahenditele) ei olnud 2007. aasta lõpuks ükski jõudnud Euroopa Kohtusse, ehkki vastav otsus tehti 2007. aasta juunis (punkt 4.24).	Vaidlused jõudsid Euroopa Kohtusse 2008. aasta aprillis, juunis ja novembris.	Kontrollikoda kordab oma seisukohta, et komisjon peaks kiirendama vaidluste käsitlemist ja rikkumismenetluse läbiviimist, et pöörduda Euroopa Kohtusse ettenähtud aja jooksul	Komisjon muutis eelmisel aastal oma menetlusi, võimaldades otsuseid senisest sagedamini vastu võtta, et vähendada viivitusi juhul, kui liikmesriikide teated saabuvad vahetult enne järgmise sammu tegemist menetluses. See võimaldab teha juhtumites edusamme niipea, kui uue teabe analüüs on lõpule viidud. Kui on tuvastatud võimalik mõju omavahenditele, võtab komisjon reservatsioonide abil asjaomaseid meetmeid. Õiguslik raamistik liikmesriikides on tihti üksikasjalik ja keeruline ning nõuab põhjalikku analüüsi. Komisjon pöörab erilist tähelepanu selliste juhtumite ettevalmistamisele, mis on seotud kaudseid makse käsitlevate õigusaktide tõlgendamisega.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Rahvamajanduse kogutulu omavahendid: andmete muutmise kord (sealhulgas Kreeka andmete muutmise järelkontroll)			
2006. eelarveaasta aastaaruandes esitas kontrolli- koda mõned tähelepanekud Kreeka rahvamajanduse kogutulu andmete muutmise kohta (punktid 4.24–4.26) ja soovitas punktis 4.32 komisjonil: a) kehtestada teabeedastuskord, mis tagaks, et komisjoni ja rahvamajanduse kogutulu komiteed teavitataks eelnevalt suurematest muudatustest, b) rakendada kooskõlastatud poliitikat rahvamajanduse arvepidamise arvandmete ülevaatamisel, mis sisaldaks regulaarse võrdlusnäitajate kehtestamise nõuet, c) tagada, et Kreeka nimistu kontrolli tulemused tehakse kättesaadavaks piisavalt aegsasti, võimaldamaks 2007. eelarveaasta raamatupidamise aastaaruandes kasutada parandatud andmeid. 2007. eelarveaasta aastaaruandes märkis kontrolli- koda komisjoni tehtud edusamme ja vajadust võtta koos liikmesriikidega lisameetmeid, et eeltoodud soovitusel ellu viia (punktid 4.28–4.32 ja lisa 4.2).	a) Pärast esimeste kirjade kättesaamist, kus liikmesriigid teatavad ette andmete suurematest muutustest, võttis komisjon kasutusele süsteemi, et jälgida monetaar-, finants- ja maksebilansistatistika komitee (CMFB) esitatud suuniste rakendamist. b) CMFB-i 2008. aasta juulis peetud koosolekul tegi Eurostat ettepaneku rahvamajanduse arvepidamise andmete muutmise ühtlustatud korra vastuvõtmiseks Euroopa tasemel ja esitas peamised punktid, mida andmete muutmise ühtse korra loomisel arvesse võtta ja analüüsida. CMFB-i 2009. aasta veebruaris peetud koosolekul esitas Eurostat esimese ülevaate riikide rahvamajanduse arvepidamise andmete muutmise meetoditest, toetudes küsimustikule, millele olid vastanud 17 liikmesriiki. c) 2008. aastal esitas Kreeka rahvamajanduse kogutulu täidetud küsimustiku ja kvaliteedi- aruande. Põhjusel, et alusarvutuste kontrollimine oli veel pooleli, ei olnud komisjon 2008. aasta lõpuks tühistanud seitset erireservatsiooni, mis olid seatud perioodi 1995–2001 rahvamajanduse kogutulu andmetele.	a) Komisjoni rakendatavat jälgimissüsteemi tuleks hinnata niipea, kui teabeedastusprotsessi kõik etapid on ellu viidud ja riikide rahvamajanduse arvepidamises tehtud esimesed suuremad muudatused. b) Hoolimata tehtud edusammudest peavad komisjon ja liikmesriigid tegema täiendavaid jõupingutusi Euroopa Liidu ühtse andmete muutmise korra rakendamiseks. c) Komisjon peaks Kreeka rahvamajanduse kogutulu andmete kontrollimise 2009. aastal lõpule viima, mis võimaldaks komisjonil veel jõus olevad erireservatsioonid tühistada.	a) Komisjon jälgib pidevalt monetaar-, finants- ja maksebilansistatistika komitee suuniste kohaldamist, tuletades neid rahvamajanduse kogutulu komitees korrapäraselt liikmesriikidele meelde. Seni saavutatud tulemused on positiivsed ja seega on kõnealuse lähenemisviisi jätkamine õigustatud. Võttes arvesse kontrollikoja märkusi, koostab komisjon ka üldhinnangu jälgimissüsteemi kohta pärast seda, kui liikmesriikide rahvamajanduse arvepidamises on tehtud esimesed suuremad muudatused. b) Komisjon jätkab tööd ja arutelusid liikmesriikidega, et rakendada ühtset muutmise korda ELis, võttes arvesse kontrollikoja märkusi. c) Seitsmest reservatsioonist kuus tühistati 2009. aasta juulis. Komisjon jätkab oma koostööd Kreeka ametiasutustega, et tühistada allesjäänud erireservatsioon.

5. PEATÜKK

Põllumajandus ja loodusvarad

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	5.1–5.12
Põllumajanduse ja loodusressursside poliitikavaldkonna eritunnused	5.3–5.9
Auditi ulatus	5.10–5.12
Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsus	5.13–5.26
Põllumajandus ja maaelu areng	5.16–5.22
Keskkond, kalandus ja merendus ning tervise- ja tarbijakaitse	5.23–5.26
Süsteemide mõjus	5.27–5.61
Põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikavaldkond	5.27–5.59
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	5.27–5.52
Tagasimaksete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	5.53–5.59
Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkonnad	5.60–5.61
Järeldused ja soovitused	5.62–5.67

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

5.1. Käesolev peatükk sisaldab kontrollikoja erihinnangut põllumajanduse ja loodusressursside poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmiseid poliitikavaldkondi: „05 – Põllumajandus ja maaelu areng”; „07 – Keskkond”; „11 – Kalandus ja merendus”; ning „17 – Tervishoid ja tarbijakaitse”. Üksikasjalikum teave käsitletud tegevuste, aasta kulude ja rakendatud haldusviisi kohta esitatakse **tabelis 5.1**.

Tabel 5.1 — (Põllumajandus ja loodusvarad – maksete jaotus poliitikavaldkondade kaupa)

(miljonit eurot)

Eelarve jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2008. aasta maksed	Eelarve haldamise viis
5	Põllumajandus ja loodusvarad	Halduskulud ⁽¹⁾	124	Otsene tsentraliseeritud
		Sekkumine põllumajandusturgudel	5 442	Koostöös liikmesriikidega
		Otsetoetused	37 569	Koostöös liikmesriikidega
		Maaelu areng	10 527	Koostöös liikmesriikidega
		Ühinemiseelsed meetmed	144	Koostöös liikmesriikidega
		Muu	– 3	Koostöös liikmesriikidega
		53 803		
7	Keskkond	Halduskulud ⁽¹⁾	82	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	182	Otsene tsentraliseeritud / kaudne tsentraliseeritud
		264		
11	Kalandus ja merendus	Halduskulud ⁽¹⁾	38	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	841	Tsentraliseeritud / koostöös liikmesriikidega
		879		
17	Tervishoid ja tarbijakaitse	Halduskulud ⁽¹⁾	102	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	413	Otsene tsentraliseeritud / kaudne tsentraliseeritud
		515		
Halduskulud kokku			346	
Tegevuskulud kokku			55 115	
Eelarveaasta maksed kokku			55 461	
Eelarveaasta kulukohustused kokku			59 964	

Allikas: Euroopa ühenduste 2008. eelarveaasta aastaaruanne, lisa B.

⁽¹⁾ Halduskulude auditiga seonduv aruandlus esitatakse 11. peatükis.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.2. EÜ asutamislepingu alusel kannab komisjon üldvastutust ELi eelarve täitmise eest. Peaaegu kõik põllumajandusvaldkonna kulutused teostatakse koostöös liikmesriikidega. Teistes valdkondades kasutatakse eelarvelisi assigneeringuid otsese tsentraliseeritud halduse kaudu, välja arvatud Euroopa Kalandusfondi puhul, mille kulutused tehakse jagatud halduse kaudu mitmeaastaste programmide raames.

Põllumajanduse ja loodusressursside poliitikavaldkonna eritunnused

5.3. Ühenduse eelarvest rahastatakse ühise põllumajanduspoliitika kulutusi peamiselt kahest fondist ⁽¹⁾: Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (edaspidi EAGF) rahastati turukorraldusmeetmeid ja otsetoetusi ning Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (edaspidi EAFRD) maaelu arengu meetmeid.

5.4. EAGFist rahastatavad põhimeetmed on:

- otsetoetuste kava „*ühtne otsemaksete kava*” (SPS): ühtne otsemaksete kava võeti kasutusele, et kaotada seos põllumajandustootmise ja põllumajandustootjatele tehtavate maksete vahel („lahtisidumine”). Et saada ühtse otsemaksete kava raames toetust, peavad põllumajandustootjad kõigepealt saama toetusõigused. Iga põllumajandustootja toetusõiguste arv ja väärtus arvutati riiklikes ametiasutustes ühe ELi õigusaktidega ettenähtud mudeli põhjal ⁽²⁾. Toetusõigus ja ühehektariline põllumajandustootja poolt deklareeritud abikõlblik maatükk ⁽³⁾ annavad õiguse SPSi toetuse saamiseks. SPSi tähtsus on kasvanud ja 2008. aastal olid kulutused sellele 28 234 miljonit eurot;

⁽¹⁾ Nõukogu 21 juuni 2005 aasta määrus (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 209, 11.8.2005, lk 1).

⁽²⁾ Ajaloolise mudeli kohaselt antakse põllumajandustootjale toetusõigused vastavalt saadud toetuse ja haritud maa keskmisele suurusele võrdlusperioodil 2000–2002. Piirkondliku mudeli kohaselt on piirkonna kõigil toetusõigustel üks ja sama kindla määraga väärtus ja põllumajandustootjatele antakse üks toetusõigus iga abikõlbliku hektari kohta, mis on deklareeritud esimesel abitaotlemise aastal. Hübriidmudelis on kombineeritud ajalooline element ja kindla määraga toetuse summa ning dünaamilise hübriidmudeli korral väheneb iga aastaga ajaloolise elemendi osatähtsus, kuni mudel muutub peaaesjalikult kindla määraga süsteemiks.

⁽³⁾ „Abikõlblik hektar” on põllumajandusettevõtte mis tahes põllumajandusmaa haritava maana või püsikarjamaana, välja arvatud püskikultuuride või metsa all olevad pindalad ning mittepõllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad pindalad.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- otsetoetuste kava „ühtne pindalatoetuse kava” (SAPS): see tähendab ühtse summa maksmist abikõlbliku põllumajandusmaa ühe hektari kohta. Toetuskõlblikud hektarid on põllumajanduslikud pindalad, mida hoiti heas põllumajanduslikus seisundis 30 juunil 2003 ⁽⁴⁾. Peamine erinevus ühtse pindalatoetuse kava ja ühtse otsemaksete kava vahel on see, et esimese puhul ei määrata toetusõigusi. SAPSi kasutatakse praegu kümnes uues liikmesriigis ⁽⁵⁾ ja 2008. aastal olid selle kulud 2 974 miljonit eurot;
- muud otsetoetuste kavad (toodanguga seotud toetused) ⁽⁶⁾: moodustasid kulutustest 6 361 miljonit eurot.
- *Sekkumine põllumajandusturgudel*: peamised meetmed on sekkumisvarud ja eksporditoetused. Kulutused on viimaste aastate jooksul hiljutiste ÜPP reformide raames tehtud poliitikavalikute ning põllumajandustoodete nõudluse ja turuhindade kasvu tõttu vähenenud (5 442 miljonit eurot).

5.5. Ainult põllumajandustootjatel on õigus saada ELi otsetoetust. Põllumajandustootjaks loetakse füüsilist või juriidilist isikut, kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega. Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllumajandustoodete tootmist ja kasvatamist, sh saagikoristust, lüpsikarja pidamist, põllumajandusloomade aretamist ja pidamist ning maa hoidmist heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes.

5.6. ELi õigusaktid näevad ette, et liikmesriigid peavad määratlema heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded vastavalt ELi õigusaktides kehtestatud raamistikule. Rohumaade puhul nõutakse ELi õigusaktidega kehtestatud standardites minimaalset loomkoormust ja/või asjakohast režiimi, et tagada hooldustööde minimaalne tase ja vältida elupaikade kvaliteedi halvenemist.

5.6. Ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise raames otsustati, et loomkoormus on alates 1. jaanuarist 2009 valikuline.

⁽⁴⁾ Bulgaaria ja Rumeenia puhul koosneb abikõlblik pindala kasutatavast põllumajanduslikust pindalast, mida hoitakse heas põllumajanduslikus seisundis vastavalt riiklikele kriteeriumidele.

⁽⁵⁾ Bulgaaria, Eesti, Küpros, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariik, Ungari.

⁽⁶⁾ SPSi kasutuselevõtuga makstakse enamikule põllumajandustootjatest toetusi sõltumatult tegelikust toodangu mahust. Sellele vaatamata jääb osa toetuskavasid toodanguga seotuks või neid võidakse toodanguga siduda, et vältida tootmise lõpetamist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.7. Maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes on ette nähtud nõuetele vastavuse süsteemis, mis kehtib nii SPSi kui SAPSi puhul. Kui häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi ei täideta, vähendatakse otsetoetuste kogusummat või tühistatakse see summa vastavalt nõuetele vastavuse süsteemile (⁷).

5.8. Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (EAFRD) rahastab *maaelu arengu* kulutusi, mis hõlmavad arvukaid meetmeid, nagu põllumajanduse keskkonnatoetuste kavad, tasandustoetus põllumajanduslikuks tootmiseks vähem soodsates piirkondades, investeeringud talumajapidamistesse ja maapiirkondade infrastruktuur (10 527 miljonit eurot).

5.9. Keskkonda, kalandust ja merendust ning tervise- ja tarbijakaitset haldab komisjon eriliste kontrollisüsteemide kaudu. Nimetatud süsteemid hõlmavad keskkonna- ja tarbijakaitse meetmeid, loomade heaolu meetmeid ning rahvusvahelisi kalanduslepinguid ja Euroopa Kalandusfondi (1 658 miljonit eurot).

Auditi ulatus

5.10. Et saada kindlust ELi raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate *tehingute* korrektsuse kohta, kontrollis kontrollikoda ühte 204 tehingust koosnevat esinduslikku statistilist valimit, mis hõlmas kõiki käesolevas peatükis käsitletud kulutusi (vt punkt 5.1), ning hindas järelevalve- ja kontrollisüsteeme. Kinnitava avalduse auditi ulatuse ja metoodika kirjeldus on esitatud 1. peatükis.

5.11. *Järelevalve- ja kontrollisüsteemidega* seoses uuris kontrollikoda Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist makstavate hüvitiste puhul rakendatavate süsteemide usaldusväärsust välja valitud makseasutustes, mis asusid neljas ühtset pindalatoetuste kava kasutavas liikmesriigis: – Bulgaarias, Eestis, Poolas, Rumeenias – ja neljas ühtset otsemaksete kava kasutavas liikmesriigis: Belgias (Valloonia piirkond), Hispaanias (Kataloonia), Sloveenias ja Ühendkuningriigis (Šotimaa). Tuleks märkida, et Bulgaaria ja Rumeenia jaoks oli 2008. aasta oli esimene täis põllumajandusaasta EL-is. *Maaelu arengu* kulutuste puhul testis kontrollikoda järelevalve- ja kontrollisüsteeme Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Kreekas, Portugalis, Tšehhi Vabariigis ja Ungaris. Samuti auditeeris kontrollikoda Euroopa Kalandusfondi järelevalve- ja kontrollisüsteeme.

(⁷) Nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 6 lõige 1 (ELT L 270, 21.10.2003, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.12. Lisaks vaatas kontrollikoda läbi *sertifitseerimisasutuste poolt väljastatud 62 sertifikaati ja aruannet 57 makseasutuse kohta* ⁽⁸⁾.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ALUSEKS OLEVATE TEHINGUTE KORREKTSUS

5.13. Tuginedes oma audititöö tulemustele, jäeldab kontrollikoda, et antud poliitikavaldkondade rühma 31 detsembril 2008 lõppenud eelarveaasta maksete puhul tervikuna oli üldine veamäär hinnanguliselt veidi alla 2 %-st olulisuse läve. Maaelu arengu kulutustes esineb ikka veel rohkem vigu kui EAGFi puhul, kuigi hinnanguline veamäär on võrreldes eelmiste aastatega madalam.

5.14. 204 uuritud tehingust 66 (32 %) mõjutasid vead. 45 viga (48 %) olid kvantifitseeritavad, mõjutades eriti abikõlblikkust ja täpsust. Valimipõhise tehingute kontrollimise tulemused on esitatud **lisas 5.1**. Selgitused kontrollikoja kasutatava vigade klassifikatsiooni kohta on toodud 1. peatükis. Leitud vigade erinevate tüüpide näited esitatakse edaspidi.

5.15. Põllumajanduse peadirektoraadi peadirektori aasta tegevusaruanne sisaldab reservatsioonide seoses SAPARDi programmi raames tehtud kulutustega Bulgaarias ja Rumeenias ning 2. telje alla kuuluvate maaelu arengu meetmete raames tehtud kulutustega (keskkonna ja paikkonna parandamine) ⁽⁹⁾. Kalanduse ja merenduse peadirektoraadi peadirektori aasta tegevusaruanne sisaldab samuti reservatsiooni ühise kalanduspoliitika raames tehtud kulutuste kohta ⁽¹⁰⁾.

5.13. Komisjon tervitab positiivset üldhinnangut ja nõustub kontrollikoja seisukohaga, et maaelu arengu kulusid ohustab vigade suurem esinemissagedus, märgib aga seejuures rahuldusega, et vigade osakaal kõnealuses valdkonnas väheneb.

⁽⁸⁾ Kinnitava avalduse valimis sisalduvad makseasutused ja vastavad rahalised vahendid (EAGFi puhul oli 57 EAFRD puhul 5 sertifikaati ja aruannet).

⁽⁹⁾ SAPARDit puudutav reservatsioon oli seotud „oluliste puudustega juhtimis- ja kontrollisüsteemis”. Reservatsioon 2. telje alla kuuluvate maaelu arengu meetmete kohta on seotud „veamääraga (mis) ületab märkimisväärselt Euroopa Kontrollikoja poolt praegu kasutatava olulisuse läve”.

⁽¹⁰⁾ Reservatsioonis märgitakse, et „liikmesriikidele hüvitati ühise kalanduspoliitika kontrolli- ja rakendamistegevuse raames oluliselt palju abikõlbmatuid kulusid”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Põllumajandus ja maaelu areng

5.16. EAGFi puhul oli valimiga hõlmatud 151 tehingust 42 (28 %) olid vigadest mõjutatud. 30 viga (54 %) olid kvantifitseeritavad. EAFRDi tegevuse puhul oli valimiga hõlmatud 42 tehingust 17 (40 %) vigadest mõjutatud. 11 viga (55 %) olid kvantifitseeritavad. Need vead on aga suhteliselt väikse rahalise tähtsusega.

5.17. Kontrollikoda leidis EAGFi auditis abikõlblikkusvigu⁽¹⁾ ühtse otsemaksete kava toetuste maksimise abisaajatele, kes ei sobinud põllumajandustootjate määratluse alla, kuna nad ei tegelenud põllumajandusega ega säilitanud põllumajandusmaad heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes (vt punkt 5.46).

5.17. Komisjon on tegelenud kontrollikoja osutatud põllumajandustootja määramise küsimusega ühise põllumajanduspoliitika läbi vaatamise raames. Ta on teinud ettepaneku, et liikmesriigid peaksid jätma otsetoetuskavade kohaldamisalast välja sellised füüsilised või juriidilised isikud, kelle ärieesmärgid ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle üldises majandustegevuses on põllumajanduslikul tegevusel vaid tühi roll. Nõukogu muutis selle sätte aga liikmesriikide jaoks vabatahtlikuks (määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 28 lõige 2). Kontrollikoja osutatud küsimuses tuleb märkida, et 2008. aastal kohaldatavate õigusaktide alusel on sellistel füüsilistel või juriidilistel isikutel, kes tegelevad põllumajandusliku tegevusega või kellel on maa, mida on hoitud heades põllumajanduslikes tingimustes, õigus saada makseid ühtse pindalatoetuse kava alusel.

Näide

Üks abisaaja esitas SAPSi nõude mitme põllumajandustootja nimel, kes kasutasid ühist maatükki, mille omanik oli kohalik omavalitsus. Taotleja, kellele makse tehti, teatas, et ta jagas nimetatud toetuse teiste tootjatega vastavalt nende omanduses olevate loomade arvule. Mõõtmiseks valiti kaheksa maatükki, mis kõik olid 2007. aastal püsikarjamaadena deklareeritud. Mitte ühelgi maatükil ei leitud tõendeid sellest, et seal oleks loomi karjatatud või et neid oleks aastate jooksul niidetud. Põõsad ja sõnajalad katsid enamikku pindalast ja pikk rohi ülejäänud ala. Kõik vaadeldud maatükid loeti mahajäetuiks ja abikõlbmatuiks.

Kohalikud omavalitsused said kasu kohalike põllumajandustootjate poolt oma loomade karjatamiseks kasutatavate ühiste rohumaade puhul makstavatest SAPSi toetustest. Osa sellest maast kasutati mitteametliku prügilana.

Näide⁽¹⁾

Otsetoetuste tootmisest lahtisidumise põhimõtte kohaselt ei ole konkreetne põllumajanduslik tegevus nõutav; piisab sellest, kui põllumajandustootja järgib heade põllumajanduslike tingimuste nõuet. Vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele määrab head põllumajanduslikud tingimused kindlaks liikmesriik. Kirjeldatud näites on asjaomane liikmesriik kehtestanud heade põllumajanduslike tingimuste järgimise kriteeriumid ning vastavalt ELi raamistikus lubatule ei hõlma kõnealused kriteeriumid loomade karjatamise või maatüki niitmise kohustust.

Füüsilistel või juriidilistel isikutel, kes tegelevad põllumajandusliku tegevusega või kellel on maa, mida on hoitud heades põllumajanduslikes tingimustes, on õigus saada makseid ühtse pindalatoetuse kava alusel. Kuna maad oli hoitud heades põllumajanduslikes tingimustes, oli asjaomasel kohalikul omavalitsusel õigus saada makseid ühtse pindalatoetuse kava alusel.

Juhul kui abi on antud abikõlbmatu maatüki eest, võetakse järelmeetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames. Vt ka komisjoni vastus punktile 5.49.

⁽¹⁾ Abisaajal ei olnud õigust saada toetust või osa sellest.

⁽¹⁾ Komisjon leiab, et kontrollikoja toodud näited üksikjuhtumite kohta ei viita süstemaatilistele puudujääkidele asjaomaste abikavade raames.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.18. EAFRDi puudutava abikõlblikkuse puhul leidis kontrollikoda juhtusid põllumajanduse keskkonnametmete ja metsamajandusmeetmete raames antavate toetuste eritingimuste mittejärgimise kohta; ning põllumajanduse keskkonnametmete raames deklareeritud abikõlbmatute pindalade kohta.

Näide

Toetust anti põllumajanduse keskkonnakaitsega seotud kohustuste täitmiseks, mis olid seotud karjamaa taraga eraldamise ja osaliselt põõsastega kaetud maa ühe osa puhastamisega. Tegevuse eesmärk oli ulatuslikuks karjatumiseks mõeldud ala suurendamine, kuna kehva pinnase tõttu pärssis karja koondamine olemasolevatele puhastatud aladele rohukatte taastumist, sest toimus karjamaade paljakssöömine. Kontrollikoja audiitorid leidsid, et põõsastest puhastatud maa-ala ei vastanud täiel määral toetuse taotlemisel deklareeritud pindalale, vaid jäi sellest veidi väiksemaks. Sellest tulenevalt oli abisaajal õigus saada ainult ligikaudu 90 % saadud toetusest. Lisaks tuleb antud juhul kohaldada 18 protsendilist karistust.

5.19. Seoses EAGFi puudutavate täpsusvigadega ⁽¹²⁾ puudutas enamik kontrollikoja leitud vigu taotluses esitatud pindala enamdeklareerimisi, mis põhjustasid enammakseid.

Näide

Leiti enamdeklareerimine (35 %), mille peamine põhjus oli asjaolu, et põllumajandustootja esitas taotluses tegeliku kasutatava pindala asemel hektarite koguarvu. Olid ka mõned väiksed abikõlbmatud maatükid, mis oleks tulnud lahutada. Sellise suure erinevuse (23 mõõdetust hektarist 8) tulemusel tuleks SAPSi toetus tühistada.

5.20. EAFRDi puudutava täpsusepuhul leidis kontrollikoda abikõlblike kulude ja väljamakstavate summade vale arvutamisega seotud vigu; taotluses esitatud pindala enamdeklareerimist; ja ühenduse eeskirjadega hektari kohta kehtestatud miinimumsumma mittejärgimist.

KOMISJONI VASTUSED

5.18. Kontrollikoja aruandes esitatud tähelepanekute suhtes võetakse üldiselt järelmeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

5.19.

Näide

Ühtse pindalatoetuste kava alusel tehtavaid makseid haldavas liikmesriigi kontrollisüsteemis avastatud puuduste suhtes võetakse järelmeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

5.20. Komisjon nõustub kontrollikoja tähelepanekutega tuvastatud enamdeklareerimiste kohta.

⁽¹²⁾ Makset ei arvutatud õigesti.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Näide

Maaelu arengu programmi rahastamiskava raames kasutatavate rahaliste vahendite piiratuse tõttu ei olnud riiklikel ametiasutustel võimalik maksta ebasoodsates piirkondades asuvatele põllumajandustootjatele ühenduse eeskirjade kohaselt hektari kohta ette nähtud miinimumsummat.

5.21. EAFRD-i puhul leidis kontrollikoda *tõendamisvea* ⁽¹³⁾, mille põhjuseks oli see, et rahastatud tegevusi ei viidud täies mahus ellu.

Näide

Üks valimis sisalduv tehing puudutas omavalitsusele antud toetust külatee asfalteerimiseks. Umbes kaheksa protsenti teest jäi aga asfaltiga katmata, kuna üks põllumajandustootja ei andnud luba oma maa kasutamiseks. Selle asemel paluti töövõtjal asfalteerida juurdepääsud tee ääres asuvatele maatükkidele. Kuna projekti ei olnud ametlikult muudetud, on kontrollikoda seisukohal, et kuigi omavalitsus tasus kõigi tehtud ehitustööde eest, oli tal õigus saada vaid ligikaudu 90 % toetuse kogusummast.

5.22. Seoses teiste veatüüpidega, mis ei kuulu abikõlblikkuse, täpsuse ja tõendamise kategooriatesse, leidis kontrollikoda EAGFi puhul, et tootjatelt ei suudetud piimamakse koguda, mõned loomade registrid olid ajakohastamata ja mõned andmebaasid ei toimunud. Lisaks maksis üks liikmesriik eksporditoetust kolmeaastase hilinemisega. EAGFi puhul ei olnud kontrollikojal võimalik kindlaks määrata kahe liikmesriigi teatavate ELi toetust saanud maatükkide suurust. Lisaks märgib kontrollikoda, et siiani eksisteerib osa tõsistest mittekvantifitseeritavatest vigadest, millele oli tähelepanu juhitud 2007. eelarveaasta aastaaruandes (vt **lisa 5.2**).

5.22. Loomade registrite ning loomade identifitseerimise ja registreerimise süsteemi andmebaasiga seotud probleemid on komisjonile teada ja neid käsitletakse nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Kontrollikoja 2007. aasta aruandes osutatud intressitoetuste juhtumi suhtes on komisjon võtnud järelmeetmeid. Asjaomane liikmesriik on kasutusele võtnud uue haldussüsteemi, mis aitab alates 2008. aastast hõlpsamini jälgida pangalaenu jõudmist abisaajani. Lisaks sellele analüüsis komisjon liikmesriigis hiljuti tehtud auditite tulemusi, et teha kindlaks finantsmõju varasematele programmitöö perioodidele.

⁽¹³⁾ Taotlustes esitatud kuludid või tegevust ei eksisteerinud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Näide

Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse nr 1788/2003 ⁽¹⁴⁾ kohaselt vastutavad riiklikud ametiasutused piimamaksu maksmise eest ning on kohustatud seda tootjatelt koguma. Kõik kogutud summad (makse hilinemise korral koos intressidega) lähevad riiklikele ametiasutustele. Itaalia maksis kõikide asjassepuutuvate tootjate pealt piimamaksu (174,5 miljonit eurot), kuid suutis tootjatelt koguda ainult 21,5 miljonit eurot. Kontrollikoja poolt auditeeritud juhul on tootja praegune võlgnevus 614 157 eurot, millele lisandub 5 244 eurot intresse alates perioodist 1995/1996.

Näide

Liikmesriigid vastutavad piimamaksu kogumise ja edastamise eest ühenduse eelarvesse, kus see kirjendatakse sihtotstarbelise tuluna. Itaalia tasus ettenähtud summa ega kahjustanud seega ühenduse eelarvet. Itaalia on lisaks sellele käsil sissenõudmismenetlus nende tootjate suhtes (sealhulgas näites osutatud tootja suhtes), kes ei ole seni neilt nõutud maksu maksnud, ning seetõttu nõuab Itaalia kohaldatavate ühenduse eeskirjade alusel tasumata summadelt intressi. Tagasinõudmismenetlust reguleeritakse riigi õigusaktidega, mis on Itaaliale siduvad, isegi juhul, kui need põhjustavad viivitusi tagasinõudmisprotsessis.

Keskkond, kalandus ja merendus ning tervise- ja tarbijakaitse

5.23. Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitsega seoses oli valimiga hõlmatud 11 tehingust seitse (64 %) on vigadest mõjutatud. Neli viga (24 %) olid kvantifitseeritavad.

5.23. Tervise- ja tarbijakaitse sektori puhul ei nõustu komisjon kontrollikoja tõlgendusega (vt vastus punktile 5.26).

Kalandus- ja merendussektoris olid valimiga hõlmatud seitsmest tehingust neli vigased, kusjuures kaks viga olid kvantifitseeritavad.

Keskkonnasektori puhul vt komisjoni vastus punktile 5.24.

5.24. Seoses LIFE ⁽¹⁵⁾ rahastamisvahendiga leidis kontrollikoda puudusi hankemenetluste läbiviimisel, asjakohaste tõendavate dokumentide puudumisest põhjustatud vigu maksetes ja personalikulude vale arvestamist.

5.24. Kontrollikoja tähelepanekud on tehtud selliste maksete kohta, mille puhul puuduvad tõendavad dokumendid ja mille tegemise aluseks on olnud piisav kinnitus, et maksete tegemiseks vajalikud tingimused on täidetud. Deklareeritud kulusid tõendavaid dokumente kõnealuses etapis üldiselt ei kontrollita – neid nõutakse ainult lõpparuande jaoks. Seega tuvastab ja parandab komisjon kõik vead harilikult enne lõppmakse tegemist.

Näide

Ühel juhul ei viidud üldse läbi hankemenetlust ja ühel teisel juhul sõlmiti hankelepings firma, mis oli olnud kaasatud hankemenetluse ettevalmistamisse, vaatamata juriidilisele nõuandele, et antud firmat ei oleks tohtinud menetlusele kvalifitseerida. Lisaks ei deklareerinud abisaaja ettemaksete pealt teenitud intresse.

⁽¹⁴⁾ ELT L 270, 21.10.2003, lk 123.

⁽¹⁵⁾ LIFE – (L'Instrument Financier pour l'Environnement) keskkonna rahastamisvahend

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.25. Kalanduse Arendusrahastu (FIFG) puhul leidis kontrollikoda abikõlbmatuid kulusid seoses ühe kalalaeva moderniseerimisega ja abikõlbmatuid alltöövõtulepingu kulusid seoses töötajatega.

Näide

Taotluses esitati kalapüügivahendite asendamise kulud, mis on määrusega toetatavate tegevuste seast konkreetselt välja jäetud ⁽¹⁶⁾.

5.26. Nakkusliku spongioosse entsefalopaatia jälgimise puhul ületasid testide kulud mõnel juhul õigusaktides kehtestatud piirmäärad ja osa loomadest oli alla kehtestatud vanuse läve.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

Põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikavaldkond***Tehingute korrektsusega seotud süsteemid***

5.27. Põllumajanduse ja maaelu arengu kulutuste puhul on raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse tagamise peamiseks kontrollisüsteemiks ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS) ⁽¹⁷⁾.

5.28. Iga liikmesriigi IACS koosneb põllumajandusettevõtete ja abitaotluste elektroonilisest andmebaasist, põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise ja loomade registreerimise süsteemidest toodanguga seotud toetuste puhul ning toetuse saamise õiguste registrist nendes liikmesriikides, kes rakendavad ühtset otsemaksete kava. IACS hõlmab mitut abikõlblikkuse kontrolli: kõigi taotluste halduskontroll, andmebaaside riskkontrollid, mille eesmärk on takistada ühe ja sama maatüki / ühtede ja samade loomade topeltrahastamist, ja makseasutuste kohapealsete kontrollide miinimummäär 5 %.

KOMISJONI VASTUSED

5.25. Komisjon ei olnud asjaomastele liikmesriikidele ette nähtud maksete üle otsustamisel teadlik võimalikest vigadest, mille kontrollikoda tuvastas lõppsaja tasandil. Komisjon on nüüdseks kehtestanud kontrollistrateegia ja korraldab järelauditeid, mille eesmärk on kontrollida liikmesriikide haldus- ja kontrollisüsteemide tõhusat toimimist, et ennetada kõnealuste vigade tekkimist.

Näide

Komisjon arvab juba makstud abikõlbmatud summad maha järgnevatest kulunõuetest (kui neid veel esitatakse) või hiljemalt enne programmi lõpetamist.

5.26. Komisjoni arvates tuleks testikulude piirmäärad kehtestada liikmesriikide tasandil.

⁽¹⁶⁾ Nõukogu määruse (EÜ) nr 2792/1999 artikkel 9 (ELT L 337, 30.12.1999, lk 10).

⁽¹⁷⁾ Määrus (EÜ) nr 1782/2003, mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 30, 31.1.2009, lk 16), ja komisjoni määrus nr 796/2004 (ELT L 141, 30.4.2004, lk 18).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.29. IACS hõlmab peamisi liikmesriikide tasandil auditeeritavaid EAGFist rahastatavaid kavasid, milleks on SPS ja SAPS. EAFRD-i ja eriti põllumajanduse keskkonna ja vähem soodsate piirkondade puhul hõlmatakse teatavad aluseks olevad elemendid nagu pindala ja loomade arv IACSiga ja ülejäänud spetsiaalselt selleks välja töötatud kontrollidega.

5.30. Seoses konkreetsete IACSi järelevalve- ja kontrollisüsteemide auditeerimisega makseasutuste tasandil, hindas kontrollikoda EAGFi raames kaheksat makseasutust ja EAFRD raames seitset makseasutust (vt punkt 5.11).

5.31. Kontrollikoja auditis käsitleti nii asjaomaste määruste järgimist kui ka raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse tagamise süsteemide mõjususe hindamist. Uuriti eelkõige järgmisi elemente:

I) korrektsete maksete (sh andmebaaside kvaliteedi) tagamise haldusmenetlused ja -kontrollid;

II) kohapealsetel kontrollidel põhinevad kontrollisüsteemid;

III) rakendamise ning nõetele vastavuse kontrolli süsteem.

5.32. IACSi läbivate EAGFi valimis sisalduvate tehingute kontrollimise tulemused näitavad üldiselt seda, et kontrollisüsteem on mõjus. Kontrollikoda leidis, et EAGFi puhul olid kaheksast auditeeritud makseasutusest viies kasutatavad kontrollisüsteemid täielikult või osaliselt mõjusad. Süsteemi põhi-elementide rakendamisel leiti olulisi puudusi Ühendkuningriigis (Šotimaa), Bulgaarias ja Rumeenias. Sellest tulenevalt on kontrollikoda seisukohal, et nimetatud liikmesriikides ei ole IACS mõjus maksete korrektsuse tagamisel. Bulgaaria ja Rumeenia puhul ühtivad komisjonile ⁽¹⁸⁾ esitatud riiklikud kontrollitulemused kontrollikoja hinnanguga.

5.32. Komisjon tunnistab, et Ühendkuningriigi (Šotimaa) ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis on puudujääke, ent ei leia, et süsteem on nende tõttu ebatõhus. Komisjon põhjendab oma seisukohta järgmiselt:

— võrdlusmaatükkide kattuvus maatükkide identifitseerimise süsteemis on piiratud – kõigest 0,3 % abikõlblikust maast (potentsiaalselt 15 000 hektarit 4,5 miljonist deklareeritud hektarist). Käimas on võimalike finantstagajärgede analüüs, mille raames käsitletakse ka eelmistel perioodidel alusetult enammakstud summade tagasinõudmist (vt ka komisjoni vastus punktile 5.36);

— sanktsioonide arvutamise valdkonnas on leitud sarnaseid puudujääke ka teistes liikmesriikides ning kõnealuste puudujääkide suhtes võtab komisjon järelemeetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames;

⁽¹⁸⁾ Kohapealsete kontrollide riiklike kontrollitulemuste kohaselt oli veamäär järgmine: Bulgaaria – 6,20 %; Rumeenia – 12,57 % (Allikas: põllumajanduse peadirektooraat).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- Ühendkuningriigis aset leidnud toetusõiguste eraldamise riigi ülemmäära võimaliku ületamise suhtes võetakse meetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Bulgaarias ja Rumeenias oli 2008. eelarveaasta esimene ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi kohaldamise täisaasta pärast kõnealuste riikide ühinemist ELiga. Sellele viitab ka kontrollikoda punktis 5.11. Kontrollikoja leitud puudujäägid maatiikkide identifitseerimise süsteemi ja mitme kohapealse kontrolli kvaliteedis olid juba tuvastatud komisjoni 2008. aasta auditite käigus. Need tehti teatavaks põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandes ja nende suhtes võetakse järelmeetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Lisaks sellele on mõlemad liikmesriigid koostanud 2009. aastal komisjoni nõudmisel tegevuskavad, et kõnealused puudujäägid ammendavalt ja õigeaegselt kõrvaldada.

5.33. Seitsme auditeeritud EAFRDi järelevalve- ja kontrollisüsteemi puhul leidis kontrollikoda, et süsteemid on maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad.

5.34. Kontrollikoja peamised auditileiud esitatakse järgmistes punktides. Ülevaatlik tabel kontrollikoja hinnanguga on esitatud liikmesriikide kaupa **lisas 5.1**.

I) Korreksete maksete (sh andmebaaside kvaliteedi) tagamise haldusmenetlused ja -kontrollid

5.35. Vastavalt õigussätetele⁽¹⁹⁾ teostatakse kõikide toetuse- taotluste ja maksenõuete suhtes halduskontrollid, mis hõlmavad kõiki võimalikke ja asjakohaseid haldusmeetmetega kontrollitavaid elemente. Halduskontrollid sisaldavad võimaluse ja vajaduse korral ristkontrolle, muu hulgas ühtse süsteemi andmetega. Kontrollikoja auditiga kontrolliti andmebaaside kvaliteeti ning ka nimetatud kontrollide piisavust puuduste avastamisel ja parandusmeetmete võtmisel. Leitud põhilised puudused esitatakse edaspidi.

⁽¹⁹⁾ Komisjoni määruse (EÜ) nr 1975/2006 artikkel 11 (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74) ja määruse (EÜ) nr 796/2004 artikkel 24.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

EAGF

5.36. Maatükkide identifitseerimise süsteem (LPIS) on andmebaas, milles salvestatakse liikmesriigi põllumajanduslikus kasutuses olev maa. Halduskontrollide mõjus sõltub maatükkide identifitseerimise süsteemi sisestatud teabe kvaliteedist. Kontrollikoda leidis kahes liikmesriigis tõsiseid LPISi puudusi, mis mõjutavad oluliselt administratiivsete ristkontrollide tõhusust (Bulgaaria ja Ühendkuningriik). Kontrollikoda leidis samuti, et ühes liikmesriigis ei olnud kehtestatud piisavat ülempiiri ortofotodel põhinevatele maksetele (Poola). Ühes teises liikmesriigis (Hispaania) aktsepteeriti abikõlbmatuid pindalasid (osaliselt puude ja/või kividega kaetud mägikarjamaad) toetust saavatenä, kuna kasutati kõrget koefitsienti.

5.36. Ühendkuningriigi (Šotimaa) puhul viitab komisjon oma vastusele, mille ta andis punktile 5.32. Komisjon võtab asjakohased järelmeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

Poola ja Hispaania puhul märgib komisjon, et kõnealused puudujäägid on talle teada ja et nende suhtes võetakse järelmeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

Bulgaaria puhul on komisjoni vastus järgmine.

Näide

Bulgaarias ei sisalda LPIS võrdlusmaatükkide täpset abikõlblikku pindala. Iga võrdlusmaatükk rühmitatakse ühte viiest abikõlblikkusmäärade vahemikust. Audiitorite poolt teostatud kohapealne kontroll näitas, et LPISis sisalduvad abikõlblikkusmäärade vahemikud ei olnud usaldusväärsed. Lisaks ei kehtestata LPISis sisalduvate abikõlblikkusmäärade vahemike põhjal arvutatud maksimaalse abikõlbliku pindalaga ülempiiri makse puhul aktsepteeritavale kogupindalale. Lõpuks täheldati, et pärast taotlusaastat 2007 tegid liikmesriigi ametiasutused võrdlusmaatükkide ülekandeid kategooriatest „muu põllumajanduslik kasutamine” ja „mittepõllumajanduslik kasutamine” teistesse kõrgema abikõlblikkusmääraga maa kasutamise kategooriatesse.

Ühendkuningriigis (Šotimaa) leiti, et LPIS sisaldab üle 12 000 kattuva võrdlusmaatüki, mille tulemusel maksti umbes 15 000 hektari puhul kahekordseid SPSi toetusi.

Näide

Bulgaaria puhul jagab komisjon kontrollikoja arvamust, mille kohaselt tuleb Bulgaaria maatükkide identifitseerimise süsteemi täiustamist jätkata. Tuvastatud puudujääke käsitletakse tegevuskavas, millele on viidatud komisjoni vastuses punktile 5.32.

Kirjeldatud probleem on väga piiratud. Käimas on võimalike finantstagajärgede analüüs, mille raames käsitletakse ka eelmistel perioodidel alusetult enammakstud summade tagasinõudmist (vt ka komisjoni vastus punktile 5.32).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.37. Individuaalsetele abisaajatele esimese ja kõikide järgnevate aastate jooksul õigete SPSi toetuste maksmine eeldab usaldusväärse toetusõiguste andmebaasi olemasolu. Põllumajandustootjatele eraldatud toetusõiguste koguväärtus peab järgima ELi õigusaktides sätestatud riiklikku ülemmäära⁽²⁰⁾. Kontrollikoda leidis juhtusid, kus riikliku ülemmäära vastava osa kohta eksisteerisid erinevad riiklikud ja piirkondlikud andmed; ning toetusõiguste andmebaas oli puudulik, ebatäpne ja ajakohastamata.

5.37. Komisjon viitab oma vastusele, mille ta andis punktile 5.32.

Näide

Ühendkuningriik jagas oma toetusõiguste eraldamise riikliku ülemmäära neljaks vaheülemmääraks – üks igale piirkondlikule makseasutusele. Üks piirkondlikest makseasutustest ületas oma vaheülemmäära enam kui 25 miljoni euroga, mis moodustab 4 % Šotimaa vaheülemmäärast. Ametiasutused teatasid, et riiklikku ülemmäära ületati ainult 2,8 miljoni euroga, kuna üks teine piirkondlik makseasutus olevat jäänud oma vaheülemmäärast oluliselt allapoole. Kontrollikojal ei õnnestunud nimetatud piirkondliku makseasutuse toetusõiguste koguväärtust kinnitada, kuna selle andmebaas ei olnud usaldusväärne – ta oli mittetäielik, ebatäpne ja ajakohastamata ning rohkem kui 1 200 puudusi sisaldavat toetusõiguste juhtu vajasis selgitamist.

Näide

Ühendkuningriigi ametiasutuste teatel ületati ülemmäära 2,8 miljoni euroga (0,1 % riigi ülemmäärast). Kõnealuses küsimuses võetakse järelemeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

⁽²⁰⁾ Vt määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 41 lõige 1.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.38. Maksete nõuetekohasuse puhul leidis kontrollikoda ühes liikmesriigis olulisi puudusi, mis põhjustasid olukordi, kus omavalitsused esitasid taotlustes maa enda nimel ning ei jaganud saadud toetust edasi neile, kes maa-alal oma loomi karjatasid ja seda heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidsid (Rumeenia); kahekordseid makseid ja enammakseid ning „ilmse vea” mõiste ebaõiget kasutamist⁽²¹⁾ (Rumeenia). Kontrollikoda leidis ka vigu, mille puhul toetuseid arvutati süstemaatiliselt ebaõigesti juhtudel, kui taotlejad deklareerivad väiksema tootmisest kõrvale jäetava maa kui nende maa tootmisest kõrvale jätmise toetusõigustes kirjas või juhtudel, kui taotlejatel on deklareeritust vähem toetuskõlblikke hektareid ja omavad erineva väärtusega toetusõigusi (Belgia, Ühendkuningriik, Hispaania, Sloveenia).

Näide

Rohkem kui 5 500 põllumajandustootjat Rumeenias sai topehtmaksetest / enammaksetest 2,2 miljoni euro ulatuses kasu. Teatud juhtudel, kui põllumajandustootja oli taotlenud pindala vähendamist või palunud tühistada nende maatükkide toetuse, mille puhul oli administratiivsete ristkontrollide käigus tuvastatud võrdlusmaatükkide ületamised, võeti need taotlused vastu ilma karistuste määramiseta, mis oli ELi õigusaktidega vastuolus. Samuti kasutas liikmesriik ebaõigesti ilmse vea mõistet, lubades võrdlusmaatükkide ületamised teistele võrdlusmaatükkidele üle kanda. Sel viisil tehti 64 000 ilmse vea korrigeerimist.

KOMISJONI VASTUSED

5.38. Ühtse pindalatoetuse kava alusel makseid saavate omavalitsuste küsimuses viidatakse komisjoni vastusele punktile 5.17.

Rumeenias tuvastatud kahekordsete maksete ja enammaksete kohta võib märkida, et Rumeenia makseasutus on probleemi ulatuse kindlaks teinud ja võtab oma tegevuskava raames parandusmeetmeid. Lisaks on komisjon seisukohal, et Rumeenia kasutas 2007. aastal „ilmse vea” mõistet nõuetekohaselt.

Toetuste arvutamisega seotud probleemid Hispaanias, Sloveenias ja Ühendkuningriigis on komisjonile teada ja neid käsitletakse nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Belgia puhul nähtub saadud teabest, et abi suuruse arvutamise suhtes kohaldatud menetlusega kaasnesid kontrollikoja osutatud juhtudel erinevused antud abi summas, aga kõnealused erinevused ei kahjustanud mingil määral ühenduse eelarvet.

Näide

Rumeenia makseasutus tuvastas probleemi ise ja võtab nüüd oma tegevuskava raames parandusmeetmeid.

⁽²¹⁾ Määruse (EÜ) nr 796/2004 artikkel 19. Ilmseks veaks loetakse taotlusandkeid ilmnenu vigade ning sellega ei kaasne karistust.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

EAFRD

5.39. Halduskontrollidel põhinevad kontrollisüsteemid loodi komisjoni määrusega (EÜ) nr 1975/2006 ⁽²²⁾ igat liiki maaelu arengu meetmetele, mis kiidetakse heaks programmiperioodil 2007–2013. Sarnaseid süsteeme kohaldatakse maaelu arengu meetmetele, mis kiideti heaks eelmisel programmiperioodil.

5.40. Kuigi ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS) sisaldab põllumajanduslike maatükkide identifitseerimissüsteemi, ei hõlma see metsamaatükke. Nimetatud maatükid võivad siiski maaelu arengu erimeetmete raames abikõlblikud olla. Sellel identifitseerimissüsteemil põhinevad halduskontrollid ei olnud täielikult usaldusväärsed teatud juhtudel, kui metsastatud maatükid olid IACSi ikka veel põllumajanduslike maatükkidena registreeritud (Hispaania), ning olid ebapiisavad teistel juhtudel, kui metsamaad või muud mitteharitavad maad olid maaelu arengutoetuste saamiseks abikõlblikud (Itaalia).

5.41. Auditis käigus leiti, et oli esitatud ebapiisavaid tõendavaid dokumente (Ungari, Portugal), viidud läbi ebatäpseid või ebapiisavalt dokumenteeritud halduskontrolle (Portugal, Itaalia, Iirimaa), sisestatud ebatäpseid andmeid ja tehtud kalkuleerimisvigu (Itaalia, Portugal).

5.40. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1975/2006 artiklile 7 tuleb kehtestada asjakohased alternatiivsed süsteemid maa (nt metsamaa või põllumajandusliku keskkonnatoetuse maksetega hõlmatud maa) üheseks määratlemiseks.

II) Kohapealsetel kontrollidel põhinevad kontrollisüsteemid

5.42. Õigussätete ⁽²³⁾ kohaselt peavad liikmesriigid igal aastal teostama kohapealseid kontrole, mis peavad hõlmama vähemalt 5 % kõikide abisaajate arvust. Kohapealsete kontrollide arvu suurendatakse, kui leitakse olulisi eeskirjade eiramisi. Kontrollikoja auditis keskenduti nimetatud kontrollide jaoks abisaajate valimisel kasutatavate riskianalüüsi menetluste piisavusele, nende kontrollide kvaliteedile ja tehtud paranduste piisavusele. Menetluste analüüsi ja korduskontrollide tulemusel leidis kontrollikoda kohapealsetes kontrollides teatavaid puudusi.

⁽²²⁾ 7. detsembri 2006 aasta määruse (EÜ) nr 1975/2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta.

⁽²³⁾ Määruse (EÜ) nr 1975/2006 artikkel 12 ja määruse (EÜ) nr 796/2004 artikkel 26.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.43. EAGFi puhul täheldas kontrollikoda abikõlbmatuid pindalasid või maatükke, mis oleks pidanud olema riiklike inspektorite poolt kõrvale jäetud ning leidis, et kohustuslikku kontrollide määra ei järgitud (Bulgaaria). Algses 5-protsendilises kontrollide valimis leitud eeskirjade eiramise rohkuse tõttu pidi Bulgaaria oma valimit viiekordselt suurendama,⁽²⁴⁾ kuid saavutas vaid 10,1-protsendilise katvuse. Kaugseiretulemused aktsepteeriti ilma kvaliteedikontrolli tegemata. Lisaks kontrollis kontrollikoda 34 maatükki, mille põllumajandusministeeriumi kohalikud talitused olid tunnistanud abikõlblikeks ning leidis, et neist 12 maatükki olid täielikult puude ja põõsastega kaetud ning ei olnud põllumajanduslikult kasutatavad või olid täielikult mahajäetud juba aastaid või kasutati neid mitteametlike prügilatena.

5.44. EAFRDi puhul täheldas kontrollikoda puudusi kohapeal kontrollitavate abisaajate valimite koostamisel, mida tehti ebapiisava või ajakohastamata riskianalüüsi alusel (Tšehhi, Itaalia, Hispaania, Portugal). Lisaks ei võimalda osades liikmesriikides (Itaalia, Portugal) täheldatud kontrollide piiratud ajavahemikule koondamine kontrollida vastavust konkreetsete kulkohustustega, mis tuleb täita põllumajandusaasta teistel perioodidel.

5.45. Puudused ilmnesid veel juhtudel, kus eeskirjade eiramiste rohkusest hoolimata kontrollide arvu ei suurendatud (Hispaania) ning juhtudel, kus kontrolliaruanded sisaldasid läbi viidud kontrollide puudulikku kirjeldust või teavet (Iirimaa).

KOMISJONI VASTUSED

5.43. Komisjon kinnitab, et Bulgaaria kontrollis 2007. aastal kohapeal 10,1 % ühtse pindalatoetuse taotlustest (kontrollimiste kohustuslik miinimummäär on 5 %), aga Bulgaaria oleks pidanud oma kontrollimiste määra veelgi suurendama. Bulgaaria võtab kontrollikoja tuvastatud probleemide suhtes järelmeetmeid oma tegevuskava alusel. Lisaks sellele käsitleb komisjon kõnealuseid probleeme nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

Kontrollitud maatükkide abikõlblikkuse kohta võib märkida, et head põllumajanduslikud tingimused määratleb asjaomane liikmesriik. Vastavalt Bulgaaria ametiasutuste määratlusele 2007. taotlusaastal ei hõlmanud head põllumajanduslikud tingimused tootmise, loomade pidamise või maatüki niitmise kohustust.

5.44–5.45. Samasugused puudused avastati komisjoni korraldatud auditite käigus ning nende suhtes võetakse järelmeetmed nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

⁽²⁴⁾ Vastavalt komisjoni töödokumendile, mis käsitleb nende kontrollitavate pindalatoetuse taotluste määra suurenemist, mis sisaldavad olulisi eeskirjade eiramisi (DS/2006/24 rev 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

III) Rakendamise ning nõuete vastavuse kontrolli süsteem

5.46. Nõuetele vastavuse kohaselt sõltub EAGFi otsetoetuste ja teatavate veiniproduktidele makstavate toetuste ning teatavate EAFRD toetuste saamine keskkonda, inimeste ja loomade tervishoidu ning taimetervist, loomade heaolu ning maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidmist puudutavate eeskirjade järgimisest. Eeskirjad on kehtestatud kohustuslike majandamisnõuete ning heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste standarditega. Kui põllumajandustootja neid kohustusi ei täida, võidakse tema toetusi vähendada. Kontrollikoja auditis kontrolliti ühenduse sätete ülevõtmist siseriiklikesse seadustesse, välja valitud abisaajate poolset asjasepuutuvate sätete järgimist ning hinnati nõuetele mittevastavuse puhul karistuste rakendamist.

5.47. Et olla toetuse saamiseks abikõlblik, peavad põllumajandustootjad tegelema põllumajandusliku tegevusega. Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse põllumajandustoodete tootmist ja kasvatamist, sealhulgas saagikoristust, lõpsikarja pidamist, põllumajandusloomade aretamist ja pidamist, ning maa hoidmist heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes.

5.48. Põllumajandus- ja keskkonnatingimustega seotud ühenduse standarditega⁽²⁵⁾ luuakse muu hulgas asjakohased meetmed mulla erosiooni takistamiseks ja rohumaa säilitamiseks, põllumajandusmaa võsastumise vältimiseks ja minimaalse loomkoormuse ja/või asjakohaste režiimide kehtestamiseks. Liikmesriigid peavad kas riiklikud või piirkondlikul tasandil kindlaks määrama heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuded.

5.49. Kontrollikoda leidis puudusi seoses sellega, mida on vaja maa säilitamiseks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes, nimelt saab osa abisaajaid SPSi või SAPSi toetusi ilma, et nad asjasepuutuva maaga midagi teeksid.

5.46. Abikõlblikkus ei sõltu sellest, kas põllumajandustootja järgib nõuetele vastavuse kriteeriumeid. Põllumajandustootjatel, kes nõuetele vastavuse kriteeriumeid ei järgi, on õigus saada otsetoetusi, aga neile tehtavaid makseid piiratakse, võttes arvesse nõuetele mittevastavuse raskusastet, ulatust, kestvust ja korduvust ning seda, kas nõuetele mittevastavuse kriteeriume eirati hooletusest või tahtlikult.

5.49. Komisjon on tegelenud kontrollikoja osutatud põllumajandusliku tegevuse küsimusega ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise raames. Ta on teinud ettepaneku, et liikmesriigid peaksid jätma otsetoetuskavade kohaldamisalast välja sellised füüsilised või juriidilised isikud, kelle ärieesmärgid ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle üldises majandustegevuses on põllumajanduslikul tegevusel vaid tühi roll. Nõukogu muutis selle sätte aga liikmesriikide jaoks vabatahtlikuks (määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 28 lõige 2).

⁽²⁵⁾ Viide: Määrus (EÜ) nr 1782/2003, ning eriti selle IV lisa, mis tunnustati kehtetuks ja asendati määrusega (EÜ) nr 73/2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Liikmesriikidel ei ole kohustust kehtestada loomade karjatamise või maatuiki niitmise nõuet, nagu soovitab kontrollikoda Ühendkuningriigi (Šotimaa), Bulgaaria ja Rumeenia näidete varal. Heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste kriteeriumid kehtestavad liikmesriigid kohaldatavas nõukogu määruses (EÜ) nr 1782/2003 sätestatud miinimumtingimuste põhjal. Kõnealuste riigi kriteeriumidega ei tohiks ette näha tootmise kohustust, kuna see ei sobiks kokku WTO nõuetega.

Näide

Šotimaal kiitsid ametiasutused heaks looduslikele rohumaaadele (põhiliselt kanarbiku või sõnajalgadega kaetud alad) SPSi toetuste taotlemise, mille puhul ei nõuta, et abisaaja tegeleks põllumajandusega või teeks mis tahes muud tööd maa säilitamiseks heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ⁽²⁶⁾. Selle tulemusel rendivad kõrge väärtusega toetusõigused ostnud ja põllumajanduslikku tegevusega mittetegelevad taotlejad perioodiliselt igal aastal suuri maa-alasid väga madalate hindadega (kontrollikoja uuritud juhtudel jäävad hinnad vahemikku 2–18 eurot/ha), et aktiveerida toetusõiguste saamist (mille keskmine väärtus on kuni mitusada eurot/ha). Selliseid maa-alasid „säilitavad” looduslikult tihti metsikud hirved ning ainsa tegevusena peetake seal vahetevahel jahti.

Bulgaarias ja Rumeenias anti SAPSi rohumaaade toetust abisaajatele, kes ei tegelenud tootmistevõime ega isegi säilitustevõimega. Lisaks leidis kontrollikoda maa-alasid, mis olid mahajäetud ning kaetud puude ja põõsastega.

Näide

Otsetoetuste tootmisest lahtisidumise põhimõtte kohaselt piisab abi saamiseks sellest, kui abisaajale kuuluvat põllumajanduslikku maad on hoitud heades põllumajanduslikes tingimustes. Mõlemad liikmesriigid on kehtestanud heade põllumajanduslike tingimuste järgimise kriteeriumid ning vastavalt ELi raamistikus lubatule ei hõlma kõnealused kriteeriumid loomade karjatamise või maatuiki niitmise kohustust (vt ka komisjoni vastus punktile 5.17).

⁽²⁶⁾ GAECi kohustustega loodusliku rohumaa puhul on keelatud teatud tegevused, nagu uued kuivendustööd, küünd, raie jne, kuid puudub kohustus maa-alal loomi karjatada või seda niita.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.50. Sellised abisaajad ei kuulu „põllumajandustootjate” alla. Vastavalt ühenduse õigusaktidele ⁽²⁷⁾ „ei maksta toetust abisaajatele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on tekitanud sellise toetuse saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult, saamaks kasu kõnealuse toetuskava eesmärkide vastaselt.”

5.51. Karistuste rakendamise seoses oli EAGFi nõuete rikkumiste puhul 2007. taotlusaastal määratud sanktsioonide summa 17,5 miljonit eurot. Kontrollikoja süsteemiaudititega hõlmatud liikmesriikide puhul oli mõlema fondi (EAGF ja EAFRD) raames nõuetele mittevastavuse tõttu karistatud taotlejate keskmine osakaal 27 %, alates nullist Rumeenias kuni 86 protsendini Sloveenias.

5.52. Auditeeritud makseasutuste puhul leitud põhiprobleemid olid järgmised: GAECi standardite mittejärgimisel rakendati sageli 1-protsendilist fikseeritud karistumäära, kuigi tavaliselt nõutakse toetuste 3-protsendilist vähendamist (Sloveenia); ning puudusid GAECiga seotud karistuste arvutamist tõendavad dokumendid (Poola).

Tagasimaksete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid*Komisjoni raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine*

5.53. Põllumajanduskulude haldamine on tavaliselt jagatud liikmesriikide ja komisjoni vahel ning toetusi maksavad liikmesriigid, kellele komisjon seejärel kulud hüvitab. Nimetatud hüvitisi loetakse ettemakseteks, kuigi neid kajastatakse komisjoni esitatavates finantsaruannetes maksetena. Kulude lõplik heakskiitmine toimub kaheetapilise kontrollimis- ja heakskiitmismenetluses. Need kaks etappi koosnevad komisjoni igaaastasest finantsotsusest ja mitmeaastastest vastavusotsustest.

KOMISJONI VASTUSED

5.50. Komisjon on tegelenud kontrollikoja osutatud põllumajandustootja määramise küsimusega ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise raames. Ta on teinud ettepaneku, et liikmesriigid peaksid jätma otsetoetuskavade kohaldamisalast välja sellised füüsilised või juriidilised isikud, kelle ärieesmärgid ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle üldises majandustegevuses on põllumajanduslikul tegevusel vaid tühi roll. Nõukogu muutis selle sätte aga liikmesriikide jaoks vabatahtlikuks (määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 28 lõige 2). Kontrollikoja osutatud küsimuses tuleb märkida, et 2008. aastal kohaldatavate õigusaktide alusel on sellistel füüsilistel või juriidilistel isikutel, kes tegelevad põllumajandusliku tegevusega või kellel on maa, mida on hoitud heades põllumajanduslikes tingimustes, õigus saada makseid ühtse pindalatoetuse kava alusel.

5.51. Vastavalt arvnäitajatele, mis olid komisjonile kättesaadavad ja mis avaldati 2008. aasta tegevusaruandes, karistati EL 27s nõuetele mittevastavuse tõttu keskmiselt 16,25 % sellistest taotlejatest, keda kontrolliti ühise põllumajanduspoliitika esimese ja teise samba raames.

5.52. Komisjon on tuvastanud teatavates liikmesriikides samasuguseid puudujääke ning tegeleb nendega nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

5.53. Vastavalt õigusnormidele loetakse komisjoni hüvitised liikmesriikidele igakuisteks makseteks, mitte ettemakseteks ⁽²⁾.

⁽²⁷⁾ Määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikkel 29.

⁽²⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1290/2005, 21 juuni 2005, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta, artikkel 14.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine

5.54. Komisjon tegi 29 aprillil 2009 aastal kolm Euroopa põllumajanduse tagatistfondi, Euroopa maaelu arengu põllumajandusfondi ja ajutise maaelu arendamise rahastamisvahendi raames rahastatud kuludega seotud raamatupidamisaruannete kontrollimist ja heakskiitmist puudutavat otsust ja kiitis heaks kõik makseasutuste raamatupidamisaruanded, välja arvatud **lisas 5.3.** nimetatud raamatupidamisaruanded. Otsused põhinevad sõltumatute audiitorite (sertifitseerimisasutused) väljastatud tõenditel. Kontrollikoja auditi tulemusel ei leitud komisjoni poolt heakskiidetud kulusid, mis oleks tulnud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsusest välja jätta.

5.55. Rahastamisotsused piirduvad siiski makseasutuste raamatupidamisaruannete õigsuse, täielikkuse ja täpsuse kontrollimisega. Sertifitseerimisasutuste substantiivne kontrollimine ei hõlma raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust (vastavusküsimused), samuti ei tee sertifitseerimisasutused tavaliselt ELi väljamaksetaotluste kohapealset kontrolli. Raamatupidamisaruannete kontrollimis- ja heakskiitmisotsused ei tähenda seega, et kontrollitud ja heakskiidetud kulud ei sisaldaks eeskirjade vastaselt tehtud makseid.

5.55. Auditile antav kinnitus ei piirdu vaid raamatupidamisalaste küsimustega. Igas auditeerimistõendis esitatakse ka arvamus selle kohta, kas makseasutuse sisekontrollisüsteem on toiminud kõnealusel eelarveaastal rahuldavalt ning selles kontekstis hinnatakse ka kohapealseid kontrole.

Lisaks esitavad akrediteerimisasutused eraldi arvamuse makseasutuste direktorite esitatava kinnitava avalduse kohta ning ka kohapealsete kontrollide mõjususe ja kontrollistatistika täpsuse analüüsi.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.56. Komisjon võttis alates 2006. eelarveaastast kasutusele makseasutuste esitatavate võlgnevuste teatiste (võlgnike register) uue korra ning seejärel tegi nimetatud korda muudatused, mis hakkasid kehtima alates 2008. eelarveaastast⁽²⁸⁾. Makseasutused on kohustatud nimetatud muudatusi rakendada, mis tähendab piiratud aja jooksul märkimisväärse lisatöö tegemist ning seetõttu kaasneb muudatuste tegemisega oht, et võlgnike registris võib tekkida väärkajastamisi. Akrediteerimis- asutuste tegevuse kontrollimise ja komisjoni poolt selle tegevuse analüüsi põhjal väljendab kontrollikoda taas kord kahtlust võlgnike registri täpsuse suhtes⁽²⁹⁾. Komisjon tõstis esile igas neljandas makseasutustes esinevad võlgnike registriga seotud puudused⁽³⁰⁾ ja tegi ettepaneku teha finantskorrektsioone⁽³¹⁾ ligikaudu 25,3 miljoni euro suuruses summas. Nimetatud korrektsioonid moodustavad umbes 1,95 protsenti 2008. eelarveaasta lõpuks tagasinõutavast summast (1 295 miljonit eurot). Kuigi see jääb allapoole 2 protsendolist olulisuse läve, viitavad nad sellele, et võlgnike registri üldisel tasemel eksisteerib oluliste vigade oht.

KOMISJONI VASTUSED

5.56. Uute eeskirjade ja nende muutmise eesmärk on tõhustada liikmesriikide aruandlust komisjonile ning kaitsta seega paremini ühenduse finantshuve. Komisjon leiab, et muudatused tehti piisava ajavaruga, mis võimaldas makseasutustel uute nõuetega kohaneda, ning seetõttu ei kaasnenud nendega väärkajastamise ohtu võlgnike registris.

Komisjon sai võlgnike kohta piisavalt teavet raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks. Ühelgi juhul ei tuvastatud olulist finantsmõju kogu raamatupidamisarvestuse tasandil (ja seega ka otsuse suhtes).

Finantskorrektsioonide 25,3 miljoni euro suuruses summas tegemise ettepaneku tegi komisjon, kes hindas eelnevalt akrediteerimisasutuste aruannetes sisalduvat teavet ja arvutas välja konkreetsete makseasutuste võlgnike registriga seotud tõenäolisemad vigade määrad (ja summad). Võlgnevusi käsitletakse samamoodi nagu fondide kulude üksikasjalikul kontrollimisel avastatud vigu (ja nende võimalikke korrektsioone).

Rahastamisega seotud vead korrigeeritakse raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise tavapärase menetluse käigus.

⁽²⁸⁾ Enne 2006. eelarveaastat pidi liikmesriik esitama komisjoni määruse (EÜ) nr 296/96 artikli 3 lõike 6 a punktis a (EÜT L 39, 17.2.1996 lk 5) toodud tabeli 105, milles esitatakse kõik võlgnevused eelarveaasta lõpus. 2006. ja 2007. eelarveaastal pidid liikmesriigid esitama komisjoni määruse (EÜ) nr 885/2006 artikli 6 punktis f (ELT L 171, 23.6.2006, lk 90) toodud tabelid, tehes vahet EAGFi ja EAFRD vahel ja siis jälle haldus- ja kohtumenetlustel. Alates 2008. eelarveaastast peavad liikmesriigid esitama määruse (EÜ) nr 885/2006 artikkel 6 punktis h ja artikkel 6 punktis i ette nähtud tabelid nimega lisa III ja lisa III a, milles tehakse vahet eeskirjade eiramiste ja saadaolevate summade vahel, mis ei ole ei eeskirjade eiramised ega ka haldusvead.

⁽²⁹⁾ 2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.61 ja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.44.

⁽³⁰⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 885/2006 artiklile 10 teavitab komisjon liikmesriike esitatud andmete kontrollimise tulemustest.

⁽³¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 885/2006 artiklile 11 tehtud finantskorrektsioonid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Nõuetele vastavuse kontrollimine ja heakskiitmine

5.57. Nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise otsused võetakse vastu pärast seda, kui komisjon on täiendavalt kontrollinud liikmesriikide deklareeritud kulusid. Otsused hõlmavad mitut aastat ja nende eesmärk on jätta ELi rahastamisest välja sellised kulud, mille puhul on komisjon otsustanud, et need „on tehtud ELi eeskirju rikkudes”⁽³²⁾.

5.58. Kontrollikoda on eelmistes aastaaruannetes osutanud raamatupidamisaruannete kontrollimis- ja heakskiitmismenetlusele osaliselt omastele piirangutele, nagu näiteks vastavuse kontrollimise tagasiulatuvus ja mitmeaastasus, ning samuti tõsiasi, et finantskorrektsioonide kulude maksmise eest vastutavad liikmesriigid, mitte lõplikud abisaajad. Lisaks tähendab komisjoni kasutatav vastavusega seotud kohanduste arvutusmeetod, mis põhineb suures osas kindla suurusega korrektsioonidel, et puudub seos tagasinõutud summade ja eeskirjade vastaselt tehtud maksete tegeliku väärtuse vahel⁽³³⁾. Oma iseloomust tulenevalt jätkuvad need piirangud 2008. aastal ning nad toodi välja Euroopa Parlamendi 2007. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevas resolutsioonis.

5.58. Kontrollikoja kirjeldatud piirangud tulenevad süsteemist ning kontrollikoda ei olnud neile vastu nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 vastuvõtmisel.

Nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise eesmärk on tagada, et ühenduse eelarvest ei rahastataks kulusid, mis ei ole tehtud kooskõlas ühenduse eeskirjadega. See ei ole siiski mehhanism, mille abil tagasi nõuda abisaajatele tehtud alusetud maksed – viimane on halduskoostöö põhimõtte kohaselt ainult liikmesriikide kohustus.

Kui nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus tehakse kindlaks abisaajatele alusetult tehtud maksed, peavad liikmesriigid toetussummade tagasinõudmiseks võtma kõnealuste abisaajate suhtes meetmeid. Kuid ka juhul, kui abisaajatelt ei ole vaja toetussummasid tagasi nõuda, sest finantskorrektsioonid on seotud vaid liikmesriigi haldus- ja kontrollisüsteemis esinevate puudustega ja mitte alusetult tehtud maksetega, on kõnealused korrektsioonid oluline vahend, millega parandada liikmesriikide süsteeme ning ennetada või kindlaks teha ja tagasi nõuda abisaajatele tehtud alusetud maksed.

Finantskorrektsioonide tegemine sõltub rikkumise olemusest ja raskusastmest, samuti ühendusele tekitatud finantskahjust. Finantskorrektsiooni summa arvutatakse tegelikult tekitatud kahju alusel või ekstrapolatsiooni teel. Juhul kui eelnev ei ole võimalik, kasutatakse ühenduse finantsriski kindlakstegemiseks riiklike kontrollisüsteemide puudulikkusest tuleneva kahju raskusastmest lähtuvaid määrasid. Seetõttu leiab komisjon, et on olemas piisav seos seda liiki korrektsioonide ja lõplikele abisaajatele alusetult tehtud maksete vahel.

Konkreetsete määrade kasutamise on heaks kiitnud Euroopa Kohus, kes leidis, et see on kooskõlas vastavuse kontrollimist reguleerivate õigusnormidega, samuti on selle oma 2007. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonis (lõige 83) teatavatel tingimustel heaks kiitnud Euroopa Parlament.

⁽³²⁾ Määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikkel 31.

⁽³³⁾ 2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.63 ja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 5.47.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Liikmesriikide kontrollid IACSi raames ja kontrollide tulemused

5.59. Komisjonile makseasutuste poolt esitatavate IACS kontrollide tulemustega hinnatakse põllumajandustootjate poolt esitatud taotluste seaduslikkust ja korrektsust. Sertifitseerimisasutused vaatasid nimetatud taotlused läbi ja kiitsid need heaks esimest korda aastal 2007. Sertifitseerimisasutuste tegevus ei ulatu IACS statistika tõendamise ja kinnitamise puhul siiski lõplike abisaajateni. Kuigi komisjon on otsustanud nimetatud statistikat kontrollida, ei ole ta seda praeguse seisuga täielikult teha suutnud.

5.59. Akrediteerimisasutustel paluti teostada kohapeal vähemalt kümme kontrollimist iga üldkogumi puhul (s.o kokku 40 kontrollimist, kui käsitletakse kõiki kulu liike) ning kooskõlastada teave, mis on andmebaasidesse ja protokollidesse kantud vähemalt 20 põllutunnustamise aruande puhul, mis hõlmavad iga statistikakogumit (s.o kokku 60 kontrollimist, kui käsitletakse kõiki kulu liike).

Saadud sertifitseerimisaruannete analüüsist nähtus, et akrediteerimisasutused vaatasid ligikaudu 75 % juhtumitest otsetoetusi ja maaelu arengut käsitleva statistilise teabe, et hinnata teabe aluseks olevate kohapealsete kontrollide kvaliteeti ja kontrollistatistika täpsust, kusjuures tehtud töö ei olnud alati nii ulatuslik nagu nõudis komisjon (maaelu arengut käsitleva kontrollistatistika täpsust ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmamata maaelu arengu meetmete kohapealsete kontrollide kvaliteeti kontrolliti ligikaudu 60 % juhtumitest). Üle 90 % puhul kõnealustest juhtumitest (ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmamata maaelu arengu meetmete kontrollimise juhtumitest 80 % puhul) hindasid akrediteerimisasutused positiivselt kohapealsete kontrollide kvaliteeti ja ligikaudu 65 % puhul hindasid nad positiivselt kontrollistatistika täpsust.

Komisjon on siiski nõus, et kontrollide kvaliteeti ja andmete täpsust võib ja tuleb edaspidi veelgi parandada ning tõstatas selle küsimuse järjepidevalt ka suhtluses liikmesriikidega. Hoolimata sellest, et parandusteks on veel küllalt ruumi, järeldeb komisjon, et kõnealune statistika on põllumajanduskulude seaduspärasuse hindamisel asjakohane vahend.

Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkonnad

5.60. Keskkonda, kalandust ja merendust ning tervise- ja tarbijakaitset haldab komisjon eriliste kontrollisüsteemide kaudu. Auditis uuriti Euroopa Kalandusfondi ülesehitust perioodil 2007–2013.

Euroopa Kalandusfondi riiklike rakenduskavade heakskiitmine ja riiklike auditistrateegiate hindamine

5.61. Kontrollikoja audit hõlmas kahte merendus- ja kalandusajade peadirektoraadi sisekontrollisüsteemi, millest üks oli seotud Euroopa Kalandusfondi rakenduskavade heakskiitmisega ning teine vastavate auditistrateegiate hindamisega. Põhikontrollide olemasolu ja nõuetekohast kasutamist kontrolliti seoses rakenduskavade ja auditistrateegiatega, mille vastavad heakskiitmise- või vastuvõtmise menetlused olid 2008. aastal lõpetatud. Kontrollikoja audit ei andnud alust olulisteks tähelepanekuteks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

5.62. Tuginedes oma audititöö tulemustele, jäeldab kontrollikoda, et kui maaelu areng⁽³⁴⁾ välja arvata, ei esinenud poliitikavaldkondade rühma 31 detsembril 2008 lõppenud eelarveaasta maksetes olulisi vigu. Maaelu arengu kulutustes esineb ikka veel rohkem vigu kui EAGFi puhul, kuigi hinnanguline veamäär on võrreldes eelmiste aastatega madalam.

5.63. Tuginedes oma audititöö tulemustele, jäeldab kontrollikoda, et käesolevas peatükis käsitletud poliitikavaldkondade rühma enamus järelevalve- ja kontrollisüsteemide on maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad⁽³⁵⁾.

5.64. Tehingute kontrollimise ja süsteemide hindamisega leitud veamäärade alusel kordab kontrollikoda oma eelmistel aastatel esitatud arvamust, et IACS on üldiselt mõjus kontrollisüsteem vea- või eeskirjade vastaselt tehtud kulutuste riski vähendamiseks. Sellele vaatamata leiti auditis, et kolme liikmesriigi osades makseasutustes tuleb teha olulisi täiustusi (vt punkt 5.32).

5.65. Kontrollikoja auditis leiti, et SPSi ja SAPSi kavade puuduste kõrvaldamiseks tuleks võtta järgmised meetmed:

- a) maa enamdeklareerimist ja ebatäpseid toetusõigusi põhjustavate süsteemipuuduste kõrvaldamine eelkõige andmebaaside usaldusväärsuse tagamise abil;

5.62. Komisjon tänab positiivse üldhinnangu eest, mille kohaselt poliitikavaldkonnas tervikuna, sealhulgas põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas jäi üldine veamäär hinnanguliselt veidi alla 2 % olulisusnivoo. Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohaga, et maaelu arengu kulud ohustab vigade suurem esinemissagedus, märgib aga seejuures rahuldusega, et vigade osakaal kõnealuses valdkonnas väheneb.

5.63. Käesoleva peatükiga hõlmatud poliitikavaldkondades on kontrollikoja põhjaliku kontrollimise tulemused olnud viimastel aastatel võrdlemisi stabiilsed ja nende olulisusnivoo on püsinud 2 % juures. See kinnitab järelevalve- ja kontrollisüsteemide üldist tõhusust.

5.64. Komisjon tunnistab, et Ühendkuningriigi (Šotimaa) ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis on puudujääke, ent ei leia, et süsteem on nende tõttu ebatõhus (vt ka komisjoni vastus punktile 5.32).

Puudusi Bulgaaria ja Rumeenia ühtsete haldus- ja kontrollisüsteemide toimimises käsitletakse ulatuslikes ja üksikasjalikes tegevuskavades, mille kõnealused liikmesriigid koostasid komisjoni nõudmisel 2009. aastal, ning puuduste suhtes võetakse järelemeetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus. Kõnealuseid puudusi käsitleti nõuetekohaselt ka põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandes.

5.65.

- a) Enamik kontrollikoja osutatud puudusi on teada ning nendega tegeldakse nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus. Liikmesriike julgustatakse tõhustama oma süsteeme ning tegema nimetatud küsimustes tihedat koostööd komisjoni talitustega.

⁽³⁴⁾ Maaelu arengu maksed moodustavad ligikaudu 19 % käesolevas peatükis käsitletud poliitikavaldkondadest.

⁽³⁵⁾ Peamiselt maaelu arengu järelevalve- ja kontrollisüsteemide tõttu.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- b) eeskirjade karmistamine, et vältida ELi otsetoetuste maksimist taotlejatele, kes ei ole kasutanud maad põllumajandusliku tootmisega tegelemiseks ega säilitanud seda heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes;

- (c) rohumaadele miinimumnõuete kehtestamine ELi otsetoetuste puhul.

5.66. Kontrollikoda kordab, et vajatakse olulisi jõupingutusi, tagamaks, et abisaajad täidavad oma kohustusi maaelu arengu valdkonnas ning et eeskirju ja tingimusi lihtsustataks veelgi.

5.67. Tuleb võtta mõjusaid meetmeid, tagamaks, et keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkondades täheldatud probleemid lahendatakse.

KOMISJONI VASTUSED

- b) Komisjon on käsitlenud kontrollikoja osutatud põllumajandus- tootja määratlemise küsimust ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamise raames. Ta on teinud ettepaneku, et liikmesriigid peaksid jätma otsetoetuskavade kohaldamisalast välja sellised füüsilised või juriidilised isikud, kelle ärieesmärgid ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle üldises majandustegevuses on põllumajanduslikul tegevusel vaid tühi roll. Nõukogu muutis selle sätte aga liikmesriikide jaoks vabatahtlikuks (määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 28 lõige 2).

Komisjon leiab, et praegune süsteem on asjakohane ja pakub piisavaid tagatisi selle kohta, et maad on hoitud heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Täiendavate karmistatud eeskirjade lisamisega loodaks äärmiselt keeruline kontrollisüsteem, mille rakendamine oleks kulukas ja vastuolus komisjoni lihtsustamis- püüdlustega. Lisaks sellele soodustaks täiendavate eeskirjade lisamine uuesti teatavat laadi sidumisprotsessi.

- c) Kohaldatavate eeskirjadega on ette nähtud miinimumnõuded, millest liikmesriigid peavad heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste kindlaksmääramisel juhinduma. Komisjon kontrollib kõnealustest nõuetest kinnipidamist nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

5.66. Komisjon märgib rahuldusega, et vigade osakaal maaelu arengu valdkonnas väheneb, ning paneb selle vähemalt osaliselt programmiperioodiks 2007–2013 kehtestatud uue õigusliku raamistiku arvele. Kõnealuse raamistikuga nähakse ette lihtsustatud eeskirjad ja tingimused ning tugevdatakse kontrolli. Määrusega (EÜ) nr 1975/2006 on maaelu arengu meetmete kontrollimiseks ette nähtud ulatuslik eeskirjade pakett ning komisjon on võtnud meetmeid kõnealuste eeskirjade tõhusa ja tulemusliku rakendamise tagamiseks liikmesriikides. Komisjon nendib siiski, et sellega seoses tuleb teha täiendavaid jõupingutusi.

5.67. Komisjon tegeleb põhjalikult kõigi kontrollikoja tuvastatud vigadega ja teeb vajaduse korral finantskorrektsioone.

LISA 5.1

OSA 1: TEHINGUTE VALIMIPÕHISE KONTROLLIMISE PÕHIOSAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Kontrollitud tehingute arv
2008	204
2007	196

1.2 — Valimi ülesehitus

Kontrollitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008				2007
	EAGF	RD	SANCO, ENV, MARE	Kokku	
Lõpp-/vahemaksed	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %
Ettemaksed	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kokku	74 %	21 %	5 %	100 %	100 %

1.3 — Vigade esinemissagedus ja hinnanguline mõju

Vead	2008				2007
	EAGF	RD	SANCO, ENV, MARE	Kokku	
Vigade esinemissagedus: Kontrollitud tehingute osakaal, milles leiti vigu	28 % {42}	40 % {17}	64 % {7}	32 % {66}	31 % {61}
Kvantifitseeritavad vead: Kvantifitseeritavate vigade osakaal	54 % {30}	55 % {11}	24 % {4}	48 % {45}	49 % {39}
Kvantifitseeritavate vigade mõju: Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku (*)	Alla 2 %				2 %–5 %

(*) Kontrollikoda eristab kõige tõenäolisema veamäära puhul kolme kategooriat: alla 2 %, vahemikus 2 %–5 %, üle 5 %.
 Looksulgudes toodud numbrid näitavad tehingute koguarvu.

1.4 — Valimis leitud vigade liik

Vigade jagunemine kontrollitud tehingutes	2008				2007
	EAGF	RD	SANCO, ENV, MARE	Kokku	
Abikõlblikkusvead	5 %	15 %	18 %	10 %	18 %
Tõendamisvead	0 %	5 %	0 %	1 %	1 %
Täpsusvead	50 %	35 %	12 %	40 %	31 %
Muud vead	45 %	45 %	70 %	49 %	50 %
Kokku	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

OSA 2: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele – IACSi järelvalve elemendid – SPS/SAPS

Liikmesriik	Kava	Kulutused (miljonit eurot)	Haldusmenetlused ja kontrollid korrektsete maksete, sh andmebaaside kvaliteedi tagamiseks	Kontrollimetoodika, kvaliteedikontroll ja üksiktulemustest teadaandmine	GAEC standardite/nõuetele vastavuse rakendamine ja kontroll (*)	Üldine hinnang (**)
Belgia (Valloonia)	SPS	230	1, 2			
Ühendkuningriik (Šotimaa)	SPS	579	1, 2, 3, 4		a	
Hispaania (Kataloonia)	SPS	178	1, 2, 5		b	
Sloveenia	SPS	49	1			
Eesti	SAPS	40				
Bulgaaria	SAPS	166	6, 7, 8	A, B, C	b	
Rumeenia	SAPS	421	8, 9, 10		b	
Poola	SAPS	1 123	11, 12		c	

(*) Vastavalt komisjoni määruse nr 1782/2003 artikkel 143b lõigus 6 sätestatule on uued liikmesriigid kohustatud rakendama kohustuslikke majandamisnõudeid (nõuetele vastavus) alles 31. detsembriks 2008 (Bulgaaria ja Rumeenia 31. detsembriks 2011). Seetõttu auditeeriti uutes liikmesriikides üksnes vastavust GAEC standarditele.

(**) Üldine hinnang ei saa olla täpsem kui hinnang haldusmenetlustele ja -kontrollidele.

	mõjus
	osaliselt mõjus
	ei ole mõjus

- 1 Toetuse ebaõige arvutamine juhtudel kui deklareeritud pindala ei ole küllaldane kõigi toetusõiguste aktiveerimiseks või kui põllumajandustootja ei deklareerinud kõiki oma toetusõigusi.
- 2 Vigaselt määratud toetusõigused kanda riiklikku reservi.
- 3 Šoti vaheülemäär ületati 25,4 miljoni euro võrra, Ühendkuningriigi riiklikust ülemmäärast kinnipidamist ei ole ebausaldusväärse inglise andmebaasi tõttu võimalik hinnata.
- 4 LPIS sisaldab enam kui 12 000 osaliselt kattuvat võrdlusmaatükki, mille tulemusel maksti taotlusaastal 2007 umbes 15 000 hektari puhul kahekordseid SPSi toetusi.
- 5 Erinevused piirkondliku ja riikliku toetusõiguste andmebaasi vahel.
- 6 Abikõlbliku pindala täpset suurust ei ole maatükkide identifitseerimise süsteemis registreeritud.
- 7 LPIS sisaldav abikõlblik pindala oli ebausaldusväärne ning puudus ülempiir makse puhul aktsepteeritava kogupindala jaoks.
- 8 Erasiku või kohaliku omavalitsuse poolt esitatud nõuded maa eest, mida tegelikult harisid teised inimesed.
- 9 Märkimisväärne arv parandatud taotlusi ilma karistuste määramiseta.
- 10 Kahekordseid makseid ja enammakseid tehti 5 500 põllumajandustootjale.
- 11 Maksed suurema pindala eest kui LPISis registreeritud abikõlblik pindala.
- 12 Kõikide võrdlusmaatükkide puhul ei olnud vektoriseerimist lõpetatud.
- A Maksete aluseks olid kaugseire kinnitamata tulemused.
- B Ettenähtud kontrollide arvu ei teostatud.
- C Abikõlbmatu maa eest SAPS toetuse maksmine.
- a Märkimisväärsel hulgal looduslikel rohumaadel ei nõuta SPSi toetuste saamiseks, et abisaaja tegeleks põllumajandusega või säilitaks maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes.
- b Mitteküllaldased riiklikud GAEC- ning nõuetele vastavuse standardid rohumaade kohta.
- c Puudub auditijalg GAECiga seotud karistuste osas.

2.2 — Hinnang valitud järelevalve- ja kontrollisüsteemidele – maaelu areng

Liikmesriik	Haldusmenetlused ja kontrollid korrektsete maksete, sh kvaliteetsete andmebaaside, tagamiseks	Kohapealse kontrollimise meetoodika, valik, teostamine, kvaliteedikontroll ja üksikulemusest aruandmine	GAEC standardite/nõuetele vastavuse rakendamine ja kontroll	Üldine hinnang
Tšehhi Vabariik			e/k	
Kreeka				
Ungari			e/k	
Iirimaa			e/k	
Itaalia			e/k	
Portugal			e/k	
Hispaania				

	mõjus
	osaliselt mõjus
	ei ole mõjus
e/k	ei kohaldata (auditeeritud maksete puhul nõuetele vastavuse kontrolli ei teostatud)

2.3 — Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2008	2007

	mõjus
	osaliselt mõjus
	ei ole mõjus

KINNITAVAS AVALDUSES ESITATUD PEAMISTE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL (*) (**)

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Maaelu areng			
Intressitoetused: kehtestatud menetlused ei taga piisavat auditijälge, mille tõttu ei ole võimalik tõendada ELi toetuste lõplikele abisaajatele eeskirjade vastaselt tehtud makseid (Prantsusmaa) (punkt 5.15 (*)).	Prantsusmaa tunnistab, et olemasolev süsteem on puudulik ning kavatseb luua uue süsteemi, mille abil oleks võimalik süsteemi haldaja ja pankade andmebaasid vastavusse viia. Kasutusele võetav süsteem peaks lihtsustama laenu liikumise jälgimist alates pangast kuni lõpliku abisaajani.	Kontrollikoja leitud probleem ei lahene enne, kui uus süsteem täielikult toimima hakkab.	Komisjon on kõnealust olukorda tähelepanelikult jälginud. Asjaomane liikmesriik on kasutusele võtnud uue haldussüsteemi, mis aitab alates 2008. aastast hõlpsamini jälgida pangalaenu jõudmist abisaajani. Lisaks sellele analüüsis komisjon liikmesriigis hiljuti tehtud auditite tulemusi, et teha kindlaks finantsmõju varasematele programmitöö perioodidele.
Maaelu areng			
Osa abikõlblikkustingimuste ebatäpne määratlus siseriiklikes õigusaktides ning eriti põllumajanduse keskkonnametmetega seonduvad sageli keerukad eeskirjad nõrgendavad põllumajandustootjate asjaomaste nõuete järgimise kontrollide kvaliteeti (punkt 5.32 (*)).	2008. aastal ei tehtud märgatavaid jõupingutusi maaelu arengu kulutusi käsitlevate eeskirjade lihtsustamiseks. Komisjon on arvamisel, et „kuna põllumajanduse keskkonnametmed on oma olemuselt keerulised, siis nende meetmete eesmärki ohtu seadmata saab neid lihtsustada väga piiratud ulatuses“ (Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruanne, lk 117).	Keerukate eeskirjade, eriti põllumajanduse keskkonnametmete puhul kohaldatavate eeskirjade lihtsustamist tuleks jätkata.	Võetud ja/või kavandatud konkreetsed meetmed on järgmised: — muuta määrust (EÜ) nr 1975/2006, et selgitada põhjalikumalt teatavaid küsimusi ja viia määruses sisalduvad eeskirjad paremasse kooskõlla esimese samba raames kohaldatavate eeskirjadega; — jätkata lihtsustamist, mille tulemusena on tehtud hulk lihtsustamise ettepanekuid ka teise samba raames kohaldatavate eeskirjade kohta; — kehtestada tõhustatud menetlus, mille põhjal liikmesriigid saaksid arutada maaelu arengu meetmete kontrollimisel ja rakendamisel ette tulnud raskusi ning mille eesmärk oleks soodustada liikmesriikidevahelist teabevahetust ja kogemuste jagamist. Kõnealuse menetluse käigus toimunud kohtumiste tulemusi võiks kasutada kohaldatavate suuniste tõhustamiseks ja täiustamiseks ning see võib omakorda aidata kaasa asjaomaste meetmete kujundamise, rakendamise ja kontrollimise täiustamisele.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS)			
Kreekas ei ole maatükkide identifitseerimise süsteem täielik ning sisaldab olulisi vigu maatükkide võrreldavuses. Lisaks sisaldab mõnes riigis maatükkide identifitseerimise süsteemi graafiline osa üksnes aerofotosid, mis on üle viie aasta vanad (Prantsusmaa ja Rootsi). Portugalis viiakse ajakohastamine läbi suurte viivitustega. (punkti 5.30 alapunktid b ja c (**)). Põllumajanduse peadirektoraadi peadirektori 2007. aasta tegevusaruanne sisaldab taas kord reservatsiooni IACSi ebapiisava rakendamise kohta Kreekas.	Põllumajanduse peadirektoraadi peadirektori 2008. aasta tegevusaruande kohaselt on Kreekas alates 2009. aasta taotlusmenetlusest kõik IACSi elemendid loodud ja kasutusel ning reservatsiooni võib tühistada. See ei piira käimasolevaid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusi, mis hõlmavad perioodil 2006–2008 IACSi esinenud puudustest tulenevaid finantsriske. Nimetatud menetluste raames tuleb hinnata eelkõige LPIS-GIS süsteemis esinevaid puudusi.	Kontrollikoda auditeerib ühtset otsemaksete kava ning ühtset haldus- ja kontrollisüsteemi/maatükkide identifitseerimise süsteemi Kreekas 2009. aastal.	Komisjon jälgib tähelepanelikult olukorda Kreekas. Komisjoni uus kontrollkäik on kavandatud 2009. aasta sügiseks.
Ühtne otsemaksete kava (SPS)			
Auditis leiti, et toetusõiguste arvutamises esines süstemaatilisi puudusi (punktid 5.22 (*)–5.26 (**)). Kontrollikoja tehtud korduskontrollide tulemusel leiti mitmeid konkreetseid puudusi kohapealsete kontrollide kvaliteedis ja täheldati abikõlbmatuid alasid või maatükke, mille riiklikud kontrollijad oleksid pidanud välistama. (Kreeka, Itaalia, Hispaania, Portugal) (punkt 5.28 (**)).	2006 ja 2007. aasta aastaaruandes loetletud probleemide järelkontroll tehakse tavaliselt juba vastavusmenetluste käigus.	Kontrollikoda leidis juhtumeid, kus riikliku ülemmäära vastava osa kohta eksisteerisid erinevad riiklikud ja piirkondlikud andmed (Hispaania); ning toetusõiguste andmebaas oli puudulik, ebatäpne ja ajakohastamata (Ühendkuningriik) (5.37 (**)). Kontrollikoda leidis ka vigu, mille puhul toetuseid arvutati süstemaatiliselt ebaõigesti juhtudel, kui taotlejad deklareerivad väiksema pindala kui nende toetusõigustes kirjas ja omavad erineva väärtusega toetusõigusi (5.38 (**)).	Ühendkuningriigis aset leidnud toetusõiguste eraldamise riigi ülemmäära võimaliku ületamise suhtes võetakse meetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus. Komisjon on teadlik toetuste arvutamise probleemidest Hispaanias, Sloveenias ja Ühendkuningriigis ja on juba võtnud meetmeid nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus. Belgia puhul nähtub saadud teabest, et abi suuruse arvutamise suhtes kohaldatud menetlusega kaasnesid kontrollikoja osutatud juhtudel erinevused antud abi summas, aga kõnealused erinevused ei kahjustanud mingil määral ühenduse eelarvet.
Oliiviõli			
Oliiviõli tootmise geoinfosüsteemi täpsuse mõju tootmise toetuskava kaasamisele SPSi on kinnitatud Kreekas ja Itaalias, kus viiest kontrollitud oliiviõli SPSiga seotud tehingust neli sisaldasid vigu. (punkti 5.14 alapunkt c (**)).	Komisjoni andmete kohaselt rakendati oliiviõli tootmise puhul täiendavaid finantskorrektsioone 2007. ja 2008. aastal.	Kontrollikoda leidis taaskord vigu, mis tulenesid oliiviõli tootmise toetusõiguste ebatäpsest arvutamisest (Kreeka).	Komisjon kinnitab, et kontrollikoja osutatud puudusi käsitletakse nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse käigus.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Järelkontrollid			
Kontrollikoda järeldas sertifitseerimisasutuste aruannete põhjal tehtud analüüsist, et tuleb täiustada makseasutuste tehtavaid järelkontrolle ja aruandlust, mis on seotud deklareeritud võimalike eeskirjade rikkumistega (punkt 5.36 (*)).	Sertifitseerimisasutused hindasid 90 % makseasutuste poolsetest võimalike eeskirjade rikkumistega seotud järelkontrollide ja aruandluse juhtumitest (kuigi tehtud töö polnud alati nii põhjalik kui komisjoni poolt nõutud) ja 74 %-l neist oli hinnang makseasutuste järelkontrollidele positiivne.	Komisjoni poolt rakendatud korrektsioonid viitavad sellele, et võlgnike registri üldisel tasemel eksisteerib oluliste vigade oht. Seepärast seab kontrollikoda taaskord kahtluse alla võlgnike registri usaldusväärsuse.	Komisjon sai võlgnike kohta piisavalt teavet raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks. Ühelgi juhul ei tuvastatud olulist finantsmõju kogu raamatupidamisarvestuse tasandil (ja seega ka otsuse suhtes). Rahastamisega seotud vead korrigeeritakse nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise tavapärase menetluse käigus.
(*) Euroopa Kontrollikoja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkti number. (**) Euroopa Kontrollikoja 2008. eelarveaasta aastaaruande punkti number.			

LISA 5.3

2008. AASTAL OTSUSEST VÄLJA JÄETUD MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDED

(miljonit eurot)

Liikmesriik	Makseasutus	Välja jäetud raamatupidamise aastaaruanded ⁽¹⁾		
		EAGF	EAFRD	TRDI
Belgia	ALV	274	29	
Prantsusmaa	ODARC		7	
Saksamaa	Baden-Württemberg	421		
Saksamaa	Bayern		127	
Saksamaa	Brandenburg		47	
Saksamaa	Niedersachsen		70	
Saksamaa	Schleswig-Holstein		29	
Kreeka	OPEKEPE	2 461	224	
Itaalia	ARBEA	102	18	
Malta	MRRA	2		3
Portugal	IFAP	720	253	
Rumeenia	PIAA	462		
Slovakkia	APA		98	
Hispaania	Galicía		40	
Kokku		4 442	942	3

⁽¹⁾ Raamatupidamise aastaaruanded, mida komisjon ei suutnud heaks kiita oma 29. aprilli 2009. aasta otsustes. Selle põhjuseks on asjaolu, et asjaomastes liikmesriikides on vaja teha täiendavaid päringuid.

Allikas: komisjoni määrused 2009/366/EÜ, 2009/367/EÜ ja 2009/373/EÜ (ELT L 111, 5.5.2009 ja ELT L 116, 9.5.2009).

6. PEATÜKK

Ühtekuuluvus

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	6.1–6.15
Ühtekuuluvuspoliitika eritunnused	6.2
Poliitika eesmärgid ja vahendid	6.3–6.5
Kuidas raha kulutatakse?	6.6–6.8
Järelevalve- ja kontrollisüsteemid	6.9–6.11
Finantskorrektsioonid	6.12–6.15
Tehingute korrektsus	6.16–6.20
Süsteemide mõjus	6.21–6.34
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	6.23–6.28
Programmiperiood 2000–2006	6.23
Programmiperiood 2007–2013	6.24–6.28
Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	6.29–6.34
Liikmesriigid (programmiperiood 2000–2006)	6.29–6.30
Komisjoni järelevalve (programmiperiood 2000–2006)	6.31–6.34
Järeldused ja soovitused	6.35–6.37
Järeldused	6.35–6.36
Soovitused	6.37

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

6.1. Selles peatükis käsitletakse kontrollikoja erihinnangut ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmiseid poliitikavaldkondi: 4 – tööhõive ja sotsiaalküsimused ning 13 – regionaalpoliitika ⁽¹⁾. Üksikasjalikum teave käsitletud tegevuste, aasta kulude ja rakendatud haldusviisi kohta on esitatud **tabelis 6.1**.

6.1. Komisjon märgib, et eelarverubriigid 4 ja 13 hõlmavad muudki kui ühtekuuluvuspoliitikat. Sinna alla kuuluvad ka sotsiaalne dialoog, soolise võrdõiguslikkuse poliitika, ühinemiseelne abi ja tegevustoetused Euroopa Liidu ametitele.

Tabel 6.1. — 2008. aastal poliitikavaldkondades 4 ja 13 tehtud maksed

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2008. aastal (miljonit eurot)	Eelarve haldamise viis
4	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	Halduskulud	25,93	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Sotsiaalfond	8 788,53	Koostöös liikmesriikidega
		Töötamine Euroopas – Sotsiaalne dialoog ja liikuvus	56,63	Otsene tsentraliseeritud
		Tööhõive, sotsiaalne solidaarsus ning sooline võrdõiguslikkus	105,14	Otsene tsentraliseeritud
		Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond	49,04	Koostöös liikmesriikidega
		IPA ühinemiseelne rahastamisvahend	0,00	Detsentraliseeritud
13	Regionaalpoliitika	Halduskulud	15,64	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Regionaalarengu Fond ja teised piirkondlikud meetmed	21 455,21	Koostöös liikmesriikidega
		Ühtekuuluvusfond	5 826,46	Koostöös liikmesriikidega
		Struktuuripoliitikaga seotud ühinemiseelne sekkumistegevus	42,71	Detsentraliseeritud
		Euroopa Liidu solidaarsusfond	273,19	Koostöös liikmesriikidega
Halduskulud (¹)			41,57	
Muud tegevuskulud			36 596,91	
Aasta maksed kokku			36 638,48	
Aasta kulukohustused kokku			48 189,59	

⁽¹⁾ Halduskulude auditit käsitletakse 11. peatükis.

Ühtekuuluvuspoliitika eritunnused

6.2. ELi ühtekuuluvusega seotud kulutused on kavandatud mitmeaastaste programmiperioodide kaupa; iga programmiperioodiga seonduvad maksed jätkuvad mõne aasta jooksul pärast programmi lõppu. EL finantseerib ühtekuuluvuspoliitikat kaasrahastamise abil. Käesoleva peatüki põhirõhk on programmiperioodil 2000–2006 tehtud kulutustel. 2008. aastal teostati vähe programmiperioodi 2007–2013 väljamakseid (vahemakseid) (vt punkt 6.8).

6.2. Komisjon märgib, et kontrollikoja märkustes pööratakse enim tähelepanu programmiperioodil 2000–2006 struktuurifondidest ja Ühtekuuluvusfondist tehtud maksetele, mis moodustavad 2008. aastal ligikaudu 68 % ühtekuuluvuspoliitikaga seotud maksetest. Programmiperioodil 2007–2013 moodustas eelrahastamine 32 %.

⁽¹⁾ Maaelu arengu ning kalanduse kulutusi käsitletakse poliitikavaldkondades 5 (Põllumajandus ja maaelu areng) ning 11 (Kalandus).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Poliitika eesmärgid ja vahendid

6.3. Programmiperioodil 2000–2006 olid ühtekuuluvuspoliitika valdkonna kulutused suunatud kolmele eesmärgile:

- a) arengus mahajäänud piirkondade struktuurilise kohandamise edendamine (eesmärk 1);
- b) struktuurilisi raskusi kogevate piirkondade majandusliku ja sotsiaalse ümberkorraldamise toetamine (eesmärk 2);
- c) kooolitus- ja tööhõivesüsteemide kaasajastamine (eesmärk 3);

ja mitmetele teistele ühenduse algatustele, nagu näiteks piirkondadevaheline koostöö ELis, linnapiirkondade toetamine ning võrdsete võimaluste edendamine tööturul.

6.4. Suurem osa ELi vahenditest eraldatakse kahest struktuurifondist ja Ühtekuuluvusfondist ⁽²⁾:

- a) Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) toetab esimest ja teist eesmärki, kaasrahastades investeeringuid infrastruktuuri, toetades töökohtade loomist ja säilitamist, kohalikke arengualgatusi ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tegevust;
- b) Euroopa Sotsiaalfond (ESF) toetab esimest, teist ja kolmandat eesmärki, eraldades rahalist abi tööpuudusega võitlemiseks, inimressursi arendamiseks ja inimeste tööturule integreerimiseks;
- c) Ühtekuuluvusfond toetab nende liikmesriikide keskkonnakaitse ja transpordi infrastruktuuri parandamist, mille kogurahvatulu elaniku kohta on väiksem kui 90 % liidu keskmisest.

⁽²⁾ Nendest kolmest fondist pärines 97 % 2008. aastal üldeelarve jaotiste 4 ja 13 alt tehtud maksetest. Ülejäänud 3 % pärines teistest tabelis 6.1 esitatud rahastamisvahenditest.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

6.5. Programmiperioodil 2007–2013 keskenduvad ERF, ESF ja Ühtekuuluvusfond kolmele eesmärgile (majanduslik lähene-mine, piirkondlik konkurentsivõime ning tööhõive ja Euroopa piirkondlik koostöö). Programmide eesmärk on edendada innovatsiooni, ettevõtlust ja teadmispõhist majandust; aren-dada piirkondlikku majandust ja luua uusi ja paremaid töökohti.

Kuidas raha kulutatakse?

6.6. Struktuurifondidest kaasrahastatakse mitmeaastaste **rakenduskavade** raamistikus läbi viidavaid **projekte**. Liikmes-riigid peavad samuti toetatavate projektide rahastamisest osa võtma. Perioodil 2000–2006 oli töös 545 rakenduskava, mille maht varieerus vähem kui 500 000 eurost üle 8 miljardi euron. Programmide projektikulud erinevad samuti märgata-valt, ulatudes väikestele abisaajale makstud paarisajast eurost suurele infrastruktuuriprojektile makstud mitmesaja miljoni euro suuruse toetuseni. Ühtekuuluvusfond kaasrahastas programmiperioodil 2000–2006 üksnes projekte, mitte raken-duskavasid. Periood hõlmas 1 170 Ühtekuuluvusfondi projekti, mille maht varieerus 50 000 eurost üle miljardi euron. 2008. aastal hüvitati kõigi **tabelis 6.1** esitatud fondide ning mõlema poliitikavaldkonna peale kulusid kokku 24,8 miljardi euro eest.

6.7. Projekti struktuurifondide või Ühtekuuluvusfondi poolne rahastamine toimub läbi projektikulude **hüvita-mise**, ⁽³⁾ mis põhineb projektide elluvijate **väljamaksetaot-lustel**, ⁽⁴⁾ ning makse-/sertifitseerimisasutus koondab need kokku komisjonile esitatavateks maksetaotlusteks. Projekti ellu-viija saab tavaliselt ettemakse, esitab ühe või mitu vahevälja-maksetaotlust ja projekti lõpus lõpliku väljamaksetaotluse.

6.8. Programmiperioodi 2007–2013 rahastamismehha-nismid pole eelmise perioodiga võrreldes oluliselt muutunud. Uue perioodi programmide alustamine on olnud aeglane. 2008. aastal tehtud maksete kogusumma oli 11,8 miljardit eurot, millest 11,7 miljardit moodustas eelrahastamine.

6.8. Komisjon on arvamusel, et programmiperioodil 2007–2013 on rahastamismehhanismides toimunud oluline muudatus, sest kaas-rahastamise alus määratakse nüüd kindlaks prioriteetse suuna tasandil. See lihtsustus peaks vähendama projekti tasandil kindlaks-määratud kaasrahastamise määradega seotud vigu, mis tekkisid eelmiste programmiperioodide ajal.

⁽³⁾ Sõltuvalt projekti liigist ja keerukusest võib väljamaksetaotlus sisal-dada mitmeid kuludokumente ja -liike.

⁽⁴⁾ Projekti elluvijaks e abisaajaks võib olla eraisik või ühendus, eraet-tevõte või riigi-, piirkondlik või kohalik asutus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Järelevalve- ja kontrollisüsteemid

6.9. Vastutus ühtekuuluvuspoliitika kulutuste seaduslikkuse ja korrektsuse eest algab liikmesriigist, ent komisjonil lasub lõplik vastutus eelarve korrektse täitmise eest.

6.10. Struktuurimeetmete projektide kontrollimine hõlmab kahte tasandit. Esimene on liikmesriigi kontrollisüsteem, mille eesmärk on ära hoida ning avastada projektikulude ebaõiget hüvitamist ja muid eeskirjade eiramisi. Teine tase hõlmab komisjonipoolset järelevalvet. Selle eesmärk on tagada, et liikmesriikide kontrollisüsteemid on loodud ja töötavad nõuetekohaselt ning vähendada puudulikest kontrollidest tulenevat riski.

6.11. Programmiperioodiga 2007–2013 seonduvates määrustes⁽⁵⁾ täpsustatakse ja tugevdatakse kontrollisäätteid veelgi ning esitatakse täiendavaid selgitusi komisjoni ja liikmesriikide kohustuste kohta. Auditeerimisnõudeid on märkimisväärselt parandatud. Liikmesriigid peavad iga rakenduskava süsteemide kirjelduse kohta esitama komisjonile heakskiitmiseks sõltumatu auditeerimisasutuse tehtud vastavushinnangu aruande ja arvamuse ning auditistrateegia. Samuti tuleb esitada süsteemide auditil ja esindusliku tehingute valimi auditil põhinevad iga-aastased kontrolliaruanded, mille põhjal koostatakse iga-aastane auditi järeldusotsus.

Finantskorrektsioonid

6.12. Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas peab finantskorrektsioonide tegemine tagama selle, et EL ei finantseeriks rahastamisnõuetele mittevastavaid kulutusi.

6.9. Liikmesriigid vastutavad valdkondlike määruste kohaselt komisjonile kaasrahastamiseks deklareeritud kulude korrektsuse eest. Komisjon teostab juhtimiskorralduste alusel järelevalvet, et tagada liikmesriikide kontrollisüsteemide tõhus toimimine või võtta vajaduse korral parandusmeetmeid, mis võimaldavad tal võtta vastutuse eelarve täitmise eest (finantsmääruse artikli 53b lõige 4). Komisjon teostab oma järelevalveülesandeid auditeerimise kaudu, kuid samuti programmi läbivõetavate, järelevalvekomiteede, korraldus- ja auditeerimisasutuste iga-aastaste kohtumiste, suuniste ning seminaride vahendusel.

6.11. Programmiperioodi 2007–2013 oluline uuendus on iga programmi kohta sellise auditeerimisasutuse loomine, kes vastutab selle eest, et juhtimis- ja kontrollisüsteem on loodud ja see toimib tõhusalt kogu programmi kestuse ajal. Auditeerimisasutuse iga-aastane kontrolliaruanne ja esitatud arvamus peaksid märkimisväärselt parandama riiklike kontrollisüsteemide kohast kinnitust. Auditeerimisasutus on kohustatud esitama ka aruande auditeeritud tehingute statistilise valimi veamäära kohta.

⁽⁵⁾ Eriti nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 210, 31.7.2006, lk 25) ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1828/2006 (ELT L 371, 27.12.2006, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.13. Liikmesriigid kannavad põhivastutust finantskorrektsioonide tegemisel seoses komisjonile esitatud tõendatud kuluaruannetes esinevate põhjendamatute kulutustega. Kui riiklikud kontrollisüsteemid avastavad tõendatud kuluaruannetes vigu, peab liikmesriik võtma meetmeid põhjendamatult makstud summade lõplikelt abisaajatelt tagasi nõudmiseks ning abikõlbmatud kulutused maksetaotlusest ⁽⁶⁾ eemaldama.

6.14. Kui komisjoni audit tuvastab, et liikmesriigid ei ole suutnud finantskorrektsioone teha või juhtimis- ja järelevalvesüsteemides esineb tõsiseid vajakajäämisi, peatab komisjon kõik kõnesolevad vahemaksed ⁽⁷⁾ ning nõuab liikmesriigilt tegevuskava süsteemis esinevate tõsiste puuduste kõrvaldamiseks ja/või finantskorrektsioonide tegemiseks. Kui liikmesriigid teevad nõutud finantskorrektsioonid, võivad nad abikõlbmatud kulud teiste abikõlblike kuludega asendada.

6.15. Kui liikmesriik ei võta nõutud parandusmeetmeid ja/või ei tee finantskorrektsioone, võib komisjon oma otsusega ise finantskorrektsioone teha. See tähendab kasutatavate vahendite vähendamist.

TEHINGUTE KORREKTSUS

6.16. Kokkuvõtte ühtekuuluvusvaldkonna projektide ELi-poolse rahastamise korrektsust käsitlevatest leidudest on esitatud **lisas 6.1, tabelites 1.3 ja 1.4**.

6.17. 2008. aastal oli suur hulk ühtekuuluvusvaldkonna väljamaksetest taas kord tehtud ebakorrektselt, st suur hulk projekte oli liigselt hüvitatud. Vigadest mõjutatud (vt punktid 1.9–1.12) projektide osakaal statistiliselt esinduslikus valimis oli 43 % ⁽⁸⁾. Kontrollikoja hinnangul ei oleks tohtinud välja maksta vähemalt 11 % ⁽⁹⁾ kogu välja makstud summast ⁽¹⁰⁾.

KOMISJONI VASTUSED

6.13. Eeskirjade eiramise tuvastamise eest nii enne kuluaruannete tõendamist komisjoni ees kui ka juba tõendatud kuluaruannete puhul vastutavad eelkõige liikmesriigid.

6.17. Komisjon märgib, et suur osa projektidest, mille kvantifitseeritavate vigade hulk on suur, on seotud ainult kolme liikmesriigiga. Komisjon oli juba teadlik puudustest, mis esinesid kuuest asjaomasest programmist viies, ja on võtnud nõuetekohaseid parandusmeetmeid, sealhulgas rakendanud tegevuskavasid ja käivitanud maksete peatamise menetluse, mille raames võeti 2008. aastal vastu kaks otsust, mis hõlmasid kolme programmi.

⁽⁶⁾ Liikmesriik esitab need finantskorrektsioonid komisjonile kui „tühistatud toetused”, „tagasinõutud toetused” või „menetletavad tagasinõuded”.

⁽⁷⁾ Nõukogu määruse (EÜ) nr 1260/1999 artikli 39 lõige 2 (EÜT L 161, 26.6.1999, lk 1).

⁽⁸⁾ Vt **lisa 6.1 tabel 1.3**. 2007. aastal oli vastav näitaja 54 %.

⁽⁹⁾ 2007. aastal oli vastav näitaja 11 % (2007. a. aastaaruanne, punkt 6.27) ning 2006. aastal 12 % (2006. a. aastaaruanne, punkt 6.39).

⁽¹⁰⁾ Nimetatud osakaal viitab punkti 6.6 viimases lauses mainitud 24,8 miljardi euro suurusele väljamaksete mahule.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon toonitab ka, et 58 % vigadest, sealhulgas vastavusvead ei ole kvantifitseeritavad, ja paljud neist ei oleks mõjutanud kulude hüvitamist ka juhul, kui need oleks tuvastatud varem. Viimati nimetatute hulka kuuluvad näiteks viivitused hankelepingu sõlmimise teadete avaldamisel, puudused kontrollijale tegemisel ja puudulik avalikustamine projekti tasandil.

Lisas 6.1 viidatud 73 projektist, millest leiti vigu, on kuus juhtumit sellist, kus komisjoni arvates ei ole kontrollikoja tuvastatud asjaolud piisavad, et kohaldada finantskorrektsioone või kohaldada neid esitatud ulatuses. See kehtib eriti riigihangete puhul tuvastatud nelja vea kohta, mis suurendasid üldist veamäära.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 6.2.

6.18. Valdav osa hinnangulisest veamäärast tuleneb abikõlblikkusvigadest, mis on auditeeritud valimis kõige sagedamini esinenud kvantifitseeritavate vigade liik. Neid leiti 41 auditeeritud väljamakse puhul. Abikõlblikkusvigade põhjused olid järgmised:

a) projektid või abisaajad ei vastanud fondi tingimustele;

b) hanke-eeskirjade jäme eiramine;

c) abikõlbmatute kulude hüvitamise taotlemine.

Kaks esimest ülalmainitud abikõlblikkusvigade põhjustest põhjustavad pea 80 % kogu hinnangulisest veamäärast.

6.18. Komisjon analüüsib kõiki järeldusi, et tagada asjakohaste meetmete võtmine.

b) Komisjon märgib peamise eeskirjadest kõrvalekaldumisena ära ka riigihangete eeskirjade rikkumised, mistõttu on ta oma auditeerimistegevuses keskendunud kõnealusele riskialtile valdkonnale ning on võtnud muidki meetmeid, nagu näiteks liikmesriikidele suuniste andmine selle kohta, milliseid finantskorrektsiooni tasemeid kohaldada. Komisjon viitab ka oma vastusele, mille ta andis punktile 6.17 seoses selliste vigade kvantifitseerimisega.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Näide

- a) Ühe ERFi projekti väljamaksetaotluse kulud koosnesid ainult maa ostust, kuigi vastavalt ERFi reeglitele ei tohi maa ostuks tehtud kulud ületada 10 % kõigist abikõlblikest kuludest. Sellest hoolimata kiitis korraldusasutus väljamakse heaks. Antud 25 miljoni euro suurune väljamaksetaotlus ei ole struktuurifondide kaasrahastamise jaoks abikõlblik.
- b) Ühes teises ERFi projektis oli eesmärgiks IT-süsteemi arendamine. Hankija pidi sobivat hankemenetlust kasutades sõlmima teenuste riigihankelepingu, mille väärtus ületas 236 000 eurot. Antud projekti lõplikuks abisaajaks olnud piirkondlik omavalitsusasutus sõlmis ühe ettevõttega lepingu ilma hankemenetlust kasutamata, muutes projektile kulutatud 1,8 miljonit eurot seeläbi abikõlbmatuks.
- c) Abikõlblikkuse tagamiseks peavad kulutused olema kaasrahastatud tegevustega seotud. Ühe ESFi projekti väljamaksetaotluses deklareeriti ühe töötaja töötasu, mitmete tarnijate arved ja mõne seadme ost, kuigi need kulud olid seotud ka lõpliku abisaaja teiste tegevustega. Lisaks deklareeriti seadmete puhul nende ostusumma, kuigi abikõlblik on vaid nende amortisatsioonikulu. Selle tulemusena oli tegu üledeklareerimisega 88 705 euro suuruses summas (13,5 %).

6.19. Kahes kontrollikoja valimis olnud ERFi rakenduskavas deklareerisid riiklikud asutused seitsme projekti kulud, mis olid algselt riiklikest vahenditest rahastatud. Need projektid olid lõpetatud juba enne taotluste esitamist ELi kaasrahastamiseks. Taotluste eesmärk oli kas uute lisakulutuste tekitamine või abikõlbmatute kulutuste asendamine. Kontrollikoda leidis, et nimetatud projektid sisaldasid rohkem vigu kui tavapärasel teel valitud projektid⁽¹¹⁾. Nad ei olnud liikmesriigi tasandil läbinud tõhusat eelkontrolli, mis kinnitanuks nende vastavust ELi rahastamisreeglitele⁽¹²⁾. Programmiperioodi 2000–2006 lõppes lasub liikmesriikide ametkondadel surve ELi rahastamise täielikuks ärakasutamiseks. See suurendab ohtu, et ELi eelarvest rahastatakse abikõlbmatuid projekte.

6.19. 2005. aastal esitas komisjon suunised, mille kohaselt võivad kõnealused projektid programmidesse kuuluda ainult juhul, kui kõik nõutavad tingimused on täidetud, sealhulgas programmi valikukriteeriumide täitmine, kontrollide teostamine, avalikustamine jne. Kui järelevalvekomitee kohtumistel on arutatud selliste projektide kaasamist, on komisjoni esindajad liikmesriikide ametiasutustele kõnealuseid tingimusi meelde tuletanud. Teatavatel juhtudel, kui komisjon oli arvamusel, et nõutud tingimused ei olnud täidetud, tegi ta finantskorrektsioone.

Viiest projektist nelja puhul, mida kontrollikoda ei pidanud üldse abikõlblikuks, sest need olid lõpetatud, on komisjon arvamusel, et eeskirjade kohaselt on kõnealuse küsimuse üle otsustamine lubatud alles programmi lõpetamisel. Juhul kui asjaolud jäävad samaks, ei kaasrahastata kõnealuseid projekte. Viienda juhtumi puhul on riiklikud ametiasutused nõustunud projekti tagasivõtmisega.

⁽¹¹⁾ Seitsmest projektist viis olid kaasrahastamiseks täiesti abikõlbmatud ning üks sisaldas tõsiseid vigu.

⁽¹²⁾ Fondispetsiifilistele abikõlblikkuseeskirjadele ja teistele ühenduse eeskirjadele nagu nt ELi riigihanke- ning riigiabi-eeskirjadele.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Näide

Üks ERFi projekt toetas kolme ventilatsioonitorni ehitust kohalikust paisjärvest vett transportivale torujuhtmele. Projekt rakendati aastatel 2000–2004. Torujuhet pole kasutusse võetud, sest paisjärve pole kunagi veega täidetud.

Korraldusasutus teadis, et projekt ei saa talle esitatud eesmärgi saavutada ning on seega abikõlbmatu. Sellegipoolest otsustati see projekt ühe teise komisjoni poolt tagasi lükatud projekti asendamiseks rakenduskavasse kaasata. Selle projekti eest deklareeriti komisjonile 5,7 miljoni euro eest kulutusi.

Näide

Komisjon kontrollib programmi lõpetamisel, kas kõnealune projekt on toimiv, vastasel juhul teeb ta nõutud finantskorrektsiooni.

6.20. 58 % auditeeritud valimis avastatud vigadest ei ole kvantifitseeritavad ja neid ei ole sellepärast veamäära arvutamisel arvesse võetud. Enamus neist on vastavusvead, st:

a) puudujäägid hankemenetluste läbiviimisel;

b) avalikustamisreeglite mittejärgimine.

6.20.

Näide

Kahe lepingu hankemenetluste läbiviimisel ühes ERFi projektis kasutati finantspakkumuste hindamisel keskmiste hindade valemit, mis oli ebasoodne madalaima pakkumuse teinud osalejale ega andnud talle võimalust oma pakkumuse selgitamiseks.

Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele (kohtuasi C-147/06: SECAP SpA) on mainitud meetod diskrimineeriv.

Lisaks ei pruugi sellise meetodi kasutamisel valituks osutada kõige madalama hinnaga pakkumus, mis omakorda võib teatud juhtudel minna vastuollu nõukogu 14. juuni 1993. aasta direktiiviga 93/37/EMÜ, mis käsitleb riigihankemenetlusi⁽¹³⁾ ning eriti majanduslikult kõige soodsama pakkumuse valimist.

Näide

Komisjon on leidnud kõnealuse vea ka enda auditites ja on võtnud vajaduse korral parandusmeetmeid.

⁽¹³⁾ EÜT L 199, 9.8.1993, lk 54.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

6.21. Kuna programmiperiood 2000–2006 on lõpule jõudmas, leidis kontrollikoda, et liikmesriikide kontrollisüsteemide täiendav täiemahuline hindamine ei anna lisaväärtust. Tulenevalt sellest, et 2008. aastal ei tehtud peaaegu üldse perioodi 2007–2013 vahemakseid (vt punkt 6.8), keskendus kontrollikoda oma auditis liikmesriikides avastatud vigade käsitlemiseks ning komisjonile finantskorrektsioonidest teatamiseks loodud süsteemide hindamisele.

6.22. Lisaks auditeeris kontrollikoda komisjoni poolt liikmesriikide kontrollisüsteemide üle teostatavat järelevalvet. See audit hõlmas kahte teemat. Kontrollikoda kontrollis järgmist:

- a) komisjoni poolt liikmesriikide programmiperioodi 2000–2006 kontrollisüsteemide kohta tehtud auditeid ja
- b) liikmesriikide programmiperioodi 2007–2013 kontrollisüsteemide ülesehituse heakskiitu komisjoni poolt. Muu hulgas auditeeris kontrollikoda liikmesriikide poolt käesoleva programmiperioodi jaoks koostatud vastavushinnangute ning auditistrateegiate heakskiitmist komisjoni poolt.

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid

Programmiperiood 2000–2006

6.23. 2007. aastal hindas kontrollikoda liikmesriikide kontrollisüsteemid osaliselt mõjusaks. Sellel aastal ei tehtud õiguslikus raamistikus liikmesriikide kontrollisüsteemide puudutavaid märkimisväärseid muudatusi. Eelmistel aastatel ning käesoleval aastal leitud veamäär ületab endiselt märkimisväärselt olulisuse läve.

6.21. Liikmesriikide poolt komisjonile finantskorrektsioonidest teatamiseks loodud süsteemi on programmiperioodiks 2007–2013 muudetud märkimisväärselt selgemaks ja tõhusamaks, määrares vastutava asutuse ja sätestades tabeli iga-aastaseks aruandluseks (määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikkel 61 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikkel 20).

6.22. Lisaks neile kahele järelevalvemeetmele liikmesriikide kontrollisüsteemide üle, mida kontrollikoda auditeeris, hõlmavad komisjoni järelevalvega seotud ülesanded ka mitmeid muid meetmeid, mida on kirjeldatud komisjoni tegevuskavas komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel (KOM(2008) 97).

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 6.9.

6.23. Komisjon on arvamusel, et 2008. aastal paranes märkimisväärselt teatavate programmide juhtimis- ja kontrollisüsteemide rakendamine tänu eelmistel aastatel, eelkõige 2008. aasta tegevuskava raames (komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel) võetud meetmetele.

Regionaalpoliitika peadirektoraat ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat on esitanud 545 rakenduskavas sätestatud süsteemide tõhusat toimimist käsitleva hindamise tulemused oma asjaomastes 2008. aasta tegevusaruannetes. Üldiste arv näitajate analüüs näitab märgitud astendust järgmiselt:

— 31 % süsteemidest toimib hästi (2007. aastal 31 %);

— 47 % süsteemidest toimib, kuid vajab tõhustamist (mööduka mõjuga puudused) (2007. aastal 26 %);

— 16 % süsteemidest toimib, kuid vajab tõhustamist (märkimisväärselt mõjuga puudused) (2007. aastal 29 %);

— 6 % süsteemidest ei ole tõhusad (2007. aastal 14 %).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Programmiperiood 2007–2013

6.24. Vältimaks algusest peale vigade teket tehingute teostamisel on programmiperioodil 2007–2013 (vaata selgitust punktis 6.11) kontrollisüsteemidesse lisatud uusi elemente. Liikmesriik peab enne rakenduskavale esimese vahemakse tegemist või vähemalt 12 kuud peale kava heakskiitmist esitama komisjonile heakskiiduks kontrollisüsteemi kirjelduse koos sõltumatu auditasutuse antud vastavushinnanguga. Lisaks peavad kontrolliasutused üheksa kuu jooksul peale kava heakskiitmist esitama komisjonile auditistrateegia.

6.25. Kontrollikoja audit näitab, et komisjon on nii vastavushinnangutele, kui ka auditistrateegiatele heakskiidu andmise protseduuride läbiviimisel seatud tähtaegadest kinni pidanud. Süsteemikirjelduste ja vastavushinnangute heakskiitmise otsused on olnud põhjendatud. Negatiivsed otsused on selgelt tulenenud liikmesriikide esitatud dokumentides sisaldunud puudustest (puudulikud ja seega reeglitele mittevastavad ja/või puuduliku kvaliteediga).

6.26. 2008. aasta lõpuks oli komisjon 432 heaks kiidetud rakenduskavast saanud 282 (65 %) kava süsteemikirjeldused ja vastavushinnangud ning neist ainult 88 (20 %) heaks kiitnud. 38 % juhtudest olid liikmesriigid dokumentide komisjonile heakskiitmiseks esitamiseks hiljaks jäänud.

6.27. Liikmesriikide auditistrateegiatele heakskiidu andmisega oli olukord sarnane. 2008. aasta lõpuks oli komisjon 432 heaks kiidetud rakenduskavast saanud 363 (84 %) kava auditistrateegiad. Heakskiidu olid neist saanud 206 strateegiat (47 %). 39 % juhtudest olid liikmesriigid nende dokumentide komisjonile esitamiseks hiljaks jäänud.

6.28. 2007–2013. aasta projektid on juba töös. Abisaajad esitavad oma maksetaotlused riiklikele ametiasutustele või riiklikud ametiasutused komisjonile enne kontrollisüsteemidele heakskiidu saamist⁽¹⁴⁾. Kontrollikoda näeb siin riski, et liikmesriikide süsteemikirjelduste, vastavushinnangute ning auditistrateegiate hiline heakskiitmine suurendab tõenäosust, et kontrollisüsteemid ei enneta ega avasta vigu rakenduskavade töö algusfaasis.

6.26. 30. juuniks 2009 oli komisjonile laekunud 88 % kõikide programmide vastavushindamise aruannetest ja komisjon oli pärast ettenähtud tähtaja jooksul toimunud analüüsi heaks kiitnud 48 % kõikide programmide aruannetest.

6.27. 30. juuniks 2009 oli komisjonile laekunud 91 % kõikide programmide auditistrateegiatest ja komisjon oli pärast ettenähtud tähtaja jooksul toimunud analüüsi heaks kiitnud 85 % kõikide programmide auditistrateegiatest.

6.28. Komisjon on lõpetanud oma heakskiitmismenetlused ettenähtud tähtajaks. Kontrollikoja tuvastatud risk tuleneb vastavushindamise aruannete ja auditistrateegiate esitamise ja heakskiitmise menetluse pikkusest, mis on kindlaks määratud programmiperioodi 2007–2013 programme käsitlevate määrustega. Komisjon on arvamusel, et kõnealune risk on väike, sest kontrollisüsteemid võivad nõuetele vastata ja toimida tõhusalt ka juhul, kui vastavushindamise aruandeid ei ole veel heaks kiidetud. Iga programmi auditeerimis-asutus peab komisjonile esitama järelused selliste tehingute esindusliku valimi auditeerimise tulemustest, mis hõlmavad 2008. ja järgnevatel aastatel deklareeritud kulusid, ja arvamuse süsteemide toimimise kohta.

Komisjon on arvestanud kõnealuse riskiga ka oma 2009. aasta auditistrateegias.

⁽¹⁴⁾ Süsteemikirjelduste ja vastavushinnangute heakskiitmine on esimese vahemakse tegemise eeltingimuseks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid**Liikmesriigid (programmiperiood 2000–2006)**

6.29. Kontrollikoda hindas liikmesriikide erinevate riiklike järelkontrollide käigus leitud vigade registreerimiseks ja parandamiseks mõeldud süsteeme ning komisjonile finantskorrektsioonidest teatamist. Seda tehti hindamaks komisjoni käsutuses oleva liikmesriikides tehtud finantskorrektsioone puudutava info usaldusväärsust. Kontrollikoda uuris, kas liikmesriikide kontrollisüsteemide poolt juba avastatud vead on liikmesriigi tasandil täpselt ning täielikult registreeritud, kas nad on mõistliku aja jooksul parandatud ja kas need korrektsioonid olid riiklikes süsteemides korrektselt registreeritud ⁽¹⁵⁾ ning komisjonile edastatud ⁽¹⁶⁾.

6.30. **Lisa 6. 1 2. osa** näitab, et auditeeritud tagasinõudmisi ja finantskorrektsioone puudutavate süsteemide puhul oli kõige problemaatilisemaks aspektiks komisjoni teavitamine korrektsioonidest. Nelja kontrollitud rakenduskava puhul oli see mittehuldav ning kuue kava puhul osaliselt rahuldav. Vahel ei olnud infot finantskorrektsioonide kohta komisjonile üldse edastatud, vahel aga ei olnud see edastatud vastavalt komisjoni (regionaalarengu peadirektoraadi) esitatud juhistele ning edastatud andmeid ei saanud pidada usaldusväärseiks. See tähendab, et komisjonil ei ole kõikide liikmesriikide finantskorrektsioonide kohta täielikku ning usaldusväärset informatsiooni.

Komisjoni järelevalve (programmiperiood 2000–2006)

6.31. Kontrollikoda kontrollis komisjoni tähtsamaid järelevalvetegevusi, mis koosnevad komisjoni ⁽¹⁷⁾ tehtavatest järelaudititest ning maksete peatamise ja finantskorrektsioonide menetluskorrast.

6.30. Komisjon märgib, et 16 kontrollikoja auditeeritud süsteemist 11 olid igas mõttes rahuldavad või osaliselt rahuldavad. Komisjon on teinud märkimisväärseid jõupingutusi, et parandada liikmesriikide esitatavate andmete kvaliteeti. 2008. aastal teostas komisjon vastavalt oma tegevuskavale kontrollikoja audititega sarnaseid auditeid kümnes liikmesriigis. Komisjon jätkab jõupingutusi aruandluse parandamiseks, et täielikud ja usaldusväärsed andmed oleksid kättesaadavad kõikide liikmesriikide kohta. Komisjon viitab ka vastustele, mille ta andis punktidele 6.21 ja 6.36.

6.31. Komisjon viitab vastustele, mille ta andis punktidele 6.9 ja 6.22.

⁽¹⁵⁾ Liikmesriigid peavad komisjoni informeerima enda poolt tehtud finantskorrektsioonidest, jagades need tühistatud toetusteks, tagasinõutud toetusteks ja menetluses olevateks tagasinõueteks (vaata selgitust punktis 6.13).

⁽¹⁶⁾ Kontrollikoda ei hinnanud, kas liikmesriikide tegevus vigade avastamisel oli mõjus.

⁽¹⁷⁾ Kontrollikoja teostatud auditiaruannete kontrolli tulemused on kokku võetud **lisas 6.2**.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

6.32. 2008. aastal alustas komisjon 52 formaalset maksete peatamise menetlust ning võttis programmiperioodi 2000–2006 kohta vastu 10⁽¹⁸⁾ maksete peatamise otsust⁽¹⁹⁾. Selle tulemusena suurenes 2008. aastal perioodi 2000–2006 ERFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi rakenduskavade suhtes tehtud finantskorrektsioonide maht 2007. aasta 220 miljonilt eurolt⁽²⁰⁾ 1 169 miljoni euronile⁽²¹⁾ 2008. aastal⁽²²⁾. Umbes 60 % komisjonile teatatud finantskorrektsioonidest on 2008. aastal ka tegelikult tehtud (st tühistatud, tagasi makstud või kulukohustustest vabastatud). 94 % tegelikult tehtud finantskorrektsioonidest teostati liikmesriikides abikõlbmatute kulude hüvitamata jätmise näol. Liikmesriigid võisid need asendada, deklareerides täiendavaid uusi abikõlblikke kulusid. See näitab, et eraldatud summasid vähendavate komisjoni otsuste vältimiseks eelistavad liikmesriigid vead ise parandada.

6.33. Kontrollikoda rõhutab, et abikõlbmatute kulutuste asendamine uute kulutustega (toetuste väljamaksmata jätmine) ilma liikmesriigis teostatavate mõjusate eelkontrollideta ei kindlusta seda, et rakenduskavade lõpetamisel ei sisaldaks need eeskirjadevastaselt tehtud kulutuste ELi poolset kaasrahastamist.

6.34. Oma „Tegevuskava komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel”⁽²³⁾ kohta teatab komisjon, et on 37 meetmest rakendanud 28. Töö viie kõige tähtsama potentsiaalselt vigu mõjutava meetmega (eelauditid, finantskorrektsioonid, maksete peatamine ning parandusmeetmed) jätkub, sest need on komisjoni kontrollikohustuste loomupäraseks ja lahutamatuks osaks. Tegevuskava mõju ei ole veel võimalik hinnata, sest varasematel aastatel tehtud vead mõjutavad endiselt komisjoni hüvitatud kulutusi.

6.33. Komisjoni on tuvastanud kõnealuse probleemi ja käsitleb seda põhjalikult oma strateegias 2000.–2006. aasta programmide lõpetamiseks. Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 6.19.

6.34. Komisjon nõustub, et tegevuskava mõju seoses programmi-perioodiga 2000–2006 ei ole veel võimalik täiel määral hinnata. Seepärast on komisjon võtnud kohustuse esitada 2010. aasta veebruaris aruanne tegevuskava esialgse mõju kohta.

Vaatamata sellele näitab komisjoni tegevuskava rakendamise lõpparuanne (KOM (2009)42), et 2008. aastal on komisjoni tegevuskava rakendamise tulemusel saavutatud märkimisväärsed tulemusi, näiteks on vastu võetud kümme maksete peatamise otsust ja rakendatud 14 riiklikku tegevuskava. Lisaks sellele korjigeeriti 2008. aastal 1,527 miljardi euro suurust summat, mis moodustus programmiperioodi 2000–2006 kumulatiivsetest maksenõuetest (ja eelmiste programmiperioodide lõppmaksenõuetest), ning täiendava 2,832 miljardi euro puhul algatati tagasinõudmismenetlus.

⁽¹⁸⁾ 2007. aastal oli vastav arv 1.

⁽¹⁹⁾ Maksete peatamise menetlus on esimeseks sammuks rakenduskava suhtes komisjoni võimalike finantskorrektsioonide rakendamisel. Kui liikmesriik ei võta ise nõutud parandusmeetmeid ega tee finantskorrektsioone, võib komisjon maksed peatada ning otsustada finantskorrektsioonide rakendamise.

⁽²⁰⁾ 220 miljoni euro ulatuses finantskorrektsioone tehti ilma komisjoni otsuseta.

⁽²¹⁾ 1 109 miljonit ilma komisjoni otsuseta ning 60 miljonit komisjoni otsusega.

⁽²²⁾ Komisjoni järelevalvetegevuse tulemusena programmiperioodi 2000–2006 kohta tehtud finantskorrektsioonide kogusumma on 3 313 miljonit.

⁽²³⁾ KOM(2008) 97, vastu võetud 19. veebruaril 2008 ning lõplik rakendusaruanne KOM(2009) 42/3.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

Järeldused

6.35. Oma audititööle tuginedes (vt punkt 6.17) teeb kontrollikoda järelduse, et ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma 31. detsembril 2008 lõppenud aasta maksed (projekti-kulude hüvitamine) on vigadest olulisel määral mõjutatud.

6.36. Kontrollikoda leidis, et liikmesriikide järelevalve- ja kontrollisüsteemid riiklike kontrollide poolt avastatud vigade parandamiseks olid enamikul juhtudest vähemalt osaliselt mõjusad.

Soovitused

6.37. Kontrollikoda soovib komisjonile järgmist:

- a) keskenduda oma liikmesriikidele antavates suunistes valdkondadele, milles esineb kõige enam vigu – abikõlblikkus-küsimustele ning riigihangetele;
- b) püüelda selle poole, et vigade avastamine ning parandamine (k.a. tagasinõuded ja nendest komisjonile teatamine) liikmesriigi tasandil toimiks mõjusalt;
- c) jätkata rakenduskavade riskipõhist auditeerimist ning keskenduda valdkondadele ja rakenduskavadele, milles esineb kõige enam vigu;
- d) tagada rangete parandusmeetmete rakendamine nende rakenduskavade suhtes, milles on avastatud probleeme ja samas vältida parandusprotsessi käigus tekkida võivaid uusi vigu.

6.35. Suurem osa kontrollikoja leitud olulistest vigadest on seotud paari liikmesriigiga. Komisjon oli enamiku juhtumite puhul juba teadlik süsteemi puudustest ja on 2008. aastal võtnud asjaomastes programmides nõuetekohaseid parandusmeetmeid. 2008. aastal on tegevuskava (komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel) rakendamine andnud tõhusaid tulemusi. Tõhustatud kontrollikord programmiperioodiks 2007–2013 ja alates programmiperioodi algusest tehtud komisjoni jõupingutused peaksid uuel programmiperioodil vähendama vigade hulka ühenduse maksetes.

6.36. Komisjon märgib, et enamik kontrollikoja auditeeritud korrektsioonide süsteeme toimib rahuldavalt või osaliselt rahuldavalt. Komisjon on arvamusel, et mitmeaastaste parandusmehhanismide tõhusa toimimise kohta on saadud usaldusväärseid andmeid. Komisjon jätkab jõupingutusi, et parandada liikmesriikide esitatavate andmete kvaliteeti, ja teostab ka 2009. aastal, nagu seda tehti 2008. aasta tegevuskava raames, kontrollikoja audititele sarnaseid kohapealseid auditeid.

6.37.

- a) 2008. aastal keskendus komisjon oma tegevuskava raames kõnealusele soovitusele ja jätkab oma jõupingutusi ka 2009. aastal. Komisjon on esitanud suunised abikõlblikkusega seotud oluliste küsimuste kohta, näiteks tulusad investeeringud ja lihtsustatud kuluvõimalused (kindla suurusega maksed ja ühekordsed maksed), mis võeti kasutusele programmiperioodi 2007–2013 eeskirjade hiljutiste muudatustega. Komisjon on korraldanud riigihankeid käsitlevaid seminare ja jätkab aktiivset osalemist liikmesriikide ametiasutuste koolitamises.
- b) Komisjon pööras kõnealusele küsimusele 2008. aastal tähelepanu tegevuskava mitmete meetmetega. Komisjon jätkab oma jõupingutusi ja on taotlenud liikmesriikidelt tõhustada 2009. aastal tagasinõudmismenetlusi ja aruandlust, arvestades programmiperioodi 2000–2006 programmide lõpetamist.
- c) Komisjon pööras 2008. aastal kõnealusele soovitusele tähelepanu tegevuskava meetmega 1.1. 2009. aastal jätkab komisjon kõnealuse eesmärgi saavutamise püüdlusi, nagu see on ette nähtud programmiperioodiks 2009–2011 koostatud struktuurifondide ühise auditistrateegiaga.
- d) Komisjon pööras 2008. aastal kõnealusele soovitusele tähelepanu tegevuskava meetmetega 8.1 ja 8.2 ning jätkab nii kuni programmi lõpetamiseni kui ka programmi lõpetamisel selle kontrollimist, et põhjendamatud kulud asendataks abikõlblike kuludega.

LISA 6.1

OSA 1: TEHINGUTE VALIMIPÕHISE TESTIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Testitud tehingute arv
2008	170 (*)
2007	180

(*) 170 vahemakset moodustavad 180 valimiühikut. Kui makset saab valida rohkem kui ühe korra, kasutab kontrollikoda valimi moodustamist rahaühiku järgi (MUS), kui nende rahaline väärtus ületab valimi sammu.

1.2 — Valimi ülesehitus

Testitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008				2007
	ESF	ERF	Ühtekuuluvus-fond	kokku	
Lõpp-/vahemaksed	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %
Ettemaksed	—	—	—	—	—
Kokku	29 %	55 %	16 %	100 %	100 %

1.3 — Vigade esinemissagedus ja hinnanguline mõju

Vead	2008				2007
	ESF	ERF	Ühtekuuluvus-fond	kokku	
Vigade esinemissagedus testitud tehingutes	18 % {9}	51 % {48}	59 % {16}	43 % {73}	54 % {97}
Kvantifitseeritavate vigade esinemissagedus	44 % {4}	47 % {37}	21 % {4}	42 % {45}	43 % {63}
Kvantifitseeritavate vigade mõju Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku (*)	Üle 5 %				Üle 5 %

(*) Kontrollikoda eristab kõige tõenäolisema veamäära puhul kolme kategooriat: alla 2 %, vahemikus 2 % – 5 %, üle 5 %.
Lookulgudes toodud numbrid näitavad tehingute koguarvu.

1.4 — Valimis leitud vigade liik

Vigade jagunemine testitud tehingutes	2008				2007
	ESF	ERF	Ühtekuuluvus-fond	kokku	
Abikõlblikkusvead	22 %	46 %	16 %	38 %	34 %
Tõendamisvead	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %
Täpsusvead	33 %	10 %	10 %	12 %	18 %
Muud vead (vastavusvead, makseid mittemõjutavad vead)	45 %	44 %	74 %	50 %	43 %
Kokku	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

OSA 2: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele — Liikmesriigi tasandil tehtud tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid

	Vigade registreerimine	Korrektsioonid	Korrektsioonide registreerimine	Komisjonile korrektsioonidest teatamine	OLAFi teatatud eeskirjade eiramised
ERF – Kreeka – Peloponnesos					
ERF – INTERREG Saksamaa/Poola – Saksamaa süsteemid					
ERF – INTERREG Saksamaa/Poola – Poola süsteemid					
ERF – INTERREG Hispaania/Portugal					
ERF – Itaalia – Kalaabria					
ERF – Itaalia – Apuulia					
ERF – Hispaania – Andaluusia					
ERF – Poola – konkurentsivõime					
ERF – Portugal – juurdepääs ja transport					
ERF – Hispaania – eesmärk 1					
ERF – Ühendkuningriik – Cornwall – eesmärk 1					
ESF – Belgia – Hainaut'					
ESF – Prantsusmaa – eesmärk 3					
ESF – Kreeka – konkurentsivõime					
ESF – Madalmaad – eesmärk 3					
ESF – Rootsi – eesmärk 3					

Selgitus:

	Rahuldav
	Osaliselt rahuldav
	Mitterahuldav

PÕHILISTE KINNITAVA AVALDUSE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
1. Komisjoni võetud meetmed ühtekuuluvusprojektide juhtimise parandamiseks			
Kontrollikoda on ühtekuuluvusfondi projektides korduvalt olulisel määral vigu leidnud. Kontrollikoja hinnangul olid liikmesriikide kontrollisüsteemid ei olnud mõjusad või mõõdukalt mõjusad ning komisjonipoolne juhtimine ei olnud liikmesriikide tasandil vigade ärahoidmisel mõjus. (Vt nt aastaaruanded 2007. eelarveaasta kohta, punktid 6.22–6.32, 2006. eelarveaasta kohta, punktid 6.37–6.45, 2005. eelarveaasta kohta, punktid 6.38–6.45, 2004. eelarveaasta kohta, punktid 5.47–5.54 ja 2003. eelarveaasta kohta, punktid 5.55, 5.56 ning 5.66–5.69).	2008. aasta alguses võttis komisjon vastu tegevuskava oma järelevalverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel (KOM(2008) 97 lõplik, avaldatud 19.2.2008).	Komisjon rakendab tegevuskava ning 2008. aastal teatati, et 37-st meetmest on rakendanud 28. Tegevuskava mõju saab aga hinnata alles tulevatel aastatel, kui on võimalik näha võetud meetmete tulemusi.	Komisjon on võtnud kohustuse esitada 2010. aasta veebruaris aruanne tegevuskava esialgse mõju kohta.
2. 2006. aasta kinnitav avaldus: komisjoni järelkontroll seoses kontrollikoja tähelepanekutega			
2006. aastal leidis kontrollikoda kõikide auditeeritud programmide deklareeritud projektikulude osas olulisi vigu. 177st auditeeritud programmiperioodi 2000–2006 projektist olid 77 olulistest vigadest mõjutatud. (2006. eelarveaasta aastaaruande punktid 6.13–6.15 ja 6.26–6.28).	Komisjon on oma auditulemuste järelkontrolli veelgi parandanud. Muuhulgas sisalduvad selles ka maksete peatamised ning finantskorrektsioonid.	Kontrollikoda uuris komisjoni järelkontrolli 20 kontrollikoja poolt läbi viidud auditi tähelepanekute osas, mida käsitleti 2006. eelarveaasta kinnitavas avalduses. Kontrollikoja analüüs näitab, et järelkontroll viidi läbi kõigil juhtudel.	Komisjon on parandanud auditi tulemuste, sealhulgas kontrollikoja järelaudite järelevalvet ja järelmeetmeid järelevalverolli tugevdamist käsitleva 2008. aasta tegevuskava rakendamise tulemusel.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
3. Komisjoni auditeerimistegevuse peamiste leidude järelkontroll			
2006. eelarveaasta aastaaruande jaoks hinnati 15 regionaalpoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi poolt läbi viidud auditit. Veidi üle poolel nendest komisjoni poolt teostatud audititest olid kõik mõjusale järelevalveinstrumendile omased jooned. (2006. eelarveaasta aastaaruande punktid 6.23, 6.36 ja tabel 6.3. Vt ka 2007. eelarveaasta aruande punkt 6.30)	Struktuurimeetmete tegevuskava raames on komisjon kohustunud võtma meetmeid, et suurendada oma auditeerimistegevuse mõju, kiirendades maksete peatamise rakendamist ja finantskorrektsioonide tegemist. (vt ka 2007. eelarveaasta aastaaruandes komisjoni vastust 6.30).	Oma järelkontrolli uude valimisse valis kontrollikoda 15 komisjoni pool teostatud auditit. Kontrollikoda hindas auditijälge, tähtsate asjaolude dokumenteerimist ning kontrollis auditeerimist. Kontrollikoda leidis, et nimetatud 15 juhul olid regionaalpoliitika peadirektoraat ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat liikmesriikide juhtimise ja järelevalvesteemide töö hindamiseks kasutanud sobivaid auditimenetlusi. Sellegipoolest vajab audititöö dokumenteerimine veel parandamist, seda eriti just auditimenetluste täielikkuse seisukohast.	<i>Komisjon on arvamusel, et enamikul juhtudest oli dokumenteerimine täielik. Komisjon on valmis jätkama kõrgete kvaliteedikontrolli ja dokumenteerimise standardite rakendamist.</i>

7. PEATÜKK

Teadusuuringud, energeetika ja transport

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	7.1–7.10
Kuidas raha kulutatakse	7.6–7.10
Tehingute korrektsus	7.11–7.16
Süsteemide mõjus	7.17–7.39
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	7.18–7.34
Kuluaruannete dokumentide eelkontrollid	7.18–7.20
Kuluaruannete kontrollitõendid	7.21–7.27
Komisjoni järelauditi strateegia	7.28–7.34
Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	7.35–7.39
Kokkuvõtted ja soovitused	7.40–7.42
Järeldused	7.40–7.41
Soovitused	7.42

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

7.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang teadusuuringuid, energeetikat ja transporti käsitleva poliitika-valdkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: „06 – energeetika ja transport”; „08 – teadusuuringud”; „09 – infoühiskond ja meedia” ja „10 – otsene teadustegevus”. Üksikasjalik teave hõlmatud tegevuse, aasta kulutuste ja haldamise viisi kohta on esitatud **tabelis 7.1**.

7.2. Energeetika ja transpordi tegevuspõhimõtete eesmärk on kindlustada Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele konkurentsivõimelised energeetika- ja transpordisüsteemid, muuta energia tootmine ja tarbimine jätkusuutlikumaks, luua tingimused jätkuva ja turvalise energia tarnimiseks ja transporditeenuste osutamiseks ELis ning kavandada liidu konkurentsivõimelise, jätkusuutliku, turvalise ja ohutu transpordi ja energeetika poliitika rahvusvahelises kontekstis.

7.3. Teadusuuringute tegevuspõhimõtete suundumus on Euroopa teadusruumi loomine. Seoses ühisturu väljakujunemisega on Euroopa teadusruumil keskne osa tööhõivet, rahvusvahelist konkurentsivõimet ning majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust käsitleva Lissaboni strateegia rakendamisel, eelkõige ELi kui haridust, koolitust, teadusuuringuid ja uenduslikkust hõlmava ala rajamisel.

7.4. Infoühiskonna ja meedia tegevuspõhimõtetes keskendutakse ELi i2010 strateegilisele algatusele, toetades uuenduslikkust ja konkurentsivõimet info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teadusuuringute ja arendustegevuse kaudu ning aidates kaasa Euroopa audiovisuaalse sektori tugevdamisele.

7.5. Otseseks teadustegevuseks ette nähtud kulutuste kaudu rahastatakse Teadusuuringute Ühiskeskuse (komisjoni peadirektoraat) teadusuuringuid ja sellega seonduvat tegevust. Teadusuuringute Ühiskeskuse eesmärk on anda kliendikesket teaduslik-tehnilist toetust ELi poliitikate väljatöötamiseks, arendamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks.

Tabel 7.1 — Maksete jaotumine poliitikavaldkondade kaupa

Eelarve jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2008. aastal (miljonit eurot)	Eelarve haldamise viis
6	Enegetika ja transport	Halduskulud ⁽¹⁾	128	Otsene tsentraliseeritud
		Sisemaa-, õhu- ja meretransport	278	Otsene tsentraliseeritud
		Üleeuroopalised võrgud	888	Otsene tsentraliseeritud
		Tavapärane ja taastuenergia	72	Otsene tsentraliseeritud
		Tuumaenergia	215	Otsene tsentraliseeritud
		Energia- ja transpordialased teadusuuringud (seitsmes raamprogramm)	108	Kaudne tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	92	Detsentraliseeritud ja ühine
		Energia- ja transpordikasutajate turvalisus ja kaitse	3	Otsene tsentraliseeritud
			1 784	
8	Teadusuuringud	Halduskulud ⁽¹⁾	241	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm	2 223	Otsene tsentraliseeritud
		Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER) :	96	Kaudne tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	1 836	Otsene tsentraliseeritud
		Muu	42	Otsene tsentraliseeritud
			4 438	
9	Infoühiskond ja meedia	Halduskulud ⁽¹⁾	129	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm:	749	Otsene tsentraliseeritud
		Meedia	82	Otsene tsentraliseeritud
		Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm ja muu	141	Otsene tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine	607	Otsene tsentraliseeritud
			1 708	
10	Otsene teadustegevus	Personali- ja jooksvad kulud ning investeeringud ⁽²⁾	306	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm	38	Otsene tsentraliseeritud
		Tuumaenergia alaste meetmetega seotud varasemad kohustused	23	Otsene tsentraliseeritud
		Eelmiste programmide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	22	Otsene tsentraliseeritud
			389	

Halduskulud kokku 804

Seitsmes raamprogramm kokku ⁽²⁾ 3 214

Eelmised raamprogrammid kokku 2 557

Üleeuroopalised telekommunikatsioonivõrgud kokku 888

Muud kokku 857

Tegevuskulud kokku 7 516

Aasta maksed kokku 8 320**Aasta kulukohustused kokku 9 157**⁽¹⁾ Halduskulude aruanne on esitatud 11. peatükis.⁽²⁾ Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmes raamprogramm on Euroopa Liidu peamine vahend teadusuuringute rahastamiseks ajavahemikul 2007–2013. Eelmiste raamprogrammide kulud hõlmavad eelmiste raamprogrammide raames valitud projektide vahe- ja lõppmakseid (nt kuues raamprogramm (2002–2006) või viies raamprogramm (1998–2002)). Vt ka punkti 7.6

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kuidas raha kulutatakse

7.6. Nimetatud poliitikavaldkonna tegevuskuludest läheb ligikaudu 80 % mitmeid rahastamisskeeme hõlmavate teadusuuringute projektide rahastamiseks mitmeaastaste raamprogrammide raames, toetades erinevaid teemavaldkondi ja projektiliike.

7.7. Komisjon teostab tavaliselt makseid abisaajatele ilma liikmesriikide siseriiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste sekkumiseta. Alates 2008. aastast suunatakse ELi toetus teatavatele teadusuuringute suurprojektidele, nagu rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) arendamine, ühisettevõtete kaudu. Need ühenduse asutused haldavad komisjoni ning muude riiklike ja erasektori partnerite poolt eraldatud rahalisi vahendeid.

7.8. Abisaajad võivad olla uurimisasutused, ülikoolid, riiklikud haldusorganid, äriühingud või eraisikud. Liikmesriikide või assotsieerunud riikide abisaajad või partnerid⁽¹⁾ teostavad projekte üldiselt liikmesriikide või assotsieerunud riikide konsortsiumitena. Tavaliselt kestavad projektid mitu aastat. Rahastamine toimub komisjoniga sõlmitud toetuslepingu alusel. Toetused ulatuvad individuaalselt tegutsevatele teadlastele makstavast 20 000 eurost kuni 30 miljoni euron suurte koostööprojektide puhul. Olgugi et abisaajaid on üle 1 000, saavad neist 240 suuremat ligikaudu 50 % kogumaksetest.

7.9. Järgmine peamine kululiik (ligikaudu 12 % kogukuludest) hõlmab peamisi energeetika ja transpordi projekte üleeuroopaliste võrkude programmi raames⁽²⁾. Abisaajad on tavaliselt liikmesriikide ametiasutused, kuid need võivad olla ka riigi- või eraettevõtted.

7.10. Teadusuuringute ning transpordi ja energeetika projektide puhul makstakse tavaliselt toetusi osamaksetena: ettemakse tehakse toetuslepingu allkirjastamisel, seejärel hüvitatakse vahe- ja lõppmaksetega abisaajate poolt perioodiliste kuluaruannetega taotletud abikõlblikud kulud.

7.6-7.10. Teadusuuringute raamprogrammid hõlmavad tehniliselt ja rahaliselt keerukaid projekte. Kontrollikeskkonda iseloomustab abisaajate suur arv ja kõik nad kasutavad omi kontrollisüsteeme.

Teadusuuringute raamprogrammide haldamise saab jagada nelja eraldi etappi: taotluste hindamine, taotluse valik ja lepingute läbirääkimised, projekti ja lepingu haldamine ning finantsauditid ja muud järelkontrollid.

Palju abisaajate tehtud vigu ei saa komisjon avastada enne maksete sooritamist. Olukorra lahendamiseks rakendab komisjon kontrollistrateegiat, mille eesmärk on tagada maksete seaduslikkus ja korrektsus mitme aasta lõikes. See põhineb kõigi selliste vigade süstemaatilisel avastamisel ja parandamisel, mida ei suudetud enne makse sooritamist välja selgitada. See on saavutatud tihendatud järeldaudititega, mis kujutavad endast kontrollistrateegia ja auditeeritud abisaajatele makstud liiga suurte summade tagasinõudmise põhielementi.

Lisaks on seitsmenda raamprogrammi puhul käivitatud algatusi muude kontrollide tugevdamiseks. Teadusuuringute peadirektoraadid on võtnud kasutusele „kokkulepitud menetlused” paremate kontrollitööndite jaoks ning abisaaja raamatupidamismeetodite eelkontrolli keskmiste personalikulude ja/või üldkulude (sealhulgas kaudsete kulude) arvestamiseks.

Mis puutub teistesse käesolevas peatükis käsitletud programmidesse, näiteks üleeuroopalised võrgud ja tuumaelektrijaamade tegevuse lõpetamise rahastud, siis nende kontrollistrateegiad erinevad teadusuuringute raamprogrammi omadest erinevas ulatuses, et võtta arvesse nende eriomadusi.

⁽¹⁾ Igasse projekti on kaasatud keskmiselt ligikaudu 20 osapoolt, kuigi osalejate arv võib ulatuda 4-st kuni 95-ni. Osapooled võivad osaleda mitmetes projektides.

⁽²⁾ 2008. aastal 434 käimasolevat üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) projekti keskmise toetusega 16,43 miljonit eurot ja 53 käimasolevat üleeuroopalise energiavõrgu (TEN-E) projekti keskmise toetusega 1,34 miljonit eurot.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

TEHINGUTE KORREKTSUS

7.11. Tehingute korrektsuse testimise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **Lisa 7.1 osas 1**. Kontrollikoda leidis, et 150 maksest koosneva valimi puhul oli vigadest mõjutatud 33 makset. Seitsmenda raamprogrammi 63 auditeeritud ettemakset ja ühes auditeeritud vahemakset vigu ei leitud. Kontrollikoda tuvastas, et kõige tõenäolisem veamäär on 2 % ja 5 % vahel.

7.12. Enamik vigu on seotud abikõlbmatute kulude hüvitamisega vahe- ja lõppmaksete puhul kuuenda raamprogrammi teadusuuringute projektidele. Nendel juhtudel ei ole komisjon avastanud abikõlbmatuid kulusid enne maksete teostamist või on arvutanud hüvitatava summa ebakorrektselt.

7.13. Need leiud on kooskõlas komisjoni enda auditiprogrammi leidude ja reservatsioonidega, milles käsitletakse nende kuuenda raamprogrammi kulude hüvitamise taotluste täpsust, mille esitasid teadusuuringute peadirektoraatide peadirektorid oma iga-aastastes tegevusaruannetes.

7.14. Kõige tüüpilisemad vead on seotud abikõlbmatute personali- ja kaudsete kulude hüvitamisega. Abisaajad ei täida õigusaktidest tulenevat nõuet deklareerida projekti tegelikke kulusid, vaid kasutavad projektipersonali puhul ebakorrektsed kulude arvutamise määrasid. Selle kohta on esitatud alljärgnev näide.

7.12-7.14. Enamik vigu tuleneb personali- ja üldkulude ebaõigest deklareerimisest. Palju selliseid vigu on tuvastatavad üksnes abisaajate ruumides läbiviidavate audititega. Seetõttu on komisjon kehtestanud kontrollistrateegia ja välja töötanud järeleauditsüsteemi. Võetud parandusmeetmed on veamäära viimastel aastatel vähendanud. Seitsmenda raamprogrammi puhul on võetud täiendavaid parandusmeetmeid, eelkõige seoses kontrollitõenditega.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Näide: Abikõlbmatud personali- ja kaudsed kulud

Kontrollikoja tehingute valim hõlmas mitme liikmesriigi 30 partneriga kuuenda raamprogrammi projekti, milles käsitletakse transpordisüsteemide teadusuuringuid ja arendamist. Mitmeaastase kestusega projekti kogumaksumus on üle 10 miljoni euro.

Kontrollikoda auditeeris ühe projektipartneri ajavahemikul jaanuar–detsember 2006 kohta esitatud kuluaruannet, mille alusel tegi komisjon makse 2008. aastal.

Komisjoni ja abisaaja vahelises toetuslepingus on standardsete abikõlblike kulude kohta sätestatud, et „abikõlblikud kulud peavad olema tegelikult tehtud kulud, mis on ökonoomsed ja projekti rakendamiseks vajalikud...”. Hüvitamiskõlblikud kulud peavad lisaks olema „... kirjendatud lepingu osapoolle (nt projektipartner) raamatupidamisarvestuses ...” ja „... kasutatud arvestuspõhimõtted peavad võimaldama projekti rakendamise käigus tekkinud kulude ja kuludokumentide ning lepingu osapoolle kogu muu äritegevusega seotud arvestuse otsest kooskõlastavat võrdlemist.”

Abisaaja arvutas kahe projektiga seotud personalikategooria (vaneminsener/projektijuht/ ja insener/tehnika) personalikulude tunnitasu alusel. Kontrollikoda leidis, et kasutatud määrad ei kajastanud abisaaja toetuslepingus sätestatud projekti tegevusega seonduvaid abisaaja tegelikke kulusid.

Kontrollikoja audiitorid arvutasid personalikulud ümber tegelike palgakulude alusel, mis on kirjendatud abisaaja raamatupidamisarvestuses. See näitas, et abisaaja on deklareerinud projektipersonali kulud rohkem kui 13 000 euro võrra suuremana. Personalikulude ümberarvutamise puhul tuleb vähendada proportsionaalselt ka projekti puhul makstavaid abikõlblikke kaudseid kulusid.

Abisaaja deklareeris abikõlblikke kulusid kokku suuremana rohkem kui 16 000 euro väärtuses ja komisjon hüvitas põhjendamatult üle 8 000 euro (kaasrahastamise määr oli 50 %).

KOMISJONI VASTUSED

Näide

Sellel konkreetsel juhul jätkab komisjon vajaliku hüvitisega järgmisel aruandeperioodil. Sellest hoolimata soovib komisjon rõhutada, et seda tüüpi vigu on võimalik avastada üksnes järelaudititega.

Kuuenda raamprogrammi puhul tuleb projekti kulud „kindlaks määrata osaleja tavapärase raamatupidamis põhimõtete kohaselt”. Komisjoni talitused tõlgendasid seda keskmiste kulude lubamisena (kuni muud abikõlblikkuse kriteeriumid olid täidetud), kui nende kasutamine moodustas osa osaleja tavapärastest raamatupidamis põhimõtetest. Sellest hoolimata ei olnud selge, millises ulatuses on aktsepteeritav erinevus projekti töötajate keskmiste ja tegelike kulude vahel.

Seitsmendal raamprogrammis osalemise eeskirjades on keskmised kulud lubatud, kuni need ei erine tegelikest kuludest „märkimisväärselt”. Sellel põhjusel on komisjon ette näinud võimaluse heaks kiita osalejate tõendeid, mis käsitlevad nende meetodit keskmise personalikulude kasutamiseks (vt vastused punktidele 7.6–7.10 ja 7.27).

Selle tulemuseks peaks olema vigade arvu vähenemine deklareeritud keskmistes personalikuludes.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

7.15. Muud kontrollikoja tuvastatud olulised vead olid järgmised:

- a) Kulude hüvitamine kuuenda raamprogrammi raames abisaajale, kes ei suutnud esitada tõendeid, et hüvitatud kulud olid tegelikult kantud ja projektiga seonduv oluline tegevus tegelikult toimunud;
- b) Viga andmete sisestamisel komisjoni arvutustabelisse kuuenda raamprogrammi vahemakse puhul, mida ei avastatud makse heakskiitmise menetluses, mistõttu tehti abisaajale 76 % ulatuses enammakse;
- c) Viienda raamprogrammi raames oluliste allhanke vormis tehtud kulutuste hüvitamine abisaajale ilma selleks nõutava eelneva komisjoni heakskiiduta;
- d) Üleeuroopalise transpordivõrgu projekti puhul hüvitati kulud, mis tehti väljaspool komisjoni ja abisaaja vahelises rahastamislepingus määratletud abikõlblikkusperioodi.

7.16. Kontrollikoda teostas ka varasemate tähelepanekute järelkontrolli, mille kohta on esitatud aruanne **lisas 7.2**. Kontrollikoda leidis, et komisjon on võtnud DASis 2006 esitatud peamiste vigade suhtes parandusmeetmed, kuigi vähese hilinemisega. Hilinenud maksete puhul leidis kontrollikoda, et komisjon on 2008. aastal oma tulemuslikkust tunduvalt parandanud, tehes abisaajatele õigeaegseid makseid.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

7.17. Kontrollikoja poolse järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjususe hindamise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisa 7.1 osas 2**. Hindamises keskenduti kuuendale raamprogrammile, mis moodustab 82 % 2008. aasta valimis olevatest vahe- ja lõppmaksetest. Kontrollikoda leidis, et süsteemid olid tehingute korrektsuse tagamisel ainult osaliselt mõjusad.

7.15.

- a) Probleemid selle abisaajaga olid juba välja selgitatud ja nendega tegeleti komisjoni enda kontrollisüsteemi raames enne auditi välja kuulutamist kontrollikoja poolt.
- b) Komisjonis kehtivate kontrollimeetmete eesmärgiks on seda tüüpi vigade vältimine nii suures ulatuses kui võimalik. Sellel konkreetsel juhul on komisjon võtnud parandusmeetmeid, nõudes summa tagasi järgnevatel aruandlusperioodidel.
- c) Makse sooritamise ajal ei olnud nimetatud kuludele eelnevat heakskiitu tööpoolest antud. Komisjon tuvastas probleemi enne lõpliku makse sooritamist ja palus lepingu osapoolel seega esitada täiendavaid tõendeid. Antud täiendavat teavet arvestades jõudis komisjon seisukohale, et makse sooritamise jätkamine oli piisavalt õigustatud.
- d) Tegu oli vormi veaga, mille põhjuseks oli komisjoni hooletus. Sisuliselt olid kulud õigustatud.

7.16. Komisjon tervitab kontrollikoja positiivseid märkusi auditite järelemeetmete ja õigeaegsete maksete kohta. Mõlemas valdkonnas on tehtud märkimisväärsed jõupingutusi ja tulemused ilmnesid juba 2008. aastal. Komisjon jätkab olukorra tähelepanelikku jälgimist.

7.17. Komisjon rakendab kontrollistrateegiat, mille eesmärk on tagada maksete seaduslikkus ja korrektsus mitme aasta lõikes. Kuuenda raamprogrammi puhul on strateegia eesmärgiks tagada, et selle rakendamise neljanda aasta (2010) lõpuks oleks allesjäänud vigade olulisuse määr alla 2 %. Tuvastatud vigade liiki, sagedust ja hulka ning kulude-tulude kaalutlusi arvestades vaadatakse see eesmärk igal aastal läbi.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid***Kuluaruannete dokumentide eelkontrollid***

7.18. Kuluaruannete dokumentide eelkontroll koosneb enamasti komisjoni poolt enne hüvitamist teostatud arvestus- ja aritmeetilisest kontrollist. Mõnel juhul võivad kontrollid hõlmata ka täiendaval teabel põhinevate individuaalsete kuluar- tiklite kontrollimist, nagu abisaajalt nõutavad arved ja palgaarvutuslehed.

7.19. Seoses kuluaruannete dokumentide eelkontrollidega kontrollis kontrollikoda suuniseid ja menetlusi ning aruandlus- ja järelevalvekorda infoühiskonna ja meedia peadirektoraadis. Kontrollikoda testis kontrollide toimimist 30 tehingu puhul ⁽³⁾.

7.20. Auditiga ei tuvastatud mingeid konkreetseid puudusi ja kinnitati dokumentaalse eelkontrolli toimimist, nagu see oli kavandatud. Kontrollikoda märgib, et kuigi dokumentide eelkontrolli käigus on võimalik avastada kuluaruannete põhilisi puudusi, saab paljusid vigu avastada ainult siis, kui teostatakse kontrolle abisaaja juures. Seda dokumentide kontrolliga seon- duvat piirangut on vaja tasakaalustada teiste järelevalve- ja kontrollisüsteemide elementidega (kontrollitõendid ja järelauditid).

Kuluaruannete kontrollitõendid

7.21. Kui seda nõutakse toetuslepingus, ⁽⁴⁾ peavad abisaajad kulude hüvitamise taotlemiseks esitatud kuluaruannetele lisama kontrollitõendi, mille annab välja sõltumatu audiitor. Audiitor kinnitab, et tal on piisav kindlus, et deklareeritud kulud vastavad abikõlblikkusnõuetele.

7.22. Abisaaja juures auditeeritud 39 tehingu puhul, kus esitati kontrollitõendid, võrdles kontrollikoda oma testi tule- musi kontrollitõenditega. 17 (43 %) kontrollikoja kontrollitud juhtumi puhul leidis kontrollikoda vigu kuluaruannetes, mille kohta kontrolli läbiviinud audiitor oli enne kulude hüvitamise taotluse esitamist väljastanud märkusteta järelausotsuse.

7.22. Komisjon jagab kontrollikoja muret kuuenda raamprogram- mi kontrollitõendite õigsuse kohta: need ei taga täielikult algselt soovitud täiendavat kindlust seoses kuludeklaratsioonide seaduslikkuse ja korrektsusega. Sellest hoolimata on selge, et nimetatud vahend on andnud märkimisväärse panuse vigade ennetamisse ja varasesse parandamisse, mille tulemusena on kuuenda raamprogrammi veamäär võrreldes viienda raamprogrammiga langenud.

⁽³⁾ 14 juhtumit substantiivse testimise valimist, lisaks 16 täiendavalt valitud juhtumit.

⁽⁴⁾ Kuuenda raamprogrammi raames peaks projekti iga osapool esitama vähemalt ühe kogu projekti kestust katva kontrollitõendi. Kontrollitõendit nõutakse alati siis, kui osapoolte taotletav ühenduse toetus ületab 750 000 eurot kulude deklareerimise perioodi kohta.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

7.23. Enamikul juhtudel ei suutnud kontrolli läbi viinud audiitor tuvastada abikõlblike kulude suuremana deklareerimist, eriti personali- ja kaudsete kulude puhul, mis on abisaajate kuluaruannetes peamine vigade põhjus (vt punkt 7.14).

7.24. Nimetatud leid on kooskõlas eelmise aasta tulemustega ja 10. peatükis esitatud leidudega. Sellega kinnitatakse, et komisjonil on vaja jätkata toetuse ja suuniste andmist abisaajatele ja kontrolli läbi viivatele audiitoritele, et parandada kõnealuse kontrolli usaldusväärsust⁽⁵⁾.

Seitsmenda raamprogrammiga seonduvate abisaajate kuluarvestuse meetoodika eelkontroll

7.25. Komisjon on püüdnud menetlusi seitsmenda raamprogrammiga seonduva kontrollitõendite süsteemi uuendamise abil lihtsustada. Peamine uuendus on see, et loobutakse kulude vahearuannete esitamise kohustusest, võttes kasutusele abisaajate kuluarvestuse meetoodika eelkontrollitõendi.

7.26. Lisaks abisaajate halduskoormuse vähendamisele kavandatakse selle meetmega edendada korrektse kuluarvestuse meetoodika kasutamist ja seeläbi vähendada kuluaruannete veamäära.

7.27. Komisjon ei ole veel siiski selgelt määratlenud vajalike kriteeriume, et hinnata, kas abisaajate kuluarvestuse meetoodika vastab määrustega sätestatud nõuetele. 2008. aasta lõpus kiideti nimetatud uus eelkontrolli vorm heaks ainult ühe juhul.

Komisjoni järelauditi strateegia

7.28. Komisjoni teadusuuringute kulude kontrollisüsteemi teine peamine element on komisjoni finantsjärelaudidid (st pärast hüvitamist) abisaaja juures. Auditi viivad läbi komisjoni audiitorid ja välisaudiitorid komisjoni järelevalve all. Järelauditite eesmärk on avastada ja parandada vigu, mida ei ole ennetatud või avastatud varasemate kontrollide käigus.

7.23–7.24. Olukorra parandamiseks on kontrollitõendeid seitsmenda raamprogrammi puhul kohandatud.

Seitsmenda raamprogrammi kontrollitõendid põhinevad „kokkulepitud menetlustel”, mille alusel peab kontrolli teostav audiitor läbi viima eelnevalt määratletud menetlused ja andma nende põhjal aru faktiliste tulemuste kohta. Suunised on abisaajatele ja kontrolle läbiviivatele audiitoritele kättesaadavad Cordise veebisaidil (<http://cordis.europa.eu/>), vt ka vastust punktile 7.33. Selle lähenemisviisiga peaksid vähenema audiitorite vead abikõlblikkust käsitlevate reeglite tõlgendamisel, mis ilmnesisid kuuenda raamprogrammi puhul, misjuhuul on tegu edasise sammuga sellise kontrolli parandamisel.

7.25–7.26. Nii personali- kui ka kaudsete kulude meetoodika kontroll on tõepoolest kehtestatud protseduuride lihtsustamiseks nende mitme toetuse saajate puhul, kelle süsteemid suutsid pakkuda mõistlikku kindlust, et rakendatavad meetodid on kooskõlas toetuslepingu sätetega. Selline kontroll on vabatahtlik.

7.27. Kuluarvestuse meetoodika hindamise kriteeriumide kehtestamine on keeruline ülesanne. Komisjon on keskmisi personalikuluseid kasutavate abisaajate kuluarvestuse eelkontrolli kriteeriume täpsustanud 23. juunil 2009 vastuvõetud komisjoni otsuses (K(2009) 4705).

Pärast aeganõudnud algust on hinnatud meetoodikate tõendite arv 2009. aastal suurenenud.

⁽⁵⁾ 2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 7.31–7.33 ja 7.43 c).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

7.29. 2008. aastal jätkasid komisjoni teadusuuringute peadirektoraadid ⁽⁶⁾ järelauditi alast tegevust kooskõlas 2007. aastal kuuenda raamprogrammiga kasutusele võetud ühise järelauditit käsitleva strateegiaga. Strateegiaga tõhustatakse järelauditeid ja kavandatakse suurendada kindlust kuuenda raamprogrammi kulude korrektsuse osas. Nimetatud kulud moodustavad 2008. aasta teadusuuringute raamprogrammide kogukuludest 42 %.

7.30. Kontrollikoda vaatas läbi komisjoni edusammud strateegia rakendamisel, mis põhines järgmistel peaesmärkidel:

- a) suurendada auditite katvust;
- b) tugevdada järelauditite ühtsust ja järjepidevust teadusuuringute peadirektoraatides;
- c) rakendada uut tsentraliseeritud auditi juhtimise infosüsteemi ja auditi ühiskasutuse rakendust;
- d) tõhustada kontrollitõendite väljastamise protsessi;
- e) tagada teadusuuringute peadirektoraatide ühine lähenemiskiis komisjoni ülesandel auditeid teostavate lepinguliste välisaudiitoritega tegelemisel.

7.31. Vastusena kontrollikoja varasemale kriitikale suurenes 2008. aastal kulutuste järelauditite katvus oluliselt (**joonis 7.1**). Lõpetatud auditite arv suurenes 432-lt (seisuga 2007. aasta lõpp) 1 084-le (seisuga 2008. aasta lõpp).

7.32. Teadusuuringute peadirektoraadid järgivad järjepidevalt ühist järelauditeid käsitlevat strateegiat ja on teinud jõupingutusi selle rakendamise pidevaks kooskõlastamiseks ja kontrollimiseks. Tegevuse jaotumine teadusuuringute peadirektoraatide vahel ja integreeritud haldusteabesüsteemi mittekasutamine raskendab koostöö tegemist, eelkõige audititulemuste järelkontrolli puhul.

7.31. Komisjon võtab teadmiseks kontrollikoja pooltava kommentaari kulude ulatuslikuma audititega kaetuse kohta.

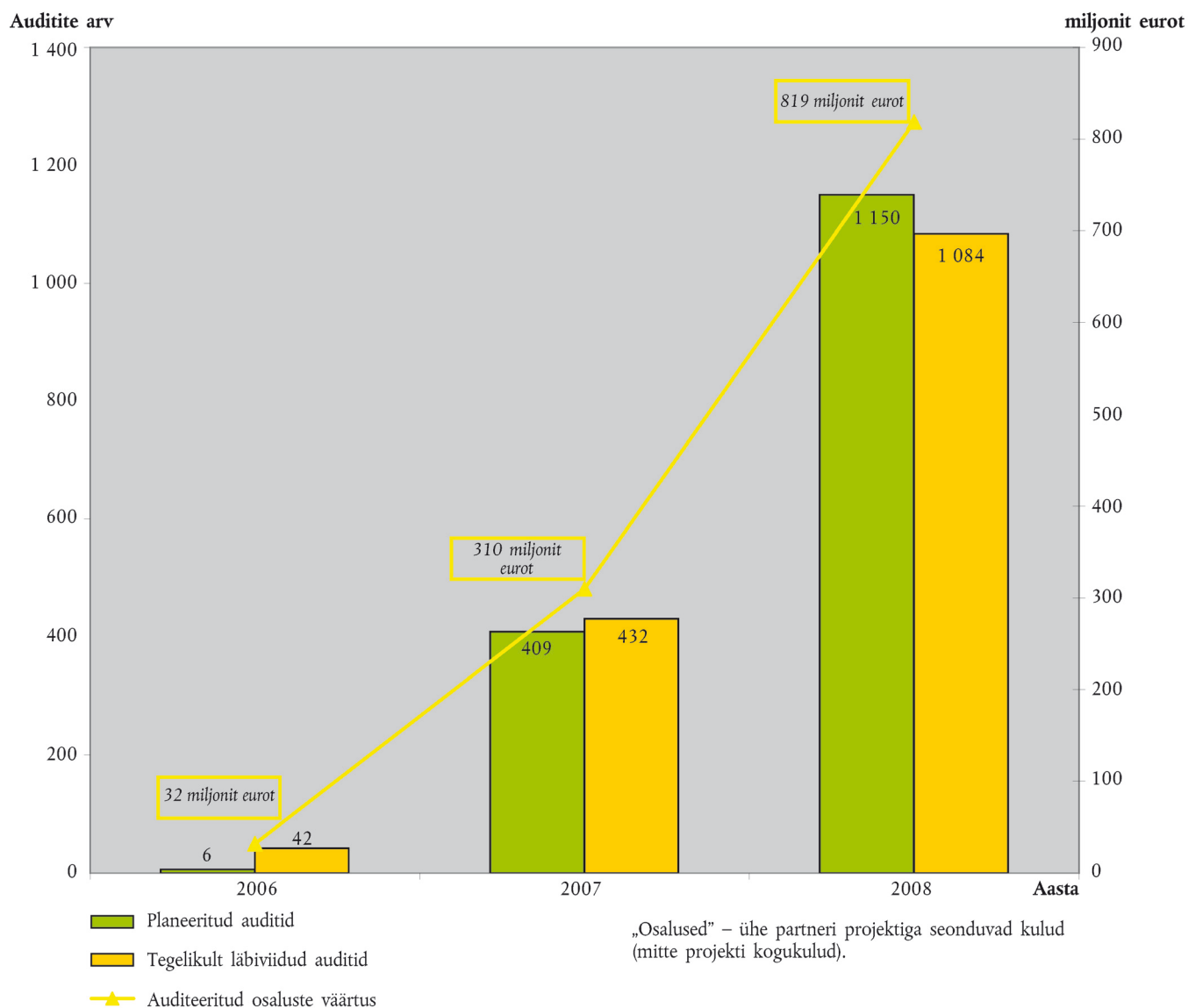
7.32. Komisjon tervitab kontrollikoja positiivseid märkusi teadusuuringute peadirektoraatide poolt seoses ühise auditistrateegia rakendamise võetud järjekindla ja sidusa lähenemiskiisi kohta.

Spetsiaalse IT-vahendi puudumine kooskõlastamist iseenesest ei takista. Kõrgetasemeline koordineerimine saavutatakse teadusuuringute peadirektoraatide vaheliste mitmeid osakondi hõlmavate tööühmade kaudu. Kord kuus toimuvad auditite kokkuvõtteid käsitlevad koosolekud kujutavad endast sellise tõhusa koostöö head näidet (vt ka punkt 7.34).

Teadusuuringute Rakendusamet ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet integreeritakse sellisesse kooskõlastamisse 2009. aasta jooksul.

⁽⁶⁾ Teadusuuringute, infoühiskonna ja meedia, energeetika ja transpordi ning ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadid.

Joonis 7.1 — Komisjoni ühise järelauditi strateegia rakendamine

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.33. Komisjoni järelauditiit käsitleva strateegia eesmärk on tõhustada kontrollitööde väljastamise protsessi, suurendades oma tuge abisaajatele ja kontrolli teostavatele audiitoritele. Kuigi komisjon on teinud jõupingutusi, et parandada suuniseid ja levitada parimaid tavaid, esineb varem täheldatud puudusi endiselt ka 2008. aastal (punkt 7.22).

7.34. Ühist välisaudiitoreid käsitlevat lähenemisviisi tugevdavad igakuiselt toimuvad auditite kokkuvõtteid käsitlevad koosolekud ja auditaruannete kvaliteedikontrollimenetluste kasutamine.

KOMISJONI VASTUSED

7.33. Seitsmenda raamprogrammi käigus väljatöötatud uued algatused, näiteks metoodika eelkontrolli töend ja keskmiste personaalikulude töend, mis on mõeldud kuludeklaratsioonidega seotud ebakorreksete tavade vältimiseks ja millega seoses on korraldatud ulatuslik teabekampaania, vähendavad nende probleemide ulatust, millega kontrollikoda kokku puutub, oodatavasti veelgi (vt ka punkt 7.23).

7.34. Kontrollikoja tähelepanekud kinnitavad, et teadusuuringute peadirektoraadid on loonud tõhusa koostöö välisaudiitoritega (vt vastus punktile 7.32).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid

7.35. Järelauditi suurem katvus annab komisjonile laiaulatuslikuma aluse, et võtta parandusmeetmed ja suurendada kindlust kulude seaduslikkuse ja korrektsuse suhtes.

7.36. Täiendavad parandusmeetmed on kavandamisel või rakendamisel, keskendudes suurtele abisaajatele ja ekstrapoleerides süsteemsed auditileiud auditeeritud abisaajate veel auditeerimata lepingutele.

7.37. Audititegevuse märkimisväärne suurenemine tähendab audititulemuste rakendamisel oluliselt suuremat töökoormust (vigade ekstrapoleerimine, kohanduste, tagasinõuete ja sanktsioonide määramine). Oma tegevuse kooskõlastamisel nõuab see teadusuuringute peadirektoraatidelt märkimisväärseid jõupingutusi.

7.38. 2007. aasta juulis loodi infoühiskonna ja meedia peadirektoraadi poolt audititulemuste rakendamise eesmärgil järelaudititega tegelevate kontaktametnike sisemine võrgustik. 2008. aasta septembris asutas teadusuuringute peadirektoraat uue tagasinõuete tegeleva üksuse. Nimetatud üksus on koostanud peadirektoraadi projektide vastutavatele ametnikele audititulemuste rakendamist käsitlevad suunised.

7.39. Seisuga 2008. aasta lõpp oli komisjon algatanud siiski väga väikeseid summasid hõlmavaid tagasinõudeid, nagu on esitatud **joonisel 7.2** ja ei olnud määranud veel ühtegi sanktsiooni⁽⁷⁾ hoolimata asjaolust, et sanktsioonid olid üheks peamiseks parandusmeetmeks, mis võeti kasutusele seoses kuuenda raamprogrammi käivitamisega 2002. aastal⁽⁸⁾.

7.39. Nagu kontrollikoda täheldas, mõjutab auditite mahu pidev kasv peadirektoraatide töökoormust märkimisväärselt. Auditisoovituste järgimise tagamiseks, andes välja sissenõudekorraldusi või tasaarvestades summad järgnevate maksete puhul ning kasutades leppetrahve, on vaja paremat kooskõlastamist ja luua ulatuslik sisekontrollisüsteem (vt joonealune märkus 7).

2008. aasta lõpuks olid suures osas paigas haldusprotsessid, mis on vajalikud mitmeaastase kontrollistrateegia rakendamiseks.

⁽⁷⁾ Lisaks rahaliste vahendite tagasinõudmisele on komisjonil õigus nõuda kompensatsiooni (hüvitatud kahjud) abisaajalt, kui tuvastatakse, et nimetatud abisaaja oli deklareerinud kulusid tegelikult suuremana ja seetõttu saanud komisjonilt põhjendamatult toetust. Kui avastatakse, et abisaaja on pidevalt rikkunud lepingulisi kohustusi, võidakse tema suhtes rakendada rahalist trahvi.

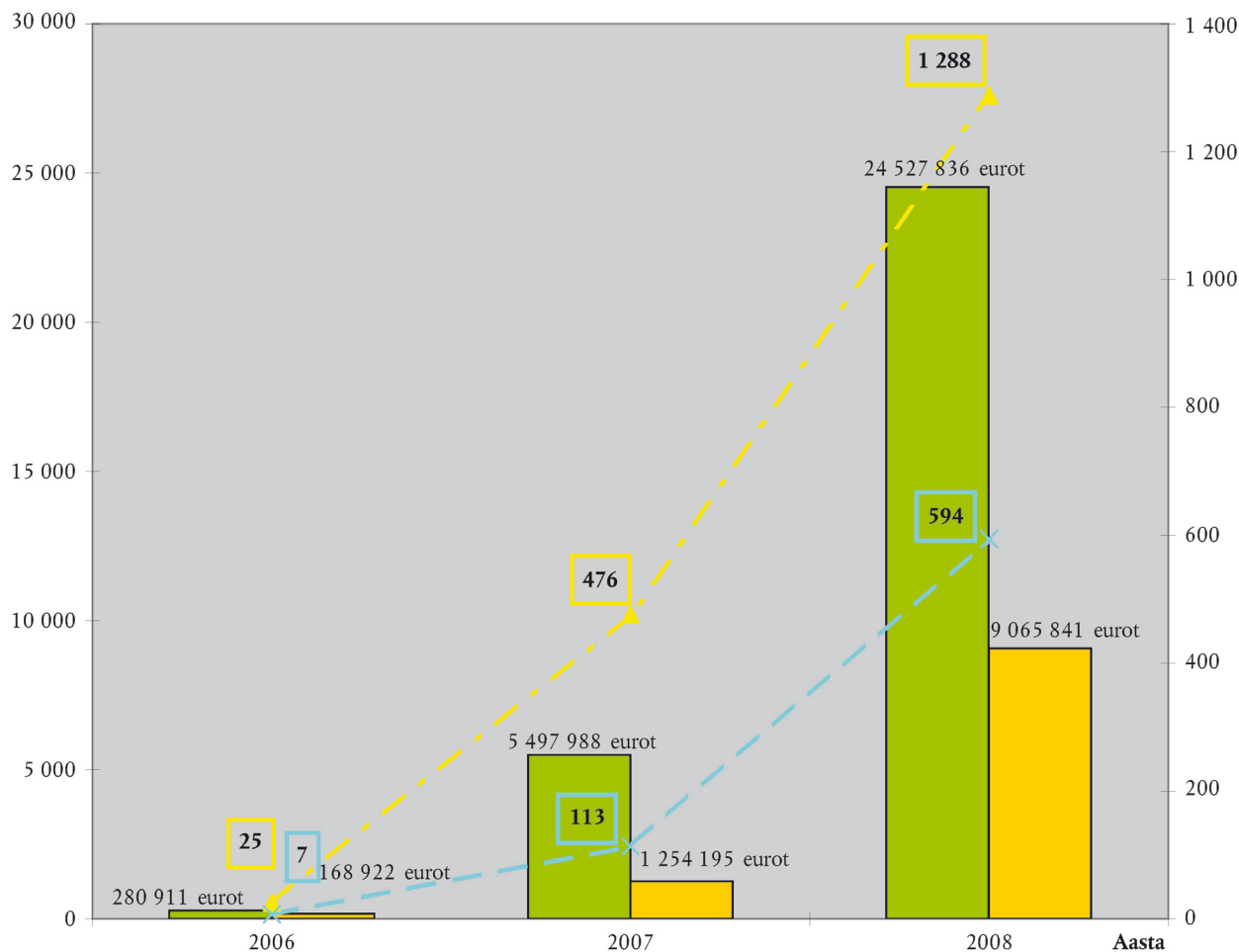
⁽⁸⁾ Kontrollikoja 2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 7.23.

Joonis 7.2 — Auditijärgsete finantskorrektsioonide rakendamine

Abikõlbmatud kulud

(1 000 eurot)

Osaluste arv

- Tuvastatud abikõlbmatud kulud, mis tuleb tagasi nõuda.
- Abikõlbmatud kulud, mis on tagasi nõutud (eurodes).
- ▲— Osalused, mille puhul tehti abikõlbmatuid kulusid.
- ×— Osalused, mille puhul abikõlbmatuid kulusid on tagasi nõutud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

KOKKUVÕTTED JA SOOVITUSED

Järeldused

7.40. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitika-valdkondade rühma 31.12.2008 lõppenud eelarveaasta maksete veamäär oli oluline. Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku 2 %–5 %.

7.40. Komisjon jätkab tööd, et saavutada selline allesjäänud vigade tase, mis soodustab käesolevas poliitikavaldkonnas reservatsioonideta kinnitava avalduse saamist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

7.41. Oma auditööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid on maksete korrektsuse tagamisel ainult osaliselt mõjusad.

Soovitused

7.42. Viimastel aastatel on komisjon tugevdanud oma kontrollisüsteeme ja lihtsustanud teadusuuringutega seonduvate projektide rahastamiseeskirju. Nimetatud meetmed on aidanud vähendada selle poliitikavaldkondade rühma veamäära. Selle positiivse suundumuse jätkamiseks peaks komisjon:

- a) tagama range kontrollide rakendamise, eelkõige parandades kontrollitõendite usaldusväärsust mõjusa järeldusit käsitleva strateegia rakendamise abil, määrates vajadusel trahve ja tehes deklareeritud kulude põhjendamatu hüvitamise juhtudel õigeaegseid tagasinõudmisi või kohandusi;
- b) kooskõlas viimase komisjoni töödokumendiga finantseeskirjade tõhustamise kohta ⁽⁹⁾ jätkuvalt lihtsustama rahastamiseeskirju seoses järgmise kaheksanda teadusuuringute raamprogrammiga, samal ajal järgides kulusäästlikku kontrollisüsteemi, mis tagab kulude korrektsuse suhtes piisava kindluse.

7.42. Komisjon nõustub kontrollikoja soovitustega.

- a) Komisjon on täielikult teadlik tõhusa kontrollisüsteemi tähtsusest ja püüdleb pidevalt olukorra parandamise poole. Juba on tehtud märkimisväärsed jõupingutusi, et parandada teadusuuringute poliitika haldamist kohaldatava õigus- ja finantsraamistiku piires. Komisjon jätkab kontrollide ranget rakendamist ka tulevikus.
- b) Komisjon nõustub, et kaheksanda raamprogrammi puhul oleks soovitatav finantseeskirju veelgi lihtsustada ja et säilitada tuleks tõhus kontrollisüsteem. Komisjon jätkab kooskõlas oma teatisega, mis käsitleb finantseeskirjade ratsionaliseerimist ja eelarve täitmise kiirendamist majanduse elavdamise eesmärgil, eelarve täitmise lihtsustamist ja tulemuste parandamist, et toetada oma majanduse elavdamise kava. 2010. aastal jätkab komisjon tööd kontrollisüsteemide kulutasuvuse valdkonnas ning teeb ettepaneku teadusuuringute ja teiste valdkondade vigade aktsepteeritava riskimäära kohta.

⁽⁹⁾ Presidendi nõusolekul Grybauskaitė teatis komisjonile (SEK(2009) 477 lõplik, 8.4.2009).

LISA 7.1

OSA 1: VALIMIPÕHISE TEHINGUTE TESTIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Testitud tehingute arv
2008	150
2007	180

1.2 — Valimi ülesehitus

Testitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008								2007	
	Viies raam-programm	Kuues raam-programm	Seitsmes raam-programm	Üleeuroopaline transpordivõrk	Tuumaelektrijaamade tegevuse lõpetamine	Muu	Kokku			
Ettemaksed ⁽¹⁾	—	—	42 %	3 %	1 %	3 %	49 %	74	33 %	59
Vahe-/lõppmaksed ⁽²⁾	1 %	33 %	1 %	3 %	3 %	3 %	44 %	65	61 %	109
Projektidega mitteseotud muud maksed ⁽³⁾	—	—	—	1 %	—	6 %	7 %	11	6 %	12
Kokku	1 %	33 %	43 %	7 %	4 %	12 %	100 %		100 %	

⁽¹⁾ 74 ettemakset: 63 seoses seitsmenda raamprogrammiga, viis üleeuroopalistele telekommunikatsioonivõrkudele, kaks seoses tuumaelektrijaamade tegevuse lõpetamisega (makstud otse abisaajale), kaks Aruka Energeetika Rakendusasutusele, üks Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele, üks Euroopa Kosmoseagentuurile (Galileo).

⁽²⁾ 65 vahe- ja lõppmakset: üks seoses seitsmenda raamprogrammiga, 50 seoses kuuenda raamprogrammiga, kaks seoses viienda raamprogrammiga, neli üleeuroopalistele telekommunikatsioonivõrkudele, neli seoses tuumaelektrijaamade tegevuse lõpetamisega (makstud rahvusvahelistesse toetusfondidesse), kaks Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele, üks sõe ja terase teadusfondile, üks arve infoühiskonna tehnoloogia programmi teenuslepingu alusel.

⁽³⁾ 11 projektidega mitteseotud muud makset: nt arved teenuste ja tarnete eest, makse seoses üleeuroopalise transpordivõrgu projektide laenu tagatisinstrumendiga, riskijagamisrahastu toetus seoses seitsmenda raamprogrammiga, tegevustoetused teadusuuringute asutustele ja rahvusvahelise katsetermotuumaareaktori (ITER) ühisettevõttele.

1.3 — Vigade esinemissagedus ja hinnanguline mõju

Vead	2008							2007	
	Viies raamprogramm	Kuues raamprogramm	Seitsmes raamprogramm	Üleeuroopalised telekommunikatsioonivõrgud	Tuumaelektrijaamade tegevuse lõpetamine	Muu	Kokku		
Esinemissagedus: Testitud tehingud, milles leiti vigu	100 % {2}	44 % {22}	—	30 % {3}	67 % {4}	12 % {2}	22 % {33}	48 % {86}	
Kvantifitseeritavate vigade esinemissagedus	50 % {1}	91 % {20}	—	20 % {1}	0 % {0}	67 % {2}	68 % {24}	44 % {61}	
Kvantifitseeritavate vigade mõju: Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku ⁽¹⁾	2 % ja 5 % vahel							2 % ja 5 % vahel	

⁽¹⁾ Kontrollikoda eristab kõige tõenäolisema veamäära puhul kolme kategooriat: alla 2 %, vahemikus 2 % ja 5 %, üle 5 %.

Lookulgudes toodud numbrid näitavad tehingute koguarvu.

OSA 2: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Asjaomane süsteem	Peamine sisekontroll (komisjon)			Põhilised sisekontrollid liikmesriikide asutustes	Üldine hinnang
	Dokumendi-kontrollid enne makset	Kontrollitõendid	Finantsjärelauditid		
Kuues raamprogramm				E/K	

Üldine hinnang	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata (auditeeritud maksete puhul nõuetele vastavuse kontrolli ei tehtud)

PÕHILISTE KINNITAVA AVALDUSE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. 2006. aasta kinnitav avaldus: oluline veamäär maksetes			
2006. aastal tuvastas kontrollikoda 150 auditeeritud tehingust vead 26 juhul. Kõige tüüpilisemad vead olid: ebapiisavad tõendavad dokumendid kulude hüvitamise taotluste põhjendamiseks, eelkõige personalikulude puhul, mis on tavaliselt suurim üksik kululiik; pigem eelarveliste arvnäitajate kui tegelike kulusid kajastavate arvnäitajate kasutamine; projekti kaudsete kulude põhjendamatu hüvitamine; kulude hüvitamise taotlused väljaspool abikõlblikkuse perioodi; mitmesuguste muude abikõlbmatute kulude hüvitamine. (2006. eelarveaasta aastaaruande punktid 7.10–7.11).	Neljal juhul lasub nüüd vastutus järelkontrolli eest peadirektoraatidel, mis on väljaspool kõnealust poliitikavaldkondade rühma. Kuuel juhul järeldas komisjon, et parandusmeetmed ei ole vajalikud. 13 juhul on komisjon teinud finantskorrektsioonid kas tagasinõudekorralduse väljastamise või abisaajatele teostatud maksete korrigeerimise teel järgnevatel perioodidel. Kolmel juhul on komisjon algatanud parandusmeetmed, mis on veel lõpule viimata.	Komisjon on teostanud vigade järelkontrolli ja võtnud parandusmeetmed, kuigi kolmel juhul ei ole finantskorrektsioone veel lõpule viidud. Komisjonile maksmata summad tuleks usaldusväärse finantsjuhtimise huvides tagasi nõuda võimalikult kiiresti.	Komisjon on võtnud parandusmeetmed, et tagada kolme lõpetamata juhtumi järelkontroll. Kolmest juhtumist kahe puhul jätkati maksete tegemist ja tagasimaksete protsessi. Kolmanda juhtumi puhul on alustatud auditeerimist ning selle lõpparuanne on koostamisel.
2. Komisjoni maksete hiline mine			
Arvukatel juhtudel on komisjon põhjendamatult viivitanud maksete teostamisega abisaajatele. 2005. aastal tehti kontrollikoja 69 auditeeritud maksest 11 makset hilinemisega (st 16 %). 2006. aastal tuvastas kontrollikoda 113 juhtumi puhul 21 viivitusega makset (st 18,6 %). 2007. aastal tuvastas kontrollikoda 180 auditeeritud juhtumist 30 viivitusega makset (st 17 %). 2008. aastal leidis kontrollikoda hilinenud makseid vähem: 150 auditeeritud maksest hilines 12 (st 8 %). (2005. eelarveaasta aastaaruande punkt 7.10; 2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 7.29 ja lisa 7.1; 2007. eelarveaasta aastaaruande lisa 7.2).	Komisjon on parandanud viivituste kontrollimist, võtnud kasutusele lihtsustatud menetlused, kohandanud infotehnoloogiavahendeid ja suurendanud maksetega tegelevatele ametnikele suunatud koolitusprogrammide arvu.	Komisjoni tulemuslikkus õigeaegsete maksete teostamisel on 2008. aastal oluliselt paranenud.	Kontrollikoja aruandes märgitud edusammud peegeldavad komisjoni jõupingutusi. Komisjon jätkab nimetatud probleemi hoolikat jälgimist.

8. PEATÜKK

Välisabi, arengukoostöö ja laienemine

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	8.1–8.13
Välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma eritunnused	8.2–8.11
Auditi ulatus	8.12–8.13
Tehingute korrektsus	8.14–8.17
Süsteemide mõjus	8.18–8.32
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	8.18–8.32
EuropeAid	8.20–8.24
Välissuhete peadirektoraat	8.25–8.26
Laiendamise peadirektoraat	8.27–8.28
Humanitaarabi peadirektoraat	8.29–8.30
Välissuhete peadirektoraadi ühine infosüsteem (CRIS)	8.31–8.32
Järeldus ja soovitus	8.33–8.37
Järeldused	8.33–8.34
Soovitused	8.35–8.37
Eelnevate kinnitava avaldusega mitte seotud tähelepanekute järelkontroll:	8.38–8.46
MEDA programmi käsitleva eriaruande nr 5/2006 järelkontroll	8.38–8.46
Sissejuhatus	8.38–8.39
Soovituste järelkontroll	8.40–8.45
Järeldus ja soovitus	8.46

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

8.1. Peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: 19 – välissuhted; 21 – arengukoostöö ja suhted Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega; ⁽¹⁾ 22 – laienemine ja 23 – humanitaarabi. **Tabelis 8.1** on ära toodud üksikasjalik teave hõlmatud tegevuste, aasta kulutuste ja haldusviisi kohta.

Tabel 8.1. — Maksete jaotumine poliitikavaldkondade kaupa

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2008. aastal (miljonit eurot)	Eelarve haldamise viis
19	Välissuhted	Halduskulud	336	otsene tsentraliseeritud
		Mitmepoolsed suhted, sisserände- ja varjupaigalaane koostöö kolmandate riikidega ning välissuhete üldküsimused	54	otsene tsentraliseeritud /
		Ühine välis- ja julgeolekupoliitika	192	kaudne tsentraliseeritud ⁽¹⁾ / ühine
		Euroopa algatus demokraatia ja inimõiguste toetuseks	109	otsene tsentraliseeritud
		Suhted ja koostöö ühenduseväliste tööstusriikidega	16	otsene tsentraliseeritud
		Kriisidele reageerimine ja ohud ülemaailmsele julgeolekule	199	otsene tsentraliseeritud
		Euroopa naabruspoliitika ja suhted Venemaaga	1 475	otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Suhted Ladina-Ameerikaga	310	otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Suhted Aasia, Kesk-Aasia ja Lähis-Ida riikidega	667	otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud / ühine
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	22	otsene tsentraliseeritud
			3 380	
21	Arengukoostöö ja suhted AKV riikidega	Halduskulud	248	otsene tsentraliseeritud
		Toiduainetega kindlustatus	258	otsene tsentraliseeritud
		Valitsusvälised osalejad arengukoostöös	172	otsene tsentraliseeritud
		Keskkond ja loodusvarade, sealhulgas energiat säästev majandamine	76	otsene tsentraliseeritud
		Inimeste ja ühiskonna areng	127	otsene tsentraliseeritud / ühine
		Piirkondlik koostöö Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega	223	otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud / ühine
		Arengukoostöömeetmed ja ühekordsed programmid	24	otsene tsentraliseeritud
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	13	otsene tsentraliseeritud
			1 141	

⁽¹⁾ Euroopa arengufondide poolt rahastatava abi kohta esitatakse eraldi aruanne, kuna seda ei rahastata üldelarvest.

Eelarve- aotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2008. aastal (miljonit eurot)	Eelarve haldamise viis
22	Laienemine	Halduskulud	71	otsene tsentraliseeritud
		Laienemisprotsess ja -strateegia	1 388	otsene tsentraliseeritud / kaudne / detsentralisee- ritud
		Ühinemisjärgne rahaline toetus	66	otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Teavitamis- ja kommunikatsioonistrateegia	9	otsene tsentraliseeritud
			1 534	
23	Humanitaarabi	Halduskulud	21	otsene tsentraliseeritud haldus
		Humanitaarabi	862	otsene tsentraliseeritud / ühine
			883	

Halduskulud kokku ⁽²⁾	676
Tegevuskulud kokku	6 262
Aasta maksed kokku	6 938

Aasta kulukohustused kokku	7 415

⁽¹⁾ Vastavalt finantsmääruse 53 artiklile täidavad otsese tsentraliseeritud halduse puhul rakendusülesandeid komisjoni talitused ja kaudse tsentraliseeritud halduse puhul delegeerib komisjon eelarve täitmisega seotud ülesanded kooskõlas finantsmääruse artiklitega 54–57.

⁽²⁾ Halduskulude auditi aruanne on esitatud 11. peatükis.

Allikas: Euroopa Ühenduste 2008. raamatupidamise aastaaruanne, II köide, lisa B.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma eritunnused

8.2. Välissuhete ja arengukoostöö tegevusvaldkondade kulusi haldavad peamiselt koostöötalitus EuropeAid (EuropeAid) ja välissuhete peadirektoraat. Laienemiskulutusi haldab laienemise peadirektoraat ja humanitaarabiga, sealhulgas ka toidua-biga, tegeleb humanitaarabi peadirektoraat.

8.3. EuropeAidi hallatud kulutuste alla kuulub järgmine:

- a) Aasia ja Ladina-Ameerika riikidele finants- ja tehnilise abi andmine ja nende riikidega tehtav majanduskoostöö;
- b) Euroopa naabruspoliitika, kaasa arvatud strateegiline partnerlus Venemaaga;
- c) temaatilised programmid, sealhulgas toiduainetega kindlustatus, valitsusvälised osalejad ja kohalikud omavalitsused, keskkond, tervis ja haridus, demokraatia ja inimõigused.

8.4. Enamikke välistegevuse kulutustest haldavad komisjoni talitused tsentraliseeritud halduse kaudu kas komisjoni peakorteris või haldavad neid komisjoni delegatsioonid kolmandates riikides. Rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu antavat abi hallatakse ühiselt.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

8.5. Enamiku kuludest moodustavad eelarvetoetused ja maksed (ettemaksed/eelfinantseerimine) arenguprojektide rakendusorganisatsioonidele, sealhulgas valitsusasutustele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele.

8.6. Toetatavad arenguprojektid paiknevad hajutatult enam kui 150 riigis ja rakendusorganisatsioonid erinevad üksteisest nii suuruselt kui pädevuselt. Projektidesiselt tehakse suurel hulgal üksikmaksid, mille suhtes kehtivad keerulised reeglid, eriti hangete ja tarnete päritolu osas.

8.7. Välissuhete peadirektoraadi hallatud kulude osas kehtivad järgmised haldusviisid:

- a) kaudne tsentraliseeritud haldus või haldus koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega ühise välis- ja julgeolekupooliitika alal;
- b) otsene tsentraliseeritud haldus, mida kohaldatakse järgmistel juhtudel: suhted ja koostöö ühenduseväliste tööstusriikidega (tööstusriikide rahastamisvahend) ning kriisidele reageerimine ja ohud ülemaailmsele julgeolekule (stabiliseerimisvahend). Projektide elluviijaks on kas peakorter või delegatsioonid.

8.8. Laienemise peadirektoraat haldab laienemisstrateegia ja -protsessi kulusid peamiselt ühinemiseelse abiprogrammi rahastamisvahendi, Phare programmi (kaasa arvatud ühinemisjärgne abi), programmi CARDS ⁽²⁾ ja Türgi ühinemiseelse abiprogrammi raames.

8.9. Maksed tehakse üldiselt kas tsentraliseeritud või detsentraliseeritud haldusviisi alusel. Esimesel juhul viivad lepingute sõlmimise otsuste eelkontrollle läbi komisjoni delegatsioonid, kuid teatud eritingimuste puhul eelkontrollle läbi ei viida.

8.10. Euroopa Liidu rahalise abi puhul võimalikele kandidaatriikidele (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Serbia ja Kosovo) ⁽³⁾ ja endisele Jugoslaavia Makedoonia Vabariigile haldavad asjaomaseid kulutusi peamiselt delegatsioonid. Alates 2008. aasta oktoorst moodustab see osa abist, mida eelnevalt jagati Euroopa Ülesehitusameti kaudu.

8.11. Humanitaarabi peadirektoraadi teostatud kulutusi hallatakse peakorteri tasemel. Ligikaudu pool kulukohustustega seotud assigneeringutest on seotud valitsusväliste organisatsioonidega (otsene tsentraliseeritud haldus) ja teine pool kas ÜRO või teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega (haldus koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega).

⁽²⁾ Phare oli Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ühinemiseelse strateegia peamine rahastamisvahend. Programm CARDS on ühenduse ülesehituse, arengu ja stabiliseerimise abiprogramm Balkani piirkonnas.

⁽³⁾ ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1244/99 alusel.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Auditi ulatus

8.12. Audit põhines kolmel peamisel elemendil:

- a) 2008. aasta maksete substantiivne kontrollimine 180 tehingust koosneva statistiliselt esindusliku valimi abil (vt **lisa 8.1** punktid **1.1** ja **1.2**). Valim sisaldas makseid rakendusorganisatsioonidele, eelarvetoetusi, makseid sihtfondidele ja muid otse komisjoni tehtud makseid näiteks ehitustööde-, tarne- või teenuslepingute alusel;
- b) komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamine nii peakorteris kui delegatsioonides, kaasa arvatud
  - i) lepingute ja maksete eelkontrollid;
  - ii) haldus- ja järelevalvetegevused;
  - iii) välisauditid;
  - iv) siseaudit;
- c) kinnitava avalduse raames esitatud varasemate tähelepanekute järelkontroll (vt **lisa 8.2**).

8.13. Tuleb märkida, et ÜRO organisatsioonidele tehtud maksete puhul oli kontrollikoja audiitoritel raskusi projektikulude auditaruannete ja vajalike tõendavate dokumentide ÜROlt kättesaamisega, seda vaatamata komisjoni poolt kontrollikoja audititöö lihtsustamiseks võetud meetmetele.

8.13. Komisjon toetab täielikult kontrollikoja teabetaotlusi, mis esitatakse ÜRO organisatsioonidele Euroopa Ühenduse ja ÜRO vahel 29. aprillil 2003. aastal sõlmitud finants- ja haldusraamistiku lepingu alusel.

TEHINGUTE KORREKTSUS

8.14. Välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma tehingute substantiivse kontrollimise käigus leiti olulisel määral vigu. Kontrollimise tulemused ja nende analüüs on ära toodud **lisas 8.1**.

8.15. Kontrollitud tehingud hõlmasid komisjoni talituste tehtud makseid kas otse lepingupartneritele ja konsultantidele või rakendusorganisatsioonidele. Mõlemat tüüpi maksetes leiti olulisel määral vigu.

8.16. Komisjoni talituste poolt otse lepingupartneritele ja konsultantidele tehtud maksete puhul olid olulisemad tuvastatud vead järgmised:

- a) kvantifitseeritavad abikõlblikkusvead (näiteks käibemaks ja muud maksud, nõutavate põhitingimuste mittetäitmine);

8.16.

- a) Ühte kontrollikoja näidet ei saa komisjoni hinnangul pidada kvantifitseeritavaks veaks ainult seetõttu, et lepingu vorminõudeid ei ole täidetud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- b) kvantifitseeritavad täpsusvead (näiteks arvutusvead, sealhulgas eelarvetoetuse maksetes) ja
- c) mittekvantifitseeritavad vastavusvead (näiteks tähtaegadest mittekinnipidamine, oluliste tõendavate dokumentide puudumine, eeskirjade eiramine hankemenetlustes).

8.17. Rakendusorganisatsioonide puhul olid olulisemad tuvastatud vead järgmised:

- a) kvantifitseeritavad abikõlblikkusvead (abikõlbmatute kulude kaasamine projektikulude hüvitamise taotlustesse ja eeskirjade eiramine hankemenetluste puhul);

- b) üks kvantifitseeritav täpsusviga (valed vahetuskursid).

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid

8.18. Kontrollikoja hinnatud tehingute seaduslikkusega seotud süsteemid hõlmavad lepingute ja maksete eelkontrolle (substantiivse kontrollimise alusel), juhtimise ja järelevalve tegevusi, välisauditite ja järelkontrollide süsteemi ja siseauditi funktsiooni. Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele on see, et need on kõikide peadirektoraatide puhul osaliselt mõjusad (vt **lisa 8.1 osa 2**).

8.19. Lisaks analüüsis kontrollikoda läbiviidud audititöö tulemustele toetudes välissuhete peadirektoraadi ühise teabesüsteemi (CRIS) mõjusust. See süsteem on oluline vahend, mida kasutavad EuropeAid, välissuhete peadirektoraat ja laienemise peadirektoraat nii peakorteri kui delegatsioonide tasandil, et hallata oma vastutusala kulusid.

- c) Seoses maksetähtaegadest kinnipidamisega ei ole komisjon mõnikord usaldusväärse finantsjuhtimise huvides lepingupartnereid maksete peatamisest teavitanud, kui on olnud alust kahtlustada finantsrikkumist, mille suhtes on algatatud uurimine.

8.17.

- a) Komisjon ei ole nõus kontrollikoja liigitusega, mille kohaselt alltöövõtja eeskirjade eiramisega seotud juhtumit peetakse kvantifitseeritavaks abikõlblikkusveaks. Nimelt otsustas komisjon täiesti teadlikult ja pärast olukorra põhjalikku hindamist makset finantsmääruse artiklite 81, 113 ja 119 kohaselt vähendada. Selline otsus vähendas nii lisa 8.1 osutatud vigadest mõjutatud maksete hulka kui ka üldist veamäära.

Komisjoni kontrollisüsteemiga enne lõppmaksete tegemist ette nähtud kohustuslikud finantsauditid võimaldavad komisjonil avastada vigu tehtud ettemaksetes ja parandada nii neid kui ka kontrollikoja leitud samalaadseid vigu järgmise aruandeaasta jooksul.

8.18. Komisjon on seisukohal, et välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma kontrollikeskkonda on võrreldes eelmiste aastatega märkimisväärselt parandatud (ning kontrollikoja varasematel aastatel tehtud soovitusi rakendatud). Näiteks on kõnealuse ajavahemiku jooksul tugevdatud koostöötalituses EuropeAid eelkontrolle, eelkõige (eel- ja järel-) auditit, ning alates 2007. aastast ajakohastatud standardsuuniseid, IT-süsteeme ja meetodikaid. Komisjoni enda järelkontrollid (koostöötalituses EuropeAid ja humanitaarabi peadirektoraadis) kinnitavad, et allesjäänud vigade tase on lõppmakse tegemisel või projekti lõpetamisel väga madal.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

EuropeAid

8.20. EuropeAid haldab nii ELi eelarvest kui Euroopa arengufondidest rahastatud kulusid. Olemasolevate kontrollisüsteemide üksikasjalikumast hindamisest antakse ülevaade koos käesoleva aastaaruandega avaldatavas eraldi aruandes, mis käsitleb seitsmendast, kaheksandast, üheksandast ja kümnest Euroopa Arengufondist rahastatud tegevusi.

8.21. Kontrollikoda märkis, et EuropeAid jätkab oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide parandamist.

8.22. Eelkontrollide kohta täheldati aga järgmiseid puudusi:

a) ebaefektiivsed ja ebapiisavad ennetavad kontrollid komisjoni talituste tasandil (audiitorid tuvastasid oluliste tõendavate dokumentideta tehtud makseid ja suurel arvul eeskirjade eiramist komisjoni talituste läbiviidud hankemenetluste tasandil);

b) ebapiisav järelevalve ELi rahastatud projektide elluviimise eest vastutavate organisatsioonide üle ja neile osutatava toe puudulikkus (näiteks ei ole ELi rahastatud projektide elluviimise eest vastutavatel organisatsioonidele alati selge, milliseid arvestuseeskirju tuleb kasutada nõutavate finantsaruannete ettevalmistamisel);

c) eelarvetoetuse maksete puhul esines puudusi maksetingimuste täitmise kontrollimise menetlustes.

8.23. Välisauditite kasutamise kohta, mis on üks olulisemaid EuropeAidi sisekontrolliraamistiku komponente, märkis kontrollikoda, et olukord on paranenud. Kontrollikoda järeldas siiski, et nimetatud kontrollid on kokkuvõttes vaid osaliselt mõjusad. Lisaks leiti, et riskijuhtimisprotsess on ainult osaliselt mõjus.

8.22.

b) ELi rahastatud projektide elluviimise eest vastutavatele organisatsioonidele pakutakse märkimisväärset tuge, mis hõlmab kirjalikke suuniseid, rahastamist ja lepinguid põhjalikult käsitlevat koostöötalituse EuropeAid veebisaiti, koolitust asjaomases valdkonnas ning kohapealseid nõuandeid rahastamise ja lepingutega tegelevatelt delegatsioonitöötajatelt. Näiteks korraldati 2008. aastal seoses Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendiga rahastamis- ja lepingualast koolitust 29 päeva jooksul ning koolituse 200 kohast 76 % (151 kohta) olid täidetud ministeeriumide tehnilise ja projektis osaleva personaliga.

Finantsjuhtimisele tuge, järelevalvet ja koolitusvajadusi saab veelgi laiendada ja täiustada. Praegu koostatakse rakendusorganisatsioonidele finantsjuhtimise suuniseid, mis peaksid valmima 2010. aastal.

c) Komisjon suurendab oma talituste teadlikkust vajadusest tagada eelarvetoetuse maksete hindamisel senisest struktureeritum ja ametlikum lähenemisviis. 2009. aasta veebruaris suurendas komisjon rahastamise ja lepingutega tegelevate töötajate kontrollimise rolli maksete kinnitamise protsessis.

8.23. Alates 2007. aastast on auditimetoodikat märkimisväärselt täiustatud ja mitmed hiljutised reformid toovad täiendavat kasu hiljemgi, näiteks siis, kui kõigi auditite tulemused põhinevad 2007. aasta standardsuunistel.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

8.24. 2008. aastal endiselt kõrvaldamata puudused olid peamiselt vastuolud seoses aasta auditi tööplaani, CRIS auditimooduli ja läbiviidud auditite tulemuste üldise järelevalvega. Sinna alla kuuluvad muu hulgas

a) madal aasta auditi tööplaani täitmismäär;

b) olulise teabe puudumine CRIS auditimoodulis;

c) vastuolu läbiviidud auditite tulemustes ja nende analüüsi puudumine.

Välissuhete peadirektoraat

8.25. Kontrollikoda hindas põhjalikult välissuhete peadirektoraadi tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks kohaldatavaid järelevalve- ja kontrollisüsteeme. Järelkontrollide puhul tuvastati olulisi puudusi. Näiteks kolmest kavandatud kohapealsest järelkontrollist viidi läbi ainult kaks ning kuuest kavandatud välisauditist ei olnud tegelikkuses alustatud ühtegi.

8.26. Lisaks näitas läbiviidud analüüs puudusi projektide finantsjuhtimises ning finantsteabe järelevalves. Komisjoni delegatsioonid kasutavad näiteks välissuhete peadirektoraadi delegeeritud projektide (stabiliseerimisvahend) finantsteabe haldamiseks EuropeAidile kuuluvat juhtimisinfosüsteemi CRIS. Puudub aga automaatne liides delegatsioonide ja peakorteri vahel, et eelarve täitmist järelkontrollida, mida tehakse ABAC-süsteemist võetud tabelite alusel. See võib tuua kaasa erinevusi juhtimisteabe osas.

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon jätkab jõupingutusi, et suurendada teadlikkust riskijuhtimismenetlusest. 2008. aasta sisekontrolli standardis peeti riskijuhtimist esmatähtsaks ning korraldati mitu koolitust peakorterites ja kõigis välisabi piirkondades. Koolitust, sealhulgas veebipõhist koolitust, kavatakse 2010. aasta riskijuhtimise raames veelgi täiustada.

8.24. Varasematele kogemustele tuginedes vaadati 2008. aastal põhjalikult läbi 2009. aastal kohaldatav aastase auditikava metoodika ja praegu vaadatakse läbi 2010. aastal kohaldatavat metoodikat. Alates 2007. aastast on välissuhete peadirektoraadi ühist teabesüsteemi (CRIS) põhjalikult uuendatud.

a) Ühe aasta jooksul lõpuleviidud auditite arv on viimaste aastate jooksul pidevalt kasvanud. 2008. aastal viidi lõpule 455 auditit, mida oli 35 % võrra rohkem kui 2007. aastal (337).

Siiski peab enamiku auditite ajastus vastama projektitegevuse rakendamise tempole.

b) 2008. aastal oli teabesüsteemi CRIS kasutamine esmakordselt kohustuslik ja tulemused olid üldiselt väga positiivsed. Komisjon siiski tunnustab, et dokumentide õigeaegset üleslaadimist tuleb veel parandada.

c) Praegu analüüsitakse põhjalikult auditite tulemusi, eelkõige selliste auditite tulemusi, mille kohta sõlmiti leping raamlepingu süsteemi raames.

8.25. Arvestades välissuhete peadirektoraadi suurenevat eelarvet, on komisjon seisukohal, et 2009. aastal peaks nimetatud peadirektoraat kindluse saamiseks tuginema senisest enam järelkontrollidele. 2009. aastal jälgitakse hoolikalt kavandamise rakendamist ning optimeeritakse auditite ja kontrollide tulemuste kasutamist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Laienemise peadirektoraat

8.27. Kontrollikoja üldhinnangu kohaselt on süsteemid osaliselt mõjusad, sest peadirektoraadi siseauditi talituses ja selle järelkontrollides leiti puudusi. Siseauditi talituse töökava põhines küll riskihinnangul, kuid mitmeaastane kava ei olnud pisavalt hästi välja töötatud. Lisaks rõhutab kontrollikoda vahendite suurenemist silmas pidades eristrateegia olulisust tsentraalselt hallatud projektide järelkontrolliks, nagu 2008. aasta auditikavas ette nähtud. Eelkontrollide mõjususe hinnati rahuldavaks.

8.28. Lisaks on endiselt olulisi puudusi seoses võimalike eeskirjade eiramisega Phare fondide haldamisel kahe rakendusameti poolt Bulgaarias. Kontrollikoda on endiselt seisukohal, et peamised sisekontrollisüsteemid Bulgaaria riiklikes ametiasutustes on vaid osaliselt mõjusad (vt **lisa 8.2**).

Humanitaarabi peadirektoraat

8.29. Direktoraadi siseauditi talitus loodi 2008. aastal (enne teenindas humanitaarabi peadirektoraati selles vallas EuropeAidi siseauditi talitus). Kontrollikoda on arvamusel, et 2008. aasta oli siseauditi talitusele üleminekuaasta ning uue organisatsiooni täielikku toimimist võib oodata alates 2009. aastast.

8.30. Seoses välisauditite süsteemiga, eriti peadirektoraadi auditistrateegiaga, tunnustab kontrollikoda projektide kohapealsete auditite osakaalu suurendamiseks tehtud jõupingutusi.

Välissuhete peadirektoraadi ühine infosüsteem (CRIS)

8.31. Tehingute kontrollimise käigus täheldati, et CRISi andmed ei ole alati päris korrektsed. Nii maksete kui kohustuste andmete kodeerimisel leiti vigu (näiteks nende projektide ja/või lepingute puhul, kus abisaajariigi kood oli CRISi valesti sisestatud). Esines ka teisi vigu, mis võivad mõjutada komisjoni finantsaruannete usaldusväärsust (näiteks vigu seoses pangagarantiide tähtpäevadega ja projektide/lepingute haldusviisidega).

8.32. Lisaks täheldasid audiitorid tehnilisi piiranguid, mida süsteemi kasutajad sageli kohtavad ning mis võivad mõjutada menetletud tehingute korrektsust (sageli on maksed tehtud pärast tähtaega, sest süsteem ei olnud kasutatav).

8.27. Arvestades täiustusi, ei jaga komisjon täielikult kontrollikoja hinnangut järelkontrolli- ja auditisüsteemide tõhususe kohta.

Laienemise peadirektoraadi kiiresti muutuva keskkonna tõttu on siseauditi talituse iga-aastaselt tööd keeruline kavandada ja seega tuleb nende töökava pidevalt muuta.

2009. aasta alguses võttis laiensemise peadirektoraat vastu ulatusliku kontrollistrateegia, mis hõlmab kõiki haldamise viise, sealhulgas tsentraliseeritud haldust. Laiensemise peadirektoraat kaalub, kas võtta tsentraliseeritud halduses järelkontrollide suhtes vastu konkreetne poliitika, mis tugineks 2008. aastal võetud katsemeetme raames saadud kogemustele ja milles võetakse arvesse tasuvust.

8.28. Kuna süsteemist leiti mitu probleemi, peatas komisjon alates 2008. aasta veebruari lõpust kõik maksed ja tühistas 2008. aasta juulis kahele asjaomasele ametile antud heakskiidu. Isegi kui mõni süsteemi puudus on jäänud lahendamata, ei ole enam võimalik ebaseaduslikke lepinguid sõlmida, sest PHARE vahendeid hõlmavate lepingute sõlmimine lõpetati.

8.31. Selleks et parandada teabesüsteemis CRIS olevate andmete kvaliteeti, on jätkatud mitmete meetmete võtmist. Esiteks on välja töötatud selged ja senisest paremini dokumenteeritud eeskirjad andmete sisestamiseks ning teabesüsteemi CRIS vaadatakse korrapäraselt läbi ja täiustatakse sellele vastavalt. Teiseks tehakse jõupingutusi, et parandada süsteemis olevate andmete kvaliteeti, sealhulgas täiustada andmete kvaliteedi auditit (et tuvastada algpõhjused), andmete puhastamist ning andmete kvaliteedi kontrolli, et saada pidevalt ülevaadet andmete kvaliteedist.

8.32. 2008. aastal oli teabesüsteemi CRIS töö teatavatel ajavahemikel häiritud. Selle peamine põhjus oli 2009. aasta veebruaris Euroopa Arengufondi kontode integreerimine komisjoni keskraamatupidamissüsteemi, mis oli ühekoradne tegevus. Sellest ajast alates on võetud mitmeid meetmeid, et lühendada ajavahemikke, millal teabesüsteemi CRIS töö on häiritud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

JÄRELDUS JA SOOVITUSED

Järeldused

8.33. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et välisabi, arengu ja laienemise poliitikavaldkondade rühma 31. detsembril 2008 lõppenud aasta maksetes esines olulisi vigu.

8.34. Kontrollikoda järeldab oma audititöö põhjal, et välisabi, arengu ja laienemise poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid on maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad.

Soovitused

8.35. Kontrollikoda soovib järgmist:

- a) tuleks võtta meetmeid, et parandada komisjoni maksete ja lepingute eelkontrollide süsteemi mõjusust (EuropeAid ja välissuhete peadirektoraat);
- b) ELi rahastatavaid projekte ellu viivaid organisatsioone tuleks rohkem toetada ning järelevalve peaks olema põhjalikum;
- c) auditeid ja järelkontrolle tuleks kavandada realistlikumalt, võttes arvesse selleks kasutada olevaid ressursse, nii et kavandatu saaks asjakohaselt ellu viia;

8.33. Komisjon on töötanud oma kontrollid välja selliselt, et need hõlmaksid komisjoni mitmeaastaste projektide täielikku elutsüklit. Kontrollikoja lähenemisviis põhineb aga ühel aastal ja sellesse koondatakse kõik konkreetsel aastal leitud vead. Enamikku kontrollikoja leitud finantsvigu oleks ka komisjon oma tavapärase eelkontrolli raames leidnud ja parandanud need järgmisel aruandeaastal enne projekti raamatupidamisarvestuse sulgemist ning seega oleks allesjäänud vigade tase olnud madal.

8.34. Komisjon on seisukohal, et välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma kontrollikeskkonda on võrreldes eelmiste aastatega märkimisväärselt parandatud (ning kontrollikoja varasematel aastatel tehtud soovitusi rakendatud). Peamiste kontrollisüsteemide palju olulisi osi on hinnatud tõhusaks.

8.35.

- a) Arvestades tehtud täiustusi, ei jaga komisjon täielikult kontrollikoja hinnangut koostöötalituse EuropeAid eelkontrollide tõhususe kohta. Komisjon tunnistab siiski, et oma koos praeguste jõupingutustega üldise sisekontrollisüsteemi täiustamiseks on vaja jätkata tööd välisabi kontrollisüsteemide ülesehituseks. Seepärast ja kooskõlas komisjoni aktsepteeritava veariski alase tööga alustab EuropeAid 2010. aastal oma kontrollistrateegia läbivaatamist.

Komisjon on nõus, et eelkontrollide suur osatähtsus välissuhete peadirektoraadis peaks olema praegusest paremini dokumenteeritud.

- b) Komisjon tunnistab, et finantsjuhtimise tuge ja järelevalvet tuleb veelgi laiendada ja täiustada. Praegu koostatakse rakendusorganisatsioonidele finantsjuhtimise suuniseid, mis peaksid valmima 2010. aastal.
- c) Komisjoni peakorterid jätkavad auditirühma juhtide toetamist, eelkõige nende, kes töötavad delegatsioonides, et parandada auditeid kavandamist. 2009. aasta auditikava ettevalmistamise käigus on delegatsioonidel palutud pöörata erilist tähelepanu vahendite olemasolule.

Aasta eesmärgid tehingute järelkontrollide kohta on igal aastal saavutatud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- d) tuleb viia läbi kavandatud auditite ja järelkontrollide teostamise järelkäsitus, et kõrvalekalded kohe tuvastada ja parandada;
- e) läbiviidud auditite ja järelkontrollide tulemused tuleks korrektselt registreerida ja süstemaatiliselt analüüsida;
- f) tuleks vastu võtta ja ellu viia tsentraliseeritud halduse puhul kohaldatav täiendatud järeldauditite strateegia (laienemise peadirektoriaat).

8.36. Lisaks soovib kontrollikoda võtta vastu ja rakendada asjakohased meetmed, et parandada komisjoni talituste kasutuses olevatesse erinevatesse juhtimisinfosüsteemidesse sisestavate andmete kvaliteeti.

8.37. Kontrollikoda soovib jätkata eelarvetoetuste vallas siiani tehtud jõupingutusi võtta kasutusele väljundipõhised ja tulemusele orienteeritud tulemusnäitajad.

EELNEVATE KINNITAVA AVALDUSEGA MITTE SEOTUD TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL:

MEDA programmi käsitleva eriaruande nr 5/2006 järelkontroll

Sissejuhatus

8.38. Augustis 2006 avaldas kontrollikoda eriaruande nr 5/2006 MEDA programmi kohta ⁽⁴⁾. Kuna MEDA määrus kaotas 2006. aastal kehtivuse, olid kontrollikoja soovitusel suunatud uuele Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendile (ENPI), mis hakkas kehtima 2007. aastal. Kontrollikoda soovitas komisjonile järgmist:

- tagada sujuv ja kiire üleminek uutele riikide programmidele, et vältida negatiivseid tagajärgi edasisele rakendamisele;
- eristada uutes riikide programmdokumentides selgemalt nende strateegilised eesmärgid ja luua sobivad näitajad projektide mõju jälgimise ja selle hindamise parandamiseks;

KOMISJONI VASTUSED

- d) 2009. aastal jälgitakse hoolikalt järgmise aasta kava rakendamist ning optimeeritakse auditite ja kontrollide tulemuste kasutamist.
- e) Komisjon kavandab täiustada teabesüsteemi CRIS, et auditandmeid saaks senisest paremini analüüsida.
- f) 2009. aasta alguses võttis laienemise peadirektoriaat vastu ulatusliku kontrollistrateegia, mis hõlmab kõiki haldamise viise, sealhulgas tsentraliseeritud haldust. Laienemise peadirektoriaat kaalub, kas võtta tsentraliseeritud halduses järelkontrollide suhtes vastu konkreetne poliitika, mis tugineks 2008. aastal võetud katsemeetme käigus saadud kogemustele ja milles võetakse arvesse tasuvust.

8.36. Selleks et parandada teabesüsteemis CRIS olevate andmete kvaliteeti, on jätkatud mitmete meetmete võtmist. Esiteks on välja töötatud selged ja senisest paremini dokumenteeritud eeskirjad andmete sisestamiseks ning teabesüsteemi CRIS vaadatakse korrapäraselt läbi ja täiustatakse. Teiseks tehakse jõupingutusi, et parandada süsteemis olevate andmete kvaliteeti.

8.37. Komisjon täpsustab eelarvetoetuse meetmetele kehtestatavaid näitajaid ja nende mõõtmist. Praegu vaadatakse läbi üldise eelarvetoetuse suuniseid, et täiustada abikõlblikkuse tingimuste ja konkreetsetele tulemustele orienteeritud näitajate kehtestamist ja hindamist eesmärgiga töötada välja senisest enam tulemustele orienteeritud lähenemisviis, kasutades protsessile, väljunditele ja tulemustele suunatud näitajaid.

8.38. Komisjon on võtnud vajalikke järelmeetmeid, et täita eriaruandes nr 5/2006 MEDA programmi kohta antud soovitusi.

⁽⁴⁾ ELT C 200, 24.8.2006.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

- jätkata oma toetuse suunamist piiratud arvule sekkumisvaldkondadele, et tagada ühtsus ja programmide juhitavus;
- viivituste vältimiseks jätkata ka edaspidi projektijuhtimises parima tava kohaldamist.

8.39. Euroopa Parlament ja Euroopa Ülemkogu kiitsid kontrollikoja soovitusel heaks. Eelarve täitmisele heakskiitu andev asutus täheldas lisaks probleeme seoses ELi rahastatud tegevuste nähtavusega ja uue rahastamisvahendi kavandamise ja elluviimise edendamise.

Soovituste järelkontroll

8.40. Komisjon valmistas õigeaegselt ette riikide aruanded, tegevuskavad ja asjakohased strateegia kavandamise dokumendid. ELi rahalise abi maht vanalt vahendilt (MEDA) uuele (ENPI) üleminekul ei muutunud. Lisaks olid 2007. ja 2008. aastal nii kulukohustused kui väljamaksed (MEDA ja ENPI kokku) isegi suuremad kui eelmiste aastate keskmine.

8.41. Strateegia kavandamise dokumendid sisaldasid keerukaid strateegilisi eesmärke, mis olid kooskõlas riigi tegevuskavade, aga olid peamiselt kirjeldatud väga üldsõnaliselt, mistõttu oli keeruline hinnata ELi rahastamise mõju strateegiadokumentides määratletud perioodi lõpul. Sellel tasandil määratletud tulemusnäitajate kvaliteet erines riigiti märgatavalt. Üldiselt ei olnud näitajatega seotud miinimumnõuded ja eesmärgid strateegiadokumentides määratletud.

8.42. Komisjon toetab piiratud arvu sekkumisvaldkondi. Sekkumisvaldkonnad valiti iga abisaajariigi vajaduste hindamise alusel. Lisaks hoolitses komisjon selle eest, et toetus erivaldkondadele või isegi valdkondlikud programmid jätkuksid ka uue rahastamisvahendi ENPI all. Komisjon toetas ka kõrge prioriteetsusega valdkondi, mis enamike abisaajariikide puhul kattusid.

8.43. Komisjon tegutses vastavalt Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi määrusele, mis parandas rahvusvaheliste sihtfondide abil ELi rahastamise läbipaistvust. Hiljuti avaldati ka kaks põhjalikku hindamisaruannet komisjoni abi andmise kohta arengupankade, Euroopa Investeerimispanka ja ÜRO organisatsioonide kaudu. Hindamisüksus⁽⁵⁾ tellis väliskonsultantidelt aruanded eesmärgiga hinnata nende abi suunamise kanalite kaudu saadavat lisaväärtust.

8.41. Vt punktis 8.46 esitatud vastus.

⁽⁵⁾ EuropeAidi, arengukoostöö peadirektoraadi ja välissuhete peadirektoraadi ühine hindamisüksus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

8.44. 2008. aastal koostas komisjon teabeedastuse ja nähtavuse suunised. 2006. aastal kirjutati ka ÜRO ja Maailmapangaga alla erilepingud teabeedastuse, nähtavuse ja aruandluse kohta.

8.45. Komisjon võttis meetmeid, et viia ellu suurem osa MEDA II programmi vahehindamisaruande soovitusi. Lõplik hindamisaruanne, mis pidi valmima 2008. aasta keskel, saab aga valmis alles 2009. aasta lõpupoole.

Järeldus ja soovitused

8.46. Komisjon on võtnud meetmeid, mis olid enamasti kooskõlas aruandes esitatud soovitustega. Komisjon

- võttis vajalikud meetmed sujuva ja kiire ülemineku tagamiseks uutele riikide programmidele;
- ei määranud aga strateegilisi eesmärgi ja rahuldava kvaliteedi näitajaid kõikides strateegia kavandamise dokumentides. Seetõttu soovib kontrollikoda määratleda strateegilised eesmärgid ning asjakohased tulemusnäitajad, mis võimaldaksid tõhusalt hinnata ELi tegevuste mõju perioodi kohta tervikuna;
- toetas piiratud arvu sekkumisvaldkondi vastavalt iga abisaajariigi tegevuskavale ja vajaduste hindamisele;
- jätkas püüdlusi kohaldada programmide ja projektide kavandamise ja haldamise parimaid tavasid. Komisjon hilineb aga MEDA lõpliku hindamisaruande esitamisega, mis oleks võinud anda väärtuslikke soovitusi Euroopa naabruse ja partnerluse rahastamisvahendi rakendamise algetapiks.

8.45. Vt punktis 8.46 esitatud vastus.

8.46.

- Euroopa naabruse- ja partnerlusinstrumendi määruse kohaselt täpsustatakse alus- ja tegevusnäitajaid mõnevõrra hiljem, st siis, kui koostatakse aasta tegevusprogrammid. Sellised näitajad muutuvad kõige asjakohasemaks ja neid on kõige lihtsam kindlaks määrata just programmi väljatöötamisel, millal need ka kehtestatakse. Riigistrateegia dokumentide eesmärk on anda ülevaade riigi olukorrast ja esitada prioriteetsed strateegilised sekkumisvaldkonnad eesmärgiga lahendada riigi peamised probleemid.
- Vahehindamisaruanne valmis alles 2005. aasta juulis. Kuna uued MEDA rahastamisotsused võeti vastu ka 2006. aastal, mistõttu mitut nende otsustega seotud meetet rakendatakse veel 2008. ja 2009. aastal, otsustati lõplik hindamisaruanne lükata aasta võrra edasi. Lõplik hindamisaruanne on praegu kavandatud 2009. aasta lõpuks.

OSA 2: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Asjaomane süsteem		Peamised sisekontrollivahendid (komisjoni talitused)				Peamised sisekontrolli vahendid riiklikes ametiasutustes	Üldine hinnang
		Lepingute ja maksete eelkontrollid	Juhtimine ja järelvalve	Välisauditid/sulgemisauditid	Siseauditid		
EuropeAid ⁽¹⁾	Peakontor					E/K	
	Dele gatsioonid						
Välissuhete peadirektoraat						E/K	
				⁽²⁾			
Laienemise peadirektoraat							
Humanitaarabi peadirektoraat						E/K	

Üldine hinnang	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kehti või ei hinnata

⁽¹⁾ Antud hinnang vastab EAFide aruandes avaldatule⁽²⁾ Järelkontrollid

VARASEMATE KINNITAVA AVALDUSE RAAMES ESITATUD TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
Välissuhted ja arendustöö			
<i>Eelarvetoetuse maksed</i>			
Eelarvetoetust antakse, kui partnerriigi riiklike kulutuste haldamine on piisavalt läbipaistev, usaldusväärne ja tõhus ning kui ta on välja töötanud selgepiirilised valdkondlikud või makromajanduslikud poliitikad, mis on saanud positiivse hinnangu tema peamistelt rahastajatelt, sealhulgas, kui see on asjakohane, ka rahvusvahelistelt finantsasutustelt. Selle alusel koostas komisjon konkreetsed suunised, milles sätestatakse vahendite väljamaksmise tingimused, kusjuures järjestikuste maksete teostamine sõltub eesmärkide saavutamisel tehtud rahuldavatest edusammudest. Siiski ei olnud hinnangute andmiseks ja saavutatud edusammude mõõtmiseks kasutatavad tulemusnäitajad alati tähtajalised, selged ja ühetähenduslikud ega saavutatavad. (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 8.14.)	Rohkem väljunditele ja tulemustele suunatud tulemusnäitajate kasutuselevõtt.	Selles valdkonnas võetud meetmete tulemusi on juba võimalik hinnata.	Komisjon tunnistas vajadust täpsustada eelarvetoetuse meetmetele kehtestatavaid näitajaid ja nende mõõtmist. Praegu vaadatakse läbi üldise eelarvetoetuse suuniseid, et täiustada abikõlblikkuse tingimuste ja konkreetsetele tulemustele orienteeritud näitajate kehtestamist ja hindamist eesmärgiga töötada välja senisest enam tulemustele orienteeritud lähenemisviisi, kasutades lisaks tulemustele suunatud näitajatele ka protsessile ja väljunditele suunatud näitajaid.
<i>Välisauditite süsteem</i>			
EuropeAid teeb riskianalüüsi alusel valitud projektide lisaauditide, mille eesmärgiks on täiendada kindluse saamine. Siiski ei ole veel koostatud täielikke menetlusi, mille abil saada audititest suurimat võimalikku kasu. (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 8.25.)	Aasta auditiplaani täitmise põhjalikum järelevalve ja audititulemuste parem kasutamine.	Võetud meetmed ei ole veel täiesti mõjusad, seetõttu on selles osas vajalikud täiendavad jõupingutused.	Komisjon kavandab täiustada teabesüsteemi CRIS, et auditandmeid saaks senisest paremini analüüsida.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
Laienemine			
<i>Laiendatud detsentraliseeritud rakendussüsteem (EDIS)</i>			
Bulgaarias leiti, et vaatamata laiendatud detsentraliseeritud rakendussüsteemi (EDIS) heakskiitmisele (loobudes seega komisjoni delegatsiooni poolsest eelkontrollist) esineb kõnealustes süsteemides olulisi puudusi. (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 8.12.)	Paranduste tegemise tagamiseks on koostatud tegevuskavas, kuna maksed kahele rakendusamestile peatati 2008. aasta veebruaris ja akrediteering peatati 2008. juulis.	Võetud meetmetele vaatamata on ikka veel kõrvaldamata peamised puudused, mille tulemusel maksed peatati ja laiendatud detsentraliseeritud rakendussüsteemi akrediteering tühistati	Olukord paraneb. Isegi kui mõni süsteemi puudus on jäänud lahendamata, ei ole enam võimalik ebaseaduslikke lepinguid sõlmida, sest PHARE vahendeid hõlmavate lepingute sõlmimine lõpetati.
<i>Järelkontrollid (sulgemisauditid)</i>			
Metoodika muutumise tõttu oli 2007. aastal esitatud auditiaruannete arv erakordselt suur ning mõnede puhul neist ei olnud järelkontroll õigeaegselt läbi viidud. (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 8.26.)	Komisjon tegi tõsiseid pingutusi auditiaruannete kontrollimisel ja töötlemisel.	Dokumentide käsitlemine on oluliselt paranenud.	2008. aastal töödeldi 133 aruannet, millest 89 oli võimalik sulgeda. 2009. aasta esimesel viiel kuul töödeldi 71 aruannet, sealhulgas 44 aruannet 2008. aastast, ning suleti 38.
Humanitaarabi			
<i>Välisauditid</i>			
Humanitaarabi peadirektoraat suurendas 2007. aastal märgatavalt kohapealsete auditite arvu, kuid nagu 2006. aastal, viidi ka 2007. aastal suurem osa audititeid läbi partnerite peakorterites, kus kulude tegelikkust ei ole võimalik täielikult kontrollida. (2007. eelarveaasta aastaaruande punkt 8.27.)	Komisjon suurendas kohapeal läbiviidavate auditite arvu juba 2007. aastal.	Kontrollikoda tunnustab projektide kohapealsete auditite osakaalu suurendamiseks tehtud jõupingutusi.	Projektide järelevalve raames kontrollivad kulude tegelikkust pidevalt tehnilised abilisid, samuti tehakse seda auditite, komisjoni personali kohapealsete kontrollide ning partneri esitatavate edu- ja finantsaruannete kaudu. Kontrollikoja soovitusel kohaselt on humanitaarabi peadirektoraat tasakaalustanud peakorterite ja auditite arvu, et tagada optimaalsus ja tasuvus.

9. PEATÜKK

Haridus ja kodakondsus

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	9.1-9.7
Hariduse ja kodakondsuse valdkonna eritunnused	9.1-9.4
Auditi ulatus	9.5-9.7
Ettemaksete audit	9.6-9.7
Tehingute korrektsus	9.8-9.11
Süsteemide mõjus	9.12-9.30
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	9.12-9.30
Elukestva õppe programmi süsteemid	9.13-9.25
Järelkontrollid hariduse ja kultuuri peadirektoraadis	9.26
Välispiirifond	9.27-9.29
Teabeedastuse peadirektoraat	9.30
Järeldused ja soovitused	9.31-9.34

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

Hariduse ja kodakondsuse valdkonna eritunnused

9.1. Peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab poliitikavaldkondi 15 – haridus ja kultuur, 16 – teabeedastus ja 18 – vabadus, turvalisus ja õigus **Tabelis 9.1** on esitatud üksikasjalik teave hõlmatud tegevuste, aasta kulutuste ning eelarve haldamise viisi kohta.

Tabel 9.1. — Haridus ja kodakondsus, 2008. aasta maksed poliitikavaldkondade kaupa

(miljonit eurot)

Eelarve- jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed aastal 2008	Eelarve haldamise viis
15	Haridus ja kultuur	Halduskulud ⁽¹⁾	111	Otsene tsentraliseeritud
		Elukestev õpe, sealhulgas mitmekeelsus	1 060	Kaudne tsentraliseeritud
		Kultuurikoostöö arendamine Euroopas	48	Kaudne tsentraliseeritud
		Noorsoo- ja spordialase koostöö ergutamine ja edendamine	134	Kaudne tsentraliseeritud
		Euroopa kodakondsuse edendamine	24	Kaudne tsentraliseeritud
			1 378	
16	Teabeedastus	Halduskulud ⁽¹⁾	104	Otsene tsentraliseeritud
		Teabeedastus ja meedia	25	Otsene tsentraliseeritud
		„Kohaliku tasandi” teabevahetus	35	Otsene tsentraliseeritud
		Analüüsi- ja teabeedastusvahendid	23	Otsene tsentraliseeritud
			186	
18	Vabadus, õigus ja turvalisus	Halduskulud ⁽¹⁾	58	Otsene tsentraliseeritud
		Solidaarsus – välispiirid, viisapoliitika ja isikute vaba liikumine	189	Koostöös / kaudne tsentraliseeritud
		Rändevoord – ühine sisserände- ja varjupaigapoliitika	80	Koostöös
		Põhiõigused ja kodakondsus	26	Otsene
		Turvalisus ja vabaduste kaitse	28	Otsene
		Õigusala loomine kriminaal- ja tsiviilasjades	42	Otsene
		Uimastiennetus ja teavitustegevus	15	Otsene
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	7	Otsene
			445	
Halduskulud kokku			274	
Tegevuskulud kokku			1 735	
Aasta maksed kokku			2 009	
Aasta kulukohustused kokku			2 323	

⁽¹⁾ Halduskulude auditi aruanne on esitatud 11. peatükis.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.2. Selle valdkonna kolme eelarvejaotist haldavad peaaegu täies ulatuses kolm komisjoni asjaomast peadirektoraati: hariduse ja kultuuri peadirektoraat (eelarverida 15), teabeedastuse peadirektoraat (eelarverida 16) ja õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat (eelarverida 18). Enamikku selle valdkonna kuludest hallatakse kaudselt ja tsentraliseeritult või siis jagatud halduse abil koostöös liikmesriikidega, ning tegevused viiakse läbi mitmeaastaste programmidenä, mille eest vastutavad Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus, riiklikud bürood ⁽¹⁾ või liikmesriikide asjaomased juhtimisstruktuurid. Vastutavad asutused liikmesriikides eraldavad toetusi projektidele või meetmetele, mida viivad ellu era- ja avaliku sektori abisaajad. Toetusi makstakse tavaliselt osamaksetena, nagu kirjeldatud punktides 9.6 ja 9.7.

9.3. Lisaks perioodi 2007–2013 programmide elluviimisele uue finantsraamistiku põhjal toimus muutus ka sisekontrolli struktuuris, mis suurendas liikmesriikide vastutust. Elukestva õppe programmi raames sõlmitavate lepingute puhul pidi riigi ametiasutus (vt punkt 9.13) esitama kinnitava eeldeklaratsiooni kuludega seonduvast finantsjuhtimisest asjaomasel liikmesriigis. Igal aastal tuleb ametiasutustel esitada ka järelkinnitus vahendite õige kasutamise ning kehtestatud süsteemide ja kontrollimenetluste usaldusväärsuse kohta ⁽²⁾.

9.3. Hariduse ja kultuuri peadirektoraat on kohandanud oma järelevalve- ja kontrollisüsteemi vastavalt ühekordse audiitorkontrolli meetodile. See hõlmab järgmist:

- a) hinnang riigiasutuste eelkinnitustele, mis on esitatud programmi-perioodi 2007–2013 alguses;
- b) kohapealne süsteemide kontroll ja kontrollkülastused;
- c) hinnang iga-aastasele järelkinnitusele;
- d) finantsauditid;
- e) riiklike ametite ja riigiasutuste koolitamine;
- f) pidev teabevahetus ja suhtlus sidusrühmadega;
- g) ühised ja regulaarselt ajakohastatavad menetlused.

Hinnang iga-aastasele järelkinnitusele oli 2008. aastal kasutusele võetud uus ja täiendav kontrollielement.

⁽¹⁾ Bürood, kellel on lepinguline suhe komisjoniga.

⁽²⁾ Komisjoni otsus 26/IV/2007 liikmesriikide, komisjoni ja riiklike büroode kohustuste kohta elukestva õppe programmi (2007–2013) rakendamisel, artikli 7 lõige 3, (K(2007) 1807 lõplik).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.4. ELi toetusi hariduse ja kodakondsuse vallas iseloomustab erinevaid teemavaldkondi ja projektiliike toetavate rahastamisskeemide paljusus. Näiteks võib tuua toetused meetmetele, mis seonduvad kodakondsusega või liikuvusega haridus- ja koolitussektoris. Projekte teostavad nii koolitusorganisatsioonid kui ka eraettevõtted ja riiklikud haldusasutused. Lõplikud abisaajad on üksikisikud, peamiselt ELi kodanikud. Mõne programmi, nimelt Välispiirifondi, Integratsioonifondi, Tagasipöördumisfondi ja Euroopa Pagulaste Fondi juhtimine toimub siiski koostöös liikmesriikidega.

Auditi ulatus

9.5. Erihinnang põhineb järgmisel:

- a) 150 makse statistiliselt esindusliku valimi substantiivne kontrollimine (vt **tabel 9.2**);
- b) elukestva õppe programmi kontrollisüsteemide kontrollimine ja hindamine kuues liikmesriigis, kaasa arvatud riigi ametiasutused ja riiklikud bürood ⁽³⁾;
- c) elukestva õppe programmi riigi ametiasutuste 2007. aasta kinnitavate deklaratsioonide (järelkinnitused) komisjoni-poolsete järelevalvekontrollide hindamine;
- d) Välispiirifondi järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimise hindamine;
- e) eelmistes kinnitavates avaldustes esitatud kontrollikoja tähelepanekute järelkäsitlus (vt **lisa 9.2**).

⁽³⁾ Need kuus bürood olid EPOS vzw – Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking – Agentschap (Belgia), DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst (Saksamaa), FRSE – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (Poola), OAPPE – Organismo Autónomo Programas Educativos Europeos (Hispaania), Léargas (Iirimaa) ja ISFOL – Istituto per lo Sviluppo della Formazione e dell'Orientamento Professionale dei Lavoratori (Itaalia).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Ettemaksete audit

9.6. Kooskõlas 2008. eelarveaasta kulutuste struktuuriga hõlmas kontrollikoja substantiivseks kontrollimiseks võetud maksete valim 129 ettemakset, mille maksetingimused on üldjuhul kindlaksmääratud. Enamasti hõlmasid need ettemakseid ELi ametitele ja riiklikele büroodele ning väikest arvu kvartaalseid makseid nende tegevuskulude katmiseks. Maksed tehakse pärast lepingu allkirjastamist või töökava heakskiitmist, enamiku teiste ja kolmandate eelmaksete puhul aga siis, kui komisjon on andnud heakskiidu 70 % juba ettemakstud vahendite väljamaksmisele. Ettemaksed tehakse tavaliselt lubatud 100 % maksimumi ulatuses. Nende maksete piiratud tingimused tähendavad, et vearisk on väga väike.

9.7. Riiklikud bürood sõlmivad omakorda toetuslepingud osalevate organisatsioonidega,⁽⁴⁾ ning kasutavad komisjonilt saadud ettemakseid selleks, et teha programmiüübile vastavalt 80–100 % ulatuses ettemakseid nimetatud organisatsioonidele. Need projektid viiakse ellu kuni kahe aasta jooksul, millele järgneb lõpparuanne ning projekti sulgemine büroo ja abisaaja poolt. Kui kõik töökavas antud aastaks ette nähtud projektid on lõpetatud, esitab büroo komisjonile konsolideeritud lõpparuande, komisjon arvutab välja lõppbilansi ning teeb tasaarvelduse. Projekti sulgemine büroo ja abisaaja poolt on eeldatavalt kõrgema riskiga kui ettemaksed, võttes arvesse selle valdkonna tüüpilisi riske seoses deklareeritud kulude abikõlblikkuse ja täpsusega. Projekti sulgemist saab aga auditeerida alles siis, kui see on tehtud, see tähendab mitmeid aastaid pärast algsete ettemaksete tegemist.

9.7. Ka komisjon usub, et lõppmaksed on kõrgema riskiga, seetõttu teostab komisjon selles etapis riski leevendamiseks rangemat kontrolli ja järelevalvet.

Uute programmide (aastateks 2007–2013) kavandamisel on hariduse ja kultuuri peadirektoraat arvesse võtnud kontrollikoja eelmiste aastate soovitusi lihtsustada eeskirju ja kasutada ulatuslikult ühekordseid summeeritud väljamakseid. See peaks lõppmaksetega seotud riski leevendama.

TEHINGUTE KORREKTSUS

9.8. Kontrollikoja auditis leiti, et poliitikavaldkondade rühma tehingutes tervikuna ei esinenud olulisi vigu. Kontrollitud vahe- ja lõppmaksetes aga esines olulisel määral vigu.

9.8. Komisjon tervitab kontrollikoja järeldust, et hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma 2008. aasta maksetes ei esinenud olulisi vigu. Eelnenud aastaga võrreldes on tegu märkimisväärsel edusammuga.

Komisjon võtab teadmiseks, et kontrollikoda tuvastas kvantifitseeritavaid vigu nelja kontrollitud vahe- ja lõppmakse puhul (kontrollitud maksete koguarv oli 21). Vt vastus punktile 9.9.

⁽⁴⁾ Osalevad organisatsioonid on tavaliselt ülikoolid, põhi- või keskkoolid, mis haldavad makseid abisaajatele, kelleks on õpilased või õpetajad.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

9.9. 150 maksest koosneva valimi 21 lõpp- ja vahemaks⁽⁵⁾ leidis kontrollikoda kuue makse puhul olulisel määral korrektsusega seotud vigu. Neli makset sisaldas kvantifitseeritavaid vigu ja neli mittekvantifitseeritavaid, kusjuures kaks makset sisaldas mõlemat tüüpi vigu. **Tabelis 9.2** on näidatud vigade jagunemine vastavalt maksetüübile ja poliitikavaldkonnale.

9.10. 129 kontrollitud ettemaksest⁽⁶⁾ sisaldas üheksa olulisi mittekvantifitseeritavaid vigu, mis olid seotud hariduse ja kultuuri peadirektoraadi ning õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi poolt büroodele tehtud ettemaksetega: kas oli kulukohustus võetud enne vajaliku rahastamisotsuse vastuvõtmist või ilma piisavalt üksikasjaliku rahavoogude prognoosita.

KOMISJONI VASTUSED

9.9. Komisjon kontrollib kontrollikoja tuvastatud vigu ja alusetult makstud summad nõutakse vajadusel tagasi.

Hariduse ja kultuuri peadirektoraati käsitlevad vead on seotud endise õigusraamistiku alusel tehtud piiratumate meetmetega. Eeskirjade lihtsustamine ja ühekordsete summeeritud väljamaksete ulatuslik kasutamine uute programmide (aastateks 2007–2013) kavandamisel peaks lõppmaksetega seotud riski leevendama.

9.10. Komisjon sooviks pöörata tähelepanu asjaolule, et ehkki formaalselt võttes hilja (õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi juhtumi puhul kuus päeva hiljem), võeti vajalikud rahastamisotsused siiski vastu. Komisjon oli teadlik ametite toleagestest raha ja eelarve suhtes kohaldatavatest nõuetest.

Selliste mittekvantifitseeritavate vigade vältimiseks võtab komisjon rahastamisotsused nüüd vastu piisavalt vara ja kõikide ametitele tehtavate maksete puhul nõutakse rahavoogude prognoosi (näiteks vastastikuse mõistmise memorandumil alusel).

Tabel 9.2. — Valimi ülesehitus, kontrollitud tehingute arv (vigadest mõjutatud tehingute arv sulgudes)

Makseliik (*)	Poliitikavaldkond			
	15 Haridus ja kultuur	16 Teabeedastus	18 Vabadus, õigus ja turvalisus	Kokku
Lõpp-/vahemaksed	10 (3)	6 (1)	5 (2)	21 (6)
Ettemaksed	100 (5)	0 (0)	29 (4)	129 (9)
Kokku	110 (8)	6 (1)	34 (6)	150 (15)

(*) Neli vahemakset (haldustoetused büroodele) on liigitatud ettemakseteks sarnaste tingimuste tõttu.

⁽⁵⁾ Välja arvatud neli vahemakseteks liigitatud makset, mis aga kujutasid endast osamakseid büroo halduskuludesse ja mille puhul, nagu ka büroodele tehtavate ettemaksete puhul, on tingimuseks ainult toetuslepingu allkirjastamine.

⁽⁶⁾ Sealhulgas neli vahemakset (vt punkt 9.9).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.11. Nagu **tabelis 9.2** näha, on vahe- ja lõppmaksed suhteliselt rohkem vigadest mõjutatud kui ettemaksed. Lõpp- ja vahemaksetes leiti järgmiseid vigu:

- a) kulude esitamine hüvitamiseks perioodilt, mida toetusleping ei kata (abikõlblikkus);
- b) tagastatava käibemaksu deklareerimine kuluna (abikõlblikkus);
- c) toetuste andmise valikumenetlustega seonduva dokumentatsiooni puudumine (tõendamine);
- d) kulude hüvitamise taotlemisel esitatud ebapiisav tõendusmaterjal (tõendamine);

9.11. Komisjon kontrollib tähelepanelikult kõiki kontrollikoja järeldusi. Tagasinõudmismenetlus on vajadusel juba algatatud või algatatakse. Lõppmaksetega seotud riski leevendamiseks programmide uue põlvkonna (aastateks 2007–2013) puhul on võetud ka parandusmeetmeid (vt ka vastus punktile 9.9).

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid

9.12. Kontrollikoda kontrollis eri peadirektoraatides kolme erinevat kontrollisüsteemi, mis olid seotud hariduse ja kultuuri peadirektoraadi, elukestva õppe programmi ja Välispiirifondi tehingute järelkontrollidega.

Elukestva õppe programmi süsteemid

9.13. Elukestva õppe programmi ja programmi „Aktiivsed noored” viivad osalevates riikides kaudse tsentraliseeritud halduse abil ellu 63 riiklikku bürood, mis on valitud riikide ametiasutuste poolt, kes ka bürood määravad ja nende üle järelevalvet teostavad. Põhjusel, et riiklikud bürood seisavad lõplikele abisaajatele lähedal, on nende ülesandeks hallata arvukaid, kuid suhteliselt väikeseid summasid, mis selles valdkonnas toetusteks makstakse. Kokku moodustavad riiklike büroode hallatud tegevused eelarvejaotise 15 alusel ligi 68 % eelarvest. Muid haridusprogramme, nagu Jean Monnet ja Erasmus Mundus, ning osa elukestva õppe ja aktiivsete noorte programmidest haldab Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.14. Kohustused seoses elukestva õppe programmi kontrollikeskkonnaga on ära toodud komisjoni otsuses K(2007) 1807. Kohustuste alla kuuluvad:

- a) riiklike büroode läbiviidavad eelkontrollid, sealhulgas lõpparuannete analüüs, kulude hüvitamise tõendusmaterjali dokumentaalne kontroll, tegevuste kohapealne kontroll, tegevusjärgsed auditid ja süsteemiauditid korduvate abisaajate, nagu näiteks ülikoolide puhul. Riiklikud bürood peavad saatma komisjonile ja riigi ametiasutustele iga-aastase aruande, mis sisaldab teavet läbiviidud eelkontrollide kohta;
- b) riigi ametiasutuste läbiviidavad lisakontrollid, mis annavad lisaks iga-aastasele järelkinnitusele kindluse ja tõendusmaterjali selle kohta, et kontrollisüsteemid ja eelkontrollid on mõjusad;
- c) komisjoni läbiviidavad kontrollid, mis hõlmavad peamiselt iga-aastaste deklaratsioonide hindamist ja kontrollkülastusi.

9.15. Seoses 2008. aasta kinnitava avaldusega viis kontrollikoda läbi kuue riikliku büroo ja nende üle järelevalvet teostavate riigi ametiasutuste kontrollisüsteemide auditi.

Eelkontrollid

9.16. Riiklike büroode auditeerimisel leidis kontrollikoda, et komisjoni dokumendis „Juhend riiklikele büroodele” esitatud nõudeid üldiselt täidetakse. Siiski esines kahel juhul tõsiseid probleeme eelkontrollide läbiviimisel, mis on sellise suure otseste abisaajate arvuga valdkonna puhul ühenduse vahendite seadusliku ja korrektse kasutamise tagamiseks äärmiselt olulised. Mõnel juhul puudus läbiviidud analüüsi või dokumendikontrollide tõendav materjal või ei oldud läbi viidud kontrollisüsteemide auditeid ülikoolides, vaatamata sellele, et komisjon oli kehtestanud nõude selliste auditite läbiviimise minimaalse arvu kohta enne 2008. aasta lõppu. Samuti puudus mõnel juhul erandite register, sularahapoliitika ei taganud seda, et vahendid paigutati intressi teenivatele kontodele ning aastaaruanded esitati komisjonile hilinemisega.

9.16. Komisjon tervitab asjaolu, et kontrollikoda leidis, et dokumendis „Juhend riiklikele ametitele” esitatud nõudeid üldiselt täidetakse ja võtab seda kui kinnitust asjaolule, et mitmest elemendist koosnev järelevalve- ja kontrollistrateegia (sealhulgas koolitusseminarid ning pidev teabevahetus ja suhtlus riiklike ametite ja riigiasutustega) tasus ennast ära.

Üks riiklik ametiasutus ei suutnud personalipuuduse tõttu täita ülikoolidele tehtavate süsteemiauditite nõuet, kuid suutis oma kohustused täita 2009. aasta esimeses pooles.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Lisakontrollid

9.17. Kontrollikoja 2007. eelarveaasta aastaaruandes käsitleti eelkinnitusi, mille riigi ametiasutused peavad enne programmide algust riiklike büroode juhtimis- ja kontrollisüsteemide kvaliteedi kohta esitama. Pärast kinnituste kasutusele võtmise aastat (2007) peavad riigi ametiasutused igal järgneval aastal esitama järelkinnituse eelmisel aastal rakendatud finants-süsteemide ja -menetluste usaldusväärsuse, raamatupidamisarvestuse laitmatuse ja kehtestatud kontrollimenetlustest saadud kindluse kohta.

9.18. Komisjoni otsuse K(2007) 1807 artikli 8 lõikes 3 sätestatakse, et „riigi ametiasutus kehtestab lisakontrollisüsteemi, mille eesmärk on anda piisav kinnitus, et kontrollisüsteemid ja eelkontroll toimivad tõhusalt. Riigi ametiasutus võib usaldada lisakontrolli läbiviimise organisatsioonivälisele auditeerimisasutusele”.

9.19. Kontrollikoja auditi käigus leiti, et riigi ametiasutused kasutavad kvaliteedilt erinevaid lähenemisviise eel- ja järelkinnituste koostamiseks, ning ka menetluste avalikustamise aste oli eri ametiasutustes erinev. Kuuest riigi ametiasutusest kolmes olid lisakontrollid rahuldavalt läbi viidud: organisatsiooniväline töövõtja või riigi ametiasutuse töötajad kontrollisid põhjalikult riikliku büroo kehtestatud kontrollisüsteemide ja eelkontrollide vastavust komisjoni juhiste. Teistes riigi ametiasutustes lisakontroll kas puudus, oli ebapiisav, ebapiisavalt dokumenteeritud või telliti seda organisatsiooniväliselt asutuselt ilma kontrolli läbiviimise üle asjakohast järelevalvet teostamata. Seetõttu ei olnud nende ametiasutuste deklaratsioonides esitatud kinnitus põhjendatud.

9.20. Lisaks saadeti 2007. aasta 40 järelkinnitusest ainult 10 komisjonile enne 30. aprilli 2008 tähtaega. Viivitusi võib osaliselt selgitada sellega, et komisjoni juhend esitatava teabe kohta sai kättesaadavaks alles märtsis 2008. 2009. aasta märtsiks ei olnud tähtajast kinnipidamine aga paranenud. 2008. aasta järelkinnitused tuli esitada 2009. aasta 30. aprilliks, aga õigeaegselt laekus neist vaid kuus.

9.19. Riikide erinevat olukorda arvesse võttes ei saa õigusliku raamistikuga kehtestada universaalset, kõigile sobivat kontrollisüsteemi, selle asemel pannakse vastutus ühistele nõuetele vastavate kontrollieesmärkide saavutamise eest liikmesriikidele.

Avaldustega seotud esialgse kogemuse põhjal on komisjon aga 2008. aasta veebruaris liikmesriikidele antud ja 2009. aasta märtsis ajakohastatud suunistes veelgi täpsustanud riigiasutuste teostatavate kontrollide eesmärgi.

Nüüd peavad riigiasutused teostatavat lisakontrolli üksikasjalikult kirjeldama iga-aastase kinnitava avalduse uues, 4 lisas.

9.20. Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi kinnitava avalduse täiendamiseks hinnati kõiki 2007. aasta järelkinnitusi 2008. aastal piisavalt aegsasti.

Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi järelevalvesüsteem saab aasta jooksul kinnitust erinevate elementide alusel, mitte ainult riigiasutustelt kinnitavate avalduste saamise ajal (vt ka punkt 9.3).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

9.21. Juhised riiklikele büroodele on hästi välja töötatud nii õigusaktides, ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾ kui komisjoni välja antud juhendis elukestva õppe programmi ellu viivatele riiklikele büroodele, kuid riigi ametiasutuste puhul see nii ei ole. Kuigi komisjon on andnud välja kohustusi selgitavad juhised, ⁽⁹⁾ puuduvad piisavalt üksik- asjalikud eeskirjad, milles oleks esitatud ametiasutustele järgimiseks mõeldud erimenetlused.

Komisjoni kontrollid

9.22. Kontrollikoda auditeeris perioodi 2007–2013 eelkinnituste hindamisprotsessi ja 2007. aasta järelkinnituste hindamist. Kontrollikoda leidis, et nii eel- kui järelkinnitusmenetluste kohaldamine andis piiratud kindluse asjaomaste aastate kulutuste haldamise kvaliteedi kohta. Nagu märgitud eelmise aasta aruandes, peab kontrollikoda siiski süsteemi ülesehitust õige kohaldamise korral piisavaks aluseks kindluse saamise jaoks tulevikus.

9.23. 2008. aastal põhines komisjoni hindamine süsteemide ja kontrollide dokumentide ülevaatamisel ja 11 riigis läbiviidud süsteemide kontrollkülastustel. Iga-aastastes kinnitustes viidatud eel- ja lisakontrollide ning aastaaruannetes esitatud teabe tegelikku seisu ja kvaliteeti kontrollis komisjon siiski ainult mõnel juhul.

9.24. Eel- ja järelkinnituste hindamise, riiklike büroode iga-aastaste aruannete ning riiklike büroode ja riigi ametiasutuste kontrollkülastuste alusel on komisjon koostanud nimekirja reservatsioonidest, mille suhtes tuleb riiklikel büroodel ja riigi ametiasutustel parandusmeetmeid võtta. 2008. aasta jooksul tühistati 169 elukestva õppe programmiga seotud reservatsiooni ning lisati 98, nii et aasta lõpuks oli lahendamata 162 reservatsiooni. Ükski neist ei olnud komisjoni poolt liigitatud kriitiliseks, kuid 62 oli märgitud väga oluliseks. 162 reservatsioonist olid 110 seotud kontrollisüsteemidega: 94 riiklike büroode ja 16 riikide ametiasutuste omadega.

KOMISJONI VASTUSED

9.21. Komisjon tervitab asjaolu, et kontrollikoja hinnangul on juhised riiklikele ametitele hästi välja töötatud. Komisjon nõustub, et erinevate liikmesriikide konkreetset olukorda arvesse võttes on riigiasutuste huvides võimalik teha täiendavaid samme lihtsama ja ühtlustatuma lähenemisviisi suunas.

9.22. Eel- ja järelkinnitused kujutavad endast tugevdatud järelevalve- ja kontrollisüsteemi uusi ja täiendavaid elemente (vt ka vastused punktidele 9.3 ja 9.20).

9.23. Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi järelevalvestrateegia on mitmeaastane, riskipõhine ja protsessikeskne. Kõiki aasta kinnitavaid avaldusi hinnati dokumentide ülevaatamise teel õigeaegselt ja vajadusel esitati reservatsioonid. Eel- ja lisakontrollide tegeliku seisu ja kvaliteedi hindamine moodustas osa süsteemide kontrollkülastustest ning mõnikord esitati nende tulemusel reservatsioonid (vt punkt 9.24).

9.24. Koosõlas protsessikeskse järelevalvestrateegiaga on võimalik reservatsioone aasta jooksul tühistada või lisada. See näitab, et töö on järjepidev ja reservatsioone kontrollitakse süstemaatiliselt.

2008. aasta lõpus oli lahendamata reservatsioonide keskmine arv riikliku ameti kohta ligikaudu 4.

Enamik „väga olulistest“ reservatsioonidest on seotud detsentraliseeritud meetmeid käsitlevate lepingute kehtivusaja lõpuni teostatavate eelkontrollidega, et suurendada riiklike ametitega seonduvat teadlikkust.

⁽⁷⁾ K(2007) 1807 lõplik.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. novembri 2006. aasta otsus nr 1720/2006/EÜ, millega luuakse tegevusprogramm elukestva õppe alal (ELT L 327, 24.11.2006, lk 45).

⁽⁹⁾ „Elukestva õppe“ ja „Aktiivsed noored“ programmid 2007–2013, iga-aastane kinnitav deklaratsioon 2008, suunised riiklikele ametivõimudele, Brüssel, 2.3.2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.25. Ülaltoodud reservatsioonides määratletud sisekontrollisüsteemi puudused kujutavad endast riski lõplikele abisaajatele tehtud maksete korrektsusele ja riiklikele büroodele tehtavatele maksetele. Vajalik on reservatsioonide süstemaatiline järelkontroll põhjalikumate kontrollkülastuste näol ja komisjonipoolne hoolikam iga-aastase järelkinnitusmenetluse järelevalve, et tulevatel aastatel oleks võimalik saada kindlus selle kohta, et riiklikud bürood täidavad kulude haldamise ja kontrollimise nõudeid.

9.25. 2009. aasta auditikavas tugevdatakse kontrollkülastuste rolli – nende puhul keskendutakse sellele, kas haldusmenetluste ja kontrollide olemasolu ning rakendamine vastab liikmesriikide poolt kirjeldatule.

Järelkontrollid hariduse ja kultuuri peadirektoraadis

9.26. Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandest selgub, et komisjoni tellimisel ühe eraettevõtte poolt läbi viidud projektide finantsauditite käigus ilmnis elukestva õppe programmi auditeeritud lepingutes 0,01 % keskmine veamäär. Aasta jooksul lõpetatud projektide alusel arvutatud veamäär oleks aga palju kõrgem. Lisaks viidi need auditid läbi peamiselt riiklike büroode tasandil, mille käsituses ei ole tavaliselt kõiki tõendavaid dokumente, ja seega ei kata auditid kõiki abikõlblikkuskriteeriumeid.

9.26. Komisjoni iga-aastases tegevusaruandes käsitletakse aasta finantstegevust, seega analüüsitakse aasta jooksul tehtud makseid (nii ette- kui ka lõppmakseid). Komisjon vaatab läbi oma lähenemise viisi iga-aastases tegevusaruandes avaldatud veamäära arvutamisele.

Arvestades asjaolu, et abisaajad saavad üldiselt väikesi toetusi, tuleb arvesse võtta õiget tasakaalu kontrollide arvu ja nendega seotud kulude vahel.

Välispiirifond

9.27. Perioodiks 2007/2008 – 2013 kavandatud raamprogrammile „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine” on ette nähtud ligikaudu 50 % õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi tegevuskuludest ning seda rakendatakse koostöös liikmesriikidega. Programm koosneb neljast rahastamisvahendist, ⁽¹⁰⁾ kõige suurem neist on Välispiirifond, millele eraldatakse üle 50 % programmi kuludest.

9.28. Kuigi Välispiirifond asutati 1. jaanuaril 2007 algavaks perioodiks, võeti õiguslik alus vastu alles 23. mail 2007 ja rakenduseeskirjad 5. märtsil 2008. Lisaks on osa liikmesriike esitanud juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse algversiooni ning programmi dokumendid suure hiline misega või on nende kvaliteet olnud ebapiisav. Seetõttu sai komisjon teha esimesed eelmaksed liikmesriikidele alles 2008. aasta viimastel kuudel.

⁽¹⁰⁾ Neli vahendit on Välispiirifond, Integratsioonifond, Tagasipöördumismisfond ja Euroopa Pagulaste Fond.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

9.29. 2008. aasta kinnitava avalduse raames piirdus kontrollikoja audit seega õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi ülevaatega liikmesriikide esitatud Välispiirifondi juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldustest. Ülevaatest ei leitud olulisi puudusi, kuid juhtimis- ja kontrollisüsteemide tegelikku mõjusust saab hinnata alles siis, kui need süsteemid reaalselt toimivad.

Teabeedastuse peadirektoraat

9.30. Kontrollikoda vaatas läbi teabeedastuse peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruande, mille veamäär oli 0,05 % (vt ka **lisa 9.2**), mis tuli ilmsiks peadirektoraadi teise tasandi eelkontrolli käigus. See võib olla märgiks sellest, et regulaarsed eelkontrollid on eelmise aastaga võrreldes paranenud.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

9.31. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma 31. detsembril 2008 lõppenud aasta maksetes ei esinenud olulisi vigu. Kontrollikoja kontrollid näitavad aga, et vahe- ja lõppmaksetes leidub olulisel määral vigu.

9.32. Kontrollikoda järeldab, et hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid on maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad.

9.33. Nagu öeldud punktis 9.21, on riiklikele büroodele välja antud juhised hästi välja töötatud menetluste käsiraamatuna kasutamiseks. Puuduvad aga sellised juhised riigi ametiasutustele ning kontrollikoda soovib komisjonil kehtestada üksikasjalikuma raamistiku, milles nähakse täpsemalt ette võetavad meetmed.

9.31. Komisjon tervitab kontrollikoja järeldust, et 31. detsembril 2008 lõppenud aastal hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade toetamiseks tehtud maksetes ei esinenud olulisi vigu. Eelnenud aastaga võrreldes on tegu märkimisväärse edusammuga.

Komisjon võtab teadmiseks, et kontrollikoda tuvastas kvantifitseeritavaid vigu 21 kontrollitud vahe- ja lõppmaksest nelja puhul.

Komisjon kontrollib kontrollikoja tuvastatud vigu ja summad nõutakse vajadusel tagasi.

9.32. Perioodiks 2007–2013 kehtestatud järelevalve- ja kontrollisüsteem pakub mõistlikku raamistikku. 2008. aastal tehti hariduse ja kultuuri peadirektoraadi järelevalve- ja kontrollisüsteemi rakendamisel märkimisväärsed edusamme, analüüsides järelkinnitusi ning tihendades kontrollkülastusi ja auditeid.

9.33. Komisjon tervitab asjaolu, et kontrollikoja hinnangul on juhised riiklikele ametitele hästi välja töötatud. Komisjon nõustub, et erinevate liikmesriikide konkreetset olukorda arvesse võttes on riigiasutuste huvides võimalik teha täiendavaid samme lihtsama ja ühtlustatuma lähenemisviisi suunas.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

9.34. Nagu mainitud punktides 9.22–9.25, on kontrollikoda seisukohal, et riigi ametiasutuste kohaldatav elukestva õppe programmiga seotud kinnitusmenetlus ning selle toetamiseks ette nähtud kontrollisüsteem võivad anda piisava kindluse tulevikus. Vaatamata tehtud edusammudele ei anna järelevalve- ja kontrollisüsteemi praegune rakendamine veel rahuldavat kindlust selle kohta, et korrektsusega seotud vead hoitakse ära või avastatakse ja parandatakse. Seetõttu soovib kontrollikoda komisjonil viia läbi põhjalikum järelkinnitamise menetluse järelevalve koos põhjalikumate kontrollkülastustega ning kirjeldatud kontrollide asjakohasuse ja täieliku kohaldamise vahetu kontrollimisega.

KOMISJONI VASTUSED

9.34. Komisjon tervitab kontrollikoja avaldust kehtiva ühendatud kontrolli- ja järelevalvesüsteemi asjakohasuse kohta.

Komisjon nõustub, et iga-aastaseid järelkinnitusi tuleb jälgida tähelepanelikumalt. Seetõttu tugevdatakse 2009. aasta auditikavas kontrollkülastuste rolli – nende puhul keskendutakse sellele, kas haldusmenetluste ja kontrollide olemasolu ja rakendamine vastab liikmesriikide poolt kirjeldatule.

LISA 9.1

KONTROLLIMISE TULEMUSED

1. OSA: TEHINGUTE VALIMIPÕHISE KONTROLLIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Kontrollitud tehingute arv
2008	150
2007	150

1.2 — Valimi ülesehitus

Kontrollitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008				2007
	15 Haridus ja kultuur	16 Teabeedastus	18 Vabadus, õigus ja turvalisus	Kokku	
Lõpp-/vahemaksed	6,7	4,0	3,3	14,0	37
Ettemaksed	66,7	0,0	19,3	86,0	63
Kokku	73,3	4,0	22,7	100,0	100

1.3 — Vigade esinemissagedus ja hinnanguline mõju

Vead	2008				2007
	15	16	18	Kokku	
Vigadest mõjutatud kontrollitud tehingute esinemissagedus	7 % {8}	17 % {1}	18 % {6}	10 % {15}	21 % {31}
Kvantifitseeritavate vigade esinemissagedus	18 % {2}	0 % {0}	25 % {2}	20 % {4}	26 % {10}
Kvantifitseeritavate vigade mõju: Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku (*)	Alla 2 %			Alla 2 %	2 %–5 %

(*) Kontrollikoda eristab kõige tõenäolisema veamäära puhul kolme kategooriat: alla 2 %, vahemikus 2 %–5 %, üle 5 %.
 Lookulgudes toodud arvud on koguarvud.

2. OSA: JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDE ÜLDINE HINNANG

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Asjakohane elukestva õppe programmi süsteem	Riigi ametiasutus	Riiklik büroo	Komisjon	Üldine hinnang
Belgia (EPOS)				
Saksamaa (DAAD)				
Hispaania (OAPPE)				
Iirimaa (Léargas)				
Itaalia (ISFOL)				
Poola (FRSE)				

Üldine hinnang	2008	2007
		E/K

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata; ei kohaldata või ei hinnata

EELNEVATE KINNITAVA AVALDUSE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. tähelepanek: puudused elukestva õppe programmi eelkinnitusprotsessis			
Kontrollikoda täheldas elukestva õppe programmi eelkinnitusprotsessis järgmiseid puudusi, mis vähendasid protsessi väärtust järelevalve- ja kontrollisüsteemi osana: - riigi ametiasutused kasutasid erinevaid lähemisviise eelkinnituse saamiseks ning erinevusi esines läbiviidud menetluste avalikustamise astmes, mille tulemusena oli ka komisjoni usalduse määr seoses deklaratsioonidega erinev; - komisjon ei kontrollinud, kas süsteemide ja kontrollide toimimine on mõjus, kuna hindamine piirdus dokumentide kontrolliga; - komisjon kiitis heaks liikmesriikide deklaratsioonid, kuid esitas mitmeid reservatsioone ning nõudis puuduste kõrvaldamist 2007. aasta lõpuks, lisamata komisjoni ja büroode vahelisse lepingulisse suhtesse ettevaatusabinõud. Lisaks ei kontrollitud parandusmeetmeid põhjalikult, tähtaegadest ei peetud sageli kinni ning mitmeid reservatsioone ei olnud 2007. aasta lõpuks tühistatud; - mõned komisjoni poolt hindamismenetluse käigus kasutatud kriteeriumid ei olnud piisavalt hästi määratletud, mistõttu puudus kindlus selle kohta, mida mõeldakse hindamisprotsessi lõpetamisega ning millised ettevaatusabinõud tuleks tarvitusele võtta. (2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 9.16 ja 9.17)	Hariduse ja kultuuri peadirektoraat märgib, et eelkinnitus oli uus nõue ja ühekordne meede uute programmide alustamiseks. Peadirektoraat on võtnud selle puuduse parandamiseks järgmised meetmed: - anti välja täpsemad juhised iga-aastaste kinnitavate deklaratsioonide esitamiseks ning 2008. aasta märtsis ja novembris viidi läbi erikoosolekud riigi ametiasutustega; - viidi läbi rohkem kohapealseid kontrolle (sealhulgas finantsauditid ja järelevalvekontrollide programmi käivitamine); - parandusmeetmete järelkontrolli tõhustati hindamise meetodi kasutamise abil; - hindamise ja ettevaatusabinõude vahel loodi selge seos.	- Vaatamata sellele, et komisjon andis 2009. aasta märtsis välja juhised, selgus kontrollikoja kohapealsetest kontrollidest, et riigi ametiasutused tõlgendavad lisakontrollide läbiviimise juhiseid endiselt erinevalt. 2008. aastal viidi kohapealsed kontrollid läbi 11 riigi riiklikes büroodes ja riigi ametiasutustes. Isegi kohapeal külastatud riikide puhul ei kontrollinud komisjon iga-aastastes kinnitavates deklaratsioonides mainitud eel- ja lisakontrollide tegelikkusele vastavust. - Komisjon viib nüüd iga liikmesriigi kohta jooksvalt läbi reservatsioonide järelkontrolli, kuid suur hulk elukestva õppe programmiga seotud reservatsioone (162) ei olnud 2008. aasta lõpuks veel tühistatud.	Suunised anti välja juba 2008. aasta veebruaris ja neid uuendati 2009. aastal. Seatakse kontrollieesmärgid, kuid nende saavutamise viis sõltub riigiasutusest ja selle juures on võimalik arvesse võtta olukorda konkreetses liikmesriigis. Eel- ja lisakontrollide tegeliku seisu ja kvaliteedi hindamine moodustas osa süsteemide kontrollikülastustest ning mõnikord esitati nende tulemusel reservatsioone. Kooskõlas protsessikeskse järelevalvestrateegiaga on võimalik reservatsioone aasta jooksul tühistada või lisada. See näitab, et töö on järjepidev ja reservatsioone kontrollitakse süstemaatiliselt. 2008. aasta lõpus oli lahendamata reservatsioonide keskmine arv riikliku ameti kohta ligikaudu 4.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
2. tähelepanek: komisjoni teostatud järelevalvekontrollid osaliselt mõjusad Euroopa Pagulaste Fond II puhul			
Komisjoni teostatud järelevalvekontrollide osas läbi viidud esialgse hinnangu kohaselt ei ole kontrollid Euroopa Pagulaste Fond II puhul täielikult mõjusad. Kontrollikoja tähelepanekud on järgmised: liikmesriikide läbiviidavate juhtimis- ja kontrollimenetluste kirjeldustes esineb puudusi; läbi on viidud ainult piiratud arvul kontrollkülastusi liikmesriikidesse ja sageli ei peetud kinni 12 kuu reeglist; järelkontrolli menetlus liikmesriikide edusammude jälgimiseks ei ole süstemaatiline. (2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 9.20 ja 9.21)	Vastavalt õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandele „tehti 2008. aastal kontrollkülastused 14 liikmesriiki (ehk nendesse, mida enne ei olnud külastatud). Külastuste tulemusel saab olukorrast üldiselt selge ja rahuldava pildi, kuigi mõnede liikmesriikide haldus- ja kontrollisüsteemides esineb puudusi. Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat sai kontrollkülastuste tulemusel piisava kindluse neljal juhul, vastuvõetava kindluse seitsmel juhul ja piiratud kindluse kolmel juhul. Nimetatud kolmel juhul oli põhjuseks see, et sertifitseerimisasutus ei olnud sõltumatu ja seetõttu viis õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat ellu asjakohase tegevuskava: kahel juhul viiakse läbi järelkontroll ja käimas on kahepoolsed läbirääkimised, kolmas liikmesriik kontrollib praegu oma kontrollisüsteemi vastavalt õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi juhisteile.”	Puudusi ei tuvastatud.	
3. tähelepanek: teabeedastuskulude eelhindamise süsteem ei ole mõjus			
Suurem osa teabeedastuse valdkonna kuludega seotud vigadest (seitse 12st) ei tulnud komisjoni eelkontrollide käigus ilmsiks. (2007. eelarveaasta aastaaruande punktid 9.22 ja 9.23)	Vastavalt teabeedastuse peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandele „... kasutab peadirektoraat kontrollnimekirju. Selleks, et nimekirjade kasutamist ühtlustada ja maksete eelkontrollile parandada, tuleks viia läbi rohkem koolitusi edasivõetatud eelarvevahendite kasutajatele, haldusüksuste juhtidele ja operatiivtöötajatele.”	Teabeedastuse peadirektoraat kasutab teise taseme eelkontrollide süsteemi, mis põhineb valimi moodustamisel rahaühiku järgi. Teabeedastuse peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruande alusel viidi 2008. aastal 5 % tehingute puhul (mis moodustavad tehingute koguväärtusest 43 %) läbi teise taseme eelkontroll, mille tulemused olid järgmised: „Kontrollitud tehingute üldine veamäär oli arvuliselt 9,4 % ja väärtuseliselt 0,05 %.” Teise taseme eelkontrollide käigus täheldatud madal (väärtuseline) veamäär näitab, et tavalised eelkontrollid on võrreldes eelmise aastaga paranenud.	Rakendatud on tehingute kvaliteedi parandamise tegevuskava ja eelkõige on käimas koolitused.

10. PEATÜKK

Majandus- ja rahandusküsimused

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Ülevaade	10.1
Erihinnang kinnitava avalduse kontekstis	10.2–10.31
Sissejuhatus	10.2–10.11
Auditi ulatus	10.7–10.10
Peamine tehingute korrektsusega seonduv risk	10.11
Tehingute korrektsus	10.12–10.14
Süsteemide mõjus	10.15–10.26
Maksetaotluste dokumentide eelkontrollid	10.17–10.21
Projekti kuluaruannete kontrollitõendid	10.22–10.23
Järelkontrollid	10.24–10.26
Järeldused ja soovitus	10.27–10.31
Järeldused	10.27–10.28
Soovitused	10.29–10.31
Välistegevuse tagatisfondi auditi tulemused Actions	10.32–10.36
Likvideerimisel oleva Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse auditi tulemused	10.37–10.41
Varasemate tähelepanekute järelkontroll	10.42

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

ÜLEVAADE

10.1. Peatükk koosneb neljast osast. Esmalt sisaldab see erihinnangut majandus- ja rahandusküsimusi hõlmava poliitikavaldkondade rühma kohta kinnitava avalduse kontekstis (vt punktid 10.2–10.31), seejärel välistegevuse tagatisfondi perioodiliste auditite tulemusi (vt punktid 10.32–10.36) ja likvideerimisel olevat Euroopa Sõe- ja Terasühendust (vt punktid 10.37–10.41). Peatüki lõpus on esitatud eelmiste aastate tähelepanekute järelkontroll.

ERIHINNANG KINNITAVA AVALDUSE KONTEKSTIS

Sissejuhatus

10.2. Käesolev peatükk hõlmab kontrollikoja leidsid majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmiseid poliitikavaldkondi: „01 – majandus ja rahandus”, „02 – ettevõtlus”, „03 – konkurents”, „12 – siseturg” ja „20 – kaubandus”. Üksikasjalik teave hõlmatud tegevuste, aasta kulutuste ja haldamise viisi kohta on esitatud **tabelis 10.1**.

Tabel 10.1 — 2008. aasta maksed ja kulukohustuste assigneeringud

(miljonit eurot)

Eelarve jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2008. aasta maksed	Eelarve haldamise viis
1	Majandus- ja rahandusküsimused	Halduskulud ⁽¹⁾	59	Otsene tsentraliseeritud
		Majandus- ja rahaliit	13	Otsene tsentraliseeritud
		Rahvusvahelised majandus- ja rahandusküsimused	42	Otsene tsentraliseeritud
		Finantstehingud ja -instrumendid	172	Kaudne tsentraliseeritud või ühine
			286	
2	Ettevõtlus ja tööstus	Halduskulud ⁽¹⁾	110	Otsene tsentraliseeritud
		Konkurentsivõime, tööstuspoliitika, uuendustegevus ja ettevõtlus	94	Otsene tsentraliseeritud
		Kaupade siseturg ja valdkondade poliitika	142	Otsene tsentraliseeritud
		Koostöö – kosmoseuuringud ja julgeolek	131	Otsene tsentraliseeritud
			477	
3	Konkurents	Halduskulud ⁽¹⁾	79	Otsene tsentraliseeritud
		Kartellid, trustidevastane tegevus ja liberaliseerimine	8	Otsene tsentraliseeritud
			87	
12	Siseturg	Halduskulud ⁽¹⁾	52	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevusstrateegia ja kooskõlastamine siseturul	6	Otsene tsentraliseeritud
		Teenuste siseturg	0	Otsene tsentraliseeritud
			58	
20	Kaubandus	Halduskulud ⁽¹⁾	63	Otsene tsentraliseeritud
		Kaubanduspoliitika	13	
			76	
Kokku			984	
Halduskulud kokku			363	
Tegevuskulud kokku			621	
Aasta maksed kokku			984	
Aasta assigneeringud kokku			1 131	

⁽¹⁾ Halduskulude auditi aruanne on esitatud 11. peatükis.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.3. Nimetatud poliitikavaldkondade rühma peamisi programme, mis moodustavad ligikaudu 80 % (493 miljonit eurot) rühma kogu tegevuskuludest, rahastatakse tegevusvaldkondades „01 – majandus- ja rahandusküsimused” ja „02 – ettevõtlus”. Nimetatud programmid on esitatud **tabelis 10.2**.

Tabel 10.2 — Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma peamised programmid

Eelarve jaotis	Programmid	2008. aasta maksed (miljonit eurot)	Protsent kogutegevuskuludest
01	Finantsinstrumentid konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi ning ettevõtete ja ettevõtluse mitmeaastase programmi raames	139	22 %
01	Makromajanduslik abi	41	7 %
02	ELi ametite rahastamine ⁽¹⁾	111	18 %
02	Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmes raamprogramm	77	12 %
02	Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm – Ettevõtluse ja uuendustegevuse programm	76	12 %
02	Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuues raamprogramm	49	8 %
Kokku		493	79 %

⁽¹⁾ Nimetatud kaks ELi ametit on Euroopa Kemikaaliamet (ECHA) ja Euroopa Ravimiamet (EMA). Kontrollikoda avaldab mõlema ameti iga-aastased auditaruanded.

10.4. „01 – majandus- ja rahandusküsimuste” tegevusvaldkonnas rahastatavate mitmeaastaste programmide ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmide eesmärk on toetada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid komisjoni volitusel Euroopa Investeeringufondi (EIF) ⁽¹⁾ poolt hallatavate ühenduse finantsinstrumentide abil omakapitali, riski- ja laenukapitali hankimisel. Makromajanduslik abi on finantsinstrument, mille eesmärk on toetada maksebilansi tasakaalu kolmandates riikides ja seda osutatakse keskpikkade/pikaajaliste laenude ja/või toetuste vormis. Abi antakse tingimusel, et kõik majandus- ja rahanduspoliitikale esitatavad tingimused on täidetud.

10.5. „02 – ettevõtluse” poliitikavaldkonnas rahastatava ettevõtluse ja uuendustegevuse programmi eesmärk on soodustada ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõimet, et edendada uuendustegevust, sh kesk- ja suurel ulatusel uuendustegevust, ja toetada ettevõtlus- ja haldusreformi.

⁽¹⁾ Euroopa Investeeringufond on ühenduse asutus, mis pakub riskikapitali ja tagatise väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Euroopa Investeeringufond haldab nimetatud programme usaldus- ja halduslepingute alusel.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.6. Ühenduse seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) meetmete eesmärk on toetada Euroopa kosmoseprogrammi ning arendada tehnoloogiat ja teadmisi, et kaitsta kodanikke selliste ohtude eest nagu terrorism ning ka selliste juhtumite mõju ja tagajärgede eest nagu loodus- või tööstusõnnetused. Lisaks Euroopa kosmoseprogrammile rahastati ühenduse kuuenda raamprogrammi raames (2002–2006) ka erimeetmeid, et edendada tehnoloogiaalast uuendustegevust, teadusuuringute tulemuste kasutamist ja tehnoloogiavaldkonna äriühingute loomist ühenduses ja selle kõikides piirkondades.

Auditi ulatus

10.7. Erihinnang põhineb järgmisel:

- a) komisjoni poolt 2008. aastal teostatud 80 maksest koosneva esindusliku statistilise valimi substantiivne kontrollimine;
- b) hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjususele:
  - komisjonipoolsete toetusmaksete ja hankelepingute dokumentide eelkontrollid, peamiselt 120 maksest koosneva valimi kontrollimise kaudu;
  - sõltumatute audiitorite väljastatud kontrollitõendid projektide kuluaruannete kohta;
  - järelkontrollid, eelkõige kuuenda raamprogrammi auditistrateegia kontekstis.

10.8. Kontrollitud maksed hõlmasid toetusi lõplikele abisaajatele, ⁽²⁾ ülekandeid usalduskontodele ⁽³⁾ mitmeaastaste ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmide raames, Euroopa Investeermisfondi kapitali suurendamist, ülekandeid kahele Euroopa Liidu ametile ja hanke- või teenuslepingutega seotud makseid.

10.9. Kokku auditeeritud 80 maksest kontrolliti 10 lõpliku abisaaja tasandil. Ülejäänud tehinguid, sh maksed usalduskontodele mitmeaastaste ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmide raames ning makseid kahele Euroopa Liidu ametile, auditeeriti komisjoni tasandil.

⁽²⁾ Peamiselt ettemaksed seitsmenda raamprogrammi ning vahe- ja lõppmaksed kuuenda raamprogrammi raames.

⁽³⁾ Programmide elluviimisel kantakse rahalised vahendid üldeelarvest üle usalduskontodele võimalike tulevaste maksete katmiseks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

10.10. Punktis 10.7 (a) nimetatud maksete valim hõlmas ka ühte toetuslepingu makset Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioonile (OECD) ⁽⁴⁾. Komisjon sõlmis Euroopa Ühenduste nimel OECDga lepingu, milles käsitletakse OECD poolt rakendatavate ühenduse projektidega seonduvaid haldusküsimusi. OECD tõlgendab nimetatud lepingut sellisel viisil, mis piirab kontrollikoja volitusi. Sellise erijuhtumi korral viis auditi läbi OECD siseaudiitor. Kontrollikoda hindas nimetatud auditi tulemusi, kontrollides auditi töö- ja kõiki kättesaadavaid tõendavaid dokumente.

Peamine tehingute korrektsusega seonduv risk

10.11. Enamik poliitikavaldkonna toetusi makstakse abisaajate esitatud kuluaruannete alusel. Peamine toetuste seaduslikkuse ja korrektsusega seonduv risk on asjaolu, et kulud on näidatud kuluaruandes suuremana ja et seda komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemidega ei avastata. Kuluaruannete märkimisväärse arvu tõttu ei suuda komisjon neid kõiki abisaaja tasandil kontrollida. Seega peab kontrollikoda kuluaruannete alusel makstud maksetega seonduvat riski kõrgeks.

Tehingute korrektsus

10.12. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 10.1**. Kontrollikoda leidis, et 14 % maksetest (80-st 11) olid 13 vigadest mõjutatud. 46 % neist vigadest (13-st 6) olid seotud deklareeritud kulude abikõlblikkusega. Kontrollikoja tuvastatud kõige tõenäolisem veamäär on veidi üle 2 %. Enamik vigu oli seotud projektidega, mida rahastati kuuenda teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise raamprogrammi raames. Selline tulemus kinnitab punktis 10.11 esitatud riskihinnangut ja seda kinnitavad ka komisjoni järelkontrollide leiud, ⁽⁵⁾ komisjoni järeldus 2007. eelarveaasta aastaaruande 10. peatükis ja 7. peatükis esitatud kontrollikoja auditulemused.

⁽⁴⁾ Nimetatud toetuslepingu alusel osutab ühendus abi projektile „parem õigusloome Euroopas ning OECD hinnang 15 liikmesriigi regulatiivsele suutlikkusele”.

⁽⁵⁾ Vt ettevõtlike ja tööstuse peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandes eelarvehandite käsutaja deklaratsioonis esitatud reservatsiooni, milles käsitletakse kuuenda raamprogrammi kulude hüvitamise taotluste õigsusega seotud jääkvigade määra.

KOMISJONI VASTUSED

10.10. Komisjon on seisukohal, et lepingu tõlgendamise kohta 17. novembril 1994. aastal saadetud kirja saatemärkustes sisalduv kohustus tagada lepingu täitmine ei piira kontrollikoja volitusi jätkata kontrollimisi, nagu see on ette nähtud EÜ asutamislepinguga. Komisjon võtab ühendust Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooniga (OECD) tagamaks, et kontrollikoja auditeerimisvolitusi ei piirata.

10.11. Risk, et abisaajad võivad näidata kulusid tegelikust suuremana, tuleneb suuresti kohaldatavas õiguslikus raamistikus sätestatud keerukatest rahastamismehhanismidest, mis põhinevad tegelike kulude hüvitamisel. Rahastamismehhanismide keerukus piirab ka kohapealseid kontrole, mida võib teha enne kulude hüvitamist.

Enamik vigu on seotud personali- ja üldkulude vale deklareerimisega. Komisjon ei saa tuvastada selliseid vigu enne makse tegemist ning on seega kehtestanud kontrollistrateegia ja töötanud välja järelauditid. Võetavate parandusmeetmete eesmärk on vähendada veamäära. Seitsmenda raamprogrammi tarbeks loodi täiendavad parandusmeetmed, mis hõlmavad eelkõige kontrollitõendeid. Komisjon nõuab tagasi kõik auditeeritud abisaajatele üleliigselt makstud summad.

10.12. Komisjon ei nõustu kontrollikoja kahe juhtumi kvantifitseerimisega, kus töö oli tehtud, töötulemused heaks kiidetud ja kulud tekkinud, mistõttu kulude osaline hüvitamine oli õigustatud. Kontrollikoda tugines nende kahe juhtumi puhul lepingu tõlgendamisele ja ei pidanud suurt osa deklareeritud kuludest seetõttu abikõlblikuks. Kui võtta arvesse komisjoni hinnangut nende kahe juhtumi veamäära kohta, langeks üldine veamäär selles poliitikavaldkonnas alla 2 %.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

10.13. Nagu ilmneb **lisa 10.1 tabelis 1.3**, on kõige tõenäolisem veamäär antud poliitikavaldkonnas seotud kõige enam kuuenda raamprogrammi maksetes leitud vigadega. Enamiku vigade puhul on tegemist komisjoni maksetega abisaajatele, kes deklareerisid abikõlblikke kulusid oma kuluaruannetes tegelikust suuremana. Vigade põhjus oli järgmine:

— tõendusmaterjal kulude hüvitamise taotlemisel oli ebapiisav või puudus (nt arve puudumine);

— kasutati eelarvelisi arvnäitajaid või keskmisi kulusid, mis ei olnud kooskõlas lepingust tulenevate nõuetega tegelike kulude kasutamiseks;

— taotleti kulude hüvitamist väljaspool abikõlblikkusperioodi;

— hõlmati erinevaid abikõlbmatuid (nt kolmanda osapoole kulud) või olematuid kulusid;

— komisjonipoolne lõpliku toetussumma ebakorrektna arvutamine.

10.14. 38 % vigadest (13-st 5) (neid kõiki liigitatakse muudeks vastavusküsimusteks) mõjutas poliitikavaldkonda „20 – kaubandus” ja nende põhjuseks oli hankemenetluste osaks oleva dokumentatsiooni puudumine. Komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemid oleksid pidanud selle avastama.

KOMISJONI VASTUSED

10.13. Kontrollikoja hinnangu aluseks on 80 tehingu audit, mille raames tuvastati kuuenda raamprogrammi kohastes maksetes ainult viis kvantifitseeritavat viga. Lisaks moodustavad kuuenda raamprogrammi väljamaksed kõigist maksetest ainult 8 % (vt tabel 10.2 – Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma peamised programmid). Kõik järeldused kuuenda raamprogrammi kohta on samased 7. peatükis esitatutega.

Komisjon võtab vajalikke meetmeid, et nõuda tagasi nende kulude rahastamisega seotud summad, mis ei ole abikõlblikud.

— Komisjon nõustub, et teatavatel juhtudel tõendusmaterjal puudus. Komisjon on siiski seisukohal, et vigade finantsmõju on kontrollikoja antud hinnangust väiksem. Kuigi ametlikud dokumendid teatavate kulude tõendamiseks puudusid, oli töö tehtud ja maksetõend olemas.

— Komisjon nõustub järeldusega, mis käsitleb punktis 10.11 kontrollikoja nimetatud konkreetset riski. Veamäära märkimisväärses vähendamiseks on komisjon kehtestanud ulatusliku järelekontrollistrateegia.

— Komisjon nõustub järeldusega, mis käsitleb punktis 10.11 kontrollikoja nimetatud konkreetset riski. Veamäära märkimisväärses vähendamiseks on komisjon kehtestanud ulatusliku järelekontrollistrateegia.

— Kahes projektis, kus tuvastati vigu, olid ELi toetuse saajateks keerulise õigusliku struktuuriga väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Kuigi töölepingud puudusid, esitati tõendid abisaaja ja töö teostanud isikute lepingulise suhte kohta.

— Komisjonis kehtivate kontrollimeetmete eesmärk on hoida ära seda liiki olukord.

10.14. Komisjon nõustub kontrollikoja järeldustega, kuid soovib juhtida tähelepanu asjaolule, et enamik kontrollikoja leitud vigadest on seotud kas 2004. või 2005. aastal toimunud hankemenetlustega.

Alates sellest ajast on kontrollimenetlusi märkimisväärselt tugevdatud ja seega ei tohiks sellised vead komisjoni hinnangul enam korduda. Seda positiivset hinnangut kinnitas ka kaubanduse peadirektoraadis siseauditi üksuse hiljuti tehtud audit hankemenetluste kohta.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Süsteemide mõjus

10.15. Komisjon määras mitmeid kontrolle, et leevendada eeskirjade vastaselt tehtud maksetega seonduvaid riske. Nendeks on põhiliselt:

- maksetaotluste dokumentide eelkontrollid;
- projekti kuluaruannete kontrollitõendid;
- abisaajate valimi põhjal pärast vahe- ja lõppmaksete tegemist läbiviidud järelauditid.

10.16. Kontrollikoja hinnangu tulemused järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjususe kohta on esitatud kokkuvõtlikult **lisa 10.1 osas 2**. Hinnangus keskenduti kolmele poliitikavaldkonnale, mille maksed moodustavad peaaegu kõik valimis sisalduvad 2008. aasta maksed.

10.16. Komisjon peab maksete eelkontrolle tõhusaks. Kontrollikoja tuvastatud puudustel, mis on seotud kontrollküsimustikes olevate kastikeste märkimisega, ei ole märkimisväärset mõju järelevalve- ja kontrollisüsteemide tõhususele (vt ka punkt 10.19).

Maksetaotluste dokumentide eelkontrollid

10.17. Dokumentide eelkontrollide eesmärk on kontrollida, kas tehing oli seaduslik, korrektne ja vastavuses usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega. Samuti on nende eesmärk tagada, et kõik ülesanded täideti korrektselt ja kooskõlas lepingu või toetuslepingu nõuetega enne makse teostamist.

10.18. Kontrollikoda hindas finantsprotsessi peadirektoraatides, mis vastutasid selliste poliitikavaldkondade nagu „01 – majandus- ja rahandusküsimused”, „02 – ettevõtlus” ja „20 – kaubandus” rakendamise eest ⁽⁶⁾. Finantsprotsessi järjepidevat rakendamist ja dokumentide eelkontrollide piisavust kontrolliti nimetatud peadirektoraatide iga makse puhul punktis 10.7 esitatud 80 maksest koosneva valimi põhjal. 120 maksest koosnevat täiendavat valimit kasutati selleks, et hinnata eelkontrollide toimimise mõjusust kolme programmi puhul, mida haldas ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat, ⁽⁷⁾ ja 30 kaubanduse peadirektoraadi teostatud makse puhul.

⁽⁶⁾ Audit piirdus kahte kõige suuremat poliitikavaldkonda ja ühte väikest poliitikavaldkonda hõlmavate peadirektoraatidega.

⁽⁷⁾ Kolm ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi hallatud programmi olid kuuenda raamprogrammi raames makstud toetused, mitmeaastase programmi raames rahastatud ettevõtete võrgustikud ning õigusaktide standardiseerimiseks ja ühtlustamiseks makstavad toetused.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.19. Kontrollikoda leidis, et „02 – ettevõtluse” poliitika-valdkonna puhul kasutati kontrollküsimustikke ja arvutustabeleid, selleks et muu hulgas tuvastada ja vältida vigu kuluaruannetes. Tuvastati siiski järgmised puudused:

— alati ei esitatud piisavaid üksikasju kontrollide kohta, mida viisid läbi eelkontrolli teostavad ametnikud ⁽⁸⁾;

— kontrollküsimustik, mida kasutati abisaajate poolt esitatud välisaudiitorite kontrollitõendite läbivaatamiseks, ei kajastanud iga kontrollitud kontrollitõendi puhul teostatud töid;

10.19. Komisjon on veendunud, et kehtivad kontrollisüsteemid on kulutõhusad ja proportsionaalsed ning et kontrollküsimustikud on olulised vahendid tehingute menetlemiseks. Leitud puudustel ei ole mõju finantsmenetluse järjepidevale kohaldamisele ega kohapealsete eelkontrollide piisavusele.

Kontrollküsimustik ei ole eesmärk iseeneses, vaid selle peamine siht on tagada kõigi vajalike kontrollide teostamine.

— Kõik kontrollid on tehingu seaduslikkuse ja korrektsuse seisukohalt proportsionaalsed ja asjakohased. Kontrollikoda andis hinnangu i) kontrollküsimustikele, millele teine kontrolli teostav ametnik kirjutas vaid alla, konkreetseid kastikesi märkimata, ning ii) viiele juhtumile, mille puhul kontrollikoda pidas kastikeste märkimist ekslikuks. Komisjon on seisukohal, et kummalgi tähelepanekul ei ole märkimisväärt mõju järelevalve- ja kontrollisüsteemide tõhususele. Nimelt järgmistel põhjustel:

i) kontrollküsimustike koostamise eest vastutab volitatud eelarvevahendite käsutaja. Kontrolli teostava ametniku allkiri kinnitab, et kontrollid on teostatud. Selliste kontrollküsimustike koostamisel, kus kontrollide teostamist kinnitatakse märkega kastikesse või allkirjaga, puudub mõju eelkontrollide tõhususele;

ii) teatavatel juhtudel ei pruugi kontrollküsimustiku kastikesed olla nõuetekohaselt märgitud, kuid puuduvad tõendid (välja arvatud kõnealune finantsmõjuta formaalsus), et kontrolle ei ole nõuetekohaselt teostatud.

Lisaks tuletati kõigile töövoos osalevatele töötajatele meelde, et nad tagaksid, et pärast kontrollide teostamist oleksid kõik kontrollküsimustikud arusaadavalt täidetud.

— Iga lepingupartneri kontrollitõendid sisalduvad juba eelkontrollitavates toimikutes. Kontrollitõendite läbivaatamiseks kasutatavas kontrollküsimustikus antakse ülevaade teostatud kontrollide kohta.

Asjaomasele riskitasemele vastavate kontrollküsimustike koostamise eest vastutab volitatud eelarvevahendite käsutaja. Komisjon ei pea kulutõhusaks olukorda, kus iga konkreetse kontrollitõendi kohta on eraldi kontrollküsimustik.

⁽⁸⁾ Nt õigusaktide standardiseerimiseks ja ühtlustamiseks ettenähtud maksete puhul ei kajastanud kontrollnimekiri eelkontrolli läbiviinud kontrollija tööd ja kuuenda raamlepingu maksete puhul olid kontrollid märgitud tegelikult toimunuks, kuigi kättesaadava dokumenditatsiooni põhjal ei saadud neid kontrolle läbi viia.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

— kaks ebapiisava järelkontrolli juhtumit seoses maksetega ühele Euroopa Liidu ametile, mille puhul tehti hilisemas etapis finantskorrektsioonid.

10.20. Samuti märkis kontrollikoda, et kahe programmi puhul ⁽⁹⁾ ei peetud 30 % maksete tegemisel kinni rakenduseeskirjades sätestatud maksetähtajast. Kolmanda kontrollitud programmi puhul viivitusi ei täheldatud.

10.21. Poliitikavaldkondade „01 – majandus- ja rahandusküsimused” ja „20 – kaubandus” toetuste ja maksete juures ei leitud dokumentide eelkontrollide teostamisel mingeid olulisi puudusi.

KOMISJONI VASTUSED

— Komisjonis kehtivate kontrollimeetmete eesmärk on hoida võimalikult suures ulatuses ära seda liiki olukord.

Kahest juhtumist ühe puhul leiti viga kohe pärast makse tegemist, mis tõendab, et praegu kehtivad kontrollid tagavad piisava kontrollikeskkonna. Parandusmeetmed võeti juba enne seda, kui kontrollikoda hakkas toimikut analüüsima. Finantsrisk puudus, sest tegemist oli eelmaksetega ja ELi asutused maksavad igal aastal tagasi kõik oma kuludest ülejäävad summad.

10.20. Komisjon on märkimisväärselt vähendanud makseviivitusi ja jätkab tööd, et vähendada hilinevad makseid veelgi. Kontrollikoja viidatud valimisse kuulunud maksed tegi ettevõtlike ja tööstuse peadirektoraat, kelle näitajad 2009. aasta esimesel poolel (ainult 6 % makseid hilines) olid võrreldes 2008. (13 %) ja 2007. aasta (34 %) näitajatega taas märkimisväärselt paranenud. Selline areng oli võimalik ainult pärast seda, kui oli võetud mitmeid erinevaid meetmeid, sealhulgas senisest selgemad ja täielikult läbivaadatud menetlused, tõhusad eelkontrollid ja lihtsustatud töövoog.

Projekti kuluaruannete kontrollitõendid

10.22. Rakenduseeskirjade artikli 180 ⁽¹⁰⁾ alusel nõutakse, et teatavat summat ületavate kuluaruannete puhul tuleb esitada tunnustatud audiitori väljastatud kontrollitõend, milles kinnitatakse deklareeritud kulude õigsust, tegelikku esinemist ja abikõlblikkust. Sellised kontrollitõendid on poliitikavaldkonnas „02 – ettevõtlikus” rahastatud projektide puhul komisjoni peamiseks kontrolliks.

⁽⁹⁾ Need kaks programmi on kuues raamprogramm ning õigusaktide standardiseerimine ja ühtlustamine.

⁽¹⁰⁾ Muudetud komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.23. Abisaaja tasandil auditeeritud tehingute puhul, kus kontrollitõendid olid esitatud, võrdles kontrollikoda oma auditulemusi kontrollitõendiga. 71 % juhtudest (viiel juhul seitsmest), mille kohta oli tunnustatud audiitor väljastanud märkusteta järeldusotsuse, avastas kontrollikoda kvantifitseeritavaid vigu⁽¹¹⁾. Enamust neist projektidest rahastati kuuenda raamprogrammi raames. Selline leid on kooskõlas eelmise aasta tulemustega,⁽¹²⁾ 7. peatükis esitatud tulemustega ning näitab, et kontrollitõendid on ainult osaliselt usaldusväärsed.

Järelkontrollid

10.24. Esmajoones suure maksete arvu tõttu on poliitika-valdkondade „01 – majandus- ja rahandusküsimused” ning „02 – ettevõtlus” rakendamise eest vastutavad peadirektoraadid hakanud teostama järelkontrolli.

10.25. Poliitikavaldkonnas „01 – majandus- ja rahandusküsimused” leidis kontrollikoda, et 2008. aasta kohta puudus järelkontrollide töökava. Enamikku järelkontrollideks ette nähtud vahendeid kasutati ainult ühe konkreetse, kuid siiski tähtsa kontrolli teostamiseks ja sellest tulenevalt on pooleliolevatest kontrollidest tingitud mahajäämus.

10.23. Komisjon jagab kontrollikoja muret kuuenda raamprogrammi kontrollitõendite õigsuse pärast, sest need ei anna alguses eeldatud ulatuses täiendavat kinnitust kuludeklaratsioonide seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Siiski on selge, et see vahend on aidanud oluliselt kaasa vigade ärahoidmisele ja varasele parandamisele ning vähendanud võrreldes viienda raamprogrammiga märkimisväärselt kuuenda raamprogrammi veamäära.

10.24. Järelkontrollid kehtestati, sest poliitikavaldkonna „02–ettevõtlus” rakendamise eest vastutava peadirektoraadi seisukohast on need ühtse sisekontrolli raamistiku olulised osad, kui märkimisväärselt osa kuludest tugineb teadusuuringute valdkonnas antud toetustele.

10.25. 2008. aastal vähendati pooleliolevate kontrollide mahajäämust ja selle lõplik kõrvaldamine peaks toimuma 2009. aastal.

2007. aasta juulis kiitis majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi sisekontrolli juhtrühm heaks parandatud tööprogrammi, millega kehtestati uued prioriteedid, millest esimene oli kontrollide teostamine VKEde tagatissüsteemi täiendavate nõuete üle suurte summade korral. Parandatud tööprogrammis rõhutati, et kontrollide ajakava ei ole lõplik.

2007. aasta lõpus olid nimetatud prioriteetseimad kontrollid mitmete käsitletavate küsimuste keerulisuse tõttu veel teostamata. Sellest tulenevalt ja arvestades, et 2007. aasta juulis seatud prioriteedid olid veel kehtivad, lepitati kokku strateegias viia lõpule 2007. aasta programm.

Seoses pooleliolevate kontrollide mahajäämusega oli kontrollikoja viidatud konkreetne kontroll väga oluline ja selle tulemusena täiustati järgmise programmi jaoks kehtestatud ühtset kontrollistruktuuri märkimisväärselt.

Täiendavat kontrollitööd tehti seoses ettevõtlus- ja tarbijauuringutega ning programmiga PRINCE.

⁽¹¹⁾ Vead on seotud abikõlblike kulude ebakorrekse arvutamisega (nt suuremana deklareeritud personalikulud) ja abikõlbmatute kuludega (nt kulud, mille kohta puuduvad arved). Tunnustatud audiitorid oleksid pidanud nimetatud vead tuvastama.

⁽¹²⁾ Vt 2007. eelarveaasta aastaaruande punkte 10.27–10.30 (ELT C 286, 10.11.2008).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.26. Poliitikavaldkonnas „02 – ettevõtlus” on teadusuuringute kulude järelevalve- ja kontrollisüsteemide nurgakiviks finantsjärelauditid (st pärast hüvitamist) abisaajate tasandil. Auditeerijateks on komisjoni audiitorid ja välisaudiitorid komisjoni järelevalve all. Järelauditite eesmärk on avastada ja korrigeerida vead, mida ei ole välditud ega avastatud eelmiste kontrollide käigus. Kontrollikoda esitab aruande kuuenda raamprogrammi raames rahastatud projektide järelauditite kohta 7. peatüki punktides 7.28–7.34.

Järeldused ja soovitused**Järeldused**

10.27. Oma audititööle tuginedes teeb kontrollikoda järelduse, et, välja arvatud kuuenda teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise raamprogrammis tehtud maksete, ⁽¹³⁾ majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkonna 31. detsembril 2008 lõppenud eelarveaasta maksetes olulisi vigu ei olnud.

10.28. Kontrollikoda kontrollis majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma kolme järelevalve- ja kontrollisüsteemi. Maksete seaduslikkuse ja korrektsuse tagamisel hinnati nendest kahte mõjusaks ja ühte ainult osaliselt mõjusaks ⁽¹⁴⁾.

Soovitused

10.29. Komisjon peaks tõhustama oma meetmeid eesmärgiga vähendada vigade arvu, mis on tekkinud abikõlbmatute kulude deklareerimisel abisaajate kuluaruannetes kuuenda ja seitsmenda teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise raamprogrammi raames.

10.27. Kuna kuuenda raamprogrammi väljamaksed moodustavad kõigist maksetest ainult 8 % (vt tabel 10.2 – Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma peamised programmid), on komisjon seisukohal, et selle poliitikavaldkonna maksete üldine veamäär olulisi vigu ei sisalda.

Kõik käesolevas peatükis esitatud kontrollikoja järeldused kuuenda raamprogrammi kohaste maksete kohta on sarnased 7. peatükis esitatutega.

10.28. Komisjon on seisukohal, et kehtivad kontrollisüsteemid on piisavad ja et kontrollküsimustikud aitavad kaasa tehingute menetlemise vajalikule kontrollimisele. Leitud puudustel ei ole mõju finantsmenetluse järjepidevale kohaldamisele ega kohapealsete eelkontrollide piisavusele.

10.29. Komisjon analüüsib, milliseid meetmeid saaks veel võtta vigade hulga vähendamiseks, arvestades seejuures kulutasuvust. Üldjoontes nõustub komisjon üldise vajadusega senisest põhjalikumate meetmete järele ja palub seaduseandjal toetada õigusliku aluse kohandamist, mida oleks kaheksanda raamprogrammi ettevalmistamisel selles küsimuses vaja teha. Seitsmenda raamprogrammi raames on kulude hüvitamise süsteemi juba märkimisväärselt lihtsustatud ja komisjon jätkab seda tööd.

⁽¹³⁾ Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamiseks ettenähtud kuuenda raamprogrammi maksete moodustavad ligikaudu 8 % poliitikavaldkonna kogutegevuskuludest.

⁽¹⁴⁾ See on peamiselt seotud teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi järelevalve- ja kontrollisüsteemidega.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

10.30. Kaks peamist vigade tekkimise põhjust kuluaruannetes on järgmised: a) abisaajate jätkuv suutmatus mõista abikõlblikkuseeskirju ja b) asjaolu, et neid eeskirju ei järgita rangelt. Selles suhtes peaks komisjon:

- suurendama jõupingutusi, et tõsta abisaajate teadlikkust abikõlblikkuseeskirjadest;
- teavitama aktiivselt kontrolli läbiviivaid audiitoreid kõige sagedamini esinevatest vigadest, et tõsta nende teadlikkust ja parandada auditi kontrollitõendite usaldusväärsust.

10.31. Lisaks peaks komisjon edaspidi tõhustama oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide ranget rakendamist, eelkõige parandades veelgi eelkontrollimenetluste kvaliteeti.

VÄLISTEGEVUSE TAGATISFONDI AUDITI TULEMUSED

10.32. Kolmandatele riikidele antud laene tagava välistegevuse tagatistfondi⁽¹⁵⁾ (edaspidi „fond”) eesmärk on laenu tagastamine ühenduse võlausaldajatele,⁽¹⁶⁾ juhul kui laenusaja ei täida oma kohustusi, ning seeläbi ühenduse eelarve vastu suunatud otseste nõuete vältimine. Fondi haldusjuhtimist teostab majanduse ja rahanduse peadirektoraat ning varade haldamise eest vastutab Euroopa Investeeringuspank.

⁽¹⁵⁾ Nõukogu 31. oktoobri 1994. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2728/94 välistegevuse tagatistfondi asutamise kohta (EÜT L 293, 12.11.1994, lk 1), viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 89/2007 (ELT L 22, 31.1.2007, lk 1).

⁽¹⁶⁾ Peamiselt Euroopa Investeeringuspank, kuid ka Euratomi välislaenu ja EÜ makromajandusliku finantsabi laenu kolmandatele riikidele.

KOMISJONI VASTUSED

10.30. Palju abisaajate vigadest ei saa komisjon enne maksete tegemist tuvastada. Selle probleemi lahendamiseks rakendab komisjon järelkontrollistrateegiat, et tagada maksete seaduslikkus ja korrektsus mitme aasta lõikes. Strateegia tugineb selliste vigade süstemaatilisele otsimisele ja parandamisele, mida ei saa enne makse tegemist tuvastada. Selleks kiirendatakse järeldauditit, mis on kontrollistrateegia oluline osa, ja nõutakse tagasi kõik summad, mida on auditeeritud abisaajatele ülemäära makstud.

- Võetakse täiendavaid meetmeid, et teavitada abisaajaid ja kontrolli teostavaid audiitoreid nii tegelike kulude kasutamise ja kulude hüvitamise taotlemisel tõendusmaterjali esitamise nõuetest kui ka kõige sagedamini esinevatest vigadest.
- Kui kontrollitõendites leitakse olulisi vigu, teavitatakse kontrolli teostanud audiitoreid kirjalikult nõuetekohastest summadest ja kohaldatakse metoodikast ning neil palutakse võtta seda järgmist kontrollide ajal arvesse.

Arvestades, et abisaajad võivad vabalt valida kontrolli teostava audiitori, tuleb komisjon abisaajatele kirjalikult meelde, et kontrolli teostavat auditiorit on vaja teavitada konkreetsetest eeskirjadest ja määrustest, millega on reguleeritud uurimisprogrammide kulude abikõlblikkust, samuti sellest, et teave kõige sagedamini esinevatest vigadest kohtade kättesaadav teabeteenistuses CORDIS.

10.31. Komisjon on seisukohal, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid on piisavad ja kulutasuvad ning neid kohaldatakse rangelt.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.33. Seisuga 31. detsember 2008 olid fondi ressursid kokku 1 091 miljonit eurot võrreldes 1 152 miljoni euroga 31. detsembril 2007. Fondi ressursside vähenemine on tingitud peamiselt 126 miljoni euro tagasimaksmisest ühenduse eelarvesse. Tagasimakse põhjustas asjaolu, et seisuga 31. detsember 2006 ületas fondi väärtus määratud sihtsumma ⁽¹⁷⁾. Kontroll-aastal fondile garantiihüvitise taotluseid ei esitatud.

10.34. Euroopa Investeeringuspank ja komisjon kasutavad fondi aasta tulemuslikkuse kontrollimiseks võrdlusindeksit. Fondi portfelli tulusus oli 2008. aastal ligikaudu 6,4 % ning võrdlusnäitajaks 7,5 %. Euroopa Investeeringuspanga hinnangul on suhteline 1,1 % võrra madalam tulusus tingitud asjaolust, et finantskriis mõjutas võrdlusnäitajas sisalduvaid finantsinstru-mente vähem.

10.35. Kontrollikoda tuvastas puudused majanduse ja rahanduse peadirektoraadi poolt teostatud halduslepingus sätestatud investeeringupiirangute kontrollides. Kontrollitud juhtumite puhul mõju vastavuskontrollide tulemustele siiski puudus.

10.36. Üldiselt on kontrollikoda arvamusel, et tagatisfondi juhiti 2008. aastal rahuldavalt ja et on võetud asjakohased meetmed, et jälgida finantskriisi mõju fondi portfellile.

10.35. Majanduse ja rahanduse peadirektoraat teostab korrapäraselt asjaomaseid kontrolle halduslepinguga kehtestatud investeeringupiirangute järgimise üle. Kontrollide raames leiti, et investeeringute tegemisel on halduslepinguga kehtestatud asjaomaseid investeeringupiiranguid järgitud. Pärast kontrollikoja auditit nähti ette täiendav kontroll, et tõhustada nõuete järgimist ka sellistes vähemolulistest küsimustes, millele ei ole halduslepinguga piiranguid kehtestatud.

LIKVIDEERIMISEL OLEVA EUROOPA SÖE- JA TERASEÜHEN-DUSE AUDITI TULEMUSED

10.37. Pärast Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamislepingu kehtivuse lõppemist anti ESTÜ varad ja kohustused üle Euroopa Ühendusele ⁽¹⁸⁾. Nende netoväärtus ehk likvideerimisel oleva ESTÜ likvideerimisväärtus eraldatakse söe- ja terasetööstusega seotud majandussektorite teadusuuringutele.

⁽¹⁷⁾ Sihtsummaks on määratud 9 % kolmandatele riikidele antavatest tagastamata laenudest, mida annab või garanteerib ühendus ja millele lisanduvad maksmata intressid vastavalt määrusele (EÜ, Euratom) nr 89/2007, milles on sätestatud, et mis tahes sihtsumma ja fondi netovarade vaheline ülejääk aastal „n-1” makstakse Euroopa Liidu aasta „n+1” üldeelarvesse.

⁽¹⁸⁾ Protokoll ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstaga-järgede ning söe ja terase teadusfondi kohta (EÜT C 80, 10.3.2001, lk 67).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

10.38. Seisuga 31. detsember 2008 olid ESTÜ varad kokku 2 045 miljonit eurot võrreldes 2 152 miljoni euroga 31. detsembril 2007. 2008. aasta netokahjum oli 14,8 miljonit eurot võrreldes 5,3 miljoni eurose netokasumiga 2007. aastal. Netokahjumi peamine põhjus oli kahjum ESTÜ finantstehingutes riskide maandamiseks kasutatud tuletisinstrumentide õiglases väärtuses.

10.39. ESTÜ investeeringute netotulu 2008. aastal oli 56 miljonit eurot, mis kantakse sõe- ja terasetööstusega seotud teadusuuringute projektide rahastamiseks ühenduse eelarvesse. Kontrollikoda märkis, et seisuga 31. detsember 2008 oli sõe- ja terasetööstuse teadusuuringute rahastamiseks ettenähtud, kuid kasutamata jäänud eelarve 235 miljonit eurot ⁽¹⁹⁾.

10.40. Likvideerimisel oleva ESTÜ väärtpaberiportfelli investeeringute tulusus oli kogu 2008. aasta kohta 5,4 %, samas kui likvideerimisel oleva ESTÜ poolt referentsmäärana kasutatav võrdlusnäitaja oli 7,4 %. Selline suhteline 2 % võrra madalam tulusus oli tingitud uute liikmesriikide võlakirjade madalamast tulususest, mis ei sisaldunud võrdlusnäitajas.

10.41. Likvideerimisel oleva ESTÜ finantstehingute lõpetamine jätkub kooskõlas asjaomaste õigusaktidega, sh mitmeaastased finantssuunised. Kontrollikoda märkis, et on võetud asjakohased meetmed, et jälgida finantskriisi mõju ESTÜ varadele.

VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

10.42. Vt **lisa 10.2**.

10.38. Tuletisinstrumentidest tulenev netokahjum on peamiselt seotud valuutavahetuslepingute (EUR/GBP) alusel toimunud selliste tehingute arvestusliku kahjumiga, mille eesmärk oli maandada Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) rohkem kui 19 aastat tagasi võetud laenuga seotud valuutaposisiooni riske. Valuutavahetuslepingu kehtivusaeg lõppes 13. märtsil 2009 ja tegelikku kahju riskikindlustustehingust ei saadud. Muid valuutavahetuslepingu alusel toimunud tehinguid ESTÜ raamatupidamisdokumentides kajastatud ei ole.

10.39. Teadusuuringute peadirektoraadi sõe ja terase teadusfondist rahastatavat uurimisprogrammi kasutatakse vastavalt tema õiguslikule alusele (Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokoll ja selle alusel vastuvõetud õigusaktid) üksnes väljaspool raamprogrammi toimivateks teadusuuringuteks sõe- ja terasetööstusega seotud sektorites. Summa 235 miljonit eurot hõlmab järgmist:

— 2010. aasta assigneeringud (56 miljonit eurot) ja 2009. aasta assigneeringud, mis ei ole veel kulukohustustega seotud, ning

— tasumata summad, mis on seotud alates 2003. aastast (sõe ja terase teadusfondi uurimisprogrammi algus) sõlmitud lepingutega, mille kontode sulgemist ei ole veel lõpule viidud.

10.40. ESTÜ väärtpaberiportfelli eraldatakse korrapäraselt osa investeeringuid uute liikmesriikide emiteeritud võlakirjadesse eesmärgiga suurendada mitmekesisust ja saada pikemas perspektiivis teatavat lisatulu.

Finantskriis (mis algas 2007. aasta juulis ja arenes 2008. aastal edasi) põhjustas turvalisematele ja likviidsematele varadele ülemineku, mis oli sel ajavahemikul suhtelise tootlikkuse peamine kujundaja. Selline muutus avaldas eriti negatiivset mõju uute liikmesriikide emiteeritud võlakirjadele (turgudel hinnati neid selliste usaldusväärsete emiteerijate nagu Saksamaa ja Prantsusmaa emiteeritud võlakirjadest vähem likviidseks ja vähem kindlaks).

Hoolimata finantskriisist olid ESTÜ väärtpaberiportfelli absoluutse tootluse näitajad siiski suhteliselt head, olles alates tootlikkuse mõõtmise alustamisest absoluutväärtuses kolmandal kohal: + 5,4 %, millest parem on ainult 2002. (+ 6,3 %) ja 2004. aasta (+ 5,8 %) näitaja.

⁽¹⁹⁾ Sh 52 miljoni euro suurune assigneering 2009. aastal ja 54 miljoni euro suurune assigneering 2010. aastal.

LISA 10.1

OSA 1: TEHINGUTE VALIMIPÕHISE KONTROLLIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Kontrollitud tehingute arv
2008	80
2007	55

1.2 — Valimi ülesehitus

Kontrollitud tehingute jaotus	2008						2007
	Majandus- ja rahandusküsimused	Ettevõtlus	Konkurents	Siseturg	Kaubandus	Kokku	
Lõpp-/vahemaksed	35 %	16 %	1 %	0 %	4 %	56 %	72 %
Ettemaksed	0 %	44 %	0 %	0 %	0 %	44 %	27 %
Kokku	35 %	60 %	1 %	0 %	4 %	100 %	100 %

1.3 — Vigade esinemissagedus ja hinnanguline mõju

Vead	2008			2007
	Majandus- ja rahandusküsimused, konkurents ja sisetur	Ettevõtlus	Kokku	
Nende kontrollitud tehingute esinemissagedus , milles leiti vigu.	9 % {3}	17 % {8}	14 % {11}	7 % {4}
Kvantifitseeritavate vigade esinemissagedus	0 % {0}	88 % {7}	54 % {7}	43 % {3}
Kvantifitseeritavate vigade mõju: Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku (*)	E/K	Vahemikus 2 % – 5 %	Vahemikus 2 % – 5 % (**)	Alla 2 %

(*) Kontrollikoda eristab kõige tõenäolisema veamäära puhul kolme kategooriat: alla 2 %, vahemikus 2 % – 5 %, üle 5 %.

(**) Kuues teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise raamprogramm moodustab üldisest veamäärast ülemääraselt suure osa (vt punkt 10.27).
Lookulgudes toodud numbrid näitavad tehingute koguarvu.

1.4 — Valimis leitud vigade liik

Vigade jagunemine kontrollitud tehingutes	2008						2007	
	Majandus- ja rahandusküsimused, kaubandus, konkurents ja sisetur		Ettevõtlus		Kokku			
Abikõlblikkusvead	0 %	0	75 %	6	46 %	6	29 %	2
Tõendamisvead	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0
Täpsusvead	0 %	0	12,5 %	1	8 %	1	29 %	2
Muud vead	100 %	5	12,5 %	1	46 %	6	42 %	3
Kokku	100 %	5	100 %	8	100 %	13	100 %	7

OSA 2: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Asjaomane süsteem	Põhiline sisekontroll (komisjon)			Üldine hinnang
	Eelkontrollid	Kontrollitööend	Finantsjärelaudit	
Maksed poliitikavaldkonnas „01 – majandus- ja rahandusküsimused”		E/K		
Maksed poliitikavaldkonnas „02 – ettevõtlus”			E/K	
Maksed poliitikavaldkonnas „20 – kaubandus”		E/K	E/K	

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

KONTROLLIKOJA VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
1. Riskikapitalitehingud – riskikapitali eraldamine investeerimisfondide kaudu			
Kontrollikoja auditis leiti, et riskikapitalitehingute portfelli sisalduvad investeerimisfondid ei vasta täielikult MEDA määrusele, kuna: — portfell sisaldas investeerimisfonde, mis asusid väljaspool ELi; — investeerimisfondidest tehti investeeringuid aladele ja riikidesse, mis ei olnud abikõlblike partnerite loetelus. Selle põhjuseks oli eelkõige asjaolu, et fondide investimiseeskirjad ei sisalda vajalikku investeerimispiirangut. Lisaks puudus kontrollimenetlus seoses fondidevaheliste vastastikuste investeeringutega. Seetõttu oli keeruline kontrollida üldiste ülemäärade järgimist. (2006. eelarveaasta aastaaruande punktid 11.8–11.9)	Alates 2003. aastast tagab komisjon, et heakskiitmise ajal kontrollitakse MEDA määruse abikõlblikkuse kohaseid sätteid, milles käsitletakse investeerimisfondide ning ka investeerimisfondide sihtalade geograafilist paiknemist. Samuti sekkub komisjon heakskiitmise ajal, kui komisjon on arvamusel, et vastastikuste investeeringute puhul tekib probleeme. Samuti sai komisjon Euroopa Investeerimispankalt 2007. ja 2008. aasta kohta riskikapitalitehingute aastaaruanded, milles antakse teavet tegelike investeeringute kohta.	Komisjoni seirekontrollid investeerimisfondi heakskiitmise ajal on oluliselt paranenud, kuid edaspidi tuleks siiski tõhustada geograafilise paiknemise ja vastastikuste investeeringute kontrolli fondide tegutsemise ajal. Lisaks ei anta Euroopa Investeerimispanka aastaaruannetes üksikasjalikku teavet üldiste laenu-dega rahastatud investeeringute kohta. Seega ei saa komisjon üldiste laenude puhul nimetatud sätete järgimist kontrollida.	<i>Praegu läbirääkimiste järgus oleva Euroopa Investeerimispanka ja komisjoni uue raamlepinguga tagatakse, et Euroopa Investeerimispanka operatiivteave ja raamatupidamisandmed võimaldavad senisest paremini kontrollida geograafilist paiknemist ja vastastikuseid investeeringuid fondide tegutsemise ajal. See hõlmab ka teavet üldiste laenude kohta.</i>
2. Riskikapitalitehingud – puudused riskikapitalitehingute hindamises			
Komisjon hindab riskikapitalitehinguid lähtuvalt algväärtusest, millest on maha arvatud väärtuse vähenemise eraldised. Võimalikud väärtuse languse katteks eraldatud vahendid põhinevad ajutisel või lõplikul bilansist välja kandmisel. Seda meetodit ei rakendatud järjekindlalt. Kontrollikoda leidis juhtumeid, kus EIP-le kättesaadavaid esialgseid prognoose väärtuse vähendamise kohta ei edastatud komisjonile. See näitab, et komisjoni ja EIP vahelist	Oma vastuses kontrollikoja tähelepanekule teatas komisjon, et EIP ja komisjon jälgivad arengut ja vaatavad olukorda koos üle, otsides kõige kulutõhusamat lahendust. Seisuga 2009. aasta esimene kvartal jätkab komisjon koos EIPga olukorra ülevaatamist, püüdes leida kõige kulutõhusamat lahendust.	Kontrollikoda märkis, et edusamme ei ole tehtud. Komisjon peaks püüdma lahendada nimetatud küsimuse enne 2009. eelarveaasta lõppu.	<i>Komisjoni nõue lisatakse uude raamlepingusse.</i>

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang	Komisjoni vastus
kokkulepet tuleb ajakohastada, et komisjonil oleks võimalik saada õigeaegselt kogu asjaomane teave, et seda oleks võimalik arvesse võtta komisjoni arvestuseeskirjade rakendamisel. Lisaks peab komisjon aktiivsemalt teostama järelevalvet kokkuleppe rakendamise üle, erinevalt praegusest, mil tuginetakse täielikult EIP edastatud teabele. (2006. eelarveaasta aastaaruande punkt 11.11)			
3. Aruandluskohustus eelarvepädevate institutsioonide ees			
Alates MEDA programmi algusest 1996. aastal peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande, mis sisaldab teavet aasta jooksul rahastatud meetmete kohta (MEDA määruse artikkel 15). Kuigi komisjon on avaldanud arengukoostöö üldise aastaaruande, ei sisalda see praegusel kujul piisavalt teavet rahastamisvahendite kaudu saavutatud edu kohta. (Aastaaruanne 2006. eelarveaasta kohta, punkt 11.14)	Komisjon jätkas arengukoostöö üldise aastaaruande avaldamist, kuid ei avaldanud iga õigusliku aluse puhul eriaruannet.	Üldistes aastaaruannetes antud MEDA teabe tase on üsna erinev. Kontrollikoda on arvamusel, et komisjon oleks pidanud andma aastaaruannetes piisavat teavet, nagu on nõutud MEDA määruses.	2001. aastal otsustas EuropeAid iga õiguslikku alust käsitleva eriaruande asemel koostada üldaruande. Sellise otsuse aluseks oli eesmärk kasutada piiratud inimressursse senisest paremini. Järgnevatel aastatel võtab EuropeAid kõnealuse aruande koostamisel arvesse eelarvepädevate institutsioonide märkusi.

11. PEATÜKK

Haldus- ja muud kulud

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	11.1–11.5
Tehingute korrektsus	11.6
Süsteemide vastavus finantsmääruse nõuetele	11.7
Konkreetsed tähelepanekud	11.8–11.19
Parlament	11.9
Nõukogu	11.10
Komisjon	11.11–11.13
Euroopa Kohus	11.14
Kontrollikoda	11.15
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	11.16
Regioonide Komitee	11.17
Euroopa Ombudsman	11.18
Euroopa Andmekaitseinspektor	11.19
Järeldused	11.20–11.21
Euroopa Liidu ametid	11.22–11.23
Euroopa koolid	11.24–11.25

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

11.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang institutsioonide halduskulude kohta. Üksikasjalik teave on toodud **tabelis 11.1**, milles loetletakse asjassepuutuvad institutsioonid, eelarveaasta maksed ja eelarve haldamise viis.

Tabel 11.1 — Maksete jaotus poliitikavaldkondade kaupa

(miljonit eurot)

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2008. aasta maksed	Eelarve haldamise viis
24–27 ja 29	Haldus- ja muud kulud	Euroopa Parlament	1 489	Otsene tsentraliseeritud
		Nõukogu	618	Otsene tsentraliseeritud
		Komisjon	5 867	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Kohus	288	Otsene tsentraliseeritud
		Kontrollikoda	116	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	114	Otsene tsentraliseeritud
		Regioonide Komitee	79	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Ombudsman	8	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Andmekaitseinspektor	4	Otsene tsentraliseeritud
Halduskulud kokku			8 583	
Tegevuskulud kokku			0	
Aasta jooksul tehtud maksed kokku			8 583	
Aasta kulukohustused kokku			8 826	

11.2. Halduskulud hõlmavad peamiselt personali, hoonete, seadmete, energeetika, teabevahetuse ja infotehnoloogiaga seotud kulusid. Käesolev peatükk hõlmab ka üldeelarves tegevuskuludeks loetavaid kulusid, kuigi enamikul juhtudel on nende otstarve ja eesmärk pigem komisjoni halduse toimimine kui poliitika elluviimine ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Nimetatud kulud hõlmavad järgmisi üldeelarve jaotisi: jaotis 24 („pettusevastane võitlus”), jaotis 25 („komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine”), jaotis 26 („komisjoni haldus”), jaotis 27 („eelarve”) ja jaotis 29 („statistika”). Osa neist jaotistest sisaldab ka tegevuskulusid. 2008. aastal kuulub jaotisesse 27 „ajutine ja ühekordne hüvitis uutele liikmesriikidele” summas 200 miljonit eurot.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

11.3. Kontrolliti valimit, mis koosnes 57st punktis 11.2 (vt ka **lisa 11.1** in **punkt 1.1**) mainitud halduskuludest juhuslikkuse alusel valitud tehingust. Lisaks hindas kontrollikoda iga institutsiooni poolt rakendatud järelevalve- ja kontrollisüsteemide vastavust finantsmääruse nõuetele. Kontrollikoda tegi ka auditeid valitud teemadel ⁽²⁾.

11.4. Kontrollikoda auditeerib sõltumatu organisatsiooniväline audiitorfirma, ⁽³⁾ mis väljastas kontrollikoja vahendite kasutamise seaduslikkuse ja korrektsuse ning perioodil 1. jaanuarist 2008 kuni 31. detsembrini 2008 kohaldatud kontrollimenetluste kohta kinnitava aruande (vt punkt 11.15).

11.5. Käesolevas peatükis antakse ka teavet kontrollikoja poolt Euroopa Liidu ametites ja muudes detsentraliseeritud asutustes, samuti Euroopa koolides läbiviidud auditite tulemuste kohta.

TEHINGUTE KORREKTSUS

11.6. 57 tehingust koosneva valimi auditeerimisel leiti, et see ei sisaldanud olulisi vigu.

SÜSTEEMIDE VASTAVUS FINANTSMÄÄRUSE NÕUETELE

11.7. Kontrollikoja auditiga, milles uuriti tehingute korrektsuse tagamiseks väljatöötatud süsteemide vastavust finantsmääruse nõuetele (vt punkt 11.3), ei leitud olulisi vigu.

⁽²⁾ Valitud audititeemad olid järgmised: hankelepingud kõikides institutsioonides, välja arvatud ombudsman ja Euroopa andmekaitseinspektor; infotehnoloogia hankelepingute haldamine parlamendis, nõukogus ja komisjonis; majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komitee lepingute pikendamine; viiviste maksmine kõikides institutsioonides; ülekantud assigneeringutega seotud maksed parlamendis; omandatud pensioniõiguste ülekanded kõikides institutsioonides, välja arvatud ombudsman ja Euroopa andmekaitseinspektor.

⁽³⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KONKREETSED TÄHELEPANEKUD

11.8. Järgnevad konkreetsed tähelepanekud, mis esitatakse institutsioonide kaupa, põhinevad kontrollikoja audititel, milles uuriti igas institutsioonis rakendatud järelevalve- ja kontrollisüsteeme ning valitud audititeemasid (vt punkt 11.3). Leiud ei sea kahtluse alla punktides 11.6 ja 11.7 esitatud hinnanguid.

Parlament

11.9. Parlament sõlmis 2007. aasta detsembris teenistusruumide sisustamislepingu, mille kohaselt tuleb pärast iga perioodi lõppu igakuiselt esitada tehtud töö põhjal koostatud arved. Nende kulude auditis leiti, et kaks arvet kuupäevaga 17. november 2008 kandsid märkeid „õigsus tõendatud” ja „kuulub maksmisele”, ehkki tegelikult oli tegemist ettemaksetega veel tegemata tööde eest. Eeskirjade vastaselt ettemakstud summa oli kokku 1 547 915 eurot.

11.9. EUROOPA PARLAMENDI VASTUSED

Arve nr 8101025356 summas 1 547 915,33 eurot koostati 17. novembril 2008 ja peaarvepidaja registreeris selle ametlikult 19. novembril 2008. aastal. Summa oli eeldatavalt makse 2008. aasta detsembris teostatavate tööde eest, mida käsitletakse regulaarses aruandes nr EA 008, mille väliskonsultant ja parlamendi kaks nõuetekohaselt volitatud esindajat kinnitasid 4. detsembril 2008, mil arve kiideti tõendatult heaks ja see kuulus maksmisele. Kõnealuse makse maksekorralduse valideeris volitatud eelarvevahendite käsutaja 9. detsembril 2008.

Tunnistatakse, et makse tehti eeskirju eirates asjaomases ajavahemikus teostatavate tööde ettemaksena. Makse põhjuseks oli 2007. aastast 2008. aastasse üle kantud assigneeringute enne 2008. aasta lõppu kasutamata jätmisega seonduvate riskide ekslik hindamine. Makse oli tagatud töövõtja võetud pangatagatisega ning seega ei avaldanud see ebasoodsat mõju institutsiooni eelarvele.

Nimetatud asjaoludele juhti volitatud eelarvevahendite käsutaja tähelepanu pärast kontrollikoja kontrolli, mis toimus 2008. aasta kinnitava avalduse ettevalmistuse käigus. Pärast kõnealuse küsimuse arutamist siseaudiitoriga ja peasekretäri teavitamist otsustas volitatud eelarvevahendite käsutaja viga tunnistades ja selle eest vastutust võttes suunata 20. mail 2009 ise küsimuse edasi finantsrikkumiste uurimise toimkonda vastavalt finantsmääruse artikli 75 lõike 1 teisele lõigule.

Vahepeal on juhatus otsustanud, et infrastruktuuri ja logistika peadirektoraadis viiakse läbi ulatuslikud struktuursed muudatused, mille tulemusena koondatakse asjaomased kohustused peadirektori tasandile.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Nõukogu

11.10. Süsteemi SESAME (*Secured European System for Automatic Messaging*) kavandatud valmimistähtaeg, mida kasutati nõukogu aastaelarvete koostamisel, ⁽⁴⁾ oli järjepidevalt liiga optimistlik. Selle tulemusel oli SESAME eelarve igal aastal kuni 2008. aastani ülehinnatud. Ajavahemikul 2005–2008 jäid nõukogu SESAMEga seotud kulutused alla 2 miljoni euro, kuigi nõukogu eraldas süsteemile samaks perioodiks 59 miljonit eurot. Selle tulemusel tekkinud 57 miljoni euro suurune eelarve ülepaisutamine võimaldas selle summa teistele nõukogu eelarveridadele üle kanda. SESAME eelarve jätkuv ülepaisutamine tõestas süsteemi puudulikkust eelarve koostamisel. Lisaks sellele ei järgitud finantsmäärusega ette nähtud eelarve sihtotstarbelisuse põhimõtet, kuna enamikku SESAME esialgsetes eelarvetes sisalduvatest summadest ei kasutatud ette nähtud viisil.

11.10. NÕUKOGU VASTUS

1. Nõukogu võtab teadmiseks pärast ärakuulamismenetlust kontrollikoja esitatud tähelepanekud SESAME programmi kohta (vt lisa) ja märgib rahuloluga, et 2008. aasta raamatupidamisaruannete kohta rohkem märkusi ei esitatud.

2. Selle innovaatilise programmi eesmärk on asendada senised sidesüsteemid CORTESY ja ESDP-NET ühtse ja integreeritud süsteemiga, mis võimaldab luua erineva salastatuse tasemega võrgud: süsteemi esimene tasand peaks võimaldama käsitleda tasandini RESTREINT UE salastatud teavet, teine aga CONFIDENTIEL UE ja SECRET UE tasemega salastatud teavet. Seega on tegemist enama kui asendusprogrammiga; kasutusele võetakse täiendavad teabevahetuse struktuurid ja tegevusvaldkonnad.

3. Eelarvesummad on alati tuginenud järgmise majandusaasta kulude kalkulasioonidele kooskõlas kokkulepitud poliitiliste otsustega. Viivitus ja selle poolt viimastel aastatel põhjustatud kõrvalekaldumine eelarvest tulenevad peamiselt programmi ulatuse muutmisest pärast seda, kui peasekretariaat esitas ettepaneku järgmise eelarveaasta ning valdkonnaga seotud sidusrühmade ja nõukogu ettevalmistavate organite arvu kohta.

Programmi edasise arengu osas valitseb nüüd palju suurem kindlus; kehtestatud on nõuded ja heaks on kiidetud programmi põhietapid. Seega on olemas reaalne väljavaade, et programm liigub peatselt järgmisesse faasi.

4. Saadud kogemuste põhjal kaalub nõukogu nüüd, kuidas parandada suuremate IT projektide, nagu näiteks SESAME, juhtimisstruktuuride koordineerimist.

⁽⁴⁾ SESAME on turvaline sidesüsteem, mille väljatöötamisega on nõukogu tegelenud alates 2002. aastast. Uue süsteemi käivitamine oli esialgu kavas 2004. aasta juulis. 2009. aasta jaanuaris lükati tähtaega veelgi edasi 2012. aasta lõppu. Algsesse projektikavasse tehti mitmeid muudatusi ning 2008. aasta lõpuks ei olnud SESAME planeerimist ikka veel lõpetatud, kuna ühe peamise komitee juures tegutsevad liikmesriikide delegatsioonid ei jõudnud kokkuleppele, kuidas käsitleda teatud liiki tundlikke andmeid. Nõukogu julgeolekukontrolli läbimiseks kohaldatavat ranget akrediteerimismenetlust ja projekti tehnilist keerukust alahinnati juba alguses.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Komisjon

Üksikisiku õiguste infosüsteemi juurutamine

11.11. 2008. aasta juunis võttis üksikisikute palkade ja toetuste haldus- ja maksetalitus (PMO) kasutusele uue süsteemi nimega üksikisikute õiguste infosüsteem (IRIS), mida kasutatakse töötajate õiguste, sh palkade haldamisel. IRISse üleminek põhjustas mitmeid probleeme palkade arvestamises. PMO loodud töörühma hinnangul võib enam kui 8 000 töötaja toimikutes sisalduda ebatäpseid andmeid, mis võib mõjutada palkade arvestamist. Praegu toimub kõikide toimikute kontrollimine. Vastuolulise teabe korrigeerimiseks võetud hädaabi-meetmete hulka kuulus palkade arvestussüsteemi käsitsi muudatuste sisestamine, mille üle ei tehtud piisavat järelevalvet. IRISse süsteemi ei kontrollitud piisavalt ning vanu ja uusi süsteeme ei kasutatud üheaegselt, kuni oleks saadud tõendeid uue süsteemi rahuldavast toimimisest.

11.11. KOMISJONI VASTUSED

Palkade arvestussüsteemis kasutatakse andmeid, mis tulevad üksikisikute õiguste infosüsteemist (edaspidi „IRIS“), mille käivitamisel ilmnis aga lahknevus varasemate, eelkõige perekonna koosseisu käsitlevate andmete ja palkade maksmiseks kasutatavate andmete vahel. Kõnealuse lahknevuse tõttu ei saanud palkade arvestussüsteem varasemaid andmeid kasutada.

See töö kaasa kõnealuste andmete põhjal makstud summade tagasiulatava tühistamise. Analüüsi põhjal arvas komisjon, et selliste võimalike vigu sisaldavate toimikute arv, mida tuleb hiljem üksikasjalikumalt analüüsida, on 8 000.

Selleks et summasid ei makstaks põhjendamatult välja, peatati tagasiulatavate tasude arvestamine ajani, kui andmed on korrigeeritud. See võimaldas piirata vigu sisaldavate toimikute hulka. Seega hoiti kontrolli all ebaõigeid makseid põhjustanud vastuoluliste andmetega seotud oht, kuid kõnealuse meetme puudus on see, et sellega peatati ka tagasiulatuvad korrigeerimised, mida oleks tulnud teha ja mis on ikka veel peatatud. Praegu kontrollitakse vastuolulisi andmeid ja see võib mõjutada teatavaid varasemaid makseid, kuid mitte kehtivaid palku.

Teatavaid toimikuid parandati käsitsi muudatuste sisestamise kaudu otse palkade arvestussüsteemi, kuid selline võimalus on alati olemas olnud ja selle puhul järgiti tavapäraseid kontrollimenetlusi. Vaatamata sellele toob see meetod endaga kaasa suurema riski ja selle kasutamist tuleks seega minimeerida.

Süsteemi katsetati väga pika ajavahemiku jooksul mitu korda ja 2008. aasta keskel peeti katsete tulemust lõpuks rahuldavaks. Tagantjärele tarkusena tuleb tunnistada, et kõnealune tulemus ei vastanud täiel määral ootustele. Tulevikus hindab üksikisikute palkade ja toetuste haldus- ja maksetalitus (edaspidi „PMO“) katsetusi veelgi rangemalt, enne kui ta kiidab heaks uue süsteemi käivitamise või olemasoleva süsteemi muutmise.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Omandatud pensioniõiguste ülekandmine

11.12. Mõnel juhul peavad institutsioonid hüvitama töötajatele osa ülekantud pensioniõiguste kogumaksumusest⁽⁵⁾. Kontrollikoda uuris läbiviidud kontrolle, mida rakendatakse kalkulatsioonide õigsuse ja valede kalkulatsioonide tulemusel makstud hüvitiste sissenõudmise tagamiseks. Auditis leiti, et üksikisikute palkade ja toetuste haldus- ja maksetalitus (PMO) oli kahele töötajale alusetult hüvitanud 138 000 euro suuruse kogusumma ning et need juhtumid on ikka veel lahendamata.

Komisjoni delegatsioonides töötavate kohapealt palgatud töötajate pensioniskeem

11.13. Välissuhete peadirektoraadi välistalituse direktoraat kehtestas 1996. aastal komisjoni delegatsioonides töötavatele kohapealt palgatud töötajatele pensioniskeemi. Skeemi aluseks on fond, mille moodustavad asjasepuutuvate töötajate ja komisjoni igakuised osamaksed. Nimetatud skeemi on 1996. aastast alates hallatud üleminekusätete alusel. Neis sätetes ei käsitleta aga komisjoni kohustusi fondi varade kaitsmisel ja nende tootlikkuse tagamisel. Üleminekusätetes ei määratleta ka töötajate pensionimaksetega seotud üksikasjalikke sätteid. 2008. aasta lõpus hinnati fondi varade väärtuseks ligikaudu 34 miljonit eurot.

11.12. KOMISJONI VASTUSED

Kohe, kui kontrollikoda oli tuvastanud kõnealused kaks juhtumit ja koostanud oma järeldused, võttis PMO nõuetekohaseid meetmeid. PMO muutis pensioniõiguste arvestamist ja valmistus tagasi nõudma põhjendamatult makstud summasid. See kehtib ülekantud kapitali selle osa tagasinõudmise kohta, mida oleks Euroopa Ühenduse pensioniskeemis tulnud ümber arvestada täiendavateks pensioniõigusteks ja mitte välja maksta hüvitise saajatele.

Arvestades, et põhjendamatult makstud summasid hüvitatakse madalamate pensionimaksetega tulevikus ja vastupidi – tagasinõutud summasid hüvitatakse täiendavate pensioniõiguste andmisega, puudub sellel pikas perspektiivis (kindlustusmatemaatilistest vaatenurgast vaadatult) finantsmõju ühenduse eelarvele.

Paralleelselt sellega on võetud meetmeid, et tõhustada sisekontrolli pensioniõiguste ülekandmise valdkonnas.

11.13. KOMISJONI VASTUSED

Kohalike töötajate hoiufond loodi selleks, et tagada komisjoni delegatsioonides töötavatele kohalikele töötajatele vähemalt põhisotsiaalkindlustus. Tegemist on täiendava fondiga, mida hallatakse väljaspool ELi eelarvet ja mis põhineb eelnevalt kindlaksmääratud osamaksede kapitaliseerimisel. Kohalike töötajaid hoitakse kursis fondi olukorraga ja neil on põhjendatud ulatuses võimalik fondi tegevust kontrollida. Komisjon uurib praegu võimalusi, kuidas muuta fond alaliseks, ning analüüsib selle õiguslikke ja finantsmõjusid. Fondi praeguseid varasid peetakse piisavateks, et katta kohalike töötajate individuaalseid õigusi. Õigusakti ettepaneku tarbeks on kavas koostada üksikasjalik kindlustusmatemaatiline uuring.

⁽⁵⁾ Personaleeskirjade VIII lisa artikli 11 lõikes 2 sätestatakse, et ametnikud võivad oma endise teenistusaaja jooksul saadud pensioniõigused Euroopa ühenduste ametnike pensioniskeemi üle kanda. Ülekantud pensioniõiguste kogumaksumus arvestatakse pensioniskeemis ümber pensioniõigusliku staaži aastateks. Auditis uuriti, kas institutsioonid on kehtestanud asjakohased menetlused ülekantud pensioniõiguste õigeks hindamiseks ja ülekannete nõuetekohaseks sooritamiseks. Menetlused toimivad üldiselt rahuldavalt, kuid personaleeskirjade ja riiklike pensioniõigusi reguleerivate õigusaktide kohaldatavate sätete keerukus põhjustab viivitusi üksikülekannete töötlemisel ja arvukalt tehnilisi vigu kalkulatsioonides.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Euroopa Kohus

11.14. 2008. aastal sõlmis Euroopa Kohus ühe liikmesriigiga avatud hankemenetlust kasutades teenuste hankelepingu. Kontrollikoja poolt läbi viidud hankelepingu audit leidis puudusi hankemenetluse läbiviimise sisekontrollisüsteemis. Nende puuduste tagajärjel oli pakkujatele antud liiga lühike tähtaeg hankelepingu eseme tehnilise kirjelduse⁽⁶⁾ saamiseks ning hanketeates sisaldus, et pakkujatel on kohustus esitada pakkumused ainult ühes keeles⁽⁷⁾ ja et pakkumuste avamine⁽⁸⁾ toimub kinnisel istungil. Aitamaks oma eelarvevahendeid käsutavaid talitusi hankemenetluste korraldamisel ja õigusaktidest tulenevatest kohustustest kinnipidamisel peaks Euroopa Kohus täiustama oma hankemenetlusi.

11.14. EUROOPA KOHTU VASTUS

Tuletades meelde, et kontrollikoja viidatud hankemenetlus on seotud uue hoonekompleksiga ning on Euroopa Kohtu jaoks esimene finantsmääruse artikli 91 uute sätete kohaselt liikmesriigiga ühiselt korraldatud hankemenetlus, soovib Euroopa Kohus esitada järgmised täpsustused kontrollikoja täheldatud puuduste kohta selles menetluses.

Mis puutub esmalt hankemenetluse tähtaegadesse, siis ühised hankijad pidid nii enda kui ka pakkujate huvides ühildama vajaduse sõlmida hankeleping sellisel kuupäeval, mis võimaldab pakkujal, kellega leping sõlmitakse, hakata tegutsema kohe asjassepuutuva hoonekompleksi üleandmisel, vajadusega näha hanke keerukust arvestades ette piisavalt pikk tähtaeg, et pakkujad saaksid oma pakkumuse nõuetekohastes tingimustes ette valmistada.

See selgitab, miks tähtajad – mis vastasid finantsmääruses formaalselt ette nähtud tähtaegadele – olid jäänud paratamatult lühikeseks selles osas, mis puudutab võimalikele taotlejatele tehniliste dokumentide küsimiseks jätud tähtaegu.

Mis puutub hanketeate kahe spetsiifilise rubriigiga seotud puudustesse, siis nende näol on tegemist halduseksimustega, mis ei olnud loomulikult tahtlikud. Mis puudutab keeltekasutuse korda, siis asjaolu, et hanketeade nägi ette, et pakkumused esitatakse ainult prantsuse keeles (tavakohane praktika asjaomases liikmesriigis), samas kui tehnilises kirjelduses oli ette nähtud, et pakkumused võidakse esitada ükskõik millises Euroopa Liidu ametlikus keeles (tavakohane praktika Euroopa Kohtus), on seletatav ainult koordineerimise puudumisega. Avamiskomisjoni koosoleku kohta tuleb märkida, et kui pakkujad oleks endast märku andnud, siis oleks neil vastavalt finantsmääruse sätetele loomulikult lubatud sellel osaleda.

Mis puudutab kontrollikoja soovitus seoses eelarvevahendeid käsutavate asutuste abistamise parandamisega hangete alal, siis Euroopa Kohus on juba alustanud alates 2008. aasta juunist vastuseks oma siseaudiitori ettepanekule sellekohaste konkreetsete meetmete võtmist. Kohus lubab olemasolevaid personaliressursse arvestades jätkata olukorra parandamist selles valdkonnas.

⁽⁶⁾ Finantsmääruse artiklis 98 sätestatakse, et pakkumuste esitamise kord peab tagama tõelise konkurentsi. Finantsmääruse rakenduseeskirjades sätestatakse minimaalsed tähtajad, mida hankijad peavad järgima.

⁽⁷⁾ Finantsmääruse rakenduseeskirjade artiklis 125c sätestatakse, et ühe institutsiooni ja ühe liikmesriigi hankija poolt ühiselt korraldatava hanke puhul rakendatakse institutsioonile kehtivaid nõudeid, sh ka keelenõudeid.

⁽⁸⁾ Rakenduseeskirjade artikkel 118 lõike 3 kohaselt võivad pakkujad avatud menetluse puhul avamiskomisjoni koosolekul osaleda.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Kontrollikoda

11.15. Välisaudiitori aruandes (vt punkt 11.4) märgitakse, et „nimetatud raamatupidamise aastaaruanne annab nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse eespool nimetatud nõukogu määruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ning Euroopa Kontrollikoja raamatupidamiseeskirjadele vastava õige ja õiglase ülevaate Euroopa Kontrollikoja finantsolukorrast ning lõppenud eelarveaasta rahavoogudest ja finantstulemustest 31. detsembri 2008. aasta seisuga”. Aruanne avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

11.16. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

Regioonide komitee

11.17. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

Euroopa ombudsman

11.18. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

Euroopa andmekaitseinspektor

11.19. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

JÄRELDUSED

11.20. Oma audititööle tuginedes jäeldab kontrollikoda, et institutsioonide 31. detsembril 2008 lõppenud eelarveaasta halduskulude maksed ei sisaldanud olulisi vigu (vt punkt 11.6).

11.21. Oma audititööle tuginedes jäeldab kontrollikoda, et institutsioonide halduskulude järelevalve- ja kontrollisüsteemid vastavad finantsmääruse sätetele (vt punktid 11.7–11.19).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

EUROOPA LIIDU AMETID

11.22. Euroopa Liidu ametite ja muude detsentraliseeritud asutuste auditite tulemusi käsitletakse iga-aastastes eriaruannetes, mis avaldatakse eraldi *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽⁹⁾. Kontrollikoda auditeeris 2008. eelarveaastal 29 ametit. Ametite eelarvete summa oli 2008. aastal 1 488,5 miljonit eurot. Ametite põhiandmed on esitatud **tabelis 11.2**.

11.23. Kontrollikoda esitas raamatupidamisaruannete usaldusvärsuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse suhtes märkusteta järeldusotsused kõigi ametite kohta, välja arvatud Euroopa Politseikolledž.

EUROOPA KOOLID

11.24. Kontrollikoja aasta eriaruanne Euroopa koolide kohta (ei avaldata *Euroopa Liidu Teatajas*) esitatakse Euroopa koolide kuratooriumile, mis on eelarve täitmisele heakskiitu andev organ. Koolide 2008. aasta eelarvet suurusega 258,0 miljonit eurot rahastati peamiselt komisjoni toetusest (138,9 miljonit eurot) ja liikmesriikide osamaksetest (54,5 miljonit eurot) ⁽¹⁰⁾. Euroopa koolide põhiandmed on esitatud **tabelis 11.3**.

11.25. Kontrollikoda ei leidnud olulisi vigu, mis võiksid seada kahtluse alla Karlsruhe ja Moli koolides ning büroos auditeeritud raamatupidamisaruannete (koostatud Euroopa koolide suhtes kohaldatavate 24. oktoobri 2006. aasta finantsmääruse sätete kohaselt) usaldusvärsuse ning nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse. Kontrollikoja läbivaatamisele tuginedes ei ole kõiki olulisi aspekte vastavalt asjakohastele raamatupidamisstandarditele konsolideeritud aastaaruandes kajastatud siiski täpselt ja läbipaistvalt, nimelt seoses (a) tekkepõhise raamatupidamise ebarahuldava rakendamise ja (b) eelmise aasta ülejäägi kaasamisega käesoleva aasta tuludesse.

⁽⁹⁾ Kontrollikoja aastaaruanded ametite raamatupidamisaruannete kohta avaldatakse kontrollikoja veebilehel (<http://www.eca.europa.eu>) ja *Euroopa Liidu Teatajas*, välja arvatud Euratomi Tarneagentuuri kohta.

⁽¹⁰⁾ Allikas: Euroopa koolide 2008. aasta lõplik raamatupidamisaruanne.

Tabel 11.2 — ELi ametid – Põhiandmed

Euroopa Liidu ametid ja muud detsentraliseeritud asutused	Peakorter	Esimene rahandusliku sõltumatus aasta	Eelarve ⁽¹⁾ (miljonit eurot)		Heakskiidetud ametikohad	
			2008	2007	2008	2007
Ametid						
Euratori Tarneagentuur	Luxembourg	1960	—	0,3	—	—
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	Thessaloniki	1977	18,3	17,4	99	97
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond	Dublin	1977	21,0	20,2	101	94
Euroopa Keskkonnaagentuur	Kopenhaagen	1994	37,1	35,1	123	116
Euroopa Koolitusfond	Torino	1994	22,4	25,5	96	100
Narkootikumide ja Narkomaania Euroopa Seirekeskus	Lissabon	1995	15,1	13,8	82	82
Euroopa Ravimiamet	London	1994	182,9	163,1	481	441
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	Luxembourg	1995	59,9	46,1	233	200
Ühenduse Sordiamet	Angers	1995	12,5	13,4	43	42
Siseturu Ühtlustamise Amet	Alicante	1995	318,4	276,0	643	647
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur	Bilbao	1996	14,9	14,9	44	42
Euroopa Põhiõiguste Amet	Viin	1998	15,0	14,5	49	46
Euroopa Ülesehitusamet	Thessaloniki	2000	235,0	250,0	93	108
Euroopa Politseikolledž	Bramshill	2006	8,7	7,4	22,5	22,5
Eurojust	Haag	2002	24,8	18,4	175	147
Euroopa Lennundusohutusamet	Köln	2003	102,0	72,0	452	467
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	Lissabon	2003	50,2	48,2	181	153
Euroopa Toiduohutusamet	Parma	2003	66,4	52,2	335	300
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet	Heraklion	2005	8,4	8,3	44	44
Euroopa Raudteeagentuur	Valenciennes	2006	18	16,6	116	116
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	Stockholm	2005	40,6	28,9	130	90
Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur	Varssavi	2006	71,2	42,2	94	49
Euroopa GNSSi Järelevalveamet	Brüssel ⁽²⁾	2006	10,5	7,0	50	39
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur	Vigo	2007	9,5	5,0	47	38
Euroopa Kemikaalide Agentuur ⁽³⁾	Helsingi	2008	66,4	—	220	—
Rakendusametid						
Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus	Brüssel	2006	11,5	6,9	36	35
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus	Brüssel	2006	38,2	36,0	92	83
Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet ⁽⁴⁾	Luxembourg	2007	4,4	4,1	42	28
Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet ⁽³⁾	Brüssel	2008	5,2	—	32	2
Kokku			1 488,5	1 243,5	4 155,5	3 626,5

⁽¹⁾ Maksete assigneeringud.⁽²⁾ Ajutine asukoht.⁽³⁾ Amet sai rahandusliku sõltumatus 2008. aastal.⁽⁴⁾ Rahvatervise Programmi Täitevamet kuni 2008. aasta maikuuni.

Tabel 11.3 — Euroopa koolid – Põhiandmed

Euroopa kool	Riik	Eelarve ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (miljonit eurot)		Komisjoni toetus ⁽²⁾ (miljonit eurot)		Õpilaste arv ⁽³⁾	
		2008	2007	2008	2007	2008	2007
Sekretariaat	Belgia	9,2	9,3	7,0	7,5	—	—
Luxembourg I	Luksemburg	37,4	35,1	22,8	21,1	3 437	3 376
Luxembourg II	Luksemburg	7,0	7,0	3,4	2,9	888	897
Brüssel I (Uccle)	Belgia	32,1	30,4	22,7	21,0	3 057	3 045
Brüssel II (Woluwe)	Belgia	31,5	29,3	21,5	19,2	2 904	2 893
Brüssel III (Ixelles)	Belgia	29,1	26,2	19,8	16,7	2 649	2 621
Brüssel IV	Belgia	5,5	2,4	3,4	1,8	438	172
Mol	Belgia	11,3	11,2	6,0	6,0	718	657
Varese	Itaalia	18,7	17,9	9,3	8,8	1 341	1 317
Karlsruhe	Saksamaa	12,9	11,9	2,4	3,5	979	1 001
München	Saksamaa	19,5	18,9	0,6	0,4	1 756	1 666
Frankfurt	Saksamaa	10,6	10,3	3,9	3,8	1 053	978
Alicante	Hispaania	11,9	11,3	5,2	4,2	1 029	1 017
Bergen	Madalmaad	9,8	9,8	5,1	4,6	565	554
Culham	Ühendkuningriik	11,4	11,1	5,7	5,9	835	827
Kokku		258,0	242,1	138,9	127,4	21 649	21 021

⁽¹⁾ Iga Euroopa kooli ja sekretariaadi eelarves ette nähtud tulude ja kulude kogusummad, sealhulgas algselt vastu võetud eelarvetesse tehtud muudatused.

⁽²⁾ Allikas: Euroopa koolid, 2008. aasta lõpparuanne.

⁽³⁾ Allikas: peasekretäri 2008. aasta aastaaruanne Euroopa koolide kuratooriumile.

NB! Kogusummas võib esineda ümardamisest tulenevaid erinevusi.

LISA 11.1

KONTROLLIMISE TULEMUSED

1. OSA: TEHINGUTE VALIMPÕHISE KONTROLLIMISE PÕHINÄITAJAD

1.1 — Valimi suurus

Aasta	Kontrollitud tehingute arv
2008	57
2007	56

1.2 — Valimi ülesehitus

Kontrollitud tehingute protsentuaalne jaotus	2008				2007
	Institutsioonide töötajatega seotud kulud	Hoonetega seotud kulud	Muud kulud	Kokku	
Lõpp-/vahemaksed	55	19	26	100	100
Ettemaksed	0	0	0	0	0
Kokku	55	19	26	100	100

2. OSA: ÜLDINE HINNANG JÄRELEVALVE- JA KONTROLLISÜSTEEMIDELE

2.1 — Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

KINNITAVA AVALDUSE PÕHILISTE TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
Palkadele kohaldatav korruptustegur			
2007. eelarveaasta aruande punktid 11.7–11.11: Parlament ning Majandus- ja Sotsiaalkomitee ei rakenda korruptustegurit käsitlevaid personalieeskirjade sätteid, nii nagu teised institutsioonid seda teevad. Selle tõttu anti nimetatud asutuste töötajatele majanduslikke privileege, mida teised institutsioonid oma töötajatele ei anna, ning suurenesid kulutused.	Parlament ning Majandus- ja Sotsiaalkomitee jätkavad oma praegust praktikat, oodates Euroopa Kohtu lõplikku otsust institutsioonide töötajate poolt antud küsimuses algatatud kohtuasjade kohta.	Kontrollikoda teostab Euroopa Kohtu otsuse üle järelkontrolli.	Euroopa Parlamendi vastused <i>Euroopa Parlament jagab täielikult kontrollikoja ettevaatlikku lähenemisviisi ja jätkab kõnealuse küsimuse olemuse uurimist.</i>
Lähetusega seotud majutuskulude hüvitamine			
2004.–2007. eelarveaasta aastaaruanded, viimati 2007. eelarveaasta aastaaruande lisa 11.2: 1. mail 2004 jõustunud muudetud personalieeskirjad näevad ette, et lähetuse käigus tekkinud majutuskulud hüvitatakse iga riigi jaoks kehtestatud maksimaalse määra ulatuses alusdokumentide esitamisel (personalieeskirjade VII lisa artikkel 13). Vastupidiselt sellele reeglile on kõik institutsioonid peale Euroopa Kohtu, kontrollikoja ja ombudsmani oma sisekorraeeskirjades kehtestanud maksimaalsest lubatud summast 30 kuni 60 protsenti moodustava kindla suurusega summa maksmise töötajatele, kes ei tõenda majutuskulude kandmist.	Parlamendi juhatus kinnitas oma toetust olemasolevale kindlasummaliste hüvitiste kavale, nõustudes süsteemi muutmise. Selle tulemusel jätkab parlament Luxembourg, Strasbourg ja Brüsseli ööbimiskuludega seotud nõuete puhul majutuskulude hüvitamist kindlaksmääratud summade alusel.	Parlament peaks tagama, et lähetuste majutuskulud hüvitataks kooskõlas personalieeskirjadega.	Euroopa Parlamendi vastused <i>Parlament osutas 2007. aastat käsitleva kinnitava avalduse menetluse raames, et ta vaatab oma lähetuseeskirjade teatavad aspektid läbi pärast institutsiooni siseaudiitori aruannet.</i> <i>Parlamendi juhatus kinnitas institutsioonile eripäraseid raskusi (millele juhtis kontrollikoja tähelepanu eelmistes vastustes) arvesse võttes taas kord oma jätkuvat toetust kindlasummaliste maksete süsteemile, kuid selle toimimist on siiski muudetud.</i> <i>Pärast asjaomaste sise-eeskirjade muutmist saab alates 1. septembrist 2008 nõuda üksnes nõuetekohaselt tõendatud töötaja raamesse jäävate majutuskulude maksmist kindlasummaliste maksete süsteemi alusel.</i> <i>Lisaks kehtestati 2009. aasta kevadel olukorra selgitamiseks rakendus- ja sise-eeskirjade uus pakett.</i> <i>Sellesse paketti kuuluvad eeskirjad jõustuvad 2009. aasta septembri esimesel poolel.</i>

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
			Euroopa Parlamendi vastused Seoses 2010. aasta eelarvega muudeti punkti 3000 „Töötajate lähetuskulud” selgitust. Edaspidi on punkti 3000 pealkiri „Töötajate lähetuskulud ning kolme töökoha vaheliste sõitude kulud” ja selgitustes märgitakse selgesõnaliselt, et assigneering on ette nähtud institutsiooni töötajate, riikide lähetatud ekspertide ja praktikantide sõitudeks nende töökoha ja Euroopa Parlamendi kolme töökoha (Brüssel, Luxembourg ja Strasbourg) vahel ning lähetusteks muudesse paikadesse peale parlamendi kolme töökoha, millega luuakse seega eelarves alus kolme töökoha vahelise reisimise suhtes kehtivatele parlamendi eeskirjadele. Euroopa Parlament kavatses esitada ettepaneku personaalieskirjade muutmiseks selles küsimuses, et tagada kolme töökoha vaheliste sõitude selge eristamine tavapärastest lähetustest.
Hüvitiste maksmine Euroopa Parlamendi liikmete assistentidele			
Eelarveaasta 2006 aastaaruande punktid 10.10–10.12 ning eelarveaasta 2007 aastaaruande lisa 11.2: Kontrollikoja eelarveaasta 2006 aastaaruandes järel- dati, et puuduvad piisavad dokumendid tõestamaks, et parlamendiliikmed on tegelikkuses värvanud või kasutanud assistentide teenuseid ning et parlamendiliikmete poolt allkirjastatud lepingutes nimetatud ülesandeid või teenuseid ka tegelikkuses täidetakse. Juhatus peaks võtma meetmeid kulutuste põhjendatuse tõestamiseks oluliste dokumentide saamiseks.	2009. aastal algaval uue parlamendi ametiajal hakkavad parlamendiliikmetele abi andma parlamendiliikme valitud ja parlamendi poolt tööle võetud akrediteeritud assistendid ja liikmete poolt kohapealt palgatud töötajad. Nõukogu määrusega (EÜ) nr 160/2009 (ELT L 55, 27.2.2009, lk 1) muudeti Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimusi ja loodi uus kategooria parlamendiliikme akrediteeritud assistentidele, kes võetakse tööle uuest parlamendi ametiajast alates. Assistentid valivad parlamendiliikmed ja võtab tööle parlament ning neid tasustatakse vastavalt standardsetele palgamääradele. Assistentid asuvad tööle parlamendi büroodes ja hakkavad abi andma määratud parlamendiliikmele.	Kontrollikoda teostab järelevalvet parlamendipoolse parlamendiliikmete eelarveaastate 2004–2007 kuluaruannete kontrollimise üle. Parlament peaks eelarveaasta 2008 suhtes kontrollima kõiki kuluaruandeid, sh arvete originaale.	Euroopa Parlamendi vastused Parlamendiliikmete 2004. ja 2006. aastal makstud assisteerimiskulude tasavõrdamine on täielikult lõpule viidud ja 2007. aasta kohta on kaks lõpetamata toimikut summas ligi 10 000 eurot (vähem kui 0,1 % kogukuludest). Seoses 2005. aasta toimikuga ootavad Euroopa Parlamendi teenistused Belgia sotsiaalkindlustusameti poolt ülemäärase summa tagasimakset. Seoses 2007. aasta toimikuga toimub kohtuvaidlus ning praegu tegeleb sellega õigusteenistus.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
Juhatuse 2006. aasta detsembris muudetud eeskirjade kohaselt ei pea liikmed enam esitama makseasutuste ja teenuseosutajate arveid ja makseselgitusi, aga peavad need alles hoidma. Selle asemel peavad liikmed esitama makseasutuste ja teenuseosutajate väljastatud kuluaruannete ja esitatud arvete summade väljavõtte koopiad. Uued eeskirjad kehtivad perioodidele alates 2004. aasta juulist. Eelarveaasta 2007 aastaaruanne sisaldas soovitusi, mille kohaselt peaks parlament veelgi tõhustama parlamendiliikmete assistentide hüvitiste kontrolli, mis sisaldaks ka liikmete omanduses olevate arvete pistelist kontrolli.	Parlamendiliikmete poolt uueks parlamendi ametiajaks kohapealt palgatud assistentide puhul kohaldatavad meetmed võeti juhatuse poolt vastu 7. juulil 2008. Makseagendi kasutamine muutub parlamendiliikmetele kohustuslikuks; maksed parlamendiliikme pere liikmetele on välis- tatud; ning makseagendid peavad aasta kulu- aruande esitama järgmise aasta 30. märtsiks. Parlamendi haldusosakond on saanud üle 98 protsendi 2004. ja 2005. aasta kuluaruannetest ja esitatud arvete summade väljavõtetest ning üle 99 protsendi 2006. ja 2007 ja 87 % 2008. aasta omadest. Parlamendi talitustel on 2008. aasta kuluaruannete kogumine veel pooleli. 2008. aastal tegi parlament liikmetelt 2007. aasta maksete kohta saadud aruannete ja parlamendi talitustes nende aruannete nõuetekohaseks töötle- miseks kasutatud sisemenetluste pistelisi järe- l- kontrolle. Lisaks kokkuvõtivatele aruannetele kontrollis parlament siiski ainult mõnel juhul parlamendiliikmete omanduses olevaid arveid.		Euroopa Parlamendi vastused Kõikidel kahtlust äratava teabe esitamise juhtudel on teenistused nõudnud parlamendiliikmetelt nõuetekohaseid selgitusi, kaasa arvatud kuluarvete ja arvete esitamine. Vormistusvigade, kehtestatud hüvitiste vale kasutamise või jätkuva kahtluse korral on parlamendiliikmetelt nõutud tagasimaksmist. Lisaks edastati konkreetsete juhtumite puhul küsimus OLAFile. Eelarveaasta 2008 puhul pidas parlament asjakohaseks jätkata aastatel 2004–2007 edukalt kasutatud kontrol- limiskorra kasutamist. Lisaks eeldab parlamendiliikmete assisteerimise uue süsteemi kasutuselevõtt kõikide ole- masolevate vahendite kasutamist, mistõttu 2008. aastal korda muuta oleks olnud ebasobiv või lausa kahjustav. Alates 14. juulil 2009 alanud parlamendi uue koos- seisu ametiajast muudeti parlamendiliikmete assisteeri- mise hüvitise süsteemi nii, et see hõlmab assistentide kahte eri kategooriat. Uute eeskirjade kohaselt saavad registreeritud assistendid (kes töötavad parlamendi hoonetes) institutsiooni muude teenistujate staatuse. Nad võetakse tööle parlamendiga sõlmitud lepingute alusel ning neile kohaldatakse sarnast maksmise korda kui teistele institutsiooni töötajatele. See vähendab vaja- dust tasaarveldamisega seotud dokumentide järele. Para- mendiliikme valimisliikmesriigis töötavad kohalikud assistendid sõlmivad ka edaspidi parlamendiliikmega eraõiguslikke lepinguid, millele kohaldatakse siseriiklikku õigust. Uutes eeskirjades sätestatakse siiski, et nüüdsest alates peab kõiki lepinguid kohustuslikus korras haldama nõuetekohaselt volitatud makseagent. Füüsi- lise isikust teenuseosutajatele makstakse edaspidi ainult arvete või makseselgituste esitamise korral, mis peavad enne parlamendi teenistustele maksmiseks edastamist olema makseagendi poolt tõendatult vastavuses kohalda- tava siseriikliku õigusega. Samuti eeldatakse, et uus õiguslik raamistik tagab nõuetekohase vastavuse asjako- hastele eeskirjadele ja põhimõtetele ning ületab oluliselt ka seda, mida võidak- saavutada järelkontrolliga, kuna sellist korda piirab juba tema määratluse tõttu juhtumite juhuvalik. Uue korra üldine kohaldamine koos suure- nenud nõudmistega maksetsükli algul pakub parimat tagatist parlamendiliikmete assisteerimise hüvitiste süsteemi läbipaistvusele, seaduslikkusele ja usaldusvää- r- sele finantsjuhtimisele.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
			Euroopa Parlamendi vastused <i>Hiljuti kehtestatud raamistikuga tuleb eriti rahul olla, sest see on märkimisväärne samm olemasolevate kaitsemeetmete edasiarendamise ja täiustamise ning ülalnimetatud eesmärkide saavutamise suunas, mis aitab samal ajal vältida liigset bürokraatiat.</i>
Täiendav pensioniskeem Euroopa Parlamendi liikmetele			
Eelarveaasta 2006 aastaaruande tabel 10.2 ja eelarveaasta 2007 aastaaruande lisa 11.2: Skeemis tuleb kehtestada selge kord, mis määratleks Euroopa Parlamendi ja skeemi liikmete kohustused ja vastutuse puudujäägi korral.	31. detsembri 2008. aasta seisuga oli pensionifondi kindlustusmatemaatiline puudujääk 121 844 000 eurot. Sama kuupäevaga fondi hinnangu kohaselt oli skeemis osalevatele liikmetele maksmata veel 276 984 000 eurot. 2009. aasta märtsis esitas parlamendi õigustalitus parlamendiliikmete põhimääruse kohta arvamuse, milles väidetakse, et parlament peab tagama omandatud pensioniõigused. Eelolevast lähtudes võttis juhatus oma 1. aprilli 2009. aasta koosolekul vastu järgmised otsused: a) tõsta pensioniiga 60 aastalt 63 aastale koos teatavate üleminekumeetmetega; b) kaotada võimalus saada vähendatud pensioni alates 50. eluaastast; c) kaotada võimalus saada kindlaksmääratud summa, mis moodustab 25 % pensioniõigustest.	Parlamendi kohustusi tuleks kajastada raamatupidamisaruannetes seisuga 31.12.2008, nagu kontrollikoda soovitas oma otsuses nr 5/99 (punkt 1.23). Tuleks teha uus kindlustusmatemaatiline uuring, et hinnata otsuste mõju, mis juhatus tegi kavaga hõlmatud liikmetele kohaldatavate meetmete kohta. Parlament peaks täpsustama oma ülesandeid seoses fondi varade haldamise ja järelevalvega.	Euroopa Parlamendi vastused <i>Parlamendi kohustused kajastuvad raamatupidamisaruandes 31.12.2008 seisuga.</i> <i>Parlament tellib juhatuse 1. aprilli 2009. aasta koosolekul tehtud otsuse ning parlamendiliikmete põhimääruse jõustumise tagajärgede mõju hindamiseks uue sõltumatu kindlustusmatemaatilise uurimuse. Uurimuse eesmärk on eelkõige esitada prognoos parlamendi kohustuste kohta, mis peavad kajastuma aastabilansis.</i> <i>Euroopa Parlamendi rolli pensionifondi vahendite haldamises ja järelevalves mõjutab fondi sõltumatutele organitele kehtiv õiguslik raamistik. Lisaks tuleb toonitada, et pärast fondi mõne liikme poolt kohtule esitatud nõuet on küsimus kohtumenetluses. Seepärast ei ole õige võtta käesolevas valdkonnas meetmeid enne kohtuotsuse tegemist.</i> <i>Sellegipoolest palus Euroopa Parlamendi president ametlikult oma 4. mai 2009. aasta kirjas fondi presidendile tagada heaperemehelik investeerimisstrateegia, et kaitsta parlamendi huve.</i>

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
Komisjoni makstavate peretoetuste järelkontroll			
Eelarveaasta 2005 aastaaruande punkt 10.12, 2006 eelarveaasta aastaaruande tabel 10.2 ja 2007 eelarveaasta aastaaruande lisa 11.2: Majapidamistoetust saavatelt töötajatelt, kellel ei ole ülalpeetavaid lapsi, ei nõuta teabe regulaarset uuendamist. Puudusid tõendid selle kohta, et 1 605 asjassepuutuvast Brüsselis töötavast komisjoni töötajast 676-l oleks kunagi palutud oma esialgset avaldust kinnitada või uuendada. Samuti ei kontrollitud piisavalt juhtumeid, kus oli võimalik ülalpeetava lapse toetuse maksmine riigi poolt, mis oleks sellisel juhul tulnud personalieeskirjade alusel makstavatest toetustest maha arvata.	Septembris 2008 võeti täisajaga tööle haldusametnik, kes kontrollib peretoetuste saamise õigust töötajate puhul, kellel ei ole lapsi. Selle tulemusel saadi 2008. aastal tagasi 88 000 eurot. Sellele vaatamata puudusid ikka veel tõendid selle kohta, et 2 001st 2008. aastal Brüsselis töötanud asjassepuutuvast komisjoni töötajast 926-l oleks palutud oma algselt esitatud andmeid kinnitada või ajakohastada. Kontrollid seoses riigi poolt makstavate ülalpeetava lapse toetustega olid 2008. aastal jätkuvalt ebapiisavad.	Komisjon peaks nimetatud kontrollide tegemist jätkama. Komisjon peaks selliste juhtumite kontrollimiseks võtma täiendavaid meetmeid.	Komisjoni vastused Riskianalüüsi põhjal töötab PMO praegu välja eel- ja järelkontrollide kõrgefektiivset (tulus, tulemuslik ja tõhus) strateegiat kõikide tööle asumisega seotud tasude ja peretoetuste kohta. See sisaldab ka kontrollistrateegiat muudest allikatest saadud peretoetuste kohta. Praegu kontrollitakse nende töötajate majapidamistoetusi, kes on küll abielus, kuid kellel ei ole lapsi.
Palgamaksed (PMO)			
eelarveaasta 2007 aastaaruande punkt 11.17: PMO poolt läbi viidud järelkontrollid näitasid, et failitöötlusvea tõttu maksti 2007. aasta jaanuaris 118 endisele ajutisele töötajale 365 000 euro suurune kogusumma, kuigi nad enam komisjonis ei töötanud. Eelkontrollide käigus ei avastatud viga enne lõplikku palgaarvestust, mis näitab seda, et palgaarvestusega seonduvate menetluste kontrollid ei ole piisavad. Tagasimaksenõudeid esitati veel 2008. aastal.	Enamikul juhtudest sai komisjon nõuetevastasel makstud summad tagasi.	Komisjon peaks rakendama tõhusamaid eelkontrolle, vältimaks institutsioonist lahkunud töötajatele nõuetevastastelt tehtavate maksete ohtu.	Komisjoni vastused Makseviga tulenes uude palgaarvestusliidesesse (NAP) sisestatud vigasest parandusest, mis tehti maksete lõplikul arvestamisel 29. detsembril, kui muudetud andmete eelkontrollid olid juba toimunud. Pärast seda sündmust saatis PMO mitmeid meeldetuletusi kokkulepitud menetluste järgimise kohta töötajatele, kes vastutavad NAPI sisestatud andmete eest, et vältida põhjendamatu summade maksmist.

LISA I

Finantsteave eelarve kohta

SISUKORD

Taustateave eelarve kohta

1. Eelarve päritolu
2. Õiguslik alus
3. Asutamislepingutes ja finantsmääruses sätestatud peamised eelarvepõhimõtted
4. Eelarve sisu ja ülesehitus
5. Eelarve rahastamine (eelarvetulud)
6. Eelarveassigneeringute liigid
7. Eelarve täitmine
  - 7.1. Vastutus täitmise eest
  - 7.2. Tulude haldamine
  - 7.3. Kulude haldamine
  - 7.4. Eelarve täitmise konsolideeritud aruanded ja eelarveaasta saldo kindlaksmääramine
8. Raamatupidamisaruandlus
9. Välisaudit
10. Eelarve täitmise kinnitamine ja järelmeetmed

SELGITAVAD MÄRKUSED

Finantsteabe allikad

Rahaühik

Lühendid ja sümbolid

DIAGRAMMID

TAUSTATEAVE EELARVE KOHTA

1. EELARVE PÄRITOLU

Eelarve koosneb Euroopa Majandusühenduse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) kuludest. Samuti hõlmab see justiits- ja siseküsimustealase koostöö ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika halduskulud ning muid kulusid, mida nõukogu hinnangul tuleks nende poliitikate elluviimiseks rahastada eelarvest.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Eelarvet reguleerivad Rooma lepingu finantssätted ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (artiklid 268–280 EÜ kohta ja artiklid 171–183 Euratomi kohta) ning finantsmäärused ⁽³⁾.

3. ASUTAMISLEPINGUTES JA FINANTSMÄÄRUSES SÄTESTATUD PEAMISED EELARVEPÕHIMÕTTED

Ühenduse kõik tulud ja kulud kantakse ühte eelarvesse (ühtsus ja eelarve õigsus). Eelarve kiidetakse heaks ainult üheks eelarveaastaks (aastasus). Eelarve tulud ja kulud peavad olema tasakaalus (tasakaal). Arvepidamine koostatakse, täidetakse ja esitatakse eurodes (arvestusühik). Tulusid kasutatakse ilma eristamata kogukulude katmiseks ja nii tulud kui kulud kirjendatakse täies mahus eelarvesse ja hiljem finantsaruannetesse neid vastastikku korregeerimata (kõikehõlmavus). Assigneeringud kirjendatakse sihtotstarbelistena jaotiste ja peatükkide kaupa; peatükid jaotatakse omakorda artikliteks ja punktideks (sihtotstarbelisus). Eelarveassigneeringuid kasutatakse säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtete kohaselt (usaldusväärne finantsjuhtimine). Eelarve koostatakse ja seda täidetakse ning raamatupidamisarvestus toimub vastavalt läbipaistvuse põhimõttele (läbipaistvus). Nende üldpõhimõtete osas on mõned väiksemad erandid.

4. EELARVE SISU JA ÜLESEHITUS

Eelarve koosneb „kavandatud tulude ja kulude koondarvestusest” ning iga institutsiooni kohta eraldi esitatud eelarvejaost, milles on toodud „tulude ja kulude eelarvestus”. Kaheksa jagu on (I) parlament; (II) nõukogu; (III) komisjon, (IV) kohus; (V) kontrollikoda; (VI) majandus- ja sotsiaalkomitee; (VII) regionide komitee; (VIII) Euroopa ombudsman ja Euroopa andmekaitseametnik.

Igas jaos on tulu ja kulu punktid liigitatud eelarveosade alusel (jaotised, peatükid, artiklid ja vajaduse korral punktid) vastavalt liigile või kasutusviisile.

5. EELARVE RAHASTAMINE (EELARVETULUD)

Eelarvet rahastatakse suuremas osas ühenduste omavahenditest: käibemaksust laekuvatest ja rahvamajanduse kogutulul põhinevatest omavahenditest, tollimaksudest, põllumajandus-, suhkru- ja isoglükookosimaksudest ⁽⁴⁾.

Lisaks omavahenditele on teisi, vähemtähtsaid tululikke (vt *diagramm I*).

6. EELARVEASSIGNEERINGUTE LIIGID

Kavandatud kulude katmiseks eristatakse eelarves järgmisi assigneeringute liike:

- a) liigendatud assigneeringuid (LA) kasutatakse mitmeaastaste tegevuste finantseerimiseks teatud eelarvevaldkondades. Nad jagunevad kulukohustuste assigneeringuteks (KA) ja maksete assigneeringuteks (MA):

— kulukohustuste assigneeringud võimaldavad eelarveaasta jooksul võtta juriidilisi kohustusi tegevusteks, mille elluviimine kestab mitmeid eelarveaastaid;

⁽¹⁾ Rooma leping (25. märts 1957): Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) asutamisleping.

⁽²⁾ Rooma leping (25. märts 1957): Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping (Euratom).

⁽³⁾ Põhilselt 25. juuni 2002. aasta finantsmäärus (FM) (EÜT L 248, 16.9.2002).

⁽⁴⁾ Peamised omavahenditega seotud õigusaktid: nõukogu otsus 2007/436/EÜ, Euratom (ELT L 163, 23.6.2007), 7. juuni 2007; nõukogu otsus 2000/597/EÜ, Euratom, 29. september 2000 (EÜT L 253, 7.10.2000); nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, 22. mai 2000 (EÜT L 130, 31.5.2000); nõukogu määrus (EMÜ, Euratom) nr 1553/89, 29. mai 1989 (EÜT L 155, 7.6.1989); nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ, 28. november 2006, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006); nõukogu direktiiv 89/130/EMÜ, Euratom, 13. veebruar 1989, rahvamajanduse kogutoodangu turuhindadesse arvutamise ühtlustamise kohta (EÜT L 49, 21.2.1989); nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1287/2003, 15. juuli 2003, rahvamajanduse kogutulu ühtlustamise kohta turuhindades (ELT L 181, 19.7.2003).

— maksete assigneeringud võimaldavad katta kulusid, mis tulenevad jooksvale eelarveaastale ja sellele eelnevatele eelarveaastatele kirjendatud kohustustest;

b) liigendamata assigneeringud (MLA) võimaldavad tagada aastaste tegevuste kulukohustuste võtmise ja maksmise igal eelarveaastal.

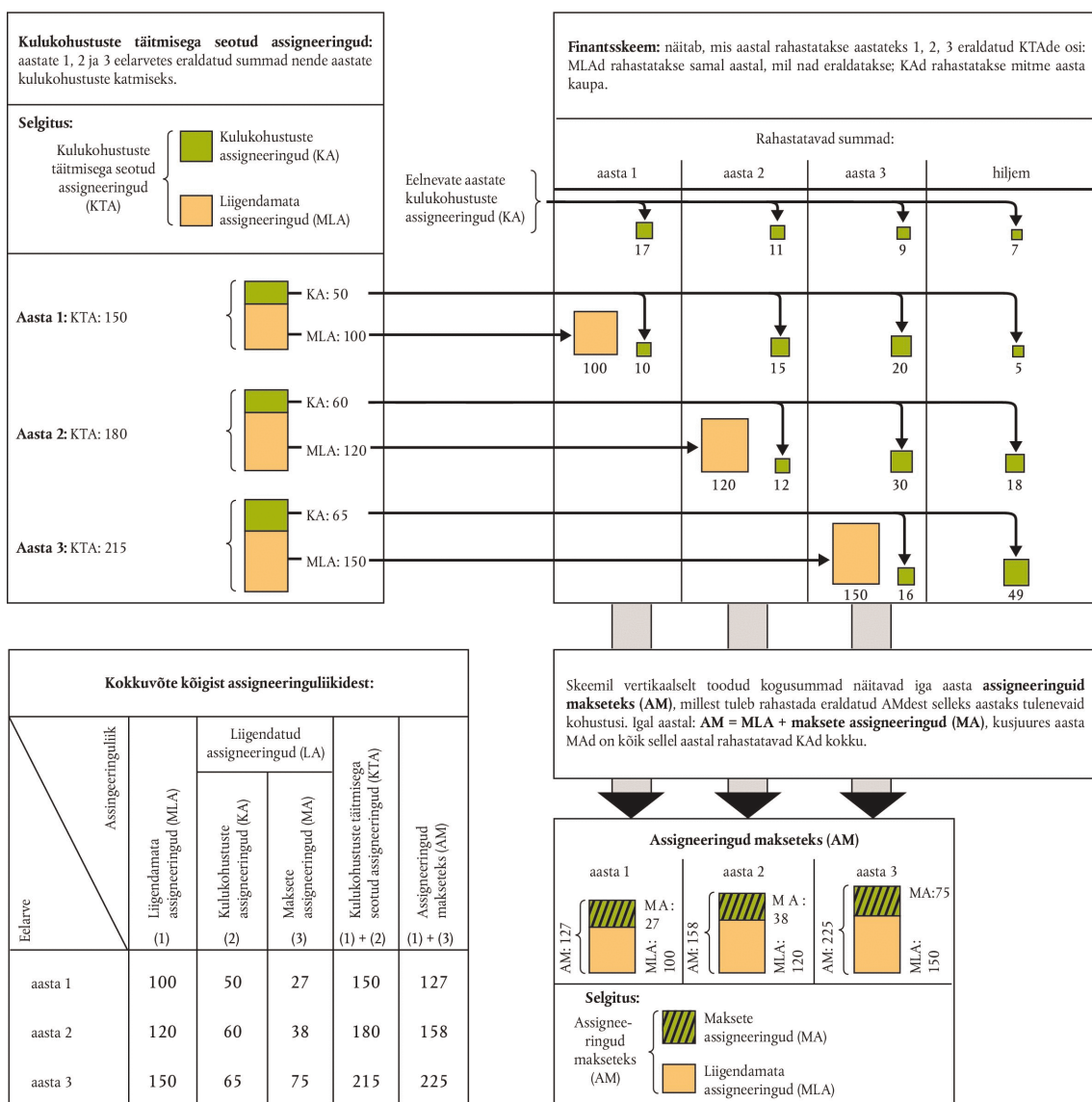
Seega on oluline iga eelarveaasta kohta koostada kaks järgmist kogusummat:

a) c) kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud (KTA) kokku ⁽⁵⁾ = liigendamata assigneeringud (MLA) + kulukohustuste assigneeringud (KA) ⁽⁵⁾;

b) assigneeringud makseteks (AM) kokku ⁽⁵⁾ = liigendamata assigneeringud (MLA) + maksete assigneeringud (MA) ⁽⁵⁾.

Eelarve tulud on ette nähtud maksete koguassigneeringute katmiseks. Tulud ei pea katma kulukohustuste assigneeringuid.

Järgnevalt esitatakse lihtsustatud kujul (summad on illustratiivsed) nende assigneeringuliikide jagunemine igal eelarveaastal.

⁽⁵⁾ On oluline teha vahet „kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute” ja „kulukohustuste assigneeringute” ning „assigneeringute makseteks” ja „maksete assigneeringute” vahel. Termineid „kulukohustuste assigneeringud” ja „maksete assigneeringud” kasutatakse ainult liigendatud assigneeringute kontekstis.

7. EELARVE TÄITMINE

7.1. Vastutus täitmise eest

Komisjon täidab eelarvet omal vastutusel kooskõlas finantsmäärusega ja määratud assigneeringute piires; ta annab ka teistele institutsioonidele nendega seotud eelarveosade täitmiseks vajalikud volitused ⁽⁶⁾. Finantsmääruses sätestatakse rakendusmenetlused ja täpsemalt eelarvevahendite käsutajate, peaarvupidajate, avansikontode haldajate ja asutuste siseaudiitorite kohustused. Kahe suurima kuluvaldkonna (EAGGF ühtekuuluvus) osas hallatakse ühenduse vahendeid koostöös liikmesriikidega.

7.2. Tulude haldamine

Kavandatud tulud kirjendatakse eelarvesse ja neid võidakse paranduseelarvetega muuta.

Eelarvetulude haldamine hõlmab nõuete kindlaksmääramist ja ühenduste saadaolevate tulude sissenõudmist (omavahendid ja muud tulud). Seda reguleerivad teatud erisätted ⁽⁷⁾. Eelarveaasta tegelikke tulusid määratletakse jooksva eelarveaasta vältel kindlaksmääratud nõuete alusel kogutud summade ja eelnevate eelarveaastate nõuete alusel kogutud summade kogusummana.

7.3. Kulude haldamine

Kavandatud kulud kirjendatakse eelarvesse.

Eelarvekulude haldamise, st assigneeringute kujunemise ja kasutamise võib kokku võtta järgmiselt:

a) a) kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud:

- i) *assigneeringute kujunemine*: eelarveaastal kasutusel olevad kulukohustuste täitmisega seotud koguassigneeringud moodustuvad järgmiselt: esialgne eelarve (MLA ja KA) + paranduseelarve + sihtotstarbelised tulud + ülekanded + eelmisest eelarveaastast üle kantud kulukohustuste assigneeringud + mitteautomaatsed ülekanded eelmisest eelarveaastast, mis on jäänud sidumata + vabastatud kulukohustuste assigneeringud eelmistest eelarveaastatest, mis on uuesti kasutatavad;
- ii) *assigneeringute kasutamine*: kulukohustuste täitmisega seotud lõplikud assigneeringud on kasutatavad eelarveaastal võetud kulukohustuste kujul (kulukohustuste täitmisega seotud kasutatud assigneeringud = võetud kulukohustuste summa);
- iii) *assigneeringute ülekanded ühest eelarveaastast järgmisse*: eelarveaasta kasutamata assigneeringud võib üle kanda järgmisse aastasse asjaspepuutuva asutuse otsusel. Sihtotstarbeliste tuludena kasutatavad assigneeringud kantakse üle automaatselt;
- iv) *assigneeringute tühistamine*: järelejäänud osa tühistatakse;

b) assigneeringud makseteks:

- i) *assigneeringute kujunemine*: eelarveaastal kasutusel olevad koguassigneeringud makseteks moodustuvad järgmiselt: esialgne eelarve (MLA ja MA) + paranduseelarve + sihtotstarbelised tulud + ülekanded + eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringud automaatsete või mitteautomaatsete ülekannete kujul;
- ii) *eelarveaasta assigneeringute kasutamine*: eelarveaasta assigneeringud makseteks on eelarveaastal kasutatavad maksetena. Nad ei hõlma eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringuid (kasutatud assigneeringud makseteks = eelarveaasta assigneeringutest tehtud maksete summa);
- iii) *assigneeringute ülekanded ühest eelarveaastast järgmisse*: eelarveaasta kasutamata assigneeringud võib üle kanda järgmisse aastasse asjaspepuutuva asutuse otsusel. Sihtotstarbeliste tuludena kasutatavad assigneeringud kantakse üle automaatselt;

⁽⁶⁾ Vt EÜ asutamislepingu artikkel 274, Euratomi asutamislepingu artikkel 179 ja finantsmääruse artikkel 50.

⁽⁷⁾ Vt finantsmääruse artiklid 69–74 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000.

- iv) *assigneeringute tühistamine*: järelejäänud osa tühistatakse;
- v) *eelarveaasta vältel sooritatud kogumaksud*: maksed, mis on tehtud eelarveaasta assigneeringutest makseteks, pluss maksed, mis on tehtud eelmisest eelarveaastast üle kantud makseteks määratud assigneeringutest;
- vi) *eelarveaastal kantud tegelikud kulud*: kulud konsolideeritud eelarve täitmise aruannetes (vt punkt 7.4) = maksed, mis on tehtud eelarveaasta assigneeringutest makseteks pluss eelarveaasta assigneeringud makseteks, mis on üle kantud järgmisel eelarveaastas.

7.4. Konsolideeritud eelarve täitmise aruanded ja eelarveaasta saldo kindlaksmääramine

Konsolideeritud eelarve täitmise aruanded koostatakse pärast iga eelarveaasta lõppu. Nendes määratakse eelarveaasta saldo, mis kirjendatakse järgmise aasta eelarvesse paranduseelarve abil.

8. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ESITAMINE

Eelarveaasta raamatupidamise aastaaruanne edastatakse parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale. Aruanne koosneb finantsaruannetest, eelarve täitmise aruannetest ja aruandest finants- ja eelarve juhtimise kohta. Esialgne raamatupidamise aastaaruanne edastatakse hiljemalt 31. märtsiks järgmisel aastal; lõplik aruanne esitatakse sama aasta 31. juuliks.

9. VÄLISAUDIT

Alates 1977. aastast on eelarve välisauditit teostanud Euroopa Ühenduste Kontrollikoda⁽⁸⁾. Kontrollikoda kontrollib eelarve kõigi tulude ja kulude raamatupidamisaruandeid ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule kinnitava avalduse raamatupidamisaruannete usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kontrollikoda teeb otsuse ka selle kohta, kas tulud on laekunud ja kulutused tehtud seaduslikult ja eeskirjade kohaselt ning kas finantsjuhtimine on olnud usaldusväärne. Auditid võib läbi viia enne vastava eelarveaasta lõppu; auditid põhinevad raamatupidamisdokumentidel ning vajadusel viiakse nad läbi ühenduste institutsioonides, liikmesriikides ja kolmandates riikides kohapeal. Kontrollikoda koostab iga eelarveaasta kohta aastaaruande ning võib igal ajal teha märkusi konkreetsetes küsimustes ning esitada ühenduse mõne teise institutsiooni taotlusel arvamusi.

10. EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMINE JA JÄRELMEETMED

Alates 1977. aastast kohaldatakse järgmisi sätteid: ⁽⁹⁾ parlament annab nõukogu soovitusel hiljemalt kõnealusest aastast arvates ülejäärmise aasta 30. aprilliks heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel. Selleks vaatavad nõukogu ja parlament kordamööda läbi komisjoni esitatud raamatupidamise aastaaruande ning kontrollikoja aastaaruande ja eriaruanded. Institutsioonid peavad võtma vajalikke meetmeid vastavalt eelarve täitmise kinnitamisotsuste kommentaaridele ning võetud meetmetest aru andma.

⁽⁸⁾ Vt EÜ asutamislepingu artiklid 246, 247 ja 248, Euratomi asutamislepingu artiklid 160a, 160b ja 160c ning finantsmääruse artiklid 139–147.

⁽⁹⁾ Vt EÜ asutamislepingu artikkel 276 ja Euratomi asutamislepingu artikkel 180b.

SELGITAVAD MÄRKUSED

FINANTSTEABE ALLIKAD

Käesolevas lisas esitatud finantsandmed põhinevad Euroopa ühenduste aastaaruannetel ning muudel komisjoni esitatud finantsdokumentidel. Geograafiline jaotus vastab komisjoni raamatupidamissüsteemi (ABAC) riikide koodidele. Nagu komisjon märgib, põhinevad kõik liikmesriikide esitatud summad – nii tulude kui kulude osas – arvutustel, mis annavad iga liikmesriigi poolt liidult saadavate summade kohta ebatäieliku pildi. Andmete tõlgendamisel tuleb seega olla ettevaatlik.

RAHAÜHIK

Kõik finantsandmed on toodud miljonites eurodes. Kogusummad on täpsest väärtusest ümardatud ega näita tingimata ümardatud arvude summat.

Lühendid ja sümbolid

AM	assigneeringud makseteks
AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
KA	kulukohustuste assigneeringud
CY	Küpros
CZ	Tšehhi
LA	liigendatud assigneeringud
DE	Saksamaa
DIA	teistes diagrammides viidatud diagram (nt DIA III)
DK	Taani
EAEC või Euratom	Euroopa Aatomienergiaühendus
EÜ	Euroopa Ühendus
EE	Eesti
EEC	Euroopa Ühendus
EFTA	Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
EL	Kreeka
ES	Hispaania
EL	Euroopa Liit
EL-25	25-liikmelises Euroopa Liidus kokku
FI	Soome
FR	Prantsusmaa
FINREG	25. juuni 2002. aasta finantsmäärus

HU	Ungari
NL	Iirimaa
IT	Itaalia
KTA	kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud
LT	Leedu
LU	Luksemburg
LV	Läti
MT	Malta
MLA	liigendamata assigneeringud
NL	Madalmaad
ELT	<i>Euroopa Liidu Teataja</i>
MA	maksete assigneeringud
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
J	eelarve jagu
SE	Rootsi
SI	Sloveenia
SK	Slovakkia
JT	eelarvejaotis
UK	Ühendkuningriik
KM	käibemaks
0,0	Andmed nullist 0,05-ni
—	Baasandmete puudumine

DIAGRAMMID

2008. AASTA EELARVE JA SELLE TÄITMINE AASTA VÄLTEL

DIA I	Eelarve 2008 – Kavandatud tulud ja lõplikud assigneeringud makseteks
DIA II	Eelarve 2008 – kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud
DIA III	Kulukohustuste täitmiseks kasutatavad assigneeringud 2008. aastal ja nende kasutamine
DIA IV	2008. aastal kasutusel olnud assigneeringud makseteks ja nende kasutamine
DIA V	Omavahendid 2008. a. – tegelikud tulud liikmesriikide kaupa
DIA VI	2008. a. sooritatud maksed igas liikmesriigis

2008. EELARVEAASTA KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

DIA VII	Konsolideeritud bilanss
DIA VIII	Konsolideeritud tulemiaruanne

Diagramm I

Eelarve 2008 – Kavandatud tulud ja lõplikud assigneeringud makseteks

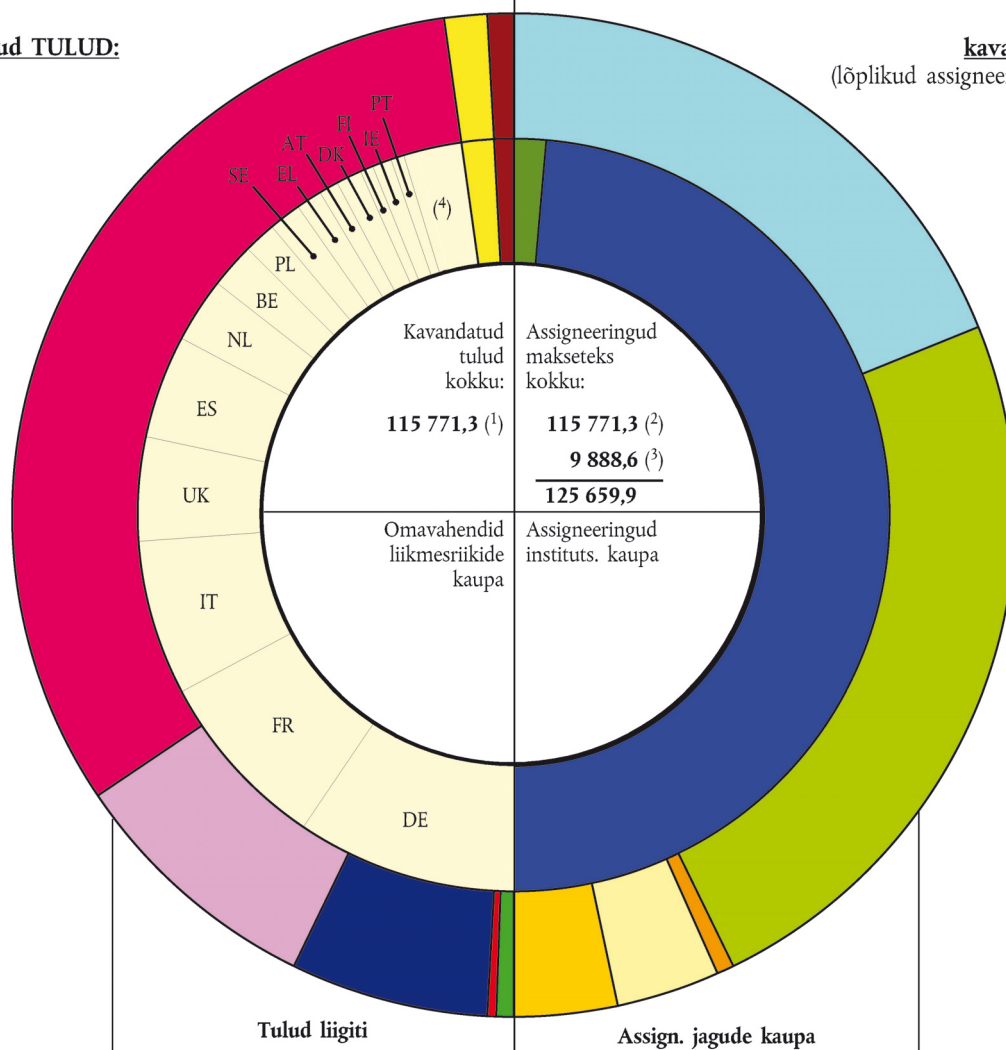
[tulukriteeriumide kohta vt „Taustateave eelarve kohta”, punkt 7.2; kulukriteeriumide kohta vt „Taustateave eelarve kohta”, punkt 7.3, täpsemat teavet vt Diagramm IV, tulp (a)]

(miljonit eurot ja %)

kavandatud TULUD:

kavandatud KULUD:

(lõplikud assigneeringud makseteks)

Tulude selgitus:

Omapahendid kokku (liikmesriikide kaupa)		
Põllumajandusmaksud	1 282,8	(1,1) %
'Suhkru- ja isoglükosimaksud	707,8	(0,6) %
Tollimaksud	14 945,7	(12,9) %
Käibemaksul põhinevad omapahendid	19 139,5	(16,5) %
Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omapahendid	74 753,0	(64,6) %
Muud tulud	3 288,0	(2,8) %
Eelmise aasta kasutatav ülejääk	1 654,6	(1,4) %

⁽¹⁾ Pärast lisaelarveid

⁽⁴⁾ CZ, RO, HU, SK, SI, LU, BG, LT, LV, EE, CY, MT sissemaksed tuludesse.

Kulude selgitus

Finantsraamistiku rubriigid

1. Säätav kasv	47 743,4	(38) %
2. Loodusressursside säilitamine ja haldamine	59 431,4	(47,3) %
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 533,2	(1,2) %
4. ELi globaalne roll	8 251,6	(6,6) %
5. Haldus	8 493,7	(6,8) %
6. Kompensatsioon	206,6	(0,2) %
Teiste instituts. kasutatavad assigneeringud	3 297,8	(2,6) %
Komisjoni kasutatavad assigneeringud	122 362,1	(97,4) %
millest tegevussassigneeringud	117 166,2	(93,2) %

⁽²⁾ Pärast lisaelarveid ning eelarvejagude vahelisi ülekandeid.

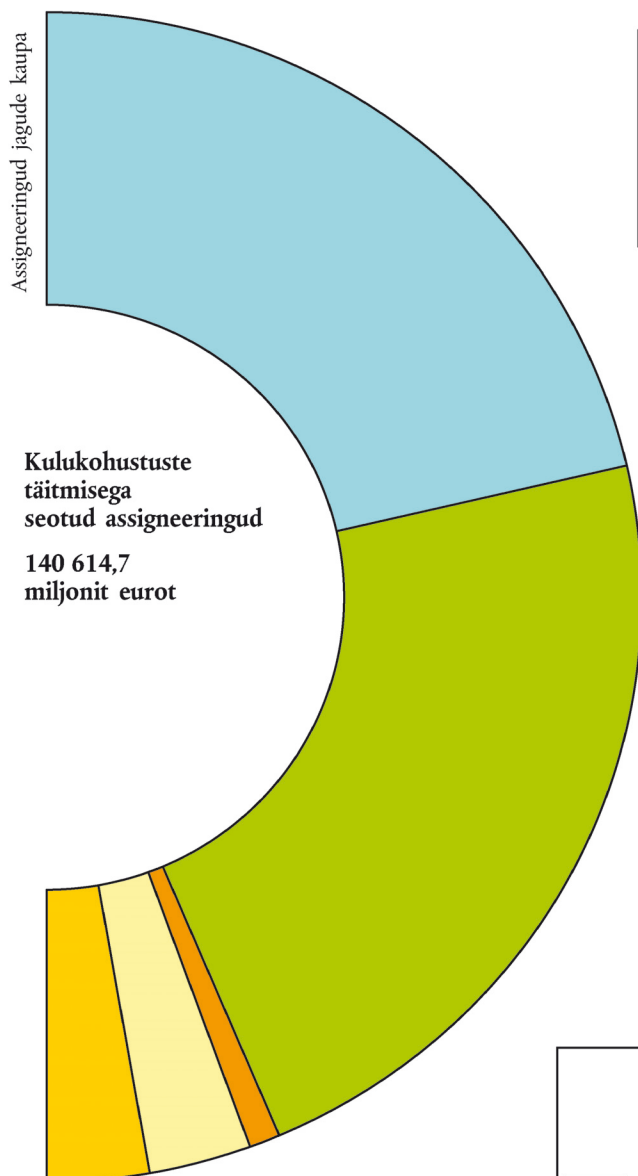
⁽³⁾ Silitotstarbelised tulud, mesti kasutatavad ja ilekantud assigneeringud.

Diagramm II
Eelarve 2008 – Kulukohustuse täitmisega seotud assigneeringud

[pärast lisaeelarveid: täpsemat teavet vaata Diagramm III, tulp (b)]

(Mln EUR ja %)

Märkus:

Kulukohustuse täitmisega seotud assigneeringud kokku ei vasta 2008. aasta eelarve tuludele, kuna kulukohustuste assigneeringud hõlmavad ka järgnevate aastate eelarvetuludest rahastatavaid summasid.

Kulude selgitus

Finantsraamistiku rubriigid:

1. Säästev kasv	59 879,3	(42,6 %)
2. Loodusressursside säilitamine ja haldamine	63 037,9	(44,8 %)
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 722,2	(1,2 %)
4. ELi globaalne roll	7 973,3	(5,7 %)
5. Haldus	7 795,4	(5,5 %)
6. Kompensatsioon	206,6	(0,1 %)

Diagramm III

Kulukohustuste täitmiseks kasutatavad assigneeringud 2008. aastal ja nende kasutamine

(miljonit eurot ja %)

Eelarvejaod (I) ja jaotised (JT) vastavalt 2008. aasta eelarve liigendusele ja finantsraamistiku rubriikidele	Finantsraamistik	Lõplikud assigneeringud		Assigneeringute kasutamine					
		Summa (1)	Määr (%)	võetud kulukohustused	Kasutusmäär (%)	Ülekanded 2009 (2)	Määr (%)	Tühistused	Määr (%)
		(a)	(b)/(a)	(c)	(c)/(b)	(d)	(d)/(b)	(e) = (b) - (c) - (d)	(e)/(b)
Eelarve liigendus									
I Parlament (J. I)		1 556,2		1 472,3	94,6	41,6	2,7	42,2	2,7
II Nõukogu (J. II)		743,3		693,8	93,3	34,6	4,6	15,0	2,0
III Komisjon (J. III) (3)		137 660,0		131 748,3	95,7	5 062,0	3,7	849,7	0,6
III.1 Majandus ja rahandus (JT.01)		284,4		278,8	98,0	1,3	0,5	4,2	1,5
III.2 Ettevõtlus (JT.02)		659,5		620,4	94,1	31,1	4,7	7,9	1,2
III.3 Konkurents (JT.03)		95,8		93,7	97,8	1,5	1,6	0,6	0,6
III.4 Sotsiaal- ja tööhõivepoliitika (JT.04)		11 061,8		11 029,7	99,7	9,2	0,1	22,9	0,2
III.5 Põllumajanduse ja maaelu arendamine (JT.05)		61 570,0		57 905,3	94,0	3 555,3	5,8	109,4	0,2
III.6 Energia ja transport (JT.06)		2 894,0		2 830,2	97,8	54,7	1,9	9,2	0,3
III.7 Keskkond (JT.07)		425,7		394,1	92,6	17,4	4,1	14,1	3,3
III.8 Teadusuuringud (JT.08)		4 646,8		4 355,4	93,7	286,7	6,2	4,7	0,1
III.9 Infoühiskond ja meedia (JT.09)		1 634,7		1 568,6	96,0	62,4	3,8	3,7	0,2
III.10 Otsene teadustegevus (JT.10)		708,2		403,2	56,9	298,7	42,2	6,2	0,9
III.11 Merendus- ja kalandusajad (JT.11)		1 020,8		974,5	95,5	3,6	0,4	42,7	4,2
III.12 Siseturg (JT.12)		64,0		62,7	98,1	1,0	1,5	0,3	0,4
III.13 Regionaalpoliitika (JT.13)		37 335,2		37 291,1	99,9	24,9	0,1	19,3	0,1
III.14 Maksukorraldus ja tolliliit (JT.14)		128,2		119,3	93,1	1,8	1,4	7,1	5,6
III.15 Haridus ja kultuur (JT.15)		1 547,9		1 432,1	92,5	108,9	7,0	6,9	0,4
III.16 Teabevahetus (JT.16)		210,9		206,6	98,0	1,3	0,6	3,0	1,4
III.17 Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)		703,2		690,2	98,2	7,9	1,1	5,1	0,7
III.18 Vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkond (JT.18)		804,7		704,2	87,5	84,3	10,5	16,2	2,0
III.19 Välissuhted (JT.19)		4 151,0		4 090,4	98,5	29,4	0,7	31,1	0,8
III.20 Kaubandus (JT.20)		79,9		75,8	94,9	1,1	1,4	3,0	3,7
III.21 Arengukoostöö ja suhted AKV riikidega (JT.21)		1 759,1		1 402,8	79,7	352,6	20,0	3,6	0,2
III.22 Laienemine (JT.22)		1 217,3		1 164,4	95,7	51,0	4,2	1,9	0,2
III.23 Humanitaarabi (JT.23)		958,5		955,8	99,7	2,1	0,2	0,7	0,1
III.24 Pettusevastased õigusaktid (JT.24)		74,4		72,5	97,4	0,0	0,0	1,9	2,6
III.25 Komisjoni poliitika kooskõlastamine ja õigusabi (JT.25)		185,7		180,4	97,1	3,3	1,8	2,1	1,1
III.26 Komisjoni administratsioon (JT.26)		1 051,1		987,6	94,0	42,5	4,0	21,1	2,0
III.27 Eelarve (JT.27)		274,7		265,5	96,6	1,4	0,5	7,9	2,9
III.28 Audit (JT.28)		10,7		10,2	95,4	0,3	2,6	0,2	2,0
III.29 Statistika (JT.29)		135,1		124,9	92,5	2,6	1,9	7,6	5,6
III.30 Pensionid (JT.30)		1 080,5		1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9
III.31 Keeletalitused (JT.31)		434,8		408,4	93,9	23,7	5,5	2,7	0,6
III.40 Reservid (JT.40)		451,6		—	—	—	—	451,6	100,0
IV Euroopa Kohus (J. IV)		296,6		291,3	98,2	1,6	0,6	3,7	1,2
V Kontrollikoda (J. V)		133,3		120,8	90,7	0,3	0,2	12,1	9,1
VI Majandus- ja sotsiaalkomitee (J. VI)		118,3		113,2	95,6	0,3	0,2	4,9	4,1
VII Regioonide komitee (J. VII)		93,1		80,8	86,8	10,8	11,6	1,5	1,6
VIII Euroopa ombudsman (J. VIII)		8,5		7,8	91,5	—	—	0,7	8,5
IX Euroopa andmekaitseinspektor (J. IX)		5,3		4,6	86,1	—	—	0,7	13,9
Kulukohustuste täitmise seotud assigneeringud kokku	132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Finantsraamistik									
1 Säästev kasv	57 653,0	59 879,3		58 514,2	97,7	820,5	1,4	544,6	0,9
2 Loodusressursside säilitamine ja haldamine	59 193,0	63 037,9		59 306,6	94,1	3 571,3	5,7	159,9	0,3
3 Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 362,0	1 722,2		1 565,5	90,9	133,3	7,7	23,5	1,4
4 Eli globaalne roll	7 002,0	7 973,3		7 512,9	94,2	435,2	5,5	25,2	0,3
5 Haldus	(4) 7 380,0	7 795,4		7 427,0	95,3	190,9	2,4	177,5	2,3
6 Kompensatsioon	207,0	206,6		206,6	100,0	—	—	—	—
Kulukohustuste täitmise seotud assigneeringud kokku	132 797,0	140 614,7	105,9	134 532,9	95,7	5 151,2	3,7	930,6	0,7
Assigneeringud makseteks kokku	129 681,0	125 659,9	96,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

(1) Assigneeringud lõplikus eelarves, võttes arvesse eelarvejagude vahelisi ülekandeid, sihtotstarbelisele või sarnasele tulule vastavaid assigneeringuid ja eelmisest eelarveaastast ülekantud assigneeringuid. Selle tulemusel ületasid olemasolevad assigneeringud mõne finantsraamistiku rubriigi ülemmäära.

(2) Sealhulgas sihtotstarbelisele või sarnasele tulule vastavad assigneeringud.

(3) III eelarveosas (komisjon) vastavad eelarvejaotised (JT) institutsioonide poolt tegevuspõhise eelarvestamise rakendamiseks määratletud meetmete/tegevusvaldkondadele

(4) 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe lisas sätestatakse, et selle rubriigi ülemmäär esitatakse töötajate pensionikava sissemaksete netosumma põhjal, maksimaalselt kuni 500 miljonit eurot 2004. aasta hindade alusel ajavahemikul 2007–2013. 2008. aastal oli vähenduse summa 77,3 miljonit eurot.

Diagramm IV

Makseteks määratud assigneeringud 2008. aastal ja nende kasutamine

(miljonit eurot ja %)

Eelarvejaod (I) ja jaotised (JT) vastavalt 2008. aasta eelarve liigendusele ja finantsraamistiku rubriikidele	Lõplikud assigneeringud ⁽¹⁾	Assigneeringute kasutamine					
		2005 sooritatud masked 2008. aastal	Kasutusmäär (%)	Ülekanded aastasse 2009	Määr (%)	Tühistused	Määr (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a)-(b)-(c)	(d)/(a)
Eelarve liigendus							
I Parlament (I I)	1 807,4	1 488,9	82,4	244,6	13,5	74,0	4,1
II Nõukogu (I II)	798,5	618,1	77,4	154,7	19,4	25,7	3,2
III Komisjon (I III) ⁽²⁾	122 362,1	113 827,9	93,0	6 880,1	5,6	1 654,1	1,4
III.1 Majandus ja rahandus (JT.01)	358,1	285,9	79,8	17,5	4,9	54,6	15,3
III.2 Ettevõtlus (JT.02)	603,1	477,3	79,1	64,4	10,7	61,4	10,2
III.3 Konkurents (JT.03)	103,6	87,4	84,4	14,4	13,9	1,7	1,6
III.4 Sotsiaal- ja tööhõivepoliitika (JT.04)	9 414,9	9 092,0	96,6	25,6	0,3	297,3	3,2
III.5 Põllumajanduse ja maaelu arendamine (JT.05)	58 507,9	53 803,2	92,0	4 499,8	7,7	204,9	0,4
III.6 Energia ja transport (JT.06)	2 168,6	1 784,5	82,3	126,7	5,8	257,4	11,9
III.7 Keskkond (JT.07)	319,2	263,9	82,7	25,8	8,1	29,5	9,2
III.8 Teadusuuringud (JT.08)	5 146,4	4 438,5	86,2	686,1	13,3	21,8	0,4
III.9 Infoühiskond ja meedia (JT.09)	1 889,7	1 708,4	90,4	170,7	9,0	10,6	0,6
III.10 Otsene teadustegevus (JT.10)	671,7	389,4	58,0	269,0	40,1	13,2	2,0
III.11 Merendus- ja kalandusajad (JT.11)	931,5	878,9	94,3	8,3	0,9	44,4	4,8
III.12 Siseturg (JT.12)	69,2	58,4	84,3	8,1	11,7	2,8	4,0
III.13 Regionaalpoliitika (JT.13)	27 891,2	27 674,5	99,2	195,2	0,7	21,5	0,1
III.14 Maksukorraldus ja tolliliit (JT.14)	121,0	105,3	87,0	10,3	8,5	5,4	4,5
III.15 Haridus ja kultuur (JT.15)	1 554,6	1 377,7	88,6	147,2	9,5	29,7	1,9
III.16 Teabevahetus (JT.16)	223,8	186,3	83,2	18,5	8,3	19,1	8,5
III.17 Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)	603,7	515,1	85,3	38,2	6,3	50,5	8,4
III.18 Justiits- ja siseküsimused (JT.18)	549,7	444,6	80,9	19,9	3,6	85,2	15,5
III.19 Välissuhted (JT.19)	3 603,8	3 449,1	95,7	71,8	2,0	82,9	2,3
III.20 Kaubandus (JT.20)	85,2	75,3	88,3	7,2	8,4	2,8	3,2
III.21 Arengukoostöö ja suhted AKV riikidega (JT.21)	1 400,7	1 229,0	87,7	118,5	8,5	53,2	3,8
III.22 Laienemine (JT.22)	1 642,5	1 554,6	94,6	57,5	3,5	30,4	1,8
III.23 Humanitaarabi (JT.23)	903,6	895,1	99,1	6,8	0,8	1,7	0,2
III.24 Pettusevastased õigusaktid (JT.24)	76,2	62,8	82,4	5,9	7,7	7,5	9,9
III.25 Komisjoni poliitika kooskõlastamine ja õigusabi (JT.25)	200,9	176,9	88,0	21,0	10,4	3,0	1,5
III.26 Komisjoni administratsioon (JT.26)	1 181,6	970,9	82,2	171,1	14,5	39,6	3,4
III.27 Eelarve (JT.27)	283,7	263,4	92,8	11,7	4,1	8,6	3,0
III.28 Audit (JT.28)	11,5	10,3	89,3	0,9	8,0	0,3	2,8
III.29 Statistika (JT.29)	130,3	109,6	84,1	14,5	11,2	6,2	4,8
III.30 Pensionid (JT.30)	1 080,5	1 049,5	97,1	—	—	31,0	2,9
III.31 Keeletalitused (JT.31)	462,3	410,3	88,7	47,4	10,2	4,6	1,0
III.40 Reservid (JT.40)	171,2	—	—	—	—	171,2	100,0
IV Euroopa Kohus (I. IV)	309,6	288,5	93,2	16,3	5,3	4,8	1,6
V Kontrollikoda (I. V)	142,1	116,5	81,9	12,6	8,9	13,0	9,2
VI Majandus- ja Sotsiaalkomitee (I. VI)	125,6	114,0	90,7	5,9	4,7	5,7	4,6
VII Regioonide komitee (I. VII)	99,2	78,7	79,3	17,6	17,8	2,9	2,9
VIII Euroopa ombudsman (I. VIII)	9,1	7,7	84,6	0,6	6,7	0,8	8,7
IX Euroopa andmekaitseinspektor (I. IX)	6,3	4,3	68,1	0,9	14,3	1,1	17,6
Kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud kokku	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4
Finantsraamistik							
1 Säästev kasv	47 743,4	45 611,4	95,5	1 431,1	3,0	700,9	1,5
2 Loodusressursside säilitamine ja haldamine	59 431,4	54 812,7	92,2	4 361,1	7,3	257,7	0,4
3 Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	1 533,2	1 310,6	85,5	91,3	6,0	131,3	8,6
4 ELi globaalne roll	8 251,6	7 310,7	88,6	527,3	6,4	413,6	5,0
5 Halduskulud	8 493,7	7 292,5	85,9	922,5	10,9	278,8	3,3
6 Kompensatsioon	206,6	206,6	100,0	—	—	—	—
Kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud kokku	125 659,9	116 544,5	92,7	7 333,3	5,8	1 782,2	1,4

⁽¹⁾ Assigneeringud lõplikus eelarves, võttes arvesse eelarvejagude vahelisi ülekandeid, sihtotstarbelisele või sarnasele tulule vastavaid assigneeringuid ja eelmisest eelarveaastast ülekantud assigneeringuid.

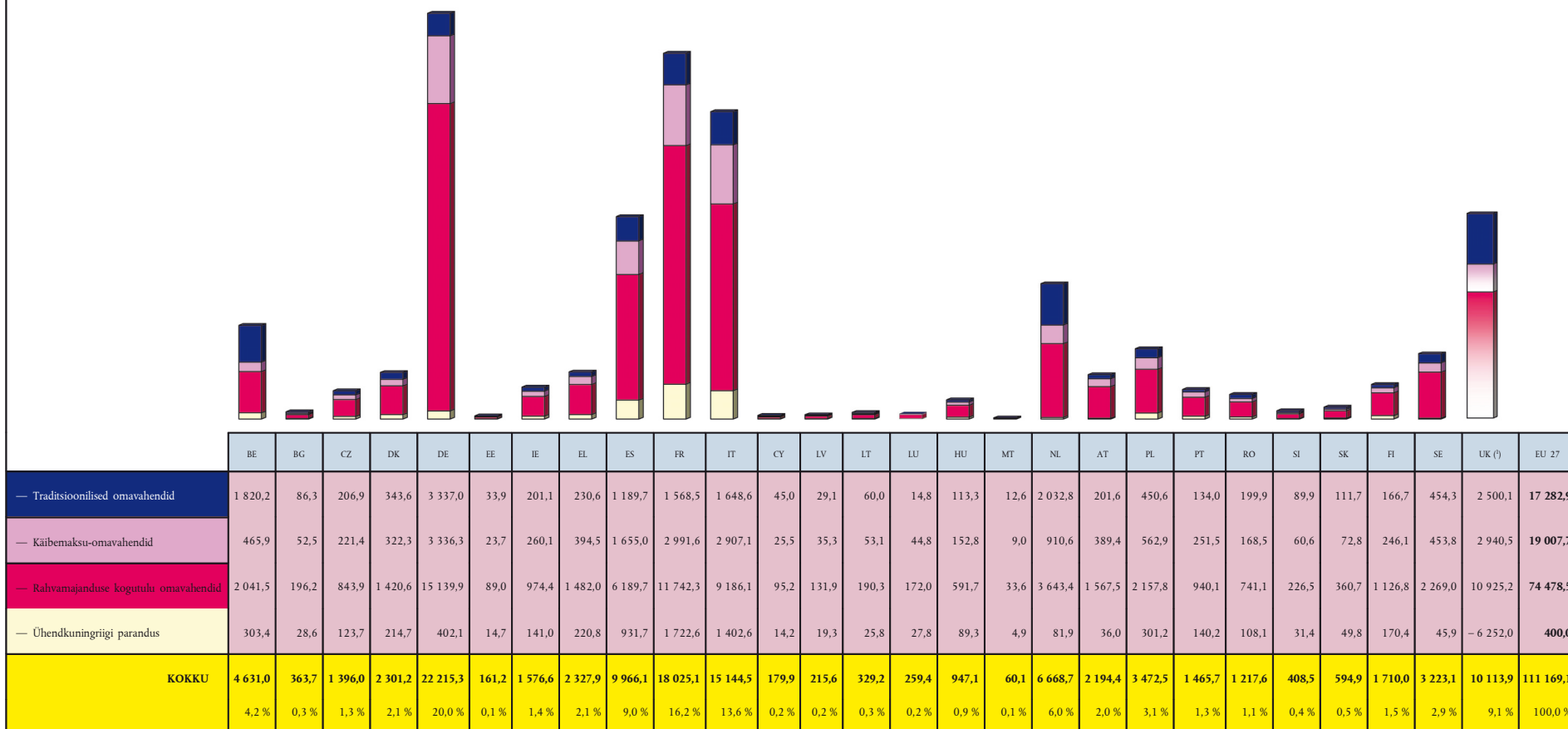
⁽²⁾ III eelarveosas (komisjon) vastavad eelarvejaod (JT) institutsioonide poolt tegevuspõhise eelarvestamise rakendamiseks määratud meetmete/tegevusvaldkondadele

Diagramm V
Omavahendid 2008. a. liikmesriikide kaupa

Tulude täitmine

(miljonit eurot ja %)

(*) Ühendkuningriigi suhtes rakendatakse omavahendite brutosummale (16 365,9 miljonit eurot) parandust (6 252 miljonit eurot). Seda rahastavad teised liikmesriigid. Parandus puudutab ainult käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu osa vastavalt nende määrale omavahendite brutosummast.

Diagramm VI

2008.a. sooritatud maksed igas liikmesriigis ⁽¹⁾

Märkus: 2008.a. sooritatud maksed = maksed 2008.a. tegevussissineeringutest + 2007.a. ülekannetest sooritatud maksed.

Finantsraamistiku rubriigid

(miljonit eurot ja %)

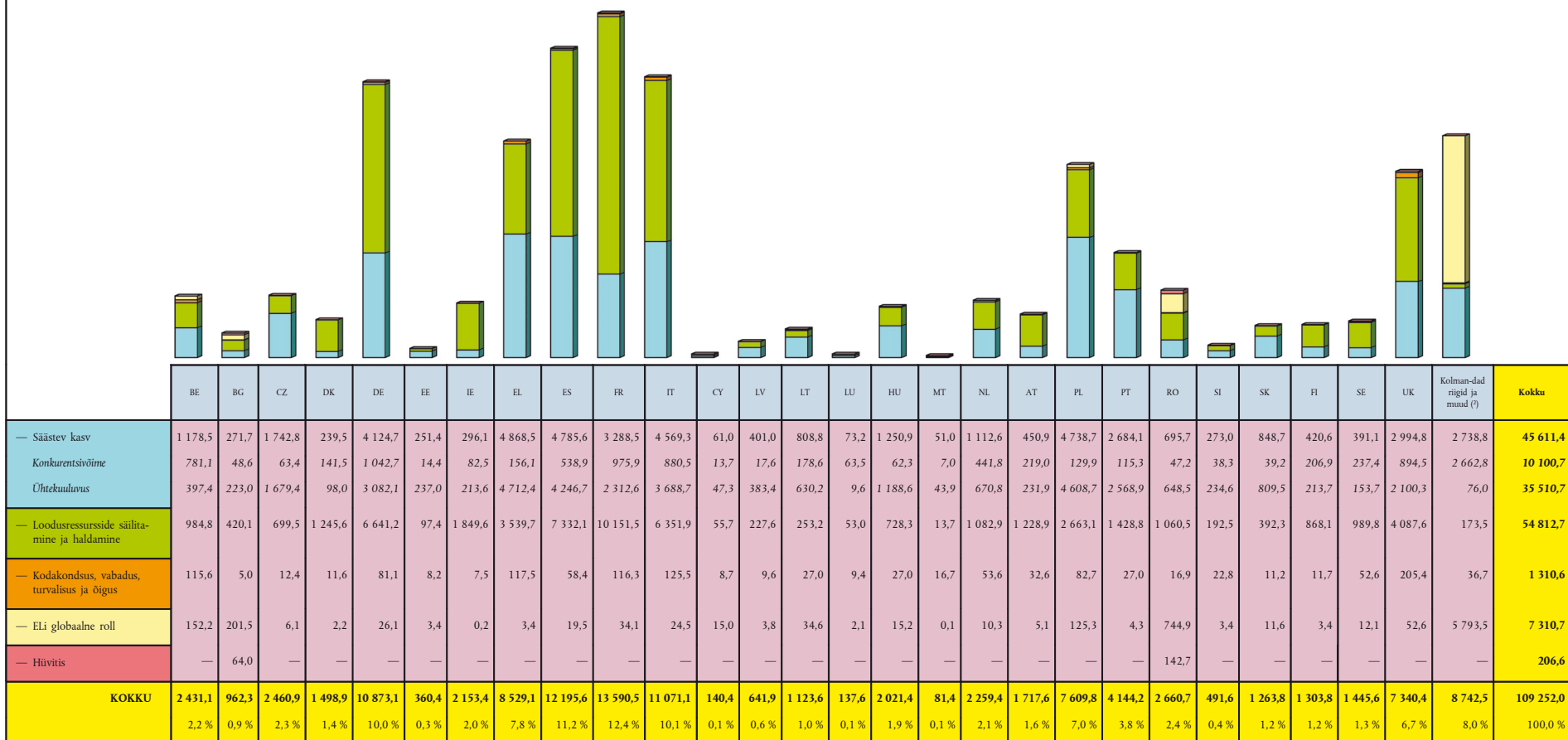
⁽¹⁾ Geograafiline jagunemine ei toimu mitte vastavalt liikmesriikidele tehtud maksetele, vaid kulude jaotusele komisjoni arvutipõhises arvestussüsteemis ABAC.⁽²⁾ „Kolmandad riigid ja muud“ sisaldab peamiselt kulusid seoses väljaspool liitu elluviidud projektide ja kolmandate riikide osalusega, samuti kulusid, mille osas ei saa rakendada geograafilist jaotust.

Diagramm VII
Konsolideeritud bilanss

(miljonit eurot)

	31.12.2008	31.12.2007
Mittelikviidsed varad:		
Immateriaalne vara	56	44
Vara, seadmed ja vahendid	4 881	4 523
Pikaajalised investeeringud	2 078	1 973
Laenud	3 565	1 806
Pikaajalised ettemakseid	29 023	14 015
Pikaajalised nõuded	45	127
	39 648	22 488
Käibevara:		
Inventarinimestikud	85	88
Lühiajalised investeeringud	1 553	1 420
Lühiajalised ettemaksed	10 262	20 583
Lühiajalised nõuded	11 920	12 051
Raha ja raha ekvivalendid	23 724	18 756
	47 544	52 898
Varad kokku	87 192	75 386
Pikaajalised kohustused:		
Hüvitised töötajatele	– 37 556	– 33 480
Pikaajalised eraldised	– 1 341	– 1 079
Pikaajalised finantskohustused	– 3 349	– 1 574
Muud pikaajalised kohustused	– 2 226	– 1 989
	– 44 472	– 38 122
Lühiajalised kohustused:		
Lühiajalised eraldised	– 348	– 369
Lühiajalised finantskohustused	– 119	– 135
Tasumata arved	– 89 677	– 95 380
	– 90 144	– 95 884
Kohustused kokku	– 134 616	– 134 006
Netovara	– 47 424	– 58 620
Reservid	3 115	2 806
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad:		
Töötajate hüvitised	– 37 556	– 33 480
Muud summad	– 12 983	– 27 946
Netovara	– 47 424	– 58 620

Diagramm VIII
Konsolideeritud tulemiaruanne

(miljonit eurot)

	31.12.2008	31.12.2007
Tegevustulud		
Tulu omavahenditest ja osamaksudest	112 713	112 084
Muud tegevustulud	9 731	9 080
	122 444	121 164
Tegevuskulud		
Halduskulud	– 7 720	– 7 120
Tegevuskulud	– 97 214	– 104 682
	– 104 934	– 111 802
Põhitegevuse ülejääk	17 510	9 362
Finantstulu	698	674
Finantskulud	– 467	– 354
Muudatused töötajate hüvitiste kohustustes	– 5 009	– 2 207
Osa sidus- ja ühisettevõtete netokasumis/(kahjumis)	– 46	– 13
Eelarveaasta tulem	12 686	7 462

LISA II

Pärast viimast aastaaruannet kontrollikoja poolt vastu võetud eriaruannete loetelu:

- Eriaruanne nr 8/2008 – Kas nõuetele vastavus on mõjus poliitika?
- Eriaruanne nr 9/2008 – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal antava ELi abi mõjususe kohta Valgevenes, Moldovas ja Ukrainas
- Eriaruanne nr 10/2008 – EÜ arenguabi tervishoiuteenustele Sahara-taguses Aafrikas
- Eriaruanne nr 11/2008 – Euroopa Liidu teravilja riikliku ladustamise toiminguteks antava toetuse haldamise kohta
- Eriaruanne nr 12/2008 – Ühinemiseelse struktuuripoliitika rahastamisvahend (ISPA), 2000–2006
- Eriaruanne nr 1/2009 – MEDA programmi ja eelnevate protokollidega Vahemere piirkonnas rakendatavate pangandusmeetmete kohta
- Eriaruanne nr 2/2009 – Euroopa Liidu rahvatervise programm (2003–2007): mõjus viis tervise parandamiseks?
- Eriaruanne nr 3/2009 – Struktuurimeetmete kulude mõjususe reovee puhastamisel programmitööperioodil 1994–1999 ja 2000–2006
- Eriaruanne nr 4/2009 – Valitsusväliste osalejate EÜ arengukoostöösse kaasamise komisjonipoolne haldamine
- Eriaruanne nr 5/2009 – Komisjoni sularahahaldus
- Eriaruanne nr 6/2009 – Euroopa Liidu toiduabi puudustkannatavatele isikutele: eesmärkide, vahendite ja meetodite hindamine
- Eriaruanne nr 7/2009 – Programmi Galileo arendus- ja valideerimisetapi juhtimine
- Eriaruanne nr 8/2009 – Kas ühenduse teaduspoliitika pädevusvõrgustikele ja integreeritud projektidele seatud eesmärgid on täidetud?
- Eriaruanne nr 9/2009 – Euroopa Personalivaliku Ameti personalivalikuga seotud tegevuse tõhusus ja mõjus
- Eriaruanne nr 10/2009 – Põllumajandussaaduste ja -toodete teavitamis- ja müügi edendamismeetmed
- Eriaruanne nr 11/2009 – LIFE-Looduse projektide jätkusuutlikkus ja komisjonipoolne juhtimine
- Eriaruanne nr 12/2009 – Komisjoni projektide mõjususe justiits- ja siseküsimuste valdkonnas Lääne-Balkani riikides
- Eriaruanne nr 13/2009 – Täitmisesülesannete delegeerimine rakendusametitele – kas mõistlik lahendus?
- Eriaruanne nr 14/2009 – Kas piima ja piimatooteturul rakendatud turukorraldusmeetmed on oma põhieesmärgid saavutanud?

Aruanded on lugemiseks ja allalaadimiseks kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebilehel: www.eca.europa.eu

Aruannete koopiad võib saada tasuta nii paberkandjal kui ka CD-ROMil. Selleks palume pöörduda kontrollikoja poole aadressil:

**Euroopa Kontrollikoda
Teabeedastus ja aruanded
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
Tel.: + (352) 4398-1
E-post: euraud@eca.europa.eu**

või esitada elektrooniline tellimus EU-Bookshop-veebilehel.